

LOKALNY PROGRAM REWITALIZACJI MIASTA IŁAWA DO ROKU 2023

IŁAWA, 2016

SPIS TREŚCI

Streszczenie	4
Wstęp	12
1. Podstawowe informacje	14
2. Diagnoza sytuacji przestrzenno–gospodarczej	16
2.1. Strefa przestrzenna	16
2.1.1. Struktura funkcjonalno–przestrzenna miasta	16
2.1.2. Uwarunkowania przyrodnicze i ochrony środowiska	19
2.1.3. Uwarunkowania kulturowe	23
2.1.4. Własność gruntów i budynków.....	28
2.1.5. Infrastruktura techniczna.....	31
2.1.6. Identyfikacja problemów w sferze przestrzennej	40
2.2. Strefa gospodarcza	41
2.2.1. Struktura zatrudnienia oraz główni pracodawcy	41
2.2.2. Struktura działalności gospodarczej	44
2.2.3. Turystyka.....	51
2.2.4. Identyfikacja problemów sferze gospodarczej	52
2.3. Strefa społeczna	53
2.3.1. Struktura demograficzna miasta	53
2.3.2. Określenie grup społecznych wymagających wsparcia.....	61
2.3.3. Infrastruktura społeczna	74
2.3.4. Organizacje pozarządowe	83
2.3.5. Identyfikacja problemów w sferze społecznej	88
2.4. Strefa mieszkaniowa	89
2.5. Analiza SWOT	94
3. Założenia procesu rewitalizacji	98
3.1. Kryteria wyboru obszaru zdegradowanego/obszaru rewitalizacji	98
3.2. Wyniki analizy wskaźnikowej, zasięg obszaru zdegradowanego/obszaru rewitalizacji, charakterystyka obszaru	101
3.3. Cele rewitalizacji oraz kierunki działań rewitalizacyjnych	136

3.4. Podział projektów zaplanowanych do realizacji w ramach procesów rewitalizacyjnych	139
3.5. Identyfikacja podstawowych przedsięwzięć rewitalizacyjnych	141
3.5.1. Projekt zintegrowany – kompleksowa rewitalizacja rejonu ul. jasielskiej	142
3.5.2. Projekt zintegrowany – kreowanie przestrzeni społecznej.....	150
3.6. Charakterystyka przedsięwzięć komplementarnych do podstawowych projektów rewitalizacyjnych	158
4.6.1. Projekty realizowane przez Powiatowy Szpital im. Władysława Biegańskiego w Ławie	158
4.6.2. Karta Turysty Ostródzko-Ławskiego Obszaru Funkcjonalnego	160
4.6.3. Modernizacja budynków mieszkalnych rejonu ul. Jasielskiej.....	162
4.6.4. Projekty realizowane przez warmińsko-mazurski Zakład Doskonalenia Zawodowego w Olsztynie	162
4.6.5. Modernizacja budynków szkolnych na cele oświatowe przy ul. mierasławskiego 10 w ławie	167
4.6.6. Pozostałe projekty komplementarne	168
3.7. Mechanizmy zapewnienia komplementarności.....	170
3.7.1. Komplementarność przestrzenna	170
3.7.2. Komplementarność problemowa	171
3.7.3. Komplementarność proceduralno-instytucjonalna	176
3.7.4. Komplementarność międzyokresowa.....	176
3.7.5. Komplementarność źródeł finansowania	182
3.8. Wizja wyprowadzania obszarów rewitalizacji ze stanu kryzysowego	194
3.9. Oczekiwane wskaźniki osiągnięć procesu rewitalizacji.....	195
3.10. Analiza możliwości budżetowych Miasta Ława w zakresie realizacji przedsięwzięć zaplanowanych w ramach procesu rewitalizacji.....	197
4. Realizacja zasady partnerstwa i partycypacja społeczna	201
5. System wdrażania Lokalnego Programu Rewitalizacji	208
6. Monitoring Lokalnego programu Rewitalizacji	210
7. Nawiązanie do dokumentów strategicznych	211
Rekomendacje i wnioski	224
Spis rysunków.....	227
Spis tabel	228

STRESZCZENIE

Lokalny Program Rewitalizacji Miasta Ława do roku 2023 zgodny jest z „Wytocznymi w zakresie rewitalizacji w programach operacyjnych na lata 2014-2020”, opublikowanymi przez Ministerstwo Infrastruktury i Rozwoju w dniu 3 lipca 2015 roku.

Na treść dokumentu składa się siedem rozdziałów. Rozdziały 1 i 2 stanowią część diagnostyczną Programu, charakteryzującą sferę przestrzenną, gospodarczą i społeczną miasta Ława oraz identyfikującą najważniejsze problemy w ww. sferach. Z uwagi na społeczny wymiar rewitalizacji szczególnie istotna jest sfera społeczna, która zawiera kwestie dotyczące trendów i struktury demograficznej miasta oraz infrastruktury społecznej, a także prezentuje organizacje pozarządowe funkcjonujące na terenie Ławy oraz określa grupy społeczne wymagające wsparcia w ramach programu rewitalizacji. W sferze gospodarczej przedstawiono m.in. strukturę działalności gospodarczej oraz strukturę zatrudnienia. Dodatkowo dokonano charakterystyki mieszkalnictwa na terenie miasta. Podsumowaniem części analitycznej dokumentu jest analiza SWOT.

Rozdział trzeci stanowi część główną dokumentu. Dokonano tu delimitacji obszaru rewitalizacji metodą analizy wskaźnikowej, do której wykorzystano następujące wskaźniki:

W₁ - liczba osób korzystających z pomocy społecznej na 1000 mieszkańców,

W₂ - udział długotrwale bezrobotnych wśród osób w wieku produkcyjnym,

W₃ - odsetek osób bezrobotnych z wykształceniem podstawowym w ogólnej liczbie bezrobotnych,

W₄ - odsetek osób w wieku poprodukcyjnym w ogólnej liczbie ludności,

W₅ - liczba przestępstw i wykroczeń stwierdzonych (poza zdarzeniami drogowymi i przestępstwami gospodarczymi), w tym czyny karalne nieletnich na 1 000 mieszkańców obszaru,

W₆ - liczba przestępstw popełnionych przez osoby nieletnie na 1 000 osób nieletnich,

W₇ - liczba zarejestrowanych podmiotów gospodarki narodowej na 100 osób,

W₈ - udział budynków mieszkalnych wybudowanych przed rokiem 1989 w ogólnej liczbie budynków mieszkalnych,

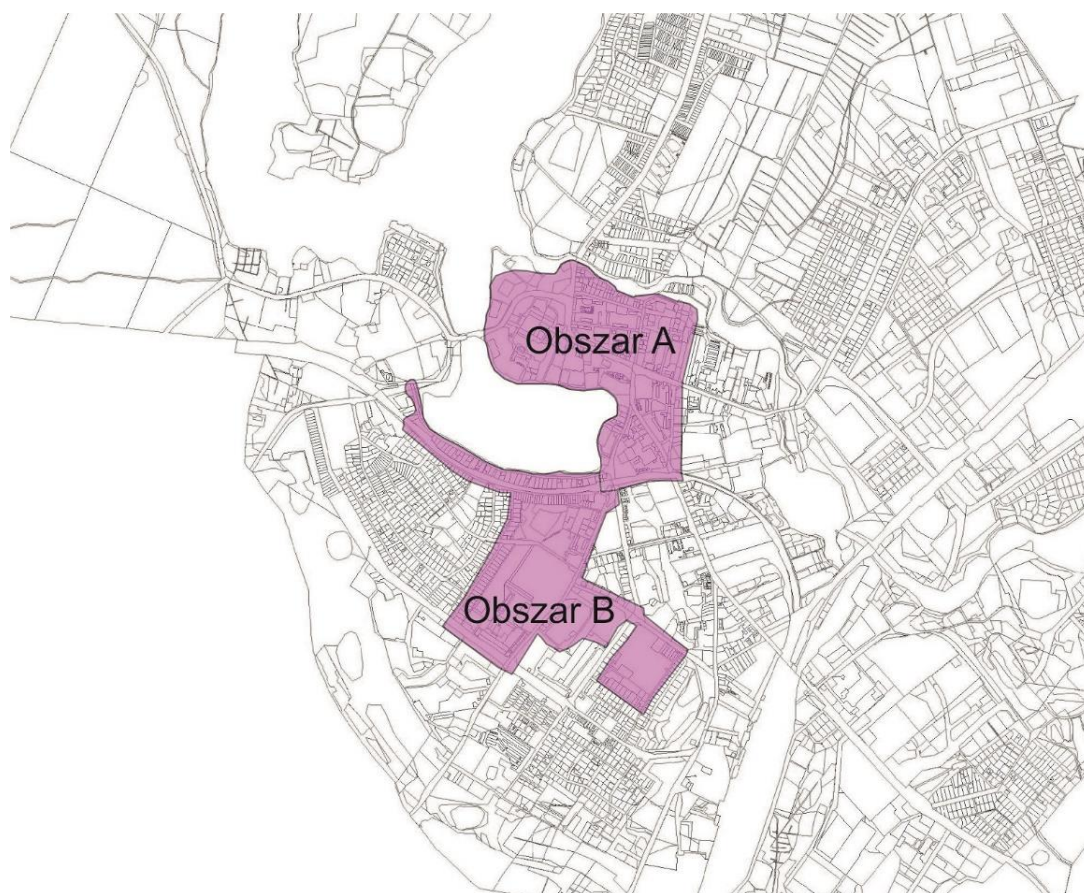
W₉ - frekwencja w wyborach parlamentarnych 25.10.2014 r.,

W procesie delimitacji obszarów rewitalizacji uwzględniono zasadność ujęcia obszarów zdegradowanych o istotnym znaczeniu dla rozwoju miasta. Ponadto zwrócono uwagę na dotykające obszary problemy o charakterze gospodarczym, technicznym lub przestrzenno-funkcjonalnym. Problem w sferze gospodarczej, występujący zarówno na obszarze A, jak i na obszarze B, odzwierciedla wskaźnik W₇, natomiast problemy w sferach technicznej i przestrzenno-funkcjonalnej zostały ujęte opisowo. Znajdują się wśród nich m.in.: zaburzenia funkcjonalne przestrzeni miejskiej (związane m.in. z silnym oddziaływaniem funkcjonującego na terenie Ławy Przedsiębiorstwa Przemysłu Meblarskiego), degradacja stanu technicznego budynków (zwłaszcza zlokalizowanych na obszarze B byłych hal poprzemysłowych) czy niski poziom efektywności energetycznej obiektów (o którym świadczy wysoka liczba przewidzianych inwestycji o charakterze termomodernizacyjnym).

Zasięg obszarów rewitalizacji przedstawiają poniższe rysunki.

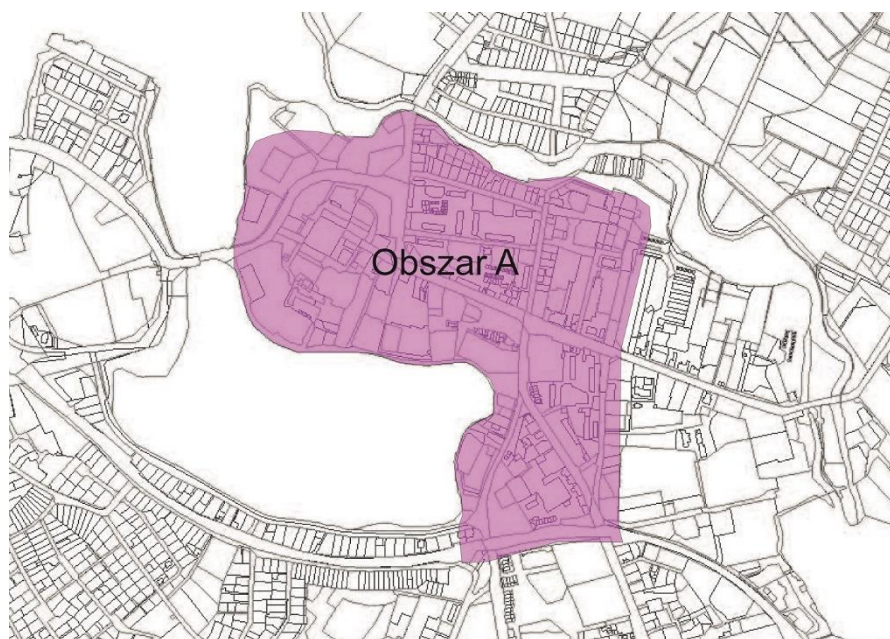
Rysunek 1 Obszary rewitalizacji w Ławie

Źródło: Opracowanie własne

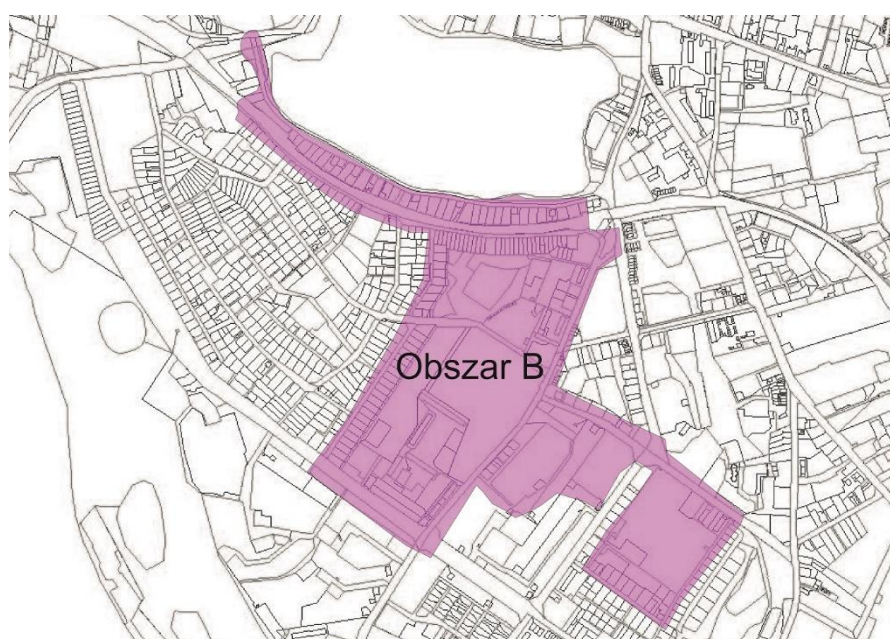

Rysunek 2 Obszar rewitalizacji A

Źródło: Opracowanie własne

Rysunek 3 Obszar rewitalizacji B

Źródło: Opracowanie własne

Następnie scharakteryzowano obszary rewitalizacji, uwzględniając zapisy dokumentów planistycznych gminy.

Z uwagi na potrzeby rewitalizacyjne, wspólne dla obszaru A i obszaru B, zidentyfikowane potencjały oraz negatywne zjawiska społeczne, przestrzenno-funkcjonalne, gospodarcze i techniczne wyznaczono cel główny procesu rewitalizacji jakim jest: **Rozwój społeczny oparty na komunikacji**. Cel ten został doprecyzowany następującymi celami strategicznymi i operacyjnymi:

Cel strategiczny 1 – Komunikacja przestrzenna

- Cel operacyjny 1.1 – Poprawa układów komunikacyjnych na obszarze rewitalizacji,
- Cel operacyjny 1.2 – Funkcjonalne połączenie obszarów rewitalizacji z resztą miasta,
- Cel operacyjny 1.3 – Poprawa atrakcyjności osiedleńczej obszarów rewitalizowanych,
- Cel operacyjny 1.4 – Zaprojektowanie atrakcyjnych terenów zieleni,
- Cel operacyjny 1.5 – Zagospodarowanie przestrzeni publicznych.

Cel strategiczny 2 – Komunikacja społeczna

- Cel operacyjny 2.1 – Aktywizacja społeczno-zawodowa mieszkańców,
- Cel operacyjny 2.2 – Przystosowanie lub adaptacja obiektów zdegradowanych lub zaniedbanych do pełnienia funkcji społecznych,
- Cel operacyjny 2.3 – Wspieranie działalności podmiotów ekonomii społecznej,
- Cel operacyjny 2.4 – Poprawa warunków i jakości życia mieszkańców obszarów rewitalizacji,
- Cel operacyjny 2.5 – Zwiększenie bezpieczeństwa na obszarach rewitalizacji.

Cel strategiczny 3 – Komunikacja międzypokolewna

- Cel operacyjny 3.1 – Poprawa oferty turystycznej miasta,
- Cel operacyjny 3.2 – Integracja międzypokoleniowa mieszkańców,
- Cel operacyjny 3.3 – Szerzenie wiedzy o historii Polski oraz Ławy.

Cel strategiczny 4 – Komunikacja przyszłości

- Cel operacyjny 4.1 – Edukacja i rozwój najmłodszych mieszkańców Ławy,

- Cel operacyjny 4.2 – Poprawa jakości i warunków świadczenia usług medycznych i rehabilitacyjnych,
- Cel operacyjny 4.3 – Działania na rzecz gospodarki niskoemisyjnej i zwiększania efektywności energetycznej.

Realizacja powyższych celów nastąpi dzięki wdrożeniu następujących projektów:

- Projekt zintegrowany I – Kompleksowa rewitalizacji rejonu ul. Jasielskiej:
 - Moduł I – Nowa przestrzeń – nowa perspektywa,
 - Moduł II – Usprawnienie układu komunikacyjnego rejonu ul. Jasielskiej,
 - Moduł III – Adaptacja hali przemysłowej do prowadzenia aktywizacji społeczno-zawodowej osób zagrożonych wykluczeniem społecznym,
 - Moduł IV – Kształtowanie przestrzeni międzypokoleniowej,
 - Moduł V – Jasielski Ogród.
- Projekt zintegrowany II – Kreowanie przestrzeni społecznej:
 - Moduł I – Adaptacja dawnego Domu Weterana na cele kulturalno-edukacyjne,
 - Moduł II – Strefa Integracji Międzypokoleniowej,
 - Moduł III – Człowiek plus przestrzeń równa się harmonia,
 - Moduł VI – Park tematyczny.

Realizacja projektu zintegrowanego I ma na celu likwidację skutków oraz zapobieganie powstawania kolejnych negatywnych zjawisk społecznych poprzez realizację celów szczegółowych, tzn. aktywizację społeczno-zawodową mieszkańców oraz poprawę ładu przestrzennego (likwidację najbardziej zdegradowanych obiektów budowlanych, dokonanie zmian w układzie komunikacyjnym, przeprojektowanie istniejącego terenu zieleni oraz dokonanie remontu budynków mieszkalnych).

Celem projektu zintegrowanego II jest aktywizacja społeczno-zawodowa osób zagrożonych wykluczeniem, rozwój kluczowych kompetencji najmłodszych mieszkańców miasta, szerzenie kultury i historii wśród mieszkańców Ławy i turystów, poprawę jakości przestrzeni publicznych oraz wzrost atrakcyjności turystycznej miasta.

Projekty zintegrowane uzupełnione są projektami komplementarnymi.

W dalszej części dokumentu przedstawiono mechanizmy zapewnienia komplementarności, katalog proponowanych wskaźników produktu i rezultatu procesu rewitalizacji, analizę możliwości budżetowych Iławy w zakresie realizacji przedsięwzięć zaplanowanych w ramach procesu rewitalizacji oraz wizję obszarów po przeprowadzeniu procesu rewitalizacji wraz z mechanizmem realizacji zasady partnerstwa i partycypacji.

Na etapie przygotowywania LPR ważnym elementem włączającym społeczeństwo były narzędzia komunikacji jednostronnej (m.in. plakaty informacyjne, audycje w mediach czy ogłoszenia w lokalnej prasie) oraz narzędzie komunikacji ze sprzężeniem zwrotnym (m.in. spotkania konsultacyjne czy zamieszczanie materiałów po spotkaniach na stronie internetowej miasta).

Za działania koordynujące realizację zasady partnerstwa i partycypacji społecznej odpowiedzialne będzie Centrum Organizacji Pozarządowych mające swoją siedzibę w Ośrodku Psychoedukacji, Profilaktyki Uzależnień i Pomocy Rodzinie w Iławie. Dzięki współpracy z wieloma organizacjami pozarządowymi COP dysponuje realnymi możliwościami dotarcia do osób wykluczonych oraz zagrożonych wykluczeniem, identyfikacji kluczowych, bieżących problemów mieszkańców obszarów rewitalizacji oraz zwiększenia stopnia aktywności lokalnej społeczności.

Rozdziały 5 i 6 to opis mechanizmów wdrażania i monitorowania Lokalnego Programu Rewitalizacji.

W ostatnim rozdziale określono zgodność LPR z celami następujących dokumentów strategicznych:

- Strategia Rozwoju Społeczno - Gospodarczego Województwa Warmińsko - Mazurskiego do roku 2025,
- Zintegrowana Strategia Rozwoju Społeczno - Gospodarczego Ostródzko - Iławskiego Obszaru Funkcjonalnego na lata 2015-2025,

- Regionalny Program Operacyjny Województwa Warmińsko – Mazurskiego na lata 2014 – 2020,
- Strategia Integracji i Polityki Społecznej Miasta Ławy na lata 2005-2015,
- Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych w Gminie Miejskiej Ława na lata 2016-2025,
- Miejscowy Plan Zagospodarowania Przestrzennego Całego Obszaru Miasta Ławy.

WSTĘP

Rewitalizacja miast to proces kompleksowy, zintegrowany, skoncentrowany terytorialnie, prowadzony w sposób zaplanowany i rozłożony w czasie mający na celu wyprowadzenie obszaru zdegradowanego ze stanu kryzysowego. Stan ten objawia się nasileniem negatywnych zjawisk społecznych, współwystępujących z negatywnymi zjawiskami w co najmniej jednej z czterech sfer: gospodarczej lub środowiskowej lub przestrzenno-funkcjonalnej lub technicznej.

Jednym z podstawowych etapów procesu rewitalizacji jest jego planowanie, dlatego też konieczne jest stworzenie wieloletniego programu działań, zmierzających do skutecznego wyeliminowania lub ograniczenia występowania wymienionych wyżej zjawisk. Płaszczyzną programowania tych przedsięwzięć jest niniejszy Lokalny Program Rewitalizacji Miasta Iława do 2023 roku.

Przedmiotowy dokument stanowi szczegółowy opis rewitalizacji Iławy i stworzony został w oparciu o „Wytyczne w zakresie rewitalizacji w programach operacyjnych na lata 2014-2020” z dnia 3 lipca 2015 roku. Zawiera on część opisową, identyfikującą najważniejsze problemy dotyczące całego miasta, analizę wskaźnikową, na bazie której delimitowano dwa obszary rewitalizacji oraz część przedstawiającą najważniejsze przedsięwzięcia rewitalizacyjne, mechanizmy wdrażania uwzględniające zasadę partnerstwa i partycypacji społecznej, a także spójność z dokumentami planistycznymi i strategicznymi na poziomie gminy .

Rewitalizacja z zasady ma na celu ożywienie danej części przestrzeni miejskiej, przy zmianie jej przeznaczenia funkcjonalnego. W praktyce oznacza to nową jakość – nowe planowanie przestrzeni w rejonach miejskich na rzecz ludzi, miejsc, biznesów tak, żeby zdegradowany obszar odżył, zarówno społecznie, gospodarczo jak i przestrzennie.

W aspekcie planowanych w niniejszym dokumencie przedsięwzięć warto przytoczyć cytaty znanego szczecińskiego architekta-urbanisty Grzegorza Ferbera dotyczący tzw. Śródodrza w Szczecinie, który wydaje się być adekwatnym do iławskich okoliczności: „(...)

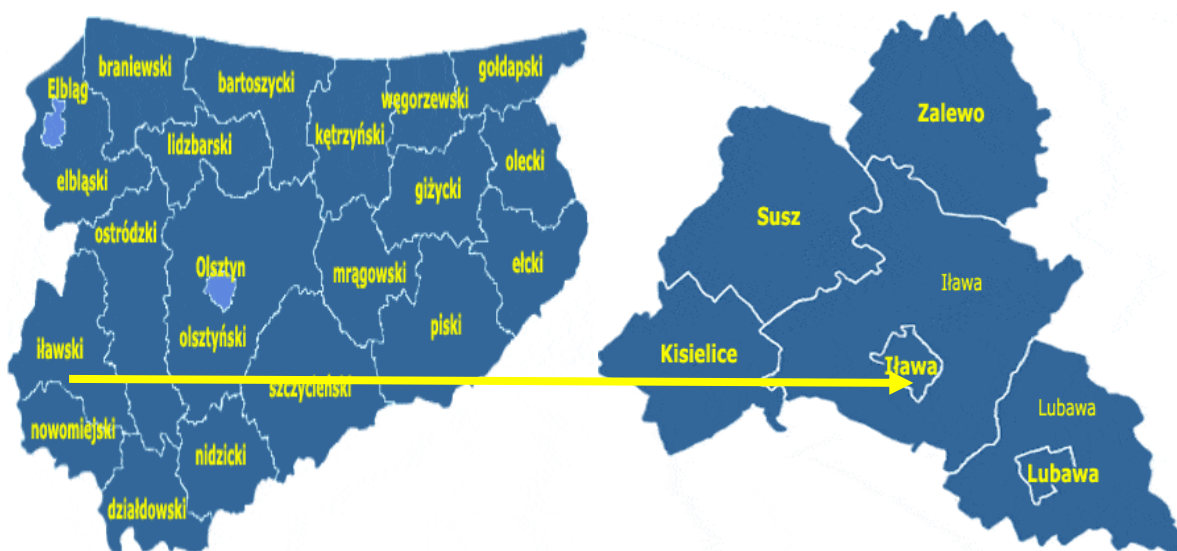
W wielu miastach europejskich, jeśli chce się zmienić wizerunek atrakcyjnej, ale podupadłej dzielnicy, zamieszkałej przez tzw. trudnych mieszkańców, to właśnie tam lokalizuje się np. atrakcyjne muzeum czy ważny obiekt użyteczności publicznej. Teoretycznie jest to absurd, ale w rzeczywistości ta dzielnica powoli się renowuje. Dlaczego? Bo ciąg pieszy doprowadzający do tych obiektów będzie się rozwijał w sposób naturalny. Dzielnica jest powoli odkrywana przez bogatych ludzi, którzy zjawili się w muzeum, Sali koncertowej itd. A co ważniejsze, jej mieszkańcy sami dostrzegają, że może być ona źródłem ich zamożności, a więc sami o nią zadbają. (...)”.

1. PODSTAWOWE INFORMACJE

Miasto Iława położone jest w południowo-zachodniej części województwa warmińsko-mazurskiego na Pojezierzu Iławskim. Iława leży nad południowym krańcem najdłuższego jeziora Polski - Jeziorak oraz nad rzeką Iławką. Jest siedzibą powiatu iławskiego. W jej granicach administracyjnych leży największa wyspa śródlądowa w Polsce - Wielka Żuława. Przed reformą administracyjną Iława należała do województwa olsztyńskiego. Miasto zajmuje powierzchnię 21,88 km² (jest piątym co do wielkości miastem województwa warmińsko - mazurskiego), stanowi 1,6% powierzchni powiatu iławskiego. Jest zlokalizowane między 53°35'47"N szerokości geograficznej północnej a 19°33'56"E długości geograficznej wschodniej.

Rysunek 4. Lokalizacja Iławy na tle powiatu i województwa

Źródło: www.gminy.pl

Jednym z największych atutów miasta jest jego dostępność komunikacyjna. Przez Iławę przebiega droga krajowa nr 16 (Ełk-Grudziądz), w odległości ok. 30 km znajduje się

droga nr 7 (Gdańsk-Warszawa). Od południa do miasta prowadzi droga wojewódzka nr 536 a od północy nr 521. Iława stanowi ważny węzeł kolejowy kraju, będąc jednocześnie największym węzłem kolejowym w województwie warmińsko-mazurskim. Krzyżują się tu główne linie kolejowe Warszawa-Gdańsk oraz Olsztyn-Toruń. Dużą atrakcją turystyczną stanowi droga wodna z Iławy prowadząca przez Jeziorak, Kanał Elbląski do Zalewu Wiślanego.

Iława położona jest w odległości:

- ok. 160 km od Gdańska,
- ok. 220 km od Warszawy,
- ok. 170 km od Portu Lotniczego Modlin,
- ok. 35 km od Ostródy,
- ok. 65 km od Grudziądza,
- ok. 70 km od Olsztyna.

Miasto stanowiące subregionalny ośrodek rozwoju skupia wielofunkcyjny potencjał gospodarczy oraz znaczący potencjał usługowy w zakresie: ochrony zdrowia, szkolnictwa, kultury, sportu, handlu i otoczenia biznesu.

2. DIAGNOZA SYTUACJI PRZESTRZENNO-GOSPODARCZEJ

2.1. STREFA PRZESTRZENNA

2.1.1. STRUKTURA FUNKCJONALNO-PRZESTRZENNA MIASTA

Na zagospodarowanie przestrzenne miasta ma wpływ wiele czynników. W przypadku Iławy są to przede wszystkim uwarunkowania historyczne oraz położenie geograficzne. Osadnictwo na terenie miasta zostało zapoczątkowane od półwyspu otoczonego z trzech stron wodą. Z uwagi na brak terenów do zabudowy osadnictwo przenosiło się głównie na wschód, a w późniejszym okresie także na północ i zachód. Dynamiczny rozwój terenów przemysłowych oraz ekspansja demograficzna i terytorialna nastąpiły wraz z budową linii kolejowych Toruń - Ostróda i Malbork - Iława w drugiej połowie XIX wieku.

W strukturze zagospodarowania przestrzennego miasta, zgodnie z zapisami Studium Uwarunkowań i Kierunków Zagospodarowania Przestrzennego Miasta Iławy, wyróżnić można następujące obszary:

I. Strefa zabudowy śródmiejskiej – zlokalizowana w centralnej części miasta ograniczona od północy rzeką Iławką, a od zachodu jeziorami Mały Jeziorak i Jeziorak; przewaga zabudowy mieszkaniowej wielorodzinnej wraz z zabudową usługową; stanowi miejsce koncentracji większości usług publicznych, znajdują się tu m.in.: Urząd Miasta, Starostwo Powiatowe, Urząd Gminy, szpital, poczta, kino, sąd, szkoły, amfiteatr; to główny obszar miejski objęty ochroną konserwatorską;

II. Strefa zabudowy produkcyjno – składowej – część południowo - wschodnia miasta to tereny przemysłowe (znajduje się tu większość zakładów przemysłowych oraz magazyny i hurtownie):

- **II a** - obszar od zachodu sąsiaduje ze strefą zabudowy śródmiejskiej, znajdują się tu firmy RSY S.A. i CSY S.A. zajmujące się m.in. naprawami silników oraz

produkcją części samochodowych. Na obszarze tym swoje siedziby mają także drobne zakłady produkcyjne,

- **II b** - występuje tu większość zakładów przemysłowych miasta,
- **II c** - obszar obejmujący południową część miasta, znajdują się tu tereny Elektrociepłowni oraz oddział firmy Chemirol, zlokalizowany na terenie byłych Zakładów Przemysłu Ziemniaczanego;

III. Pasma zabudowy mieszkaniowej – obszary położone wzdłuż ciągów komunikacyjnych wychodzących z miasta Ława. Charakteryzują się powstającą tu głównie zabudową mieszkaniową jednorodzinną oraz występowaniem działek niezabudowanych, występują tu także skupiska zabudowy mieszkaniowej wielorodzinnej (lokalizacje bloków z "wielkiej płyty"), wyróżniamy tu następujące obszary:

- **III a** - wzdłuż ciągów komunikacyjnych: Dąbrowskiego, Lipowy Dwór, Zalewska,
- **III b** - wzdłuż ul. Ostródzkiej;

IV. Obszary usług publicznych o znaczeniu ogólnomiejskim – znajdują się tu tereny, które stanowią "bieguny" rozwoju zabudowy miejskiej:

- **IV a** - zachodnia część Ławy, bardzo atrakcyjna pod względem turystycznym, obejmuje tereny rekreacyjne (Stadion Miejski) Zespół Szkół Ogólnokształcących oraz dworzec kolejowy Ława Miasto;
- **IV b** - obejmuje teren dworca głównego wraz z jego otoczeniem;

V. Obszar dominacji zabudowy mieszkaniowej jednorodzinnej – znaczący element zagospodarowania przestrzennego miasta składa się z następujących części:

- **V a** – Osiedle Gajerek – najwcześniej zaplanowany obszar zabudowy mieszkaniowej jednorodzinnej położony w pobliżu centrum, między dwoma dworcami kolejowymi z zabudową charakterystyczną dla lat siedemdziesiątych ubiegłego stulecia,

- **V b** – Osiedle – skupisko zabudowań zlokalizowane na południu miasta po wschodniej stronie osiedli mieszkaniowych wielorodzinnych;
- **V c** - osiedle położone w południowo - wschodniej części miasta oddzielone od centrum torami kolejowymi oraz terenami produkcyjno - składowymi; funkcjonuje tutaj kilka obiektów handlowych oraz usługowych;

VI. Obszary dominacji zabudowy mieszkaniowej wielorodzinnej – tereny obejmujące południowo – zachodnią część miasta w pobliżu centrum, odznaczają się własnym zapleczem handlowym, kulturalnym i oświatowym oraz terenami rekreacyjnymi;

VII. Obszar Wielkiej Żuławy – jedna z największych wysp śródlądowych Europy zlokalizowana jest w północno – zachodniej części miasta, obejmuje tereny zabudowane będące ośrodkami wypoczynkowo – rekreacyjnymi, jest to teren bardzo atrakcyjny turystycznie, a jednocześnie niewystarczająco zagospodarowany.

Pozostałe tereny miasta niebędące częścią żadnych stref to niewielkie obszary zabudowy mieszkaniowej jednorodzinnej zlokalizowane na obrzeżach miasta, a także tereny zieleni urządzonej i nieurządzonej oraz lasy.

Struktura przestrzenna Iławy charakteryzuje się występowaniem różnorodnych form zabudowy zarówno mieszkaniowej, jak i usługowej. Stan techniczny budynków na terenie miasta jest zróżnicowany. Należy mieć tu na uwadze w szczególności następujące obiekty użyteczności publicznej, które zgodnie z zapisami Planu Gospodarki Niskoemisyjnej dla Ostródzko-Iławskiego Obszaru Funkcjonalnego: Tom II – Gmina Miejska Iława wymagają przeprowadzenia termomodernizacji:

- Samorządowa Szkoła Podstawowa Nr 2-4,
- Gimnazjum Samorządowe Nr 2,
- Przedszkole Miejskie Nr 2-6,
- Osiedlowy Dom Kultury,
- Miejska Biblioteka Publiczna,
- Szkolny Ośrodek Kultury (ul. Sobieskiego 3),

- Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej,
- Ośrodek Psychoedukacji, Profilaktyki Uzależnień i Pomocy Rodzinie.

2.1.2. UWARUNKOWANIA PRZYRODNICZE I OCHRONY ŚRODOWISKA

Zgodnie z podziałem fizyczno – geograficznym J. Kondrackiego Ława położona jest w granicach podprovincji Pojezierzy Południowobałtyckich w obrębie południowo - wschodniej części mezoregionu Pojezierza Ławskiego. Teren Pojezierza to głównie wysoczyzna morenowa falista, zaznacza się tutaj również rozległa równina sandrowa rozciągająca się na północ od Ławy. Cechą charakterystyczną tego krajobrazu jest duża jeziorność, natomiast na północ i zachód od miasta występują większe kompleksy leśne porastające powierzchnie sandrowe.

Do elementów rzeźby terenu miasta zalicza się formy erozji lodowcowej - rynny polodowcowe charakteryzujące się różnicami wysokości względnych na ich zboczach dochodzącymi do 23 metrów (występują tu liczne jeziora, ciekі, zbiorowiska torfowe oraz utwory łąkowe). W zachodniej, południowej, środkowej oraz częściowo wschodniej części Ławy występują równiny sandrowe odznaczające się stosunkowo niewielkimi różnicami wysokości względnych (zabudowane w podłożu z piaskami i żwirami). Z kolei w północnej i częściowo wschodniej części miasta występuje wysoczyzna morenowa o płaskim charakterze (jest porośnięta roślinnością pól uprawnych, występują tu gleby brunatne właściwe w podłożu z piaskami gliniastymi oraz glinami lekkimi). Liczne zagłębienia wytopiskowe wprowadzają urozmaicenia tutejszej rzeźby terenu. Najniżej położonym miejscem jest zlokalizowane w południowej części miasta dno rynny polodowcowej ciekіu Struga (92 m n. p. m.), a najwyższym – wzniesienie na Osiedlu Gajerek (125 m n. p. m.).

Do utworów powierzchniowych występujących na obszarze miasta zaliczamy: piaski i żwiry sandrowe, gliny zwałowe, torfy i utwory mułowo – torfowe w dnach form dolinnych (ryny polodowcowe) oraz piaski i żwiry, a także ły i mułki kemu na wyspie Wielka Żuława.

Na obszarze Ławy występują nieliczne surowce budowlane, głównie piaski i żwiry. Zgodnie z "Bilansem zasobów złóż kopalin w Polsce" (według stanu na 31.12.2014 r.) na terenie Ławy występuje złoża piasków kwarcowych do produkcji cegły wapienno - piaskowej - Ława II. Jego zasoby geologiczne bilansowe wynoszą 2 813,14 tys. ton, natomiast przemysłowe - 365,34 tys. ton, z kolei roczne wydobycie osiąga poziom 65,65 tys. ton. Złoże jest nadal eksploatowane.

Na obszarze miasta występują następujące formy ochrony przyrody:

- **Wielkoprzestrzenny zachodniomazurski obszar węzłowy o znaczeniu międzynarodowym w sieci ekologicznej ECONET - Polska** - w hierarchii sieci jest to obszar o randze najwyższej, to wielkoprzestrzenny system obszarów węzłowych najlepiej zachowanych pod względem przyrodniczym i reprezentatywnych dla różnych obszarów kraju wzajemnie powiązanych korytarzami ekologicznymi.
- **Obszar Specjalnej Ochrony Ptaków Natura 2000 "Łasy Ławskie"** - obszar ten zajmuje powierzchnię 25 218,5 ha (z czego 150, 3 ha w granicach administracyjnych miasta – północnozachodnia część Ławy i część jeziora Jeziorak), to duży kompleks leśny z dominującymi drzewostanami bukowymi i sosnowymi obejmujący także tereny bagienne, obszar ten jest ostoją ptasią o randze europejskiej - występuje tu co najmniej 29 gatunków ptaków z Załącznika I Dyrektywy Ptasiej oraz 10 gatunków z Polskiej Czerwonej Księgi (m.in.: rybołów, bielik, orlik krzykliwy, podgorzałka);
- **Specjalny Obszar Ochrony Siedlisk Natura 2000 „Ostoja Ławska”** – obszar obejmujący lasy w północno – zachodniej części Ławy wyznaczony na podstawie Dyrektywy Siedliskowej;
- **Park Krajobrazowy Pojezierza Ławskiego** – obejmuje obszar północno – zachodniej części miasta, w jego granicach utworzono kilka rezerwatów przyrody mających na celu ochronę licznych i unikalnych fragmentów lasów, terenów

łęgowych ptactwa, leśnych jezior oraz torfowisk; na terenie parku i jego otuliny znajdują się liczne zbiorniki jeziorne w tym: Jezioro Jeziorak - jest najdłuższym jeziorem w Polsce - 27,5 km; wraz z otaczającym go kompleksem leśnym stanowi zbiór niezwykle cennych zasobów fauny i flory - jest ostoją wielu gatunków ptaków (czapli, żurawi, kormoranów, bielików, rybołówów, kań rudych), w leśnych kompleksach pojawiają się liczne gatunki zwierzyny łownej: sarny, dziki, jelenie, łosie a niekiedy wilki;

- **Obszar Chronionego Krajobrazu Pojezierza Iławskiego** - (uchwalony na podstawie Rozporządzenia nr 31 Wojewody Warmińsko - Mazurskiego z dnia 23 kwietnia 2008 r.);
- **Obszar Chronionego Krajobrazu Doliny Dolnej Drwęcy** – wzdłuż Iławki i wokół jeziora Iławskiego, (uchwalony na podstawie Rozporządzenia nr 50 Wojewody Warmińsko - Mazurskiego z dnia 2 lipca 2008 r.);
- **Projektowany rezerwat przyrody „Krzywy Róg”** – położony na północ od administracyjnych granic miasta rezerwat powstaje w celu zapewnienia ochrony potencjalnych siedlisk gniazdowych bielika oraz najwartościowszych siedlisk dzięcioła średniego i muchołówki;
- **Użytek ekologiczny** – niewielkie jezioro śródleśne z cenną fauną owadów;
- **Użytki ekologiczne nad rzeką Iławką** – mokradła ze zbiorowiskami szuwarowymi i zaroślowymi;
- **Pomniki przyrody** – dwa dęby w lesie komunalnym przy ul. Sienkiewicza, dąb przy ul. Rzemieślniczej, dąb przy ul. Kościelnej oraz skupisko pomników przyrody (najstarszy drzewostan, głównie dębowy w wieku powyżej 260 lat) w lesie komunalnym przy ul. Sienkiewicza;
- **Lasy ochronne** – lasy ochronne znajdujące się w granicach miasta oraz lasy wodochronne;

- **Korytarze ekologiczne o znaczeniu biologiczno – klimatyczno – hydrologicznym** – występują wzdłuż rzeki Iławki, strugi Tynwałd oraz Strugi Radomno;
- **Korytarze klimatyczno – hydrologiczne** – występują w południowo – zachodniej części miasta;
- **Strefy ochrony bezpośredniej** – studnie ujęcia komunalnego wód podziemnych, studnie występujące na wyspie Wielka Żuława oraz studnie Zakładów Ziemniaczanych;

Iława znajduje się w systemie dorzecza Wisły, w tym zlewni rzeki Drwęcy, natomiast niewielki obszar na zachodzie (zlewnia jeziora Slim) należy do dorzecza Osy. Głównym ciekim miasta jest rzeka Iławka - jej długość całkowita wynosi 62,4 km, a zlewnia zajmuje powierzchnię 379,5 km².

W granicach administracyjnych miasta znajdują się w całości następujące jeziora:

- Jezioro Mały Jeziorak (powierzchnia - 26 ha, głębokość maksymalna - 6,4 m),
- Jezioro Iławskie Małe,
- Jezioro Mułka (powierzchnia 1,4 ha).

Częściowo w granicach miasta znajdują się również:

- Jezioro Jeziorak - w Iławie jego powierzchnia wynosi 272,5 ha, na nim znajduje się wyspa Wielka Żuława (największa wyspa śródlądowa Polski),
- Jezioro Iławskie (zwane też Dół lub Długie) - o powierzchni 154,5 ha i maksymalnej głębokości 2,5 m.

Wzdłuż zachodniej granicy administracyjnej miasta położone jest jezioro Slim.

Obszar miasta (poza jego południową częścią) znajduje się w granicach Głównego Zbiornika Wód Podziemnych (GZWP) nr 210 „Iława”. Wody gruntowe występują miejscami bardzo płytko od kilkudziesięciu cm (w lokalnych obniżeniach i wokół wód powierzchniowych) do kilku metrów (na wysoczyźnie morenowej i wysoczyźnie sandrowej).

Na obszarze Ławy przeważają gleby brunatne właściwe, kwaśne utworzone na glinach lekkich, piaskach gliniastych oraz piaskach słabo gliniastych. W dolinach występują gleby torfowe i mułowo - torfowe. Mniejszą powierzchnię zajmują gleby bielcowe oraz murszowo - mineralne i murszowate. Gleby odznaczają się potencjałem rolniczym średnim (klasa bonitacyjna IV a i IV b) oraz małym i bardzo małym (klasa bonitacyjna V i VI).

Klimat Pojezierza Ławskiego jest uwarunkowany przede wszystkim rzeźbą terenu, rozległymi obszarami leśnymi i dużą liczbą jezior. Charakteryzuje się zmiennością pogody i wahaniami okresu wegetacyjnego. Średnia roczna temperatura powietrza wynosi ok. 6,8°C. Najcieplejszym miesiącem jest lipiec, ze średnią temperaturą ok. 17,2°C, a najzimniejszym styczeń, ze średnią temperaturą ok. -3,7°C. Średnie roczne opady wynoszą ok. 671 mm – najwięcej w lipcu i w sierpniu, a najmniej w miesiącach zimowych. Najsilniejsze wiatry występują z południowego wschodu i zachodu, przy czym średnia prędkość wiatru wynosi 3,3 m/s.

W obrębie terenów przyrodniczych na zewnątrz obszarów zurbanizowanych oraz wokół miasta występują liczne gatunki ssaków, z których część jest objęta ścisłą ochroną (m.in.: gronostaj, ryjówka aksamitna, wilk) i częściową (m.in. mysz zaroślowa, bóbr). Występują także liczne gatunki chronionych gadów (jaszczurka żyworodna, padalec zwyczajny, żmija zygzakowata) oraz płazów z rodziny żabowatych. W północnej, północno – zachodniej i północno – wschodniej części miasta występują rewiry rzadkich, chronionych gatunków ptaków (kania czarna, kania ruda, orzeł bielik, orlik krzykliwy, bocian czarny, błotniak stawowy, dzięcioł średni, trzmiełojad). W wodach powierzchniowych występują ryby – między innymi: sandacze, szczupaki, węgorze, karasie, leszcze, płocie, karpie, sumy.

2.1.3. UWARUNKOWANIA KULTUROWE

Ławę założono w 1305 r. Miasto zostało zlokalizowane na półwyspie otoczonym z trzech stron przez jezioro Jeziorak, natomiast od północnego wschodu przez strumień Ławkę. Centrum miasta stanowił rynek w kształcie kwadratu z ulicami wybiegającymi po

dwie z każdego narożnika. Całą przestrzeń miejską otaczały mury obronne z trzema bramami. Funkcję obronną stanowiła także fosa oraz niewielki wał ziemny. W XVIII wieku w wyniku największego pożaru w dziejach miasta zniszczona została znaczna część zabudowy miejskiej, w tym ratusz. Pod koniec XVIII wieku nastąpił dość intensywny rozwój przedmieść, zwłaszcza w kierunku północnym oraz zachodnim. Największy rozwój miasta miał miejsce w XIX wieku – rozwijano żeglugę przez Kanał Ostródzko – Elbląski, powstała komunikacja kolejowa, co z kolei spowodowało intensywną industrializację: powstały fabryki, tartaki, rozwinęło się rzemiosło. Ława w tamtym czasie rozwinęła się w dwóch kierunkach – wschodnim (wzdłuż traktów prowadzących do Lubawy i Ostródy) oraz północnym (przez rzekę Ławkę). Miasto przeniosło się także na lewy brzeg Jezioraka. Na początku XX wieku w mieście funkcjonował wojskowy garnizon, co miało istotne znaczenie dla rozwoju i ożywienia gospodarczego. Nastąpił wtedy niespotykany szybki rozwój przestrzenny miasta, z uwagi na brak terenów pod zabudowę wycięto znaczne połacie lasu miejskiego. Powstały wtedy pierwsze dokumenty określające politykę przestrzenną miasta. Druga wojna światowa przyniosła ogromne zniszczenia w zabudowie miejskiej. Kompletna odbudowa nastąpiła w latach siedemdziesiątych ubiegłego stulecia, gdy powstało budownictwo wielkopłytowe – powstały wtedy osiedla zabudowy jednorodzinnej oraz wielorodzinnej.

W Ławie znajduje się kilkadziesiąt zabytków wpisanych do rejestru zabytków Wojewódzkiego Urzędu Ochrony Zabytków w Olsztynie. Przedstawiono je w poniższej tabeli.

Tabela 1. Wykaz zabytków nieruchomych wpisanych do rejestru zabytków

(stan na 30.06.2015 r.)

L.p.	Wyszczególnienie	Nr rejestru
1.	Układ urbanistyczny	516 (I/8) z 30.12.1957
2.	Kościół parafialny pod wezwaniem Niepokalanego Poczęcia NMP, ul. Kardynała Wyszyńskiego	A – 4475 z 28.06. 2007
3.	Kościół parafialny pod wezwaniem Przemienienia Pańskiego, ul. Kościelna 1	134 z 16.09. 1949
4.	Pozostałości murów obronnych	590 z 07.03. 1961
5.	Ratusz, ul. Niepodległości 13	1534 z 09.11.1994
6.	Budynek administracyjny dawnej rzeźni, ul. Dąbrowskiego 11	A – 4500 z 22.02.2008
7.	Budynek dworca kolejowego, ul. Dworcowa 3	A – 2282 z 16.08.2006
8.	Zespół peronów z wiatami i tunelami	A – 4578 z 31.08.2011
9.	Stajnia – wozownia, ul. Jana III Sobieskiego	4281 z 11.10.1983
10.	Dawny budynek produkcyjny gazowni, ul. Jagiellończyka	4299 z 02.11.1993
11.	Plebania, ul. Kościelna	A - 4497
12.	Szkoła, ul. Kościuszki 2	1538 z 18.03.1987
13.	Dom, ul. Kościuszki 6	1540 z 18.03.1987
14.	Kamienica, ul. Kościuszki 14	A -4358 z 17.11.2006
15.	Dom, ul. Kościuszki 15	1543 z 18.03.1987
16.	Kamienica z oficyną, ul. Kościuszki 27	A - 4356 z 17.11.2006
17.	Kamienica, ul. Niepodległości 4	A – 4502 z 22.02.2008
18.	Kamienica, ul. Niepodległości 4b	1547 z 18.03.1987
19.	Hala miejska, obecnie kino, ul. Niepodległości 13b	A- 1989 z 30.12.2002
20.	Willa, ul. Ostródzka 2	A – 4501 z 22.02.2008
21.	Willa, ul. Sienkiewicza 10	1548 z 18.03.1987

22.	Budynek administracyjny Stacji Uzdatniania Wody, ul. Wodna 2	A – 4498 z 04.02.2008
23.	Budynek dawnego magazynu Urzędu Prowiantowego, ul. Wszyńskiego 31	A -4581 z 18.10.2011
24.	Wodociągowa wieża ciśnień, ul. 1 Maja	1539 z 18.03.1987
25.	Wodociągowa wieża ciśnień przed dworcem PKP	1618 z 28.12.1998
26.	Wodociągowa wieża ciśnień na terenie ZNTK	1619 z 28.12.1998
27.	Dawny młyn wodny z budynkiem gospodarczo – mieszkalnym, ul. Kościuszki 24	A -4596 z 17.07.2012
28.	Młyn, obecnie budynek usługowo – magazynowy, ul. Sobieskiego 14	A -4499 z 18.02.2008

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych Narodowego Instytutu Dziedzictwa

Niektóre z ww. obiektów w ostatnich latach zostały poddane modernizacji, jednak potrzeba renowacji pozostałych obiektów nadal jest aktualna. Ich stan techniczny jest zły, a estetyka w sposób negatywny oddziałuje na otoczenie.

Organizacja życia kulturalnego na terenie Ławy odbywa się poprzez działalność:

- **Ławskiego Centrum Kultury** – organizator różnego rodzaju imprez, na które zapraszani są zarówno miejscowi twórcy, jak i artyści krajowi i zagraniczni; rocznie odbywa się 60 - 70 imprez (festiwali, koncertów, konkursów, przeglądów, wystaw, plenerów malarskich i rzeźbiarskich - m.in. Letni Festiwal Piosenki Żeglarskiej „Jeziorak Szanty”), w ramach Centrum działa wiele kół zainteresowań, m.in.: plastyczne, rzeźbiarskie, taneczne, teatralne, szachowe, numizmatyczne;
- **Spółdzielczego Domu Kultury „Polanka”** - prowadzi działalność społeczno - kulturalną, odbywają się tu różne zajęcia, z których mogą skorzystać dzieci, młodzież, dorośli oraz seniorzy; w ramach placówki działają: świetlica, pracownia plastyczna, Klub Seniora, siłownia, organizowane są zajęcia taneczne, spotkania harcerzy i zajęcia z zespołem wokalnym "Amazonki - Polanka";

- **Miejskiej Biblioteki Publicznej** – w głównej siedzibie znajdują się: wypożyczalnia dla dorosłych, czytelnia ogólna i oddział dla dzieci; to ogólnodostępna placówka z bogatym (ponad 50 tys. egzemplarzy) księgozbiorem literatury pięknej i popularnonaukowej oraz prasą codzienną i specjalistyczną, w czytelni ogólnej od 2015 r. można bezpłatnie skorzystać z wypożyczalni filmów fabularnych, każdego roku korzysta z niej ponad 80 tysięcy czytelników, biblioteka organizuje spotkania autorskie, lekcje biblioteczne, wystawy książek, konkursy tematyczne; placówka realizuje także zadania biblioteki powiatowej - sprawuje opiekę metodyczną nad bibliotekami na terenie powiatu iławskiego, organizuje szkolenia i pomaga w organizowaniu różnego rodzaju akcji czytelniczych;
- **Osiedlowego Domu Kultury** - mieści się tu m.in. Filia Miejskiej Biblioteki Publicznej;
- **Amfiteatru Miejskiego im. Louisa Armstronga** – organizowanych jest tu wiele imprez kulturalnych oraz koncertów, do najbardziej znanych należy Międzynarodowy Festiwal Jazzu Tradycyjnego „Złota Tarka” – Old Jazz Meeting oraz Fama Rock Festiwal;
- **Młodzieżowej Orkiestry Detej** – szkolny zespół instrumentalny powstały w 1971 r. przy Zespole Szkół Zawodowych im. Bohaterów Września 1939, w jej repertuarze znajdują się utwory muzyki poważnej oraz polskie i światowe przeboje muzyki rozrywkowej, zespół rocznie daje kilkadziesiąt koncertów, uświetnia wiele wydarzeń kulturalnych, uroczystości i rocznic;
- **Katolickiego Zespołu Credo** - wykonującego piosenki religijne, zespół bierze udział w różnego rodzaju festiwalach muzyki chrześcijańskiej;
- **Chóru Camerata** - chór powstał w 1986 roku przy Państwowej Szkole Muzycznej w Iławie, zespół ma na swoim koncie mnóstwo koncertów oraz wygranych w różnych festiwalach i konkursach chóralnych, zarówno w kraju jak

i za granicą, chór działa aktywnie dla dobra lokalnej społeczności, corocznie wykonuje ponad 20 koncertów uświetniając liczne uroczystości samorządowe, kościelne, szkolne i inne, od 2002 roku zespół działa w ramach Stowarzyszenia Chór Camerata, które w 2005 roku uzyskało statut Organizacji Pożytku Publicznego;

- **Kinoteatru „Pasja”** - znajduje się w dawnej hali miejskiej w odnowionym budynku (który został wpisany w 2002 roku do rejestru zabytków) obok iławskiego ratusza, funkcjonują tutaj teatr i kino, które mogą pomieścić ponad 240 osób, organizowane są tu liczne spektakle teatralne, koncerty kameralne i występy znanych muzyków; prowadzona jest działalność filmowa - odbywają się projekcje filmów komercyjnych oraz kina artystycznego;
- **Galerii Sztuki "Na Wprost"** - podstawowym celem jej działalności jest prezentowanie sztuki współczesnej, placówka współdziała w obszarze różnorodnych form artystycznych (malarstwie, grafice, rzeźbie, fotografii czy ceramice), prowadzi również warsztaty edukacyjne;
- **Galerii Sztuki Współczesnej** - placówka znajdująca się przy ulicy Niepodległości 4 w Iławie funkcjonuje od 1991 roku.

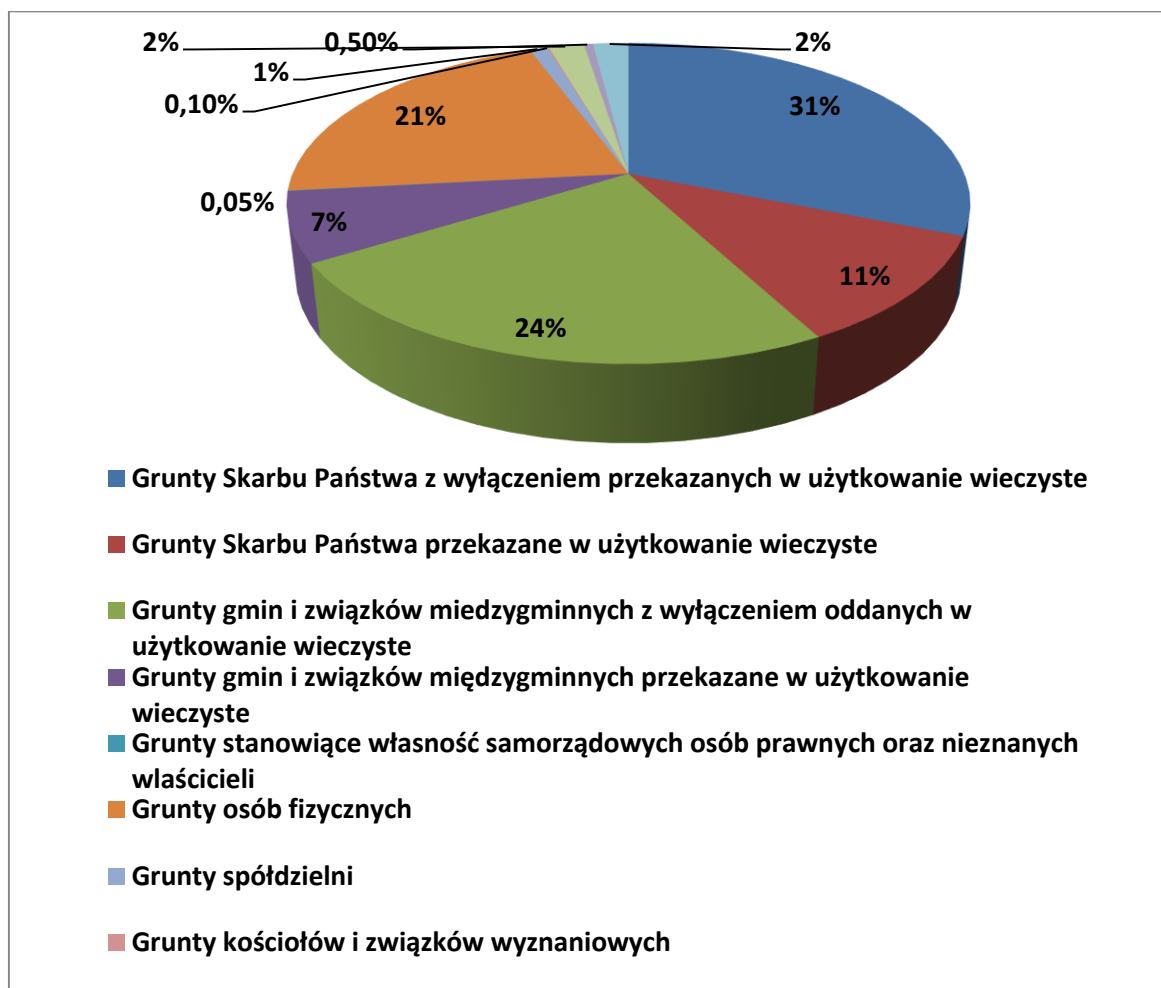
2.1.4. WŁASNOŚĆ GRUNTÓW I BUDYNKÓW

Grunty znajdujące się w granicach administracyjnych miasta zajmują powierzchnię 2 188 ha. Największą część zajmują grunty Skarbu Państwa z wyłączeniem przekazanych w użytkowanie wieczyste - 672 ha. Drugą pod względem wielkości powierzchnię zajmują grunty gmin i związków międzygminnych z wyłączeniem oddanych w użytkowanie wieczyste - 529 ha. Nieco mniej - 460 ha - to grunty będące własnością osób fizycznych. Grunty Skarbu Państwa przekazane w użytkowanie wieczyste zajmują powierzchnię 247 ha, natomiast grunty gmin i związków międzygminnych przekazane w użytkowanie wieczyste -

157 ha. Do powiatów należy 51 ha gruntów, natomiast 33 ha to grunty będące przedmiotem własności innych osób. Grunty spółdzielni zajmują obszar 25 ha, a własnością województw z wyłączeniem oddanych w użytkowanie jest 10 ha gruntów. Najmniejszą powierzchnię stanowią grunty kościołów i związków wyznaniowych - 3 ha oraz grunty będące własnością samorządowych osób prawnych - 1 ha. Na poniższym wykresie zaprezentowano szczegółową strukturę własności gruntów w Ławie.

Rysunek 5. Struktura własności gruntów w Ławie

Źródło: Opracowanie własne na podstawie Studium Uwarunkowań i Zagospodarowania Przestrzennego Miasta Ława

W strukturze zagospodarowania gruntów w Ławie przeważają grunty orne, które stanowią 18,3% ogólnej powierzchni miasta. Znaczący jest także udział gruntów pod wodami powierzchniowymi płynącymi - 15,8%. Nieco mniejszym udziałem w ogólnej powierzchni odznaczają się lasy - 14,0% oraz tereny mieszkaniowe - 11,9%. Pozostałe grunty charakteryzują się udziałem mniejszym niż 10% w ogólnej powierzchni miasta. Szczegółowe dane na ten temat prezentuje poniższa tabela.

Tabela 2. Struktura zagospodarowania gruntów w Ławie

Wyszczególnienie	Powierzchnia w ha	% ogólnej powierzchni
Użytki rolne, w tym:	630	28,8
- grunty orne	400	18,3
- sady	2	0,1
- łąki trwałe	84	3,8
- pastwiska trwałe	122	5,7
- grunty rolne zabudowane	12	0,5
- grunty pod stawami	5	0,2
- grunty pod rowami	5	0,2
Grunty leśne oraz zadrzewione i zakrzewione, w tym:	330	15,1
- lasy	307	14,0
- grunty zadrzewione i zakrzewione	23	1,1
Grunty pod wodami, w tym:	360	16,4
grunty pod wodami powierzchniowymi płynącymi	345	15,8
grunty pod wodami powierzchniowymi stojącymi	15	0,6
Grunty zabudowane i zurbanizowane, w tym:	822	37,6
- tereny mieszkaniowe	262	11,9
- tereny przemysłowe	111	5,2

- tereny inne zabudowane	116	5,4
- tereny zurbanizowane niezabudowane	56	2,5
- tereny rekreacji i wypoczynku	33	1,5
- tereny komunikacyjne - drogi	174	7,9
- tereny komunikacyjne - kolejowe	69	3,1
- tereny komunikacyjne - inne	1	0,1
Nieużytki	46	2,1

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych GUS

2.1.1.5. INFRASTRUKTURA TECHNICZNA

2.1.1.5.1 STRUKTURA KOMUNIKACYJNA

Drogi na terenie miasta zaliczamy do trzech kategorii. Przez Iławę przebiega droga krajowa nr 16 Grudziądz - Olsztyn - Augustów stanowiąca główny szlak komunikacyjny Warmii i Mazur. Ważną rolę w zakresie transportu pełnią także droga wojewódzka nr 521 Kwidzyn - Iława oraz 536 Iława - Samplawa (drogi te stanowią ważne połączenie komunikacyjne dla województw mazowieckiego, warmińsko – mazurskiego i pomorskiego). Poza tym na terenie miasta funkcjonują drogi powiatowe: nr 1313 N Iława – Karaś, nr 1329 N Boreczno - Iława, nr 1333 N Iława – Radomno – Nowe Miasto Lubawskie. Wymienione drogi powiatowe są wspomagane w systemie komunikacyjnym przez drogi gminne i wewnętrzne, które umożliwiają połączenie miasta z pobliskimi miejscowościami. Ogólny stan dróg i jezdni na terenie miasta określany jest jako dobry. Dużym utrudnieniem dla kierowców jest zbyt mała liczba parkingów.

Znaczącym problemem do niedawna był niekorzystny układ komunikacyjny w centrum Iławy. Problem ten został rozwiązany wraz z powstaniem Północnej Obwodnicy Iławy. Jest ona bezpośrednio połączona z drogą krajową nr 16. Inwestycja objęła budowę drogi o długości 1,14 km. Na całym odcinku drogi przebudowano m.in. sieć teletechniczną,

elektroenergetyczną, wodociągową oraz oświetlenie. W ramach inwestycji powstała także estakada nad Kanalem Iławskim oraz wybudowano nowy most nad rzeką Iławką. Była to jedna z najbardziej kosztownych inwestycji w historii miasta (ponad 34 mln zł.), jednak konieczna, gdyż przyczyniła się do usprawnienia ruchu, poprawy jego bezpieczeństwa oraz podniesienia standardu życia lokalnej społeczności.

Zgodnie z danymi pochodzącymi z Planu Gospodarki Niskoemisyjnej Ostródzko-Iławskiego Obszaru Funkcjonalnego w latach 2009-2013 aż o 48,7% wzrosła emisja dwutlenku węgla, której emitorem był transport prywatny i komercyjny (z 3 782 do 5 622 Mg CO₂). W tym samym okresie finalne zużycie energii w przedmiotowym sektorze wzrosło o 48,2%.

Iława zajmuje znaczące miejsce w wojewódzkiej sieci kolejowej. Tutejszy węzeł kolejowy ma charakter tranzytowy leży na trasach ważnych szlaków, a jednocześnie jest punktem wyjściowym i końcowym dla kilku z nich. Dobrą kolejową dostępność komunikacyjną warunkują połączenia w kierunku: Olsztyna, Torunia, Malborka i Działdowa. Przecinają się tutaj trzy trasy komunikacji kolejowej: magistralna linia kolejowa Warszawa - Gdańsk, linia I - rzędna Poznań - Iława - Olsztyn oraz linia II - rzędna Iława - Brodnica - Kutno. Stwarzają one dogodne warunki dla transportu kolejowego, zarówno pasażerskiego, jak i towarowego. Na terenie miasta znajdują się dwa dworce kolejowe Iława Główna (obsługuje pociągi pasażerskie wszystkich rodzajów oraz pociągi towarowe), której budynek został wpisany do rejestru zabytków oraz Iława Miasto, znajdujący się w zachodniej części Iławy. Rozwój transportu kolejowego powoduje jednak negatywne następstwa, związane głównie z hałasem emitowanym przez przejeżdżający tabor kolejowy. W niewielkiej odległości od linii kolejowej znajdują się zabudowania mieszkalne, których rezydenci narażeni są na hałas komunikacyjny. W sposób negatywny wpływa on na samopoczucie, stan psychiczny oraz zdrowie mieszkańców. Występowanie hałasu może powodować zakłócenia snu, problemy z koncentracją oraz schorzenia o charakterze nerwicowym.

W mieście funkcjonuje komunikacja autobusowa, która obsługiwana jest przez Zakład Komunikacji Miejskiej Sp. z o. o. w Iławie. Miasto jest powiązane siecią komunikacji

autobusowej między innymi z: Olsztynem, Ostródą, Morągiem, Bydgoszczą, Działdowem, Włocławkiem i Warszawą.

2.1.5.2. ZAOPATRZENIE W ENERGIĘ ELEKTRYCZNĄ, GAZOWĄ I CIEPLNĄ

System elektroenergetyczny

System elektroenergetyczny Ławy stanowi spójną całość i w pełni zaspokaja potrzeby miasta pod względem dostarczanej mocy i pewności zasilania. Sieć energetyczna w mieście obsługiwana jest liniami elektroenergetycznymi o napięciu 15 kV i 0,4 kV z rozdzielni 110/15 kV zlokalizowanej w Ławie przy ul. 1 Maja. Istniejące linie na obszarze miasta to w przeważającej części linie kablowe (ponad 60%) uzupełnione liniami napowietrznymi.

Sieć energetyczną miasta stanowią:

- linia 110 kV Ława - Ostróda,
- linia 110 kV Ława - Nowe Miasto,
- linia 110 kV Ława - Susz,
- linia 110 kV Ława - Łasin.

Dostawcą energii na obszarze Ławy jest Energa Operator S.A. Oddział w Olsztynie.

W poniższej tabeli zaprezentowano dane dotyczące odbiorców energii elektrycznej wraz z jej zużyciem na terenie miasta w ostatnich latach.

Tabela 3. Zużycie energii elektrycznej i odbiorcy w Ławie w latach 2009 - 2013

Wyszczególnienie	2009	2010	2011	2012	2013
Odbiorcy energii elektrycznej	11 644	11 711	11 355	11 449	11 529
Zużycie energii elektrycznej (MWh)	23 254	23 884	27 215	23 558	22 240
Zużycie energii w przeliczeniu na 1 mieszkańca (kWh)	718,8	717,5	817,1	706,8	667,6

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych GUS

System gazowniczy

Główny dostawca gazu na terenie Iławy to Polska Spółka Gazownictwa Oddział w Gdańsku.

Miasto zasilane jest przez stację redukcyjno - pomiarową pierwszego stopnia zlokalizowaną w miejscowości Nowa Wieś (o przepustowości 3 000 m³/h) łączącą gazociąg magistralny wysokiego ciśnienia DN 125 z miejską siecią gazowniczą. Na obszarze Iławy znajdują się także trzy stacje redukcyjne drugiego stopnia.

Zgodnie z danymi Głównego Urzędu Statystycznego w ostatnich latach w Iławie długość czynnej sieci rozdzielczej wzrosła o 3,5% i w 2013 r. wyniosła 79 866 m. W tym samym czasie spadła liczba gospodarstw domowych korzystających z gazu aż o 23,2% i w 2013 r. ukształtowała się na poziomie 6 974 (co stanowi 80,6% ogólnej liczby mieszkańców miasta). W badanym okresie zmniejszyło się także zużycie gazu w przeliczeniu na jednego mieszkańca z 83,7 m³ w 2009 r. do 80,4 m³ w roku 2013. Dane dotyczące sieci gazowej prezentuje poniższa tabela oraz wykres.

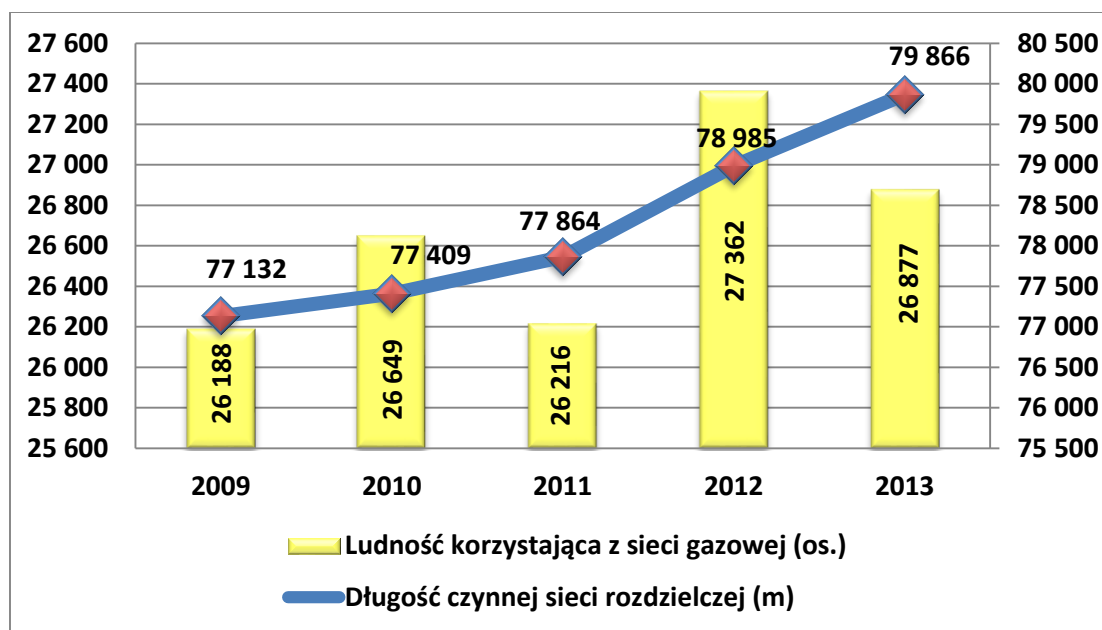
Tabela 4. Sieć gazowa w Iławie w latach 2009 - 2013

Wyszczególnienie	2009	2010	2011	2012	2013
Długość czynnej sieci rozdzielczej (m)	77 132	77 409	77 864	78 985	79 866
Czynne przyłącza do budynków	2 158	2 176	2 184	2 193	2 208
Odbiorcy gazu (gosp.)	9 077	8 332	9 004	7 981	6 974
Zużycie gazu (tys. m ³)	2 706,8	2 886	2 663,8	2 837,5	2 678,2
Ludność korzystająca z sieci gazowej	26 188	26 649	26 216	27 362	26 877
Korzystający z instalacji (% ogółu)	81,2	80	78,7	82	80,6

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych GUS

Rysunek 6. Sieć gazowa w Iławie

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych GUS

Obecnie trwają prace polegające na budowie sieci gazowej wysokiego ciśnienia relacji Brodnica - Nowe Miasto Lubawskie - Iława DN 300 (zakończenie inwestycji zaplanowano na koniec 2015 r.). Powstanie gazociąg o długości 31,48 km oraz stacja gazowa redukcyjno - pomiarowa w miejscowości Dziarny koło Iławy. Rozbudowana zostanie także sieć gazowa średniego ciśnienia Iława - Dziarny o długości 4,7 km. Budowa gazociągu wpłynie pozytywnie na poprawę warunków zasilania w paliwo gazowe oraz umożliwi dalszą rozbudowę sieci gazowej średniego i niskiego ciśnienia. Wpłynie to bez wątpienia na poprawę atrakcyjności inwestycyjnej i rozwój gospodarczy miasta.

System ciepłowniczy

Gospodarkę ciepłowniczą na terenie miasta prowadzi Energetyka Ciepła Spółka z o.o. w Iławie (Spółka Grupy SFW Energia). Zarządza ona zintegrowanym systemem ciepłowniczym, eksploatuje dwie ciepłownie o łącznej mocy 72,9 MW. Spółka posiada

koncesje na wytwarzanie, przesył i dystrybucję ciepła. Zarządza mieniem komunalnym i własnym. W ramach przystosowania do wymogów unijnych Energetyka zamierza stopniowo ograniczać ilość szkodliwych substancji wprowadzanych do atmosfery. Nastąpi to m.in. poprzez zastępowanie węgla biomasą.

Z usług Energetyki korzysta większość miejskiej społeczności – głównie w centrum miasta oraz na terenie dużych osiedli mieszkaniowych. Pozostałe budynki ogrzewane są za pomocą lokalnych kotłowni oraz indywidualnych źródeł ciepła. Z uwagi na wykorzystywanie węgla stanowią one zagrożenie dla lokalnego powietrza, powodując wzrost jego zanieczyszczenia, głównie za sprawą niskiej emisji. W związku z tym konieczne jest zastępowanie pieców węglowych kotłowniami gazowymi lub olejowymi, bądź też włączenie ich do systemu energetyki cieplnej miasta.

2.1.5.3. INFRASTRUKTURA WODNO-KANALIZACYJNA

Wodociągi

Za gospodarkę wodno–ściekową na obszarze miasta odpowiedzialne są Ławskie Wodociągi Sp. z o.o. Na terenie miasta zaopatrzenie w wodę odbywa się z 6 studni głębinowych o głębokości ok. 300 mb. Ława posiada także 2 studnie rezerwowe o głębokości ok. 100 mb. Woda przeznaczona jest do zaspokajania potrzeb socjalno – gospodarczych lokalnej społeczności oraz usług dla miasta. Z uwagi na sukcesywną wymianę odcinków znajdujących się w złym stanie technicznym odnotowuje się małą ilość awarii. Według stanu na 2013 r. łączna długość czynnej sieci wodociągowej wynosiła 114 km i korzystało z niej 96,9% ogółu lokalnej społeczności. Na przestrzeni analizowanych lat zmniejszyła się ilość wody dostarczanej gospodarstwom domowym (o 3,7%) oraz zużycie wody w gospodarstwach domowych przypadające na jednego mieszkańca (o 6,5%). Dane dotyczące sieci wodociągowej w Ławie na przestrzeni lat 2009 -2013 prezentują poniższa tabela i wykres.

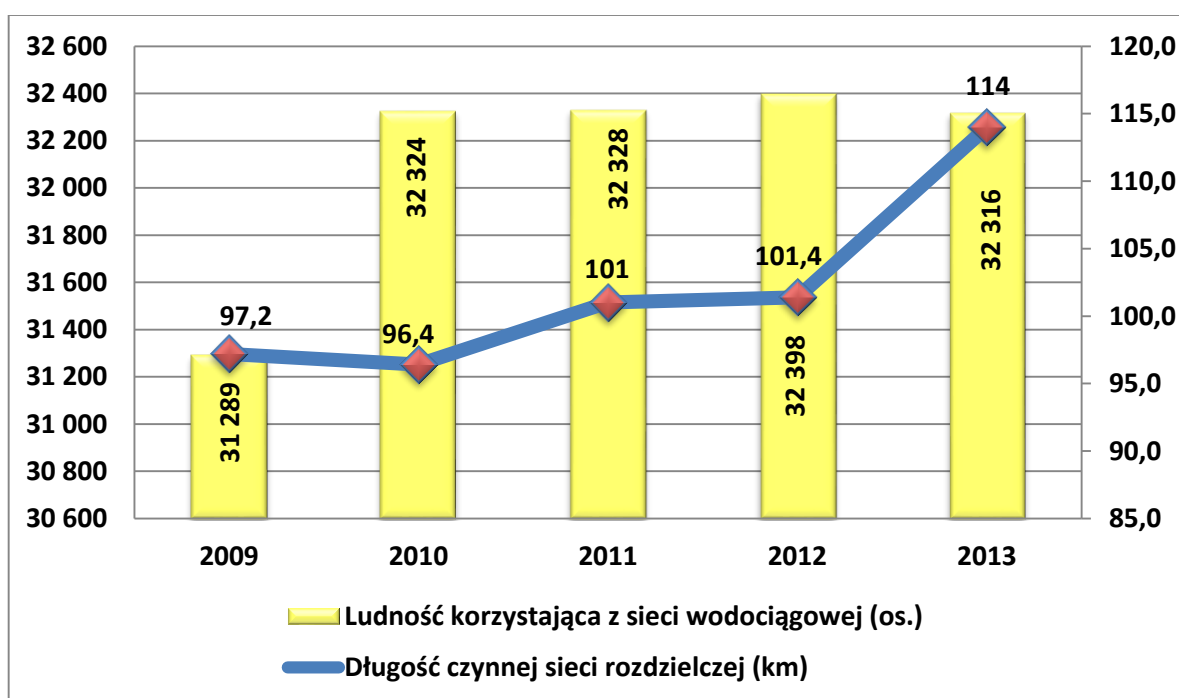

Tabela 5. Sieć wodociągowa w Ławie w latach 2009 – 2013

Wyszczególnienie	2009	2010	2011	2012	2013
Długość czynnej sieci rozdzielczej (km)	97,2	96,4	101,0	101,4	114,0
Przyłącza prowadzące do budynków mieszkalnych i zbiorowego zamieszkania	2 116	2 131	2 177	2 223	2 086
Woda dostarczona gospodarstwom domowym (dam ³)	1 093,7	1 080,0	1 067,6	1 073,6	1 053,5
Zużycie wody w gospodarstwach domowych na 1 mieszkańca (m ³)	33,8	32,4	32,1	32,2	31,6
Korzystający z instalacji (% ogółu)	97,0	97,0	97,1	97,1	96,9

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych GUS

Rysunek 7. Sieć wodociągowa w Ławie

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych GUS

Kanalizacja

W Ławie wszystkie osiedla zostały skanalizowane. Ścieki odprowadzane są za pomocą rurociągów grawitacyjnych do pompowni osiedlowych, a następnie do pompowni centralnej, skąd trafiają do oczyszczalni ścieków w Dziarnach k. Ławy (ok. 5 km na południowy – wschód od miasta). Jest to mechaniczno – biologiczna oczyszczalnia ścieków o przepustowości ok. 31,10 tys. m³/dobę. Oczyszczone ścieki są odprowadzane do rzeki Ławki, a następnie do rzeki Drwęcy.

Miasto przyjmuje także ścieki z miejscowości gminy wiejskiej Ława (Karasia, Wisielca, Radomka) oraz z Szalkowa i Kwir rurociągami tłocznymi. W pozostałych miejscowościach ścieki odprowadzane są wozami asenizacyjnymi.

Zgodnie z danymi Głównego Urzędu Statystycznego na terenie miasta w 2013 r. z sieci kanalizacyjnej korzystało 31 241 mieszkańców, co stanowiło 93,7% ogółu lokalnej społeczności. Długość czynnej sieci kanalizacyjnej w badanym okresie zmniejszyła się o 6,3 km (tj. o 6,2%). Spadła również ilość odprowadzonych ścieków. Szczegółowe dane dotyczące sieci kanalizacyjnej w Ławie na przestrzeni lat 2009 - 2013 przedstawia poniższa tabela i wykres.

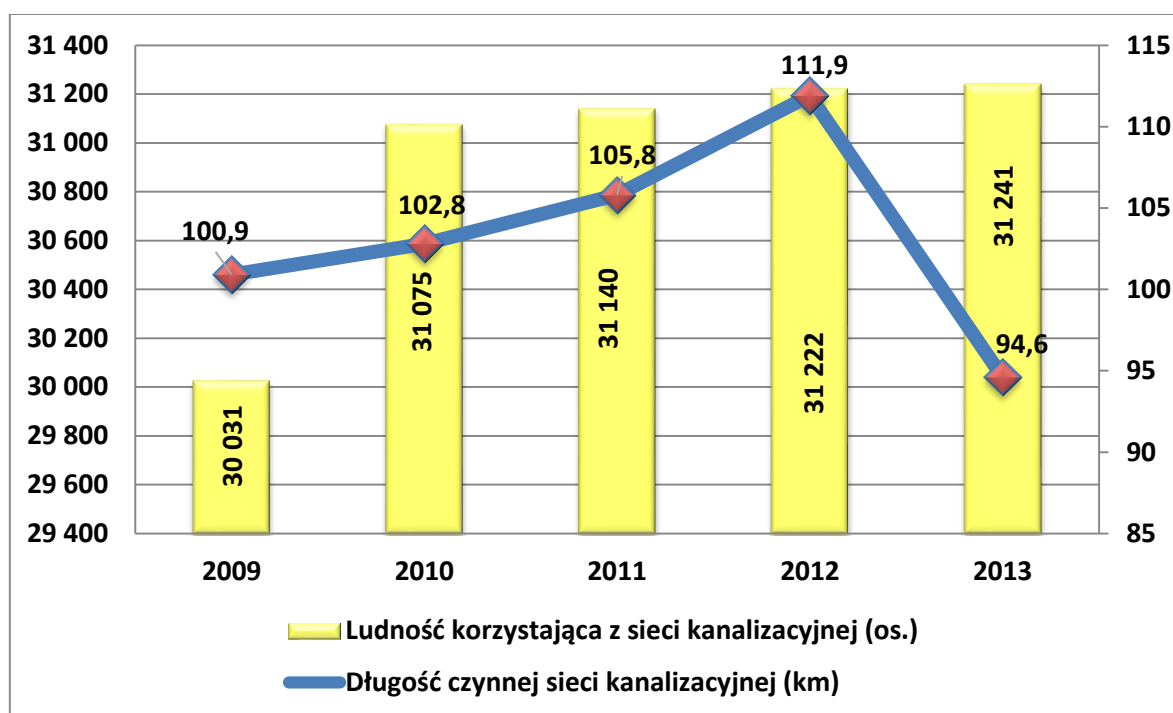
Tabela 6. Sieć kanalizacyjna w Ławie w latach 2009 – 2013

Wyszczególnienie	2009	2010	2011	2012	2013
Długość czynnej sieci kanalizacyjnej (km)	100,9	102,8	105,8	111,9	94,6
Przyłącza prowadzące do budynków mieszkalnych i zbiorowego zamieszkania	2 132	2 180	2 207	2 247	2 292
Ścieki odprowadzone (dam ³)	1 646,8	1 614	1 613	1 611	1 582
Korzystający z instalacji (% ogółu)	93,1	93,3	93,5	93,6	93,7

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych GUS

Rysunek 8. Sieć kanalizacyjna w Iławie

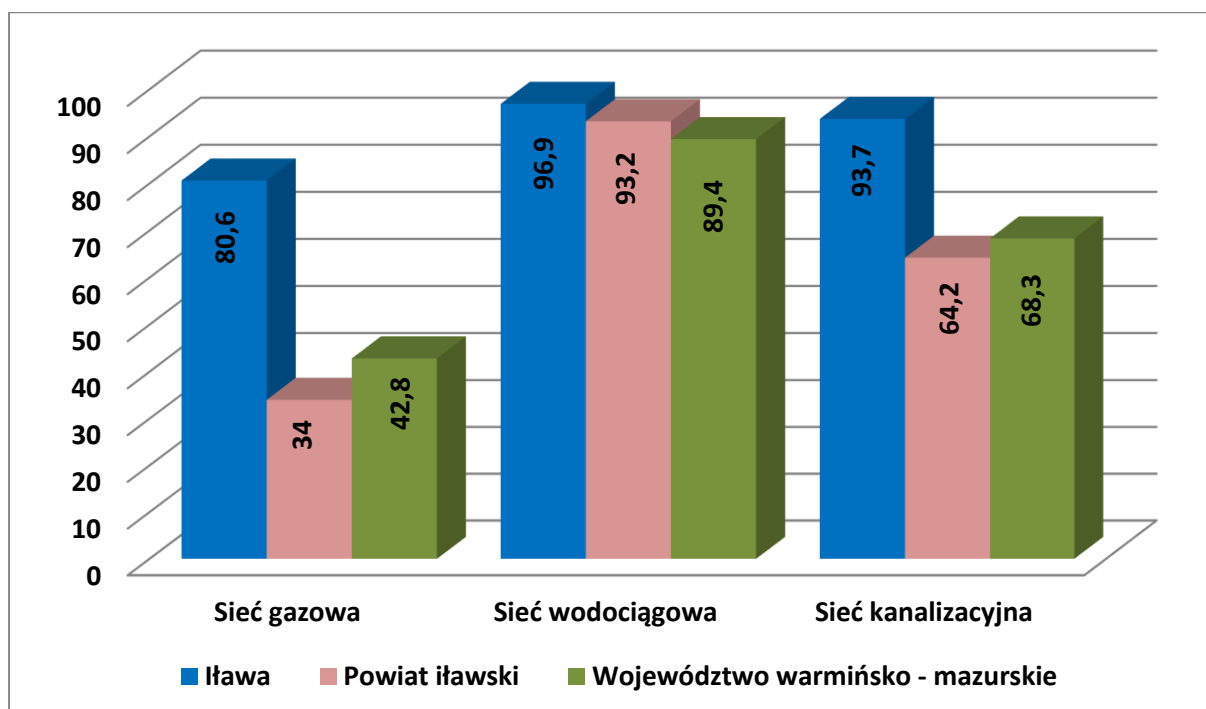
Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych GUS

Pomimo wysokiego odsetka mieszkańców z dostępem do sieci wodno-ściekowej, należy dążyć do dalszego rozwoju infrastruktury wodno-ściekowej, w celu zapewnienia wszystkim mieszkańcom Iławy dostępu do ww. sieci.

W Iławie w 2013 r. z sieci gazowej korzystało 80,6 % lokalnej społeczności, tymczasem procentowy udział korzystających z instalacji gazowej zarówno w powiecie iławskim oraz w województwie warmińsko – mazurskim był zdecydowanie niższy i ukształtował się na poziomie odpowiednio 34 i 42,8%. Także w przypadku procentowego udziału korzystających z instalacji wodociągowej i kanalizacyjnej wartości dla miasta Iławy były wyższe niż w przypadku powiatu czy województwa. Na poniższym wykresie przedstawiono procentowy udział ludności korzystającej z sieci gazowej, wodociągowej oraz kanalizacyjnej w 2013 r. w Iławie, powiecie oraz województwie.

Rysunek 9. Korzystający z instalacji w % ogółu ludności w Ławie na tle powiatu i województwa w 2013 r.

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych GUS

2.1.6. IDENTYFIKACJA PROBLEMÓW W SFERZE PRZESTRZENNEJ

Główne problemy Ławy występujące w sferze przestrzennej, zdiagnozowane w wyniku przeprowadzonej analizy to:

- brak pełnego wykorzystania potencjału przyrodniczego miasta,
- konieczność dalszej modernizacji i przebudowy układu komunikacyjnego miasta
- potrzeba rozbudowy infrastruktury komunikacyjnej towarzyszącej - chodników oraz ścieżek rowerowych,
- zbyt mała liczba parkingów,
- konieczność remontów i modernizacji obiektów użyteczności publicznej,

- występowanie zabytków architektonicznych wymagających modernizacji,
- potrzeba rozbudowy sieci kanalizacyjnej i wodociągowej na terenie miasta,
- wzrost zanieczyszczeń komunikacyjnych i emisji hałasu,
- zanieczyszczenie powietrza spowodowane m.in. przestarzałymi systemami grzewczymi, w szczególności indywidualnymi systemami grzewczymi w domach jednorodzinnych.

2.2.STREFA GOSPODARCZA

2.2.1. STRUKTURA ZATRUDNIENIA ORAZ GŁÓWNI PRACODAWCY

Liczba zatrudnionych mieszkańców miasta na przestrzeni lat 2009 – 2014 zmniejszyła się o 557 osób, tj. o 5,8%. W analizowanym okresie spadła liczba pracujących zarówno mężczyzn, jak i kobiet, przy czym większy spadek wystąpił w przypadku mężczyzn – liczba zatrudnionych zmniejszyła się w tej kategorii aż o 6,8%. Dane dotyczące zatrudnionych w Ławie na przestrzeni ostatnich kilku lat przedstawia poniższa tabela.

Tabela 7. Pracujący według płci w Ławie w latach 2009 -2014

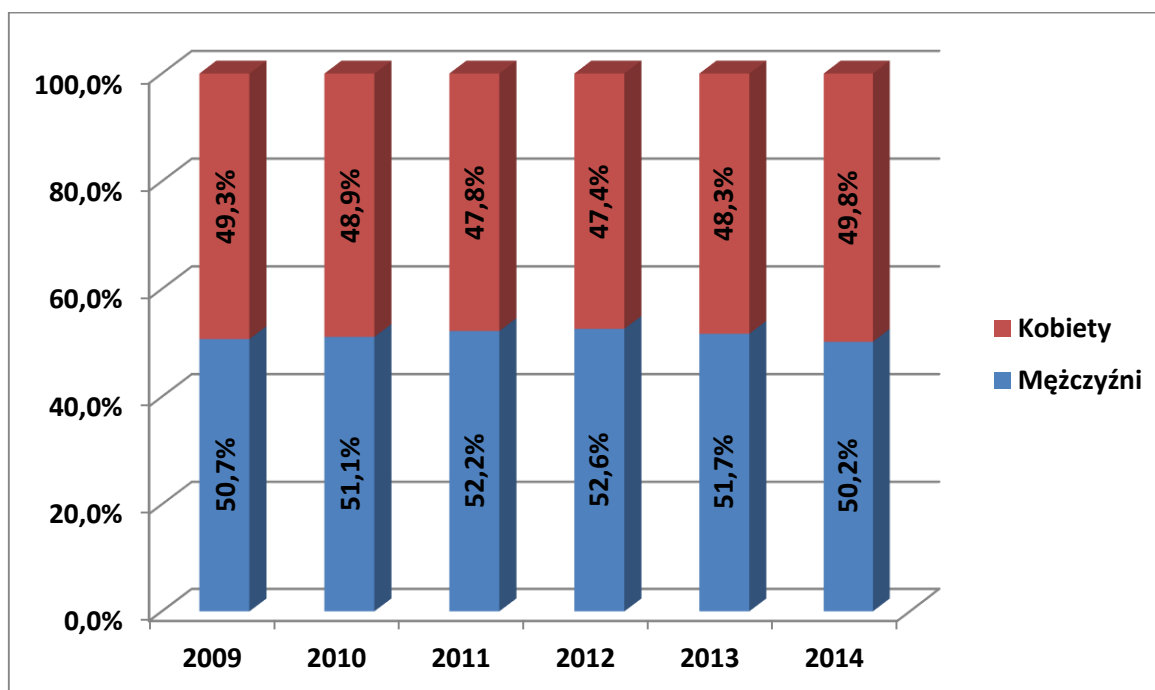
Wyszczególnienie	2009	2010	2011	2012	2013	2014
Mężczyźni	4 841	4 731	4 828	4 772	4 554	4 509
Kobiety	4 705	4 534	4 427	4 307	4 247	4 480
Ogółem	9 546	9 265	9 255	9 079	8 801	8 989
Pracujący na 1 000 ludności	296	278	278	272	264	270

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych GUS

W każdym roku badanego okresu liczba zatrudnionych mężczyzn przewyższała liczbę pracujących kobiet. Największe dysproporcje miały miejsce w roku 2012, kiedy na 52,6% pracujących mężczyzn przypadło 47,4% zatrudnionych kobiet. W 2014 r. mężczyźni stanowili 51,7% ogółu zatrudnionych na terenie miasta. Taka sytuacja świadczy o niekorzystnej i trudnej sytuacji kobiet na rynku pracy. Kobiety, które utraciły posadę są obarczone większym ryzykiem nieznaalezienia pracy niż mężczyźni. Wielu pracodawców postrzega je bowiem jako mniej dyspozycyjne, na przykład z powodu łączenia pracy zawodowej z obowiązkami rodzinnymi. Konieczne jest zatem podejmowanie wszelkich działań zmierzających do poprawy sytuacji kobiet na rynku pracy np. zwiększenie dostępności do żłobków czy przedszkoli oraz wprowadzenie elastycznych form zatrudnienia z zachowaniem ochrony zatrudnienia. Strukturę zatrudnionych według płci w latach 2009 – 2014 prezentuje poniższy wykres.

Rysunek 10. Struktura zatrudnionych według płci w Iławie

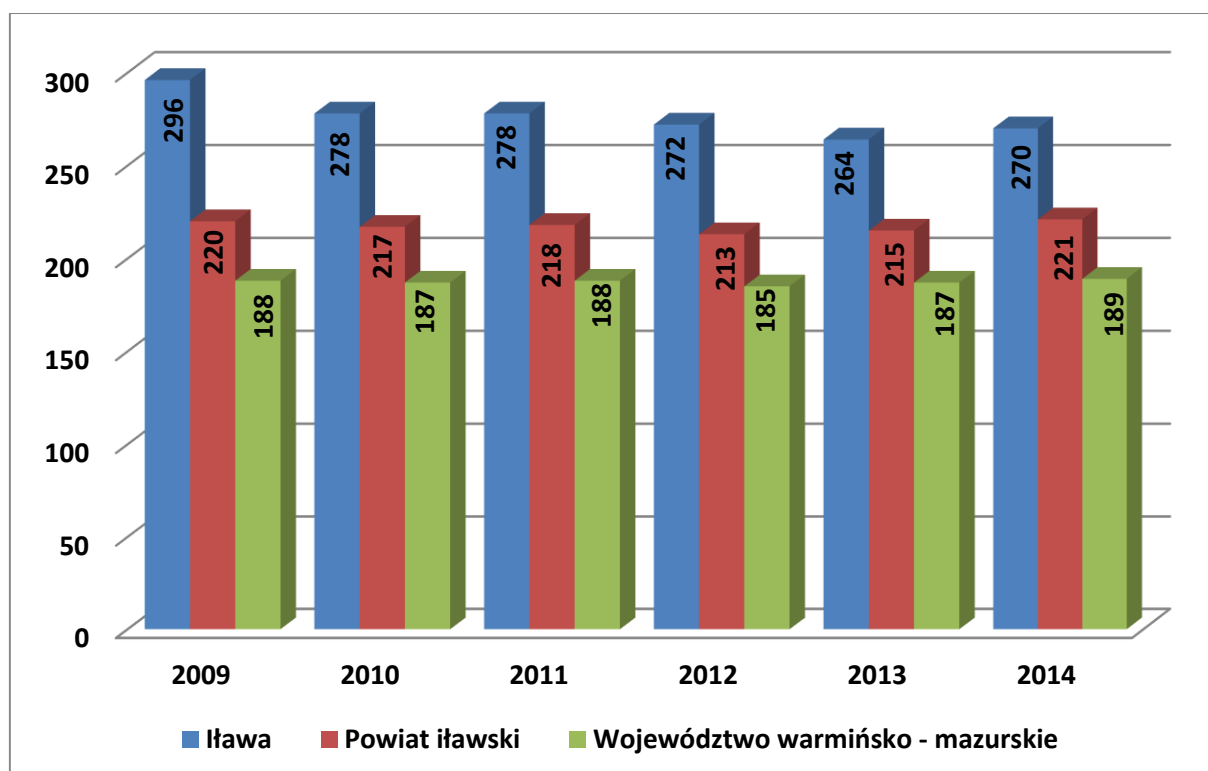

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych GUS

Wskaźnik liczby pracujących w przeliczeniu na 1 000 mieszkańców w Iławie, w badanym okresie, był wyższy niż w powiecie i województwie. W 2014 r. na terenie miasta zatrudnienie posiadało 270 osób na każde tysiąc osób zamieszkujących Iławę, podczas gdy w powiecie wartość ta ukształtowała się na poziomie 221 a w województwie 189 osób. Ponadto w Iławie w analizowanych latach zaobserwowano spadek wartości wskaźnika liczby pracujących w przeliczeniu na 1000 osób, natomiast dla województwa, jak i powiatu, wskaźnik utrzymuje się w ostatnich latach na podobnym poziomie. Kształtowanie się wartości wskaźnika liczby pracujących w przeliczeniu na każde 1 000 osób w Iławie powiecie iławskim i województwie warmińsko – mazurskim na przestrzeni ostatnich lat prezentuje poniższy wykres.

Rysunek 11. Pracujący na 1 000 ludności w Iławie, powiecie i województwie w latach 2009 – 2014

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych GUS

Główni pracodawcy w Iławie to:

- „Mazurskie Meble Szynaka Living Sp. z o. o.” – produkcja mebli z drewna litego i płyty wiórowej;
- „RSY S.A.” – bieżące naprawy, regeneracja zespołów związanych z silnikami;
- „CSY S.A.” – produkcja części motoryzacyjnych do pojazdów, maszyn i urządzeń;
- "Animex Foods Sp. z o. o. S. K. A. Oddział w Iławie" - produkcja mięsa wieprzowego i drobiowego oraz wyrobów przetworzonych;
- "Rolimpex - Nasiona S. A. Zakład w Iławie" - produkcja materiału siewnego, nawozów i innych środków do produkcji rolnej;
- „Iławskie Przedsiębiorstwo Budowlane IPB Sp. z o. o.” – działalność w zakresie robót budowlano – montażowych, realizacji w systemie deweloperskim oraz sprzedaży materiałów budowlanych;
- Zakład Produkcji Odzieży Męskiej "Exellent" – produkcja garniturów;
- Zakład Krawiectwa Konfekcyjnego JAK S. J. – produkcja garniturów,
- Galeria Jeziorak – lokale handlowo – usługowe;
- Urząd Miasta Iławy;
- Starostwo Powiatowe w Iławie;
- Powiatowy Szpital w Iławie.

2.2.2. STRUKTURA DZIAŁALNOŚCI GOSPODARCZEJ

Zgodnie z danymi Głównego Urzędu Statystycznego w 2014 r. na terenie Iławy działały łącznie 3 184 podmioty gospodarcze. Zdecydowana większość z nich funkcjonowała w sektorze prywatnym – 96,1%. Ogólna liczba podmiotów działających w ramach sektora publicznego w badanych latach zmniejszyła się o 3,9%. W sektorze tym w 2014 r. dominowały państwowe i samorządowe jednostki prawa budżetowego – 68 podmiotów.

W analizowanym okresie zaobserwowano wzrost liczby podmiotów gospodarczych zarejestrowanych w sektorze prywatnym – o 7,7%. W ramach tego sektora przeważają zdecydowanie osoby fizyczne prowadzące działalność gospodarczą. Ich udział w ogólnej liczbie podmiotów funkcjonujących w sektorze prywatnym wyniósł w 2014 r. 78,6%. Z kolei zdecydowanie mniejszym udziałem w odznaczają się spółki handlowe – 5,4%. W ostatnich latach stwierdzono wzrost liczby stowarzyszeń i organizacji społecznych. Jest to bardzo korzystne zjawisko z uwagi na to, iż do podstawowych zadań tych podmiotów należy m.in. podejmowanie działań mających na celu zwiększenie integracji społecznej, co w dalszej perspektywie przełoży się na zwiększenie zrównoważonego rozwoju lokalnej społeczności. Szczegółowe dane dotyczące zarejestrowanych podmiotów gospodarczych według sektorów własnościowych na przestrzeni lat 2009 – 2014 prezentuje poniższa tabela.

Tabela 8. Podmioty gospodarki narodowej według sektorów własnościowych w latach 2009 – 2014

Wyszczególnienie	2009	2010	2011	2012	2013	2014
Sektor publiczny						
Ogółem	129	130	129	133	124	124
Państw. i samorządowe jednostki prawa budżetowego	74	74	74	77	69	68
Spółki handlowe	5	6	7	7	7	7
Sektor prywatny						
Ogółem	2 840	3 028	2 945	3 021	3 058	3 060
Osoby fizyczne prowadzące działal. gospodarczą	2 267	2 431	2 346	2 393	2 417	2 405
Spółki handlowe	144	149	148	152	163	165
Spółki handlowe z udziałem kapitału zagranicznego	16	17	16	16	17	16
Spółdzielnie	7	7	6	6	6	7

Fundacje	7	7	7	7	9	9
Stowarzyszenia i organizacje społ.	86	90	90	91	91	94
Podmioty gospodarki narodowej ogółem	2 969	3 158	3 074	3 154	3 182	3 184

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych GUS

W Ławie zdecydowanie najszybciej rozwijają się podmioty zarejestrowane w sekcji J (informacja i komunikacja) oraz M (działalność profesjonalna, naukowa i techniczna). Na przestrzeni ostatnich kilku lat ich liczba wzrosła odpowiednio o 50% i 32,1%. Ponad 20% wzrost odnotowano w przypadku liczby podmiotów funkcjonujących w ramach sekcji P (edukacja), N (działalność w zakresie usług administrowania i działalność wspierająca), C (przetwórstwo przemysłowe) oraz w sekcji L (działalność związana z obsługą rynku nieruchomości).

W analizowanym okresie największy spadek liczby zarejestrowanych podmiotów odnotowano w sekcji H (transport i gospodarka magazynowa) – 9,9%. Liczba zarejestrowanych podmiotów zmniejszyła się także w sekcjach K (działalność finansowa i ubezpieczeniowa) i G (handel hurtowy i detaliczny, naprawa pojazdów samochodowych włączając motocykle). Dane dotyczące liczby zarejestrowanych podmiotów w ramach sekcji PKD przedstawia poniższa tabela.

Tabela 9. Podmioty gospodarce według działów PKD 2007 w Ławie w latach 2009 -2014

Wyszczególnienie	2009	2010	2011	2012	2013	2014
Sekcja A (rolnictwo, łowiectwo, leśnictwo)	43	49	52	53	47	43
Sekcja B (górnictwo i wydobywanie)	1	1	1	3	3	3
Sekcja C (przetwórstwo przemysłowe)	264	290	294	302	318	319
Sekcja D (wytwarzanie i zaopatrywanie w energię elektryczną gaz , parę wodną, gorącą wodę i powietrze do układów klimatyzacyjnych)	2	2	2	2	3	1
Sekcja E (dostawa wody, gospodarowanie	11	12	12	13	11	10

ściekami i odpadami oraz działalność związana z rekultywacją)						
Sekcja F (budownictwo)	330	342	326	343	339	337
Sekcja G (handel hurtowy i detaliczny, naprawa pojazdów samochodowych włączając motocykle)	790	841	798	776	778	761
Sekcja H (transport i gospodarka magazynowa)	252	248	237	226	224	227
Sekcja I (działalność związana z zakwaterowaniem i usługami gastronomicznymi)	59	69	62	62	66	72
Sekcja J (informacja i komunikacja)	54	66	67	74	82	81
Sekcja K (działalność finansowa i ubezpieczeniowa)	107	106	108	109	104	100
Sekcja L (działalność związana z obsługą rynku nieruchomości)	167	182	189	196	197	209
Sekcja M (działalność profesjonalna, naukowa i techn.)	193	223	215	229	244	255
Sekcja N (działalność w zakresie usług administrowania i dział. wspierająca)	54	62	57	62	65	70
Sekcja O (administracja publiczna i obrona narodowa, obowiązkowe zabezpieczenia społeczne)	19	19	19	19	19	20
Sekcja P (edukacja)	114	109	114	139	138	142
Sekcja Q (opieka zdrowotna i pomoc społeczna)	220	240	242	255	245	232
Sekcja R (działalność związana z kulturą, rozrywką i rekreacją)	55	61	56	57	58	55
Sekcje S i T (podstawowa działalność usługowa oraz gospodarstwa domowe produkujące wyroby i świadczące usługi na własne potrzeby)	234	236	223	234	241	247
Ogółem	2969	3158	3074	3154	3182	3184

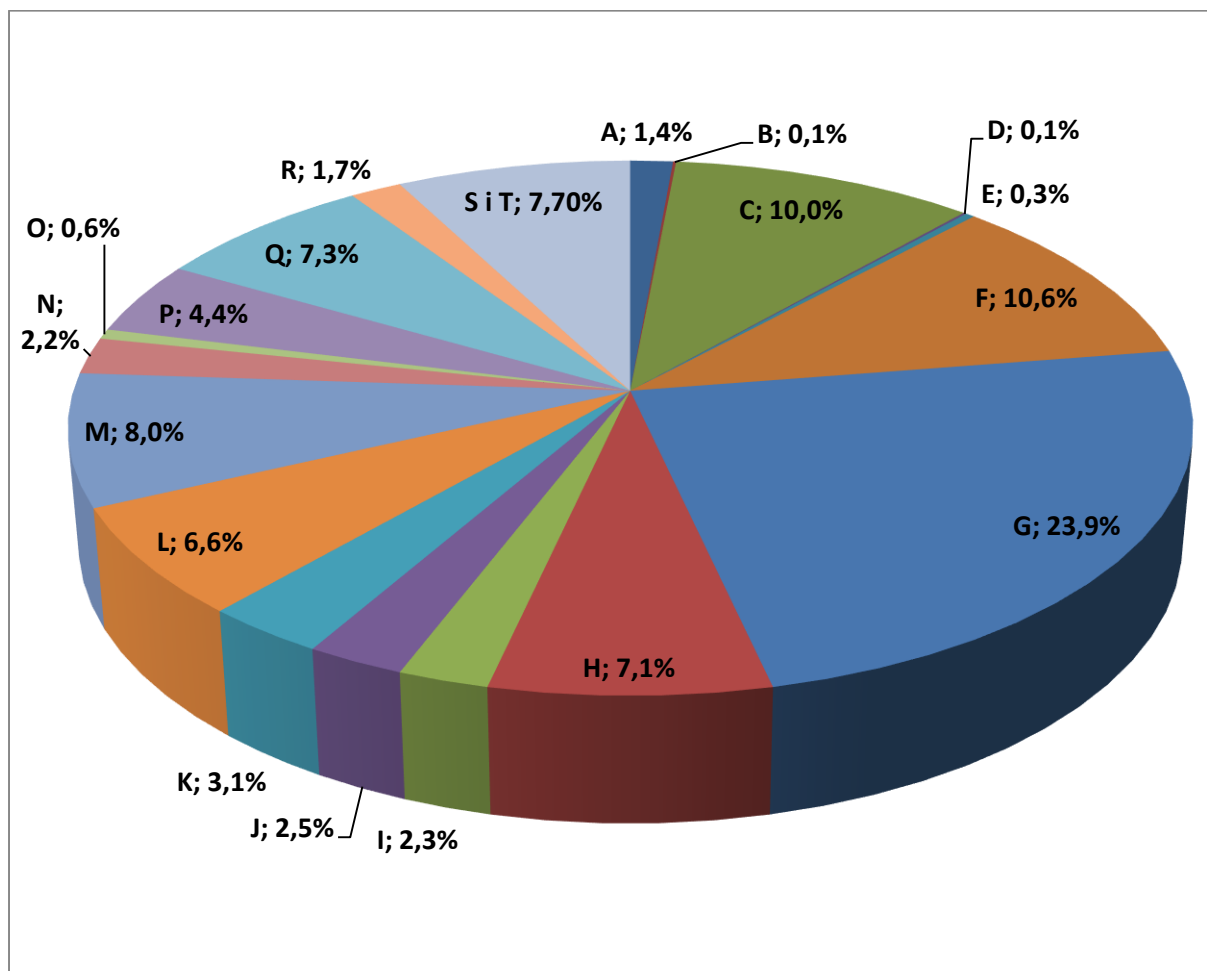
Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych GUS

W 2014 roku najwięcej podmiotów zarejestrowanych było w ramach sekcji G (handel hurtowy i detaliczny, naprawa pojazdów samochodowych włączając motocykle). Ich udział w ogólnej liczbie zarejestrowanych podmiotów wyniósł 23,9%. Około 10% udziałem w lokalnym rynku odznaczały się podmioty działające w ramach sekcji F (budownictwo) oraz C (przetwórstwo przemysłowe). Nieco mniejszym udziałem charakteryzowały się podmioty funkcjonujące w ramach sekcji M (działalność profesjonalna, naukowa i techniczna) oraz

Q (opieka zdrowotna i pomoc społeczna) – 7,3%. Strukturę podmiotów gospodarczych w Ławie w 2014 r. przedstawia poniższy wykres.

Rysunek 12. Struktura podmiotów gospodarczych według sekcji PKD 2007 w Ławie w 2014 r.

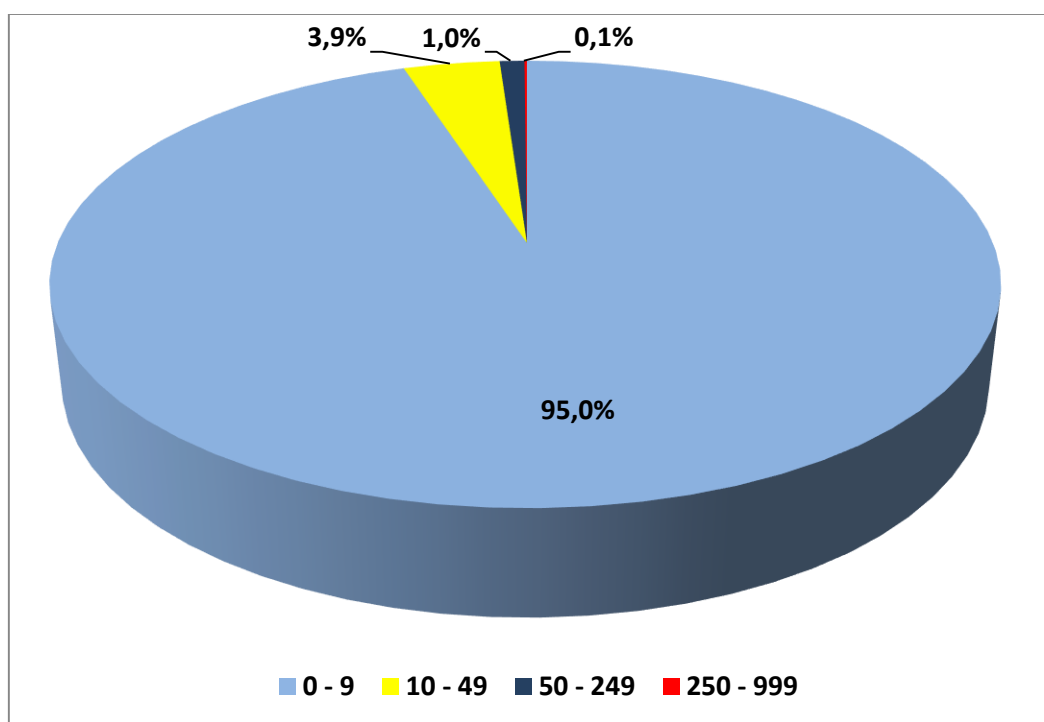
Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych GUS

W strukturze podmiotów gospodarczych, które w 2014 r. funkcjonowały w Ławie zdecydowanie największy udział mają przedsiębiorstwa małe, zatrudniające do

9 pracowników. Według danych Głównego Urzędu Statystycznego stanowiły one aż 95% ogólnej liczby podmiotów gospodarczych działających na lokalnym rynku. Niespełna 4% udziałem odznaczają się firmy zatrudniające od 10 do 49 pracowników. To właśnie małe i średnie przedsiębiorstwa w głównej mierze dają zatrudnienie lokalnej społeczności. Jednostki charakteryzujące się dużą liczbą małych i średnich przedsiębiorstw są w znacznie mniejszym stopniu narażone na pojawienie się kryzysu i gwałtownego wzrostu bezrobocia związanego z redukcją zatrudnienia czy likwidacją dużego zakładu pracy. Strukturę podmiotów gospodarczych według klas wielkości prezentuje poniższy wykres.

Rysunek 13. Struktura podmiotów gospodarczych w Ławie według klas wielkości w 2014 r.

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych GUS

Wskaźnikiem najlepiej obrazującym poziom aktywizacji gospodarczej jest liczba podmiotów gospodarczych wpisanych do rejestru REGON w przeliczeniu na 10 000 mieszkańców. Pokazuje on czy dana społeczność lokalna jest skłonna do zakładania i prowadzenia działalności gospodarczej. W 2014 r. na terenie Ławy w przeliczeniu na 10 000 ludności funkcjonowało 955 podmiotów wpisanych do rejestru. W powiecie ławskim wskaźnik ten osiągnął wyższą wartość w Suszu – 980 przedsiębiorstw przypadających na 10 000 mieszkańców oraz w Kisielicach - 976. W badanych latach zaobserwowano także wzrost wskaźnika aktywizacji gospodarczej w każdym z badanych miast powiatu, w Ławie zwiększył się on o 3,7%. Kształtowanie się wskaźnika poziomu aktywizacji gospodarczej w Ławie na tle innych miast powiatu przedstawia poniższa tabela oraz wykres.

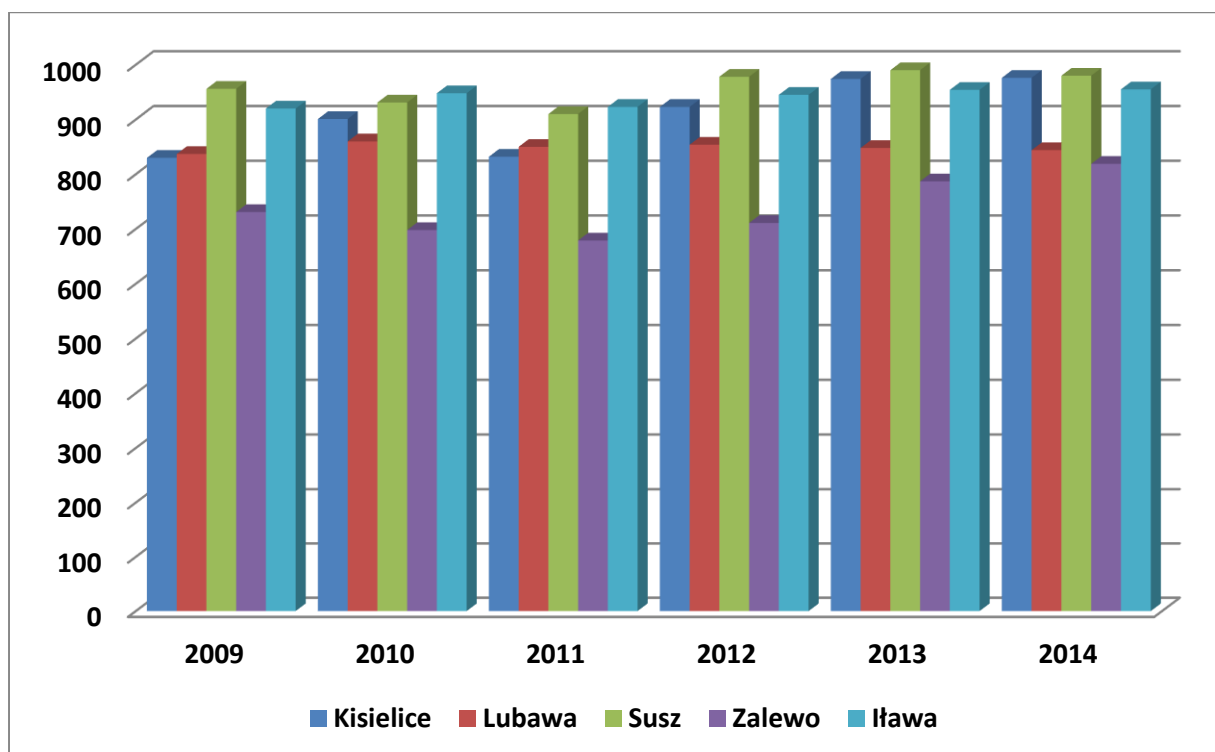
Tabela 10. Podmioty wpisane do rejestru REGON na 10 000 ludności w Ławie na tle innych miast powiatu ławskiego w latach 2009 – 2014

Wyszczególnienie	2009	2010	2011	2012	2013	2014
Ława	920	948	923	945	954	955
Kisielice	830	901	832	923	974	976
Lubawa	837	860	850	854	848	844
Susz	956	931	910	978	990	980
Zalewo	731	698	679	711	787	819

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych GUS

Rysunek 14. Podmioty wpisane do rejestru REGON na 10 000 ludności w miastach powiatu ławskiego w latach 2009 - 2014

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych GUS

2.2.3. TURYSTYKA

Na terenie Ławy istnieją korzystne warunki do rozwoju turystyki. Urozmaicony miejski krajobraz (różnicowana rzeźba terenu oraz rozciągające się piękne widoki) stanowi dużą atrakcję dla potencjalnych turystów. Szczególnie dobrymi warunkami do rozwoju turystyki i rekreacji odznaczają się liczne zbiorniki wodne. Duża ilość akwenów wodnych sprzyja rozwojowi turystyki wodnej: żeglarstwa śródlądowego, kajakarstwa czy wędkarstwa.

Według danych Głównego Urzędu Statystycznego w Ławie w 2014 r. funkcjonowało 12 obiektów noclegowych, w tym 8 całorocznych. Na przestrzeni analizowanych lat liczba

miejsc noclegowych zwiększyła się ponad dwukrotnie. W 2014 r. z noclegów w Ławie skorzystało 42 817 turystów, to 31 006 osób więcej niż w roku 2009. W ostatnich latach bardzo wzrosła także liczba turystów zagranicznych korzystających z noclegów oraz liczba udzielonych noclegów. Szczegółowe dane na temat ruchu turystycznego w Ławie na przestrzeni ostatnich kilku lat prezentuje poniższa tabela.

Tabela 11. Ruch turystyczny w Ławie w latach 2009 – 2014

Wyszczególnienie	2009	2010	2011	2012	2013	2014
Obiekty noclegowe ogółem	12	10	13	11	11	12
Obiekty noclegowe całoroczne	7	6	7	6	7	8
Miejsca noclegowe ogółem	668	504	610	706	1 230	1 703
Miejsca noclegowe całoroczne	357	151	235	435	519	992
Korzystający z noclegów ogółem	11 811	9 669	10 187	18 226	27 357	42 817
Korzystający z noclegów turyści zagraniczni	976	570	584	1 795	4 378	3 503
Udzielone noclegi ogółem	33 561	24 649	35 087	64 180	75 830	117 646

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych GUS

2.2.4. IDENTYFIKACJA PROBLEMÓW SFERZE GOSPODARCZEJ

W wyniku przeprowadzonej analizy zidentyfikowano następujące problemy w sferze gospodarczej:

- brak napływu dużych inwestycji do miasta,
- konieczność opracowania zintegrowanego programu promocji gospodarczej miasta,
- spadek ogólnej liczby zatrudnionych mieszkańców,
- trudniejsza sytuacja kobiet na lokalnym rynku pracy,

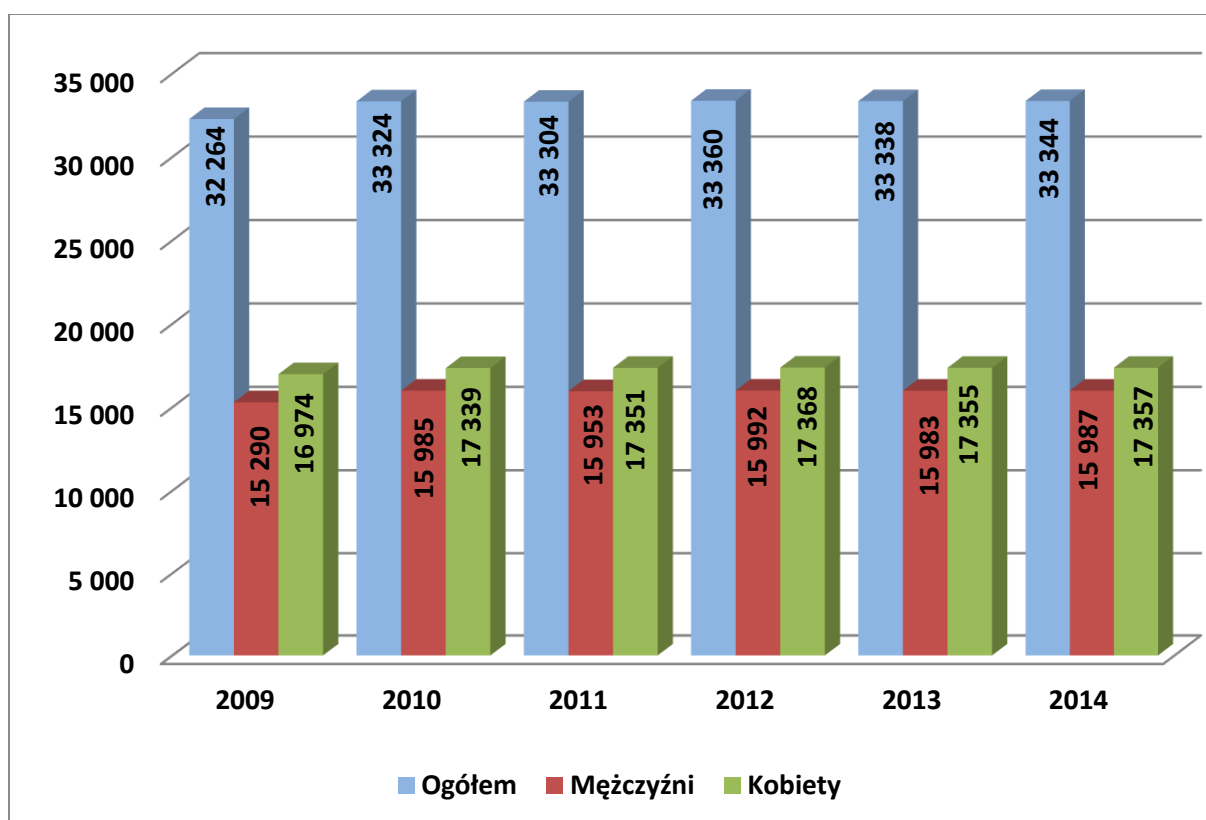
- niewykorzystany w pełni potencjał turystyczny miasta,
- sezonowość ruchu turystycznego,
- niewystarczająca promocja turystyczna miasta.

2.3.STREFA SPOŁECZNA

2.3.1. STRUKTURA DEMOGRAFICZNA MIASTA

Z danych Głównego Urzędu Statystycznego wynika, że na przestrzeni lat 2009 – 2014 ogólna liczba mieszkańców Ławy zwiększyła się o 3,3%. W 2014 r. miasto zamieszkiwało 33 344 mieszkańców, co stanowiło 35,8% ludności powiatu ławskiego oraz 2,3% ludności województwa warmińsko – mazurskiego. Gęstość zaludnienia w roku 2014 wyniosła 1 524 osoby/km², a współczynnik feminizacji ukształtował się na poziomie 109. W analizowanym okresie w każdym roku liczba kobiet przewyższała liczbę mężczyzn. W 2014 r. kobiety stanowiły 52,1% lokalnej społeczności. Na poniższym wykresie przedstawiono kształtowanie się liczby mieszkańców Ławy na przestrzeni lat 2009 – 2014.

Rysunek 15. Liczba ludności Ławy w latach 2009 – 2014

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych GUS

Analiza struktury lokalnej społeczności pokazuje, że systematycznie zmniejsza się liczba młodych osób, do 20 roku życia. W ostatnich latach odnotowano spadek w tej grupie wiekowej o 4,1%. Jednocześnie w badanym okresie zaobserwowano wzrost liczby osób w wieku 65 lat i starszych. W 2009 r. było ich 6 793, natomiast pięć lat później już 8 133. Na przestrzeni czterech lat nastąpił wzrost liczby osób w tej grupie wiekowej o 19,7%. Kształtowanie się liczby mieszkańców w Ławie według grup wieku na przestrzeni ostatnich kilku lat przedstawia poniższa tabela, natomiast strukturę ludności według wieku w 2014 r. prezentuje poniższy wykres.

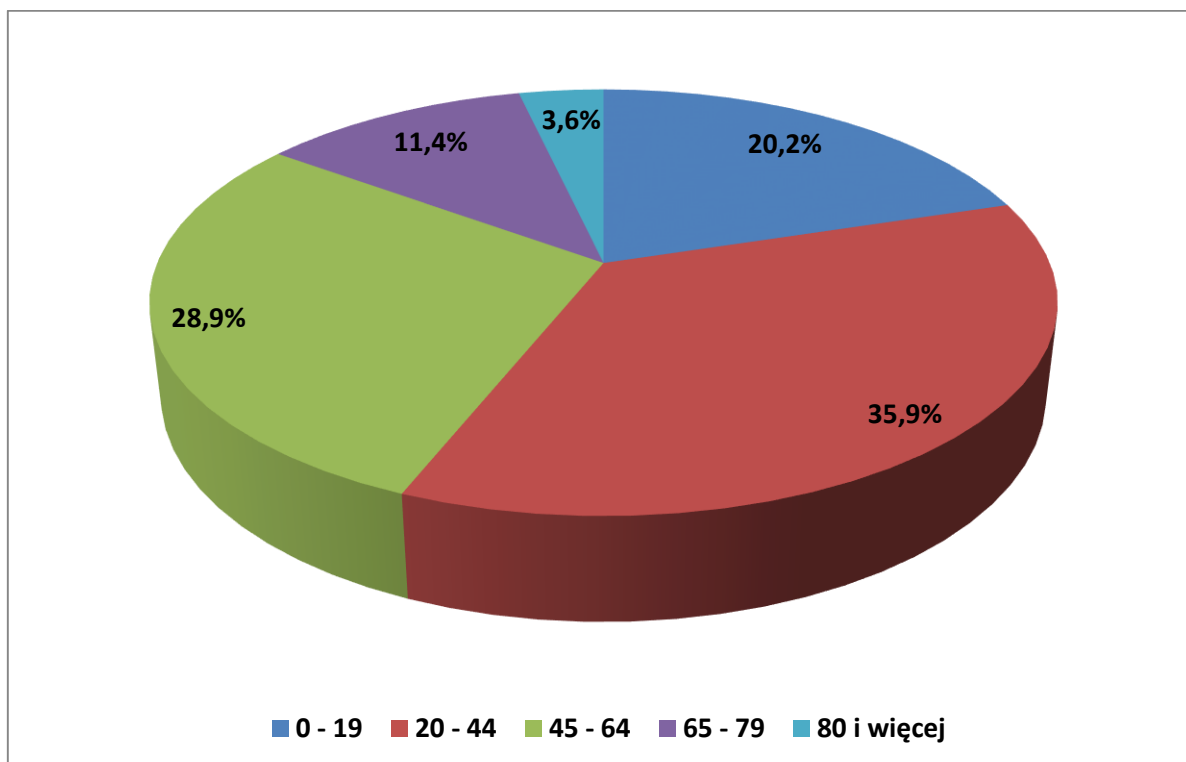

Tabela 12. Ludność miasta według grup wieku w latach 2009 – 2014

Wyszczególnienie	2009	2010	2011	2012	2013	2014
0 -19	7 021	7 029	6 910	6 827	6 735	6 730
20 -44	11 578	12 167	12 154	12 154	12 117	11 960
45 - 64	9 719	10 083	10 060	9 975	9 820	9 666
65- 79	3 074	3 083	3 179	3 313	3 563	3 802
80 i więcej	872	962	1 001	1 069	1 112	1 186

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych GUS

Rysunek 16. Struktura ludności Ławy według wieku w 2014 r.

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych GUS

W ostatnich latach odnotowano wzrost wszystkich wskaźników obciążenia demograficznego. Wskaźnik liczby ludności w wieku nieprodukcyjnym w przeliczeniu na 100 osób w wieku produkcyjnym w badanym okresie wzrósł o 12,6% i w 2014 r. ukształtował się na poziomie 58,9. Jeszcze większy wzrost odnotowano w przypadku wskaźnika liczby ludności w wieku poprodukcyjnym przypadającej na 100 osób w wieku przedprodukcyjnym – wzrost o 31,8%. W 2014 r. na każde 100 osób w wieku przedprodukcyjnym przypadało prawie 108 osób w wieku poprodukcyjnym. Taka sytuacja świadczy o starzeniu się lokalnego społeczeństwa. W przyszłości może okazać się, że zasoby pracy w mieście nie będą zabezpieczone na odpowiednim poziomie. Dane dotyczące kształtowania się wskaźników obciążenia demograficznego w Ławie w latach 2009 – 2014 prezentuje poniższa tabela.

Tabela 13. Wskaźniki obciążenia demograficznego w Ławie w latach 2009 – 2014

Wyszczególnienie	2009	2010	2011	2012	2013	2014
Ludność w wieku nieprodukcyjnym na 100 osób w wieku produkcyjnym	52,3	52,1	52,9	55,0	56,8	58,9
Ludność w wieku poprodukcyjnym na 100 osób w wieku przedprodukcyjnym	81,7	85,4	91,3	95,6	101,0	107,7
Ludność w wieku poprodukcyjnym na 100 osób w wieku produkcyjnym	23,5	24,0	25,2	26,9	28,5	30,5

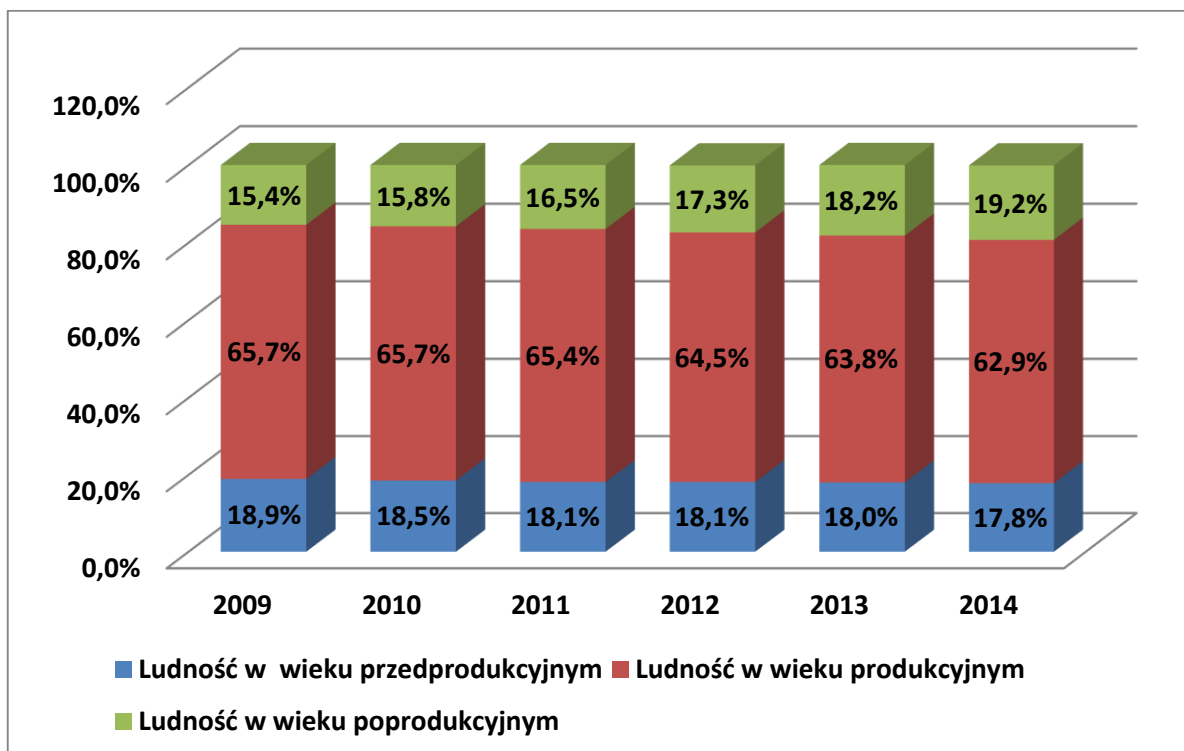
Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych GUS

Efektom systematycznego zmniejszania się liczby osób w młodym wieku przy jednoczesnym wzroście liczebności osób starszych są zmiany w strukturze ekonomicznych grup wieku lokalnej społeczności. W ostatnich sześciu latach odnotowano systematyczny spadek liczby osób w wieku przedprodukcyjnym przy jednoczesnym wzroście liczby osób w wieku poprodukcyjnym. W roku 2009 r. ludność w wieku przedprodukcyjnym stanowiła 18,9% ogółu społeczności, podczas gdy pięć lat później już tylko 17,8%. Odsetek osób w wieku przedprodukcyjnym w ogólnej liczbie mieszkańców to ważny wskaźnik określający

kondycję demograficzną lokalnej społeczności. W Ławie wskaźnik ten osiąga coraz niższe wartości, co pociąga za sobą coraz gorsze prognozy w kwestii możliwości zachowania równowagi na rynku pracy. Coraz trudniej będzie zaspokajany popyt na pracę ze strony przedsiębiorstw. Jeszcze bardziej dynamiczne zmiany nastąpiły w przypadku odsetka osób w wieku poprodukcyjnym. W 2009 r. udział osób w wieku poprodukcyjnym w ogólnej liczbie mieszkańców miasta wynosił 15,4%, natomiast w roku 2014 aż 19,2%. Taka niekorzystna struktura demograficzna będzie wiązała się w przyszłości z rosnącymi obciążeniami finansowymi systemu emerytalnego oraz opieki zdrowotnej, co w konsekwencji będzie oznaczało znaczny wzrost wydatków. Na poniższym wykresie zaprezentowano dane dotyczące struktury lokalnej społeczności na przestrzeni lat 2009 – 2014.

Rysunek 17. Struktura ludności według ekonomicznych grup wieku w Ławie w latach 2009 – 2014

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych GUS

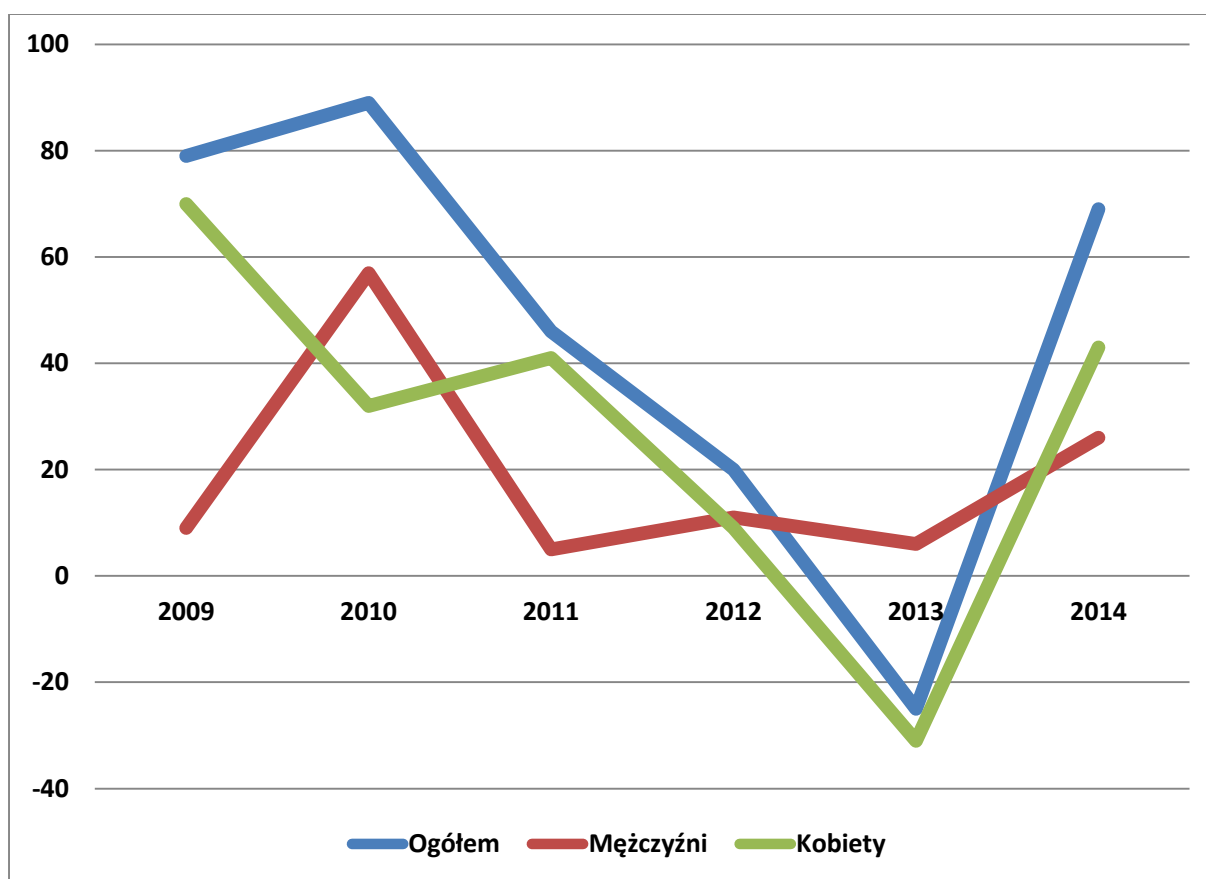
Na przestrzeni ostatnich sześciu lat w Ławie zmniejszyła się liczba urodzeń. W 2014 r. odnotowano 326 urodzeń żywych, podczas gdy pięć lat wcześniej było ich 378 – nastąpił spadek o 13,8%. W analizowanym okresie liczba zgonów utrzymywała się na podobnym poziomie. Efektem spadającej liczby urodzeń przy jednoczesnym utrzymywaniu się liczby zgonów na podobnym poziomie jest zmniejszający się przyrost naturalny, który w 2013 r. osiągnął wartość ujemną. Coraz mniejszy przyrost naturalny zaobserwowano zarówno w przypadku mężczyzn, jak i kobiet. Warto zauważyć, że w ostatnim roku analizowanego okresu odnotowano dodatni przyrost naturalny zarówno w ogólnej liczbie mieszkańców, jak i uwzględniając podział na kobiety oraz mężczyzn. Dane dotyczące kształtowania się ruchu naturalnego na terenie miasta w latach 2009 - 2014 prezentują poniższa tabela oraz wykres.

Tabela 14. Ruch naturalny ludności według płci w Ławie w latach 2009 - 2013

Wyszczególnienie	2009	2010	2011	2012	2013	2014
Urodzenia żywe						
Ogółem	378	360	319	327	273	326
Mężczyźni	187	192	162	174	158	167
Kobiety	191	168	157	153	115	159
Zgony						
Ogółem	299	271	273	307	298	257
Mężczyźni	178	135	157	163	152	141
Kobiety	121	136	116	144	146	116
Przyrost naturalny						
Ogółem	79	89	46	20	-25	69
Mężczyźni	9	57	5	11	6	26
Kobiety	70	32	41	9	-31	43

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych GUS

Rysunek 18. Przyrost naturalny w latach 2009 – 2014

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych GUS

Wpływ na kształtowanie się ogólnej liczby ludności ma także saldo migracji. Przemieszczanie się ludności to naturalne zjawisko. Najczęściej jest ono związane z powodami ekonomicznymi, sytuacją rodzinną czy podejmowaniem kolejnych szczebli edukacji. Saldo migracji to jeden ze wskaźników mogących służyć za wyznacznik jakości życia na danym terenie. Im wartość tego wskaźnika jest wyższa tym dany teren jest postrzegany jako bardziej atrakcyjny do zamieszkania i osiedlenia się tu na stałe. W analizowanych latach saldo migracji w Ławie przyjmowało wartości ujemne. Oznacza to, że liczba dotychczasowych mieszkańców Ławy decydujących się na zmianę miejsca

zamieszkania była wyższa niż liczba ludności decydującej się na osiedlenie w tym mieście. Najmniej korzystny pod tym względem był rok 2013, gdy saldo migracji ukształtowało się na poziomie - 111. Wśród zameldowań przeważają zameldowania ze wsi - w 2014 r. stanowiły one 64,9% ogólnej liczby zameldowań. W ostatnim roku analizowanego okresu zameldowania z miast stanowiły 31,5% ogólnej liczby osiedleń na terenie Ławy, natomiast z zagranicy - 3,7%. Z kolei wśród osób opuszczających miasto w roku 2014 prawie taka sama ilość zdecydowała się zamieszkać w mieście jak i na wsi - odpowiednio 42,9% i 45,7%. Za granicę zdecydowało się wyjechać 11,4% ogólnej liczby osób wymeldowujących się. Dane dotyczące migracji ludności w Ławie oraz saldo migracji na przestrzeni ostatnich kilku lat przedstawiają poniższa tabela i wykres.

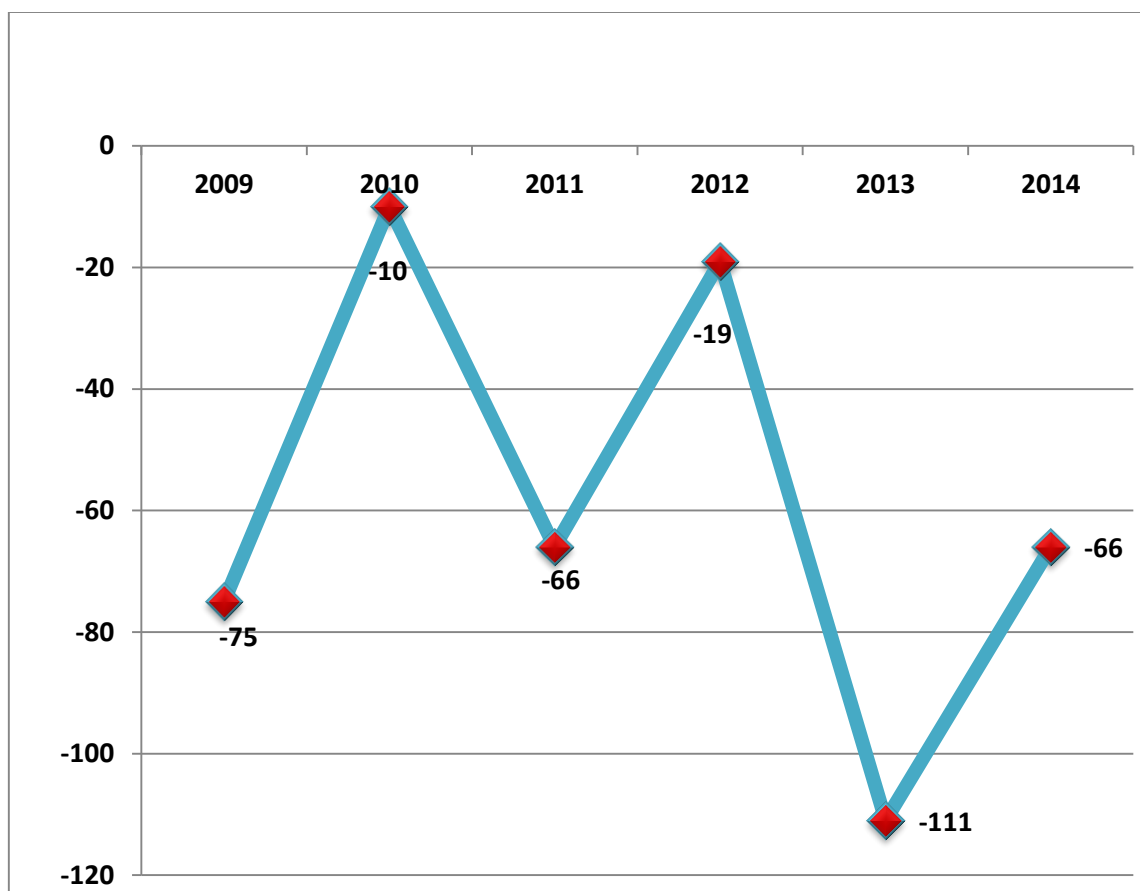
Tabela 15. Migracje wewnętrzne i zewnętrzne w Ławie w latach 2009 – 2014

Wyszczególnienie	2009	2010	2011	2012	2013	2014
Zameldowania						
Ogółem	323	347	350	326	353	356
Z miast	145	171	168	134	130	112
Ze wsi	156	154	163	180	216	231
Z zagranicy	22	22	19	12	7	13
Wymeldowania						
Ogółem	398	357	416	345	464	422
Do miast	164	173	193	159	198	181
Na wieś	209	159	207	172	197	193
Za granicę	25	25	16	14	69	48

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych GUS

Rysunek 19. Saldo migracji w Ławie w latach 2009 – 2013

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych GUS

2.3.2. OKREŚLENIE GRUP SPOŁECZNYCH WYMAGAJĄCYCH WSPARCIA

Działania rewitalizacyjne podejmowane w sferze społecznej mają za zadanie przede wszystkim rozwiązywanie problemów występujących na terenie miasta. Głównym celem rewitalizacji jest bowiem podniesienie standardu życia mieszkańców obszarów rewitalizowanych. Określenie grup społecznych znajdujących się w najtrudniejszej sytuacji życiowej było możliwe dzięki danym Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej w Ławie.

Organizuje on i prowadzi pomoc społeczną od 1990 r. Stosowane są następujące formy pomocy:

- pomoc pieniężna – m.in. w formie zasiłków stałych, zasiłków okresowych, zasiłków celowych, zasiłków i pożyczek na ekonomiczne usamodzielnienie,
- pomoc w naturze,
- pomoc w usługach - opiekuńczych, obiadowych, kąpielowych i pralniczych,
- pomoc w postaci pracy socjalnej,
- pomoc prawna i psychologiczna,
- finansowanie dożywiania dzieci w szkołach i przedszkolach,
- organizacja i finansowanie półkolonii i półzimowisk,
- pokrywanie kosztów pobytu dzieci w przedszkolach,
- usługi dziennego domu pomocy społecznej - zajęcia kulturalno-rekreacyjne, rehabilitacja, fizjoterapia, terapia zajęciowa, obiady.

W wyniku przeprowadzonej analizy określono grupy społeczne, które wymagają wsparcia w ramach procesu rewitalizacji.

Tabela 16. Powody przyznania pomocy społeczne w Ławie

Wyszczególnienie	Liczba rodzin			Liczba osób w rodzinie		
	2012	2013	2014	2012	2013	2014
Ubóstwo	574	640	689	1 398	1 558	1 684
Bezrobocie	516	563	548	1 459	1 541	1 445
Niepełnosprawność	615	610	600	1 285	1 229	1 206
Długotrwała lub ciężka choroba	749	767	756	1 574	1 566	1 498
Bezradność w sprawach opiekuńczo - wychowawczych	288	286	286	1 134	1 015	987
Alkoholizm	46	49	56	102	88	101
Narkomania	1	2	0	2	3	0

Potrzeba ochrony macierzyństwa	79	106	124	b. d.	b. d.	b. d.
<i>w tym wielodzietność</i>	48	18	41	b. d.	b. d.	b. d.
Bezdomność	27	39	49	33	42	53
Opuszczenie zakładu karnego	25	28	15	38	39	17
Zdarzenia losowe	10	0	3	18	0	6
Sieroctwo	0	3	4	0	11	12
Przemoc w rodzinie	11	2	9	36	7	30

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej w Ławie

Na podstawie danych Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej w Ławie odnotowano, że największą grupą wymagającą wsparcia są osoby zmagające się długotrwałą lub ciężką chorobą. W 2014 r. aż 756 rodzin uzyskało wsparcie z MOPS z tego tytułu. Długotrwała lub ciężka choroba to jedna z częstych przyczyn trudnej sytuacji życiowej chorego oraz jego rodziny. Definiuje się ją jako zaburzenia naturalnego współdziałania narządów i organów, które prowadzą do zmian przeszkadzających w normalnym funkcjonowaniu człowieka. Główne cechy długotrwałej choroby to długi czas jej trwania, pogorszenie sprawności pacjenta oraz jego uzależnienie od opiekuna i następstwa psychospołeczne. Choroba długotrwała nie jest stanem przejściowym, często wiąże się z dolegliwościami utrzymującymi się przez długie lata, a nawet nasilającymi się z upływem czasu. Osoby chorujące przewlekłe wymagają z reguły długoterminowej opieki lekarskiej, pielęgniarstwa czy też rehabilitacji. Zazwyczaj długotrwała choroba powoduje konieczność ponoszenia zwiększonych wydatków na lekarstwa czy też artykuły spożywcze wymagane przy specjalnej, zalecanej diecie oraz powoduje ograniczenia w znalezieniu zatrudnienia. Osoby dotknięte przewlekłymi chorobami są zmuszone zmagać się z problemami emocjonalnymi, do których należą przede wszystkim: ból, cierpienie, rozgoryczenie, bezsilność, frustracja i żal. Ich opiekunowie z kolei (najczęściej jest to członek rodziny), poświęcają dużo czasu opiece, który można traktować

jako koszt utraconych korzyści finansowych, jeśli opiekun wykorzystałby ten czas na pracę zarobkową oraz koszt utraconego wolnego czasu, który mógłby wykorzystać według własnych potrzeb. Wyzwaniami związanymi z długotrwałą lub ciężką chorobą są przede wszystkim zapewnienie odpowiedniego wsparcia finansowego pozwalającego na pokrycie choćby części kosztów leczenia, terapii, opieki oraz rehabilitacji. Coraz bardziej postępujące starzenie się społeczeństwa powoduje konieczność zapewnienia szerokiego wachlarza usług opiekuńczych dla osób przewlekle chorych w ich miejscu zamieszkania.

Drugą grupą wymagającą wsparcia w ramach procesu rewitalizacji są bez wątpienia osoby ubogie. W 2014 r. świadczenia z tego tytułu wypłacono 689 rodzinom. Ubóstwo to ogromny problem społeczny dezorganizujący życie społeczne. Tworzą się ogromne dysproporcje między częścią społeczeństwa zdolną do zaspokajania luksusowych potrzeb a znaczną częścią ludności, która musi sobie radzić z zaspokajaniem najbardziej podstawowych potrzeb. Niejednokrotnie jest to powodem szerzącej się przestępczości i innych zjawisk patologicznych. Do najważniejszych przyczyn tego zjawiska Ustawa z 29 listopada 1990 r. o pomocy społecznej zalicza m.in.: bezrobocie, bezradność w sprawach opiekuńczo - wychowawczych, długotrwałą chorobę, alkoholizm, bezdomność.

Wyróżniamy wiele przyczyn ubóstwa, do najważniejszych zaliczamy wysoki poziom bezrobocia oraz rodzaj mentalności postawy ludzi wywodzący się z poprzedniego systemu i postawy roszczeniowej. Mentalność taka powoduje dużą bierność i pasywność pozwalającą na utrzymywanie się ze środków pomocy społecznej, bez podjęcia próby poprawy własnego losu.

Ubóstwo wywiera bardzo negatywny wpływ na dzieci wychowujące się w rodzinach dotkniętych tym zjawiskiem. Gdy rodzicom brakuje środków materialnych na wspieranie edukacji swoich dzieci, te zmuszone są do przedwczesnego przerywania nauki. Konsekwencją czego będą ich niższe kwalifikacje zawodowe, a tym samym zmaleją ich realne szanse na rynku pracy. Dotyka je również problem dziedziczenia wzorców zachowań, bowiem bardzo często ubóstwo jest przekazywane z pokolenia na pokolenie. Ludzie żyjący od urodzenia

w biedzie uważają, że nie są w stanie się z niej wydostać, nie znają lepszego życia więc nie podejmują starań o lepszy byt.

Ubóstwo prowadzi do powstawania wielu niekorzystnych sytuacji, uniemożliwia samorealizację i zaspokajanie podstawowych potrzeb biologicznych. Negatywnymi skutkami ubóstwa często są stany depresyjne i nerwicowe, poczucie rezygnacji i niezadowolenia, zachowania dewiacyjne i agresywne.

Osoby żyjące dłuższy czas w ubóstwie tracą szansę poprawy sytuacji i ulegają marginalizacji społecznej.

Eliminowanie przyczyn ubóstwa oraz przeciwdziałanie jego skutkom to wyzwanie dla polityki społecznej każdej społeczności.

W ramach procesu rewitalizacji konieczne jest także objęcie pomocą osób niepełnosprawnych. W 2014 r. z tego tytułu wypłacono świadczenia 600 rodzin. Niepełnosprawni to osoby, których stan fizyczny, umysłowy, psychiczny utrudnia, ogranicza lub wręcz uniemożliwia wypełnianie określonych ról społecznych, zwłaszcza zdolności do wykonywania pracy zawodowej. Jednym z najpoważniejszych problemów, z jakimi borykają się niepełnosprawni są bariery architektoniczne - wszelkie utrudnienia występujące w budynku lub w jego okolicy, które ze względu na rozwiązania techniczne, konstrukcyjne lub warunki użytkowania uniemożliwiają lub utrudniają swobodę ruchu osobom z niepełnosprawnością. W znaczny sposób ograniczają one proces rehabilitacji społecznej oraz zawodowej i korzystanie z życia społecznego (dostępność do budynków, niezadowalający stan przystosowania obiektów użyteczności publicznej i środków komunikacji).

W Ławie należy podjąć działania na rzecz dostosowania całej przestrzeni miasta do potrzeb osób dotkniętych niepełnosprawnością, w szczególności poprzez zapewnienie:

- oznaczenia wszystkich przejść dla pieszych dostosowanego do potrzeb osób niewidomych;
- podjazdów i pochylni umożliwiających samodzielne poruszanie się osobom na wózkach inwalidzkich;

- podnośników, platform schodowych, transporterów schodowych lub wind do transportu pionowego we wszystkich obiektach użyteczności publicznej osobom z niepełnosprawnościami ruchowymi;
- rozwiązań kolorystycznych i fakturowych w celu poprawienia orientacji w otoczeniu;
- likwidacji różnic poziomów na ciągach komunikacyjnych dla pieszych i zejść do parkingów.

Bardzo często niepełnosprawność fizyczna i intelektualna wiąże się z niepełnosprawnością społeczną, czyli niemożnością normalnego funkcjonowania w społeczeństwie. Niepełnosprawni posiadają takie same prawa jak inni obywatele, jednak w codziennym życiu napotykają na wiele przeszkód utrudniających im korzystanie w pełni z tych praw. Konieczne jest zatem zagwarantowanie osobom niepełnosprawnym równych praw. Wymaga to nie tylko przeciwdziałania ich dyskryminacji, eliminowania barier społecznych, ale także wyrównywania szans i likwidowania przeszkód ekonomicznych oraz fizycznych.

Niski poziom aktywności zawodowej osób niepełnosprawnych może być wynikiem przekonania o braku szans i możliwości na rynku pracy. Zmiana postrzegania osób niepełnosprawnych przez pracodawców jako mniej wydajnych pracowników może nastąpić poprzez prowadzone kampanie informacyjne dotyczące specyfiki niepełnosprawności, potrzebie przystosowania miejsc pracy czy systemu subsydiów płacowych. Ważne jest także wspieranie samozatrudnienia osób niepełnosprawnych.

Zapewnienie równości szans niepełnosprawnym zależy w dużej mierze od podniesienia świadomości społecznej w zakresie rozumienia potrzeb takich osób. Należy zatem propagować w społeczeństwie wiedzę dotyczącą praw i potrzeb niepełnosprawnych. Istotne jest dążenie zmiany wizerunku niepełnosprawnych i przekonanie ich, iż mają pełne prawo pełnego uczestnictwa w życiu społecznym. Osoby niepełnosprawne, tak jak pozostali obywatele, mają potrzebę utrzymywania kontaktów ze środowiskiem, bycia potrzebnymi oraz akceptowanymi. Niezbędne jest podejmowanie różnego rodzaju przedsięwzięć mających na celu integrację osób niepełnosprawnych między sobą i z pozostałymi mieszkańcami.

Wspieranie organizacji pozarządowych w działaniach na rzecz osób niepełnosprawnych umożliwi rozszerzenie różnych form aktywności i spowoduje, że obecność niepełnosprawnych w życiu lokalnej społeczności nie będzie postrzegana jako zjawisko odmienne.

Bezrobotni to kolejna grupa osób wymagająca wsparcia w ramach procesu rewitalizacji. W 2014 r. wsparcia z tego tytułu udzielono 548 rodzinom.

Zgodnie z danymi Głównego Urzędu Statystycznego w Iławie w 2014 r. bez pracy pozostawało 950 bezrobotnych. W porównaniu do roku 2013 jest to spadek o 27,76%.

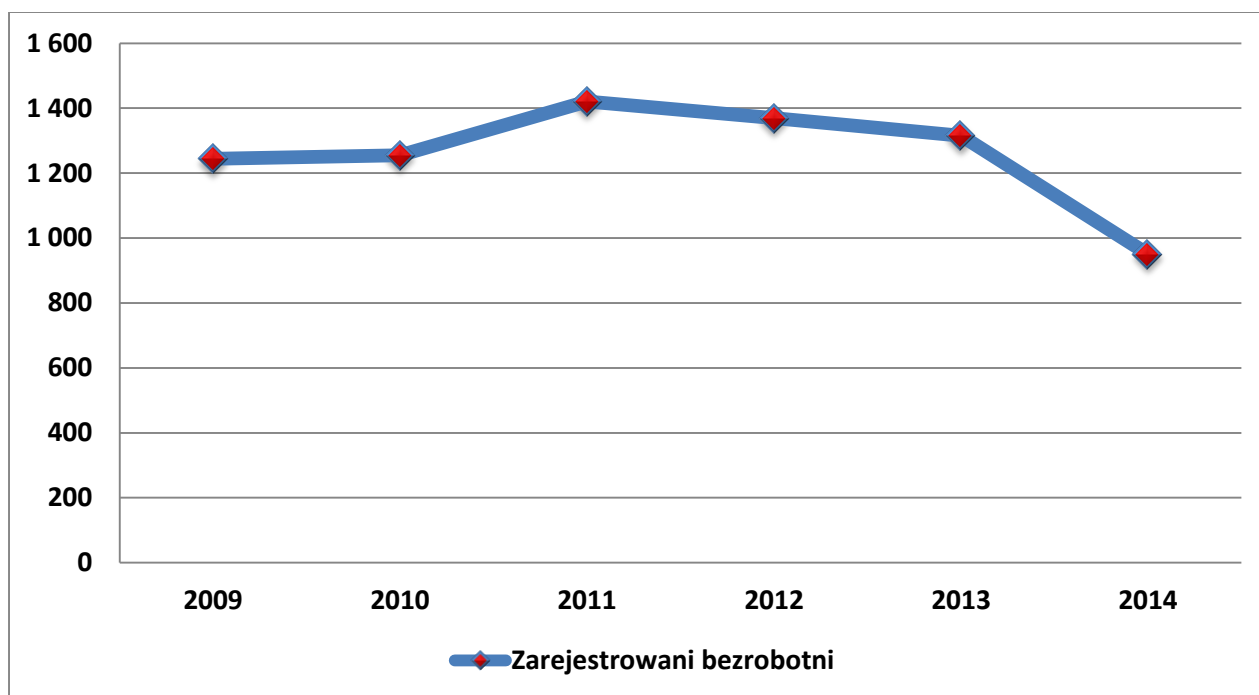
Na przestrzeni lat 2009-2013 liczba bezrobotnych pozostawała na podobnym poziomie - w 2013 r. w porównaniu do roku 2009 odnotowano wzrost o 5,7%. Wśród zarejestrowanych bezrobotnych, w każdym z badanych lat, przeważały kobiety - w 2014 r. ich udział w ogólnej liczbie osób pozostających bez pracy wyniósł 58,6%. Szczegółowe dane na temat bezrobotnych w Iławie na przestrzeni lat 2009 - 2014 przedstawia poniższa tabela.

Tabela 17. Bezrobocie rejestrowane w Iławie w latach 2009 -2014

Wyszczególnienie	2009	2010	2011	2012	2013	2014
Zarejestrowani bezrobotni						
Mężczyźni	582	575	581	604	577	393
Kobiety	662	680	840	765	738	557
Ogółem	1 244	1 255	1 421	1 369	1 315	950
Udział zarejestrowanych bezrobotnych w liczbie ludności w wieku produkcyjnym (%)						
Mężczyźni	5,4	5,1	5,1	5,4	5,2	3,6
Kobiety	6,3	6,4	8,0	7,4	7,3	5,6
Ogółem	5,9	5,7	6,5	6,4	6,2	4,5

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych GUS

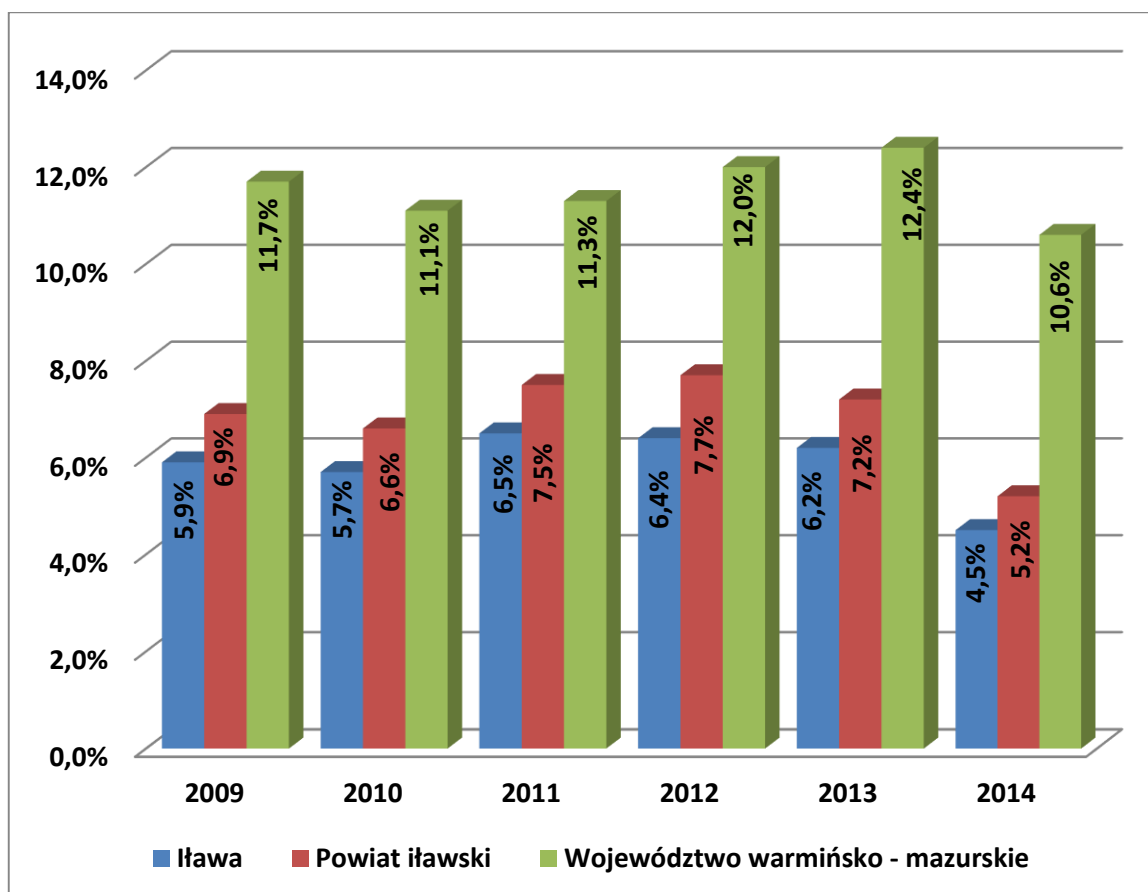
Rysunek 20. Zarejestrowani bezrobotni w latach 2009 - 2014

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych GUS

Według danych Głównego Urzędu Statystycznego udział zarejestrowanych bezrobotnych w liczbie ludności w wieku produkcyjnym na terenie Ławy w 2014 r. wyniósł 4,5%, podczas gdy w powiecie ławskim ukształtował się na poziomie 5,2%, a w województwie warmińsko - mazurskim - 10,6%. W każdym z analizowanych lat wartości wskaźnika obrazującego udział osób pozostających bez pracy w stosunku do liczby ludności w wieku produkcyjnym na terenie Ławy były niższe niż wartości dla powiatu i województwa. Na poniższym wykresie zaprezentowano jak na przestrzeni ostatnich lat kształtował się udział zarejestrowanych bezrobotnych w liczbie ludności w wieku produkcyjnym w Ławie, powiecie ławskim oraz województwie warmińsko - mazurskim.

Rysunek 21. Udział zarejestrowanych bezrobotnych w liczbie ludności w wieku produkcyjnym w Ławie na tle powiatu i województwa w latach 2009 - 2014

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych GUS

Do negatywnych skutków bezrobocia zaliczamy:

- pogorszenie standardu życia, a nawet ubóstwo,
- problemy z zagospodarowaniem wolnego czasu,
- ograniczenie lub zaniechanie uczestnictwa z życiu społeczności lokalnej,
- rozgoryczenie wywołane długim czasem pozostawania bez pracy, poczucie nieprzydatności społecznej, uczucie frustracji mogące przeobrazić się w stany depresyjne lub agresję,

- obniżone poczucie własnej wartości, dyskomfort psychiczny,
- zwiększone ryzyko wystąpienia patologii społecznych - długotrwałe bezrobocie często stanowi przesłankę do działalności przestępczej, sięgania po łatwiejsze metody zarobienia pieniędzy, np. kradzieże, prowadzi do stosowania przemocy - bezrobotny zaczyna rozładowywać swoją frustrację poprzez stosowanie przemocy.

Bezrobocie przede wszystkim wywiera wpływ na status ekonomiczno-społeczny rodzin, oddziałuje na kondycję psychiczną jej członków i kształtuje ich perspektywy życiowe. Wpływa destrukcyjnie na pełnienie przez rodzinę jej podstawowych funkcji, na realizację określonych zamierzeń i planów życiowych. Trudna sytuacja finansowa gospodarstw domowych zmagających się z bezrobociem wymusza ograniczenia m.in. wydatków związanych ze zdrowiem (leki, rehabilitacja) oraz kształceniem dzieci. Brak zatrudnienia rodziców niejednokrotnie oznacza dla dzieci i młodzieży kończacej pewien etap edukacji ograniczenie lub uniemożliwienie dalszych planów kształcenia, obniżenie ich aspiracji edukacyjnych, brak możliwości rozwijania swoich uzdolnień. Bezrobocie ma niekorzystny wpływ na układ stosunków wewnątrzrodzinnych. Zauważono jednak, iż bezrobocie mężczyzn ma bardziej negatywne skutki dla rodziny niż bezrobocie kobiet. Bezrobotny mężczyzna przeżywa obniżenie swojej pozycji w rodzinie, utratę autorytetu, a w konsekwencji silną frustrację, która może doprowadzić do sięgania po alkohol.

Bezrobocie, zwłaszcza długotrwałe, powoduje szybką degradację ekonomiczną jednostki oraz rodziny. Skutki długotrwałego pozostawania bez pracy dotyczą zazwyczaj wszystkich członków rodziny, nie wyłączając dzieci, gdyż często u nich może pojawiać się efekt dziedziczonego bezrobocia oraz zupełna bezradność życiowa.

Skutkiem społecznym długotrwałego bezrobocia są nałogi, często dochodzi do także zwiększenia przestępczości. Do negatywnych skutków bezrobocia zaliczamy także: poczucie zależności od innych ludzi, niepokój o przyszłość, problemy z zagospodarowaniem wolnego czasu, izolację społeczną, zagrożenie wykluczeniem społecznym, wzrost zjawisk patologicznych oraz ograniczenie uczestnictwa w życiu politycznym, kulturalnym i społecznym. Przymusowe pozostawanie bez pracy i niemożność znalezienia ponownego

zatrudnienia pozbawiają człowieka poczucia własnej wartości. Utrata stabilizacji oraz związany z tym stres utrudniają podejmowanie jakichkolwiek decyzji. Pojawia się apatia i zniechęcenie oraz stany depresyjne związane z brakiem poczucia stabilności i bezpieczeństwa socjalnego.

Z danych Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej wynika, że kolejną grupą wymagającą wsparcia są osoby zmagające się z bezradnością w sprawach opiekuńczo - wychowawczych. W 2014 r. świadczenia z tego tytułu otrzymało 286 rodzin. Bezradność często jest wynikiem splotu wielu problemów, m.in. bezrobocia i związanego z nim postępującego ubożenia rodziny, przemocy domowej, uzależnienia od środków psychoaktywnych, niedojrzałości emocjonalnej, trudności adaptacyjnych, konfliktów międzypokoleniowych, niewłaściwego przekazywania tradycji rodzinnych oraz kulturowych. Rodziny dotknięte tym problemem nie potrafią zaspokoić podstawowych potrzeb materialnych, nie dają możliwości zaspokojenia potrzeb psychicznych, nie radzą sobie z odpowiednim gospodarowaniem posiadanymi środkami i zasobami. W efekcie tego rodziny dysfunkcyjne zmagają się ze skutkami marginalizacji oraz wykluczenia społecznego: brakiem samoakceptacji i motywacji do dalszego rozwoju, izolacją społeczną, trudnościami wychowawczymi, wzrostem zachowań patologicznych, konfliktami rodzinnymi.

Rodzina to niezwykle ważne, pierwsze środowisko wychowawcze w życiu każdego dziecka. To właśnie tutaj uczy się ono nawiązywać kontakty z innymi ludźmi i zdobywa pierwsze doświadczenia z dziedziny współżycia społecznego. W rodzinach dysfunkcyjnych brakuje właściwego klimatu życia rodzinnego, odpowiednich wzorców komunikacji oraz poczucia bezpieczeństwa. U większości dzieci pochodzących z takich rodzin pojawiają się problemy szkolne, uciezki z domu, zachowania buntownicze, agresywne oraz konflikty z prawem. W konsekwencji tego niejednokrotnie dzieci oraz młodzież zostają umieszczeni w placówkach opiekuńczo - wychowawczych i resocjalizacyjnych. Wszelka pomoc w przypadku gospodarstw domowych zmagających się z bezradnością w sprawach opiekuńczo - wychowawczych powinna polegać przede wszystkim na udzieleniu takiej rodzinie wsparcia w odbudowaniu prawidłowych relacji oraz umacniania własnych postaw

rodzicielskich. Warunkiem powodzenia jest jednak możliwie jak najwcześniejsza pomoc i zastosowanie odpowiednich działań profilaktyczno - ochronnych.

Dane Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej wskazują, że w 2014 r. 124 rodziny skorzystały z pomocy społecznej z tytułu potrzeby ochrony macierzyństwa. W polityce społecznej kwestie dziecka i rodziny traktowane są w sposób szczególny. Rodzina to podstawowa grupa społeczna wymagająca szczególnej troski i ochrony. Działania prowadzone na rzecz rodziny powinny koncentrować się na ochronie jej praw, wyrównywaniu szans życiowych poprzez zapewnienie dostępu do oświaty, systemu ochrony zdrowia, wszelkiej pomocy w obliczu różnych zagrożeń. Z uwagi na niekorzystne zjawiska demograficzne (zmniejszający się przyrost naturalny) oraz gospodarcze (zmiany statusu materialnego) rodzina powinna zostać objęta pomocą materialną, społeczną i prawną. Art. 71 Konstytucji RP z 1997 r. stanowi, że prawo do szczególnej pomocy ze strony władz publicznych mają rodziny znajdujące się w trudnej sytuacji materialnej oraz społecznej.

Ochrona macierzyństwa to całokształt szczególnych uprawnień przysługujących kobiecie w okresie ciąży, porodu i wychowywania małego dziecka. Matkom w pierwszych latach po porodzie przysługuje szczególna ochrona oraz pomoc, umożliwiająca sprawowanie opieki nad dzieckiem i zapewnienie mu prawidłowego rozwoju. Pomoc z tytułu ochrony macierzyństwa odbywa się poprzez wypłacanie zasiłków rodzinnych i różnych dodatków: z tytułu urodzenia dziecka, samotnego wychowywania dziecka, z tytułu opieki nad dzieckiem w okresie korzystania z urlopu wychowawczego, świadczenia z funduszu alimentacyjnego. Pomoc powinna polegać także na zapewnieniu odpowiedniej liczby miejsc w żłobkach i przedszkolach w celu umożliwienia matkom podjęcia zatrudnienia i poprawy ich sytuacji finansowej.

Działania rewitalizacyjne muszą być także ukierunkowane na pomoc osobom zmagającym się z uzależnieniem od alkoholu. W 2014 r. z pomocy społecznej z tego tytułu skorzystało 56 rodzin. Alkoholizm to złożony i trudny do przezwyciężenia dla wielu rodzin problem, niezależny od wieku, płci czy wykształcenia. Nadmierne spożywanie napojów alkoholowych powoduje wiele szkód społecznych: wypadki samochodowe, przestępczość,

zakłócanie bezpieczeństwa publicznego, przemoc domową, ubóstwo, bezrobocie. Alkohol w rodzinach z kolei wywołuje szereg zaburzeń w sferze psychologicznej oraz emocjonalnej. Szkody spowodowane przez nadużywanie alkoholu wykraczają daleko poza sferę osoby pijącej i dotyczą całego jej otoczenia. Najbardziej widocznym skutkiem nadużywania alkoholu jest pogorszenie sytuacji ekonomicznej i społecznej rodziny. Kłopoty materialne, często prowadzące do trwałego ubóstwa, nerwic oraz przemocy w rodzinie to tylko niektóre z negatywnych skutków alkoholizmu. Najczęściej osoby uzależnione nie uświadamiają sobie degradacji pozycji społecznej wywołanej nałogiem. Dlatego konieczne jest udzielanie wsparcia w kwestii uznania uzależnienia za swój problem oraz podejmowania działań naprawczych. Poważnym utrudnieniem staje się fakt, że nie zawsze problem uzależnienia jest widoczny, często jest trudny do zdiagnozowania. wynika to m.in. z tego, iż rodzina zazwyczaj niechętnie przyznaje się do występowania uzależnienia jednego z jej członków.

W ramach procesu rewitalizacji niezbędne jest również objęcie pomocą osób bezdomnych. Według danych MOPS w 2014 r. świadczenia z tego tytułu wypłacono 49 rodzinom. Bezdomność to najbardziej skrajny przejaw wykluczenia społecznego, związany z brakiem domu, pracy, środków finansowych i patologiami.

Bezdomność rozpatrujemy w dwóch kategoriach:

- bezdomność pierwszej kategorii - osoby żyjące na ulicy, bez dachu nad głową, bez żadnego schronienia,
- bezdomność drugiej kategorii - osoby bez stałego zamieszkania przemieszczające się między schroniskami, noclegowniami itp.

Problem bezdomności dotyczy zarówno młodych jak i starszych. Najbardziej narażone na ryzyko bezdomności są osoby z rozbitych i dysfunkcyjnych rodzin, samotni, opuszczający zakłady karne nie mający możliwości powrotu do dawnego mieszkania. Innymi przyczynami bezdomności są: uzależnienia, przestępczość, pogłębiające się ubóstwo, eksmisje. Jak już wcześniej wspomniano długotrwałe bezrobocie prowadzi do depresji, izolacji społecznej i bierności. Po pewnym czasie brak środków do życia może skutkować niemożnością

zapłacenia rachunków, utratą mieszkania i w rezultacie bezdomnością. Bezdomnym z kolei trudno jest znaleźć stałą pracę, która pozwoliłaby na zmianę warunków życia.

Niewątpliwą trudnością jest pełne oszacowanie rozmiarów zjawiska bezdomności. Trudności w policzeniu bezdomnych wynikają z ich ciągłej ruchliwości terytorialnej oraz braku zameldowania.

W celu pomocy osobom bezdomnym niezbędna staje się koordynacja działań i ścisła współpraca organizacji samorządowych, służb miejskich, organizacji pozarządowych oraz kościelnych. Główne działania podejmowane wobec tej grupy osób powinny polegać na zapewnieniu schronienia, wyżywienia i wsparcia finansowego. Niezbędne jest także podejmowanie przedsięwzięć zmierzających do uaktywnienia i zmotywowania tych osób do stopniowego polepszania jakości swojego życia. Konieczne jest uwzględnienie dostępu do taniego mieszkalnictwa, kontynuacja i rozszerzanie form aktywizacji zawodowej oraz integracja społeczna bezdomnych ze społeczeństwem

2.3.3. INFRASTRUKTURA SPOŁECZNA

Oświata

Na terenie Ławy działalność oświatową prowadzą następujące placówki:

- Przedszkole Miejskie nr 2 Integracyjne, ul. Kasprowicza 3;
- Przedszkole Miejskie nr 3, ul. Kościuszki 22a;
- Przedszkole Miejskie nr 4, ul. Dąbrowskiego 17b;
- Przedszkole Miejskie nr 5, ul. Kopernika 13;
- Przedszkole Miejskie nr 6, ul. Wiejska 3;
- Niepubliczne Przedszkole "Pluszak", ul. Gen. Wł. Sikorskiego 1;
- Niepubliczne Przedszkole "Bajkowe Przedszkole w Magicznym Domu", ul. Elbląska 45;
- Niepubliczny Punkt Przedszkolny "Chata Skrzata", ul. Zielona 72/11;

- Niepubliczny Punkt Przedszkolny Dom Malucha "Promyk", ul. Kasprowicza 1a;
- Niepubliczny Punkt Przedszkolny "Mali Odkrywcy", ul. Dąbrowskiego 18i;
- Zespół Placówek Szkolno - Wychowawczych, ul. Kościuszki 23a;
- Samorządowa Szkoła Podstawowa nr 2 im. Marii Konopnickiej, ul. Gen. Wł. Andersa 7;
- Samorządowa Szkoła Podstawowa nr 3 im. Polskich Olimpijczyków, ul. Niepodległości 11a;
- Samorządowa Szkoła Podstawowa nr 4 im. Polskich Podróżników, ul. Skłodowskiej - Curie 31
- Gimnazjum Samorządowe nr 1 im. Mikołaja Kopernika, ul. Kościuszki 2a;
- Gimnazjum Samorządowe nr 2 z Oddziałami Integracyjnymi im. Polskich Noblistów, ul. Wiejska 11;
- Gimnazjum w Zespole Placówek Szkolno - Wychowawczych ul. Kościuszki 23a;
- Gimnazjum Publiczne, ul. Sienkiewicza 1;
- Zespół Szkół Ogólnokształcących im. S. Żeromskiego, ul. Sienkiewicza 1;
- Zespół Szkół im. Bohaterów Września 1939 r., ul. Kopernika 8a;
- Zespół Szkół im. Konstytucji 3 Maja, ul. Mierosławskiego 10;
- Państwowa Szkoła Muzyczna I stopnia, ul. Kościuszki 18;
- Międzyszkolny Ośrodek Sportowy, ul. Chodkiewicza 5;
- Policealne Studium Medyczne, ul. Sienkiewicza 1;
- Szkoła Wyższa im. Pawła Włodkowica w Płocku, Filia w Iławie, ul. Kościuszki 18;
- Centrum Edukacji ZDZ, ul. Grunwaldzka 13;
- Centrum Kształcenia Ustawicznego Nr 1, ul. 1 Maja 14;
- Centrum Edukacji Dorosłych ALFA, ul. Gen. Wł. Andersa 7;
- Centrum Doskonalenia EUREKA, ul. Wyszyńskiego 14;

- Centrum Edukacji Zawodowej, ul. Wiejska 11;
- Centrum Szkoleniowo - Doradcze, ul. Sobieskiego 37a;
- Powiatowe Centrum Kształcenia Praktycznego, ul. 1 Maja 8a.

Zgodnie z danymi Głównego Urzędu Statystycznego w 2014 r. na terenie miasta funkcjonowały cztery szkoły podstawowe, w których uczyło się 2 165 uczniów. W miejscowych placówkach funkcjonowało 100 oddziałów, na każdy z nich przypadało średnio 22 uczniów. Szczegółowe dane dotyczące szkolnictwa podstawowego w Iławie na przestrzeni lat 2009 - 2014 prezentuje poniższa tabela.

Tabela 18. Szkoły podstawowe w Iławie w latach 2009 - 2014

Wyszczególnienie	2009	2010	2011	2012	2013	2014
Szkoły ogółem	4	4	4	4	4	4
Pomieszczenia szkolne	88	87	91	90	b. d.	b. d.
Oddziały w szkołach	87	86	88	89	90	100
Uczniowie	2 031	1 992	2 023	2018	1998	2 165
Uczniowie przypadający na 1 oddział	b. d.	23	23	23	22	22
Absolwenci	402	348	322	352	336	344
Liczba komputerów z dostępem do Internetu	45	47	87	90	b. d.	b. d.
Uczniowie przypadający na 1 komputer z dostępem do Internetu	43,58	41,11	22,57	21,67	b. d.	b. d.

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych GUS

W 2014 r. w Iławie funkcjonowało sześć szkół gimnazjalnych, w których naukę pobierało 1 204 uczniów w 51 oddziałach. Na jeden oddział przypadały 24 osoby. Dane

dotyczące szkolnictwa gimnazjalnego na terenie Ławy w latach 2009 - 2014 prezentuje poniższa tabela.

Tabela 19. Szkoły gimnazjalne w Ławie w latach 2009 - 2014

Wyszczególnienie	2009	2010	2011	2012	2013	2014
Szkoły ogółem	6	6	6	6	6	6
Pomieszczenia szkolne	79	80	77	77	b. d.	b. d.
Oddziały w szkołach	58	54	54	50	52	51
Uczniowie	1 304	1 266	1 206	1 160	1 165	1 204
Uczniowie przypadający na 1 oddział	b. d.	23	22	23	22	24
Absolwenci	514	416	410	439	365	374
Liczba komputerów z dostępem do Internetu	54	60	60	120	b. d.	b. d.
Uczniowie przypadający na 1 komputer z dostępem do Internetu	21,39	18,42	17,27	15,20	b. d.	b. d.

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych GUS

Współczynniki skolaryzacji są miarą powszedniości kształcenia. Współczynnik skolaryzacji brutto przedstawia relację liczby osób uczących się, niezależnie od wieku, na danym poziomie kształcenia do liczby ludności będącej nominalnie przypisanej temu poziomowi nauczania. W 2014 roku na terenie Ławy dla szkół podstawowych ukształtował się on na poziomie 104,89%, natomiast dla szkół gimnazjalnych - 126,47%. W poniższej tabeli zaprezentowano kształtowanie się współczynnika skolaryzacji brutto dla szkół podstawowych i gimnazjalnych działających w Ławie na przestrzeni lat 2009 - 2014.

Tabela 20. Współczynnik skolaryzacji brutto w latach 2009 - 2014 (%)

Wyszczególnienie	2009	2010	2011	2012	2013	2014
Szkoły podstawowe	110,50	107,62	109,65	109,55	107,65	104,89
Gimnazja	121,76	118,43	120,84	122,36	126,36	126,47

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych GUS

Poziom szkolnictwa gimnazjalnego w Ławie odzwierciedlają wyniki egzaminów gimnazjalnych. W latach 2013-2015 znacznej poprawie uległ średni wynik uzyskany z historii i wiedzy o społeczeństwie oraz z języka niemieckiego (poziom podstawowy). Negatywna tendencja występuje natomiast w przypadku egzaminu z przedmiotów przyrodniczych. Na przestrzeni lat 2013-2015 dostrzegalny jest niewielki wzrost średniego uzyskanego wyniku z egzaminu z języka angielskiego (poziom podstawowy). Średnie wyniki uzyskane z języka polskiego, matematyki oraz języka angielskiego na poziomie rozszerzonym ulegały niewielkim wahanom. Wyjątkiem jest egzamin z języka polskiego, z którego średni pozyskany wynik w 2014 roku wynosił aż 67,9%, by rok później obniżyć się o ponad 5%.

Tabela 21. Uśrednione wyniki egzaminów gimnazjalnych w mieście Ława w latach 2013-2015

Wyszczególnienie	2013		2014		2015	
	Liczba zdających	Średni wynik	Liczba zdających	Średni wynik	Liczba zdających	Średni wynik
Miasto Ława						
Język polski	327	60,9%	330	67,9%	360	62%
Historia i WOS	327	57,2%	330	60,7%	360	66%
Matematyka	327	46,1%	331	48,6%	360	47%
Przedmioty przyrodnicze	327	59,1%	331	54,7%	360	53%
Język angielski podstawowy	307	59,6%	304	64,3%	343	62%
Język angielski rozszerzony	425	45,2%	254	47,2%	317	46%
Język niemiecki podstawowy	20	66%	24	52,7%	14	85%

Źródło: Opracowano na podstawie danych Okręgowej Komisji Egzaminacyjnej w Łomży

Porównując średnie wyniki uzyskane z egzaminów gimnazjalnych w 2015 roku w gminach powiatu ławskiego, miasto Ława plasuje się na pierwszej pozycji pod względem średniego uzyskanego wyniku z języka niemieckiego (poziom podstawowy) oraz z matematyki. Z pozostałych przedmiotów średni wynik uzyskany w mieście Ława jest drugim lub trzecim najwyższym wynikiem w powiecie.

Tabela 22. Uśrednione wyniki egzaminów gimnazjalnych w powiecie ławskim w 2015 r.

Wyszczególnienie	Język polski	Historia i WOS	Matematyka	Przedmioty przyrodnicze	J. angielski podstawowy	J. angielski rozszerzony	J. niemiecki podstawowy
Miasto Ława	62%	66%	47%	53%	62%	46%	85%
Gmina Ława	60%	58%	46%	46%	63%	41%	50%
Miasto Lubawa	63%	71%	46%	54%	63%	48%	-
Gmina Kisielice	63%	57%	44%	50%	54%	41%	54%
Gmina Lubawa	58%	64%	43%	47%	57%	37%	52%
Gmina Susz	59%	63%	40%	46%	52%	32%	51%
Gmina Zalewo	58%	57%	41%	46%	56%	50%	50%

Źródło: Opracowano na podstawie danych Okręgowej Komisji Egzaminacyjnej w Łomży

Ochrona zdrowia

W Ławie usługi z zakresu opieki zdrowotnej świadczą następujące placówki:

- Powiatowy Szpital im. Władysława Biegańskiego, ul. Gen. Wł. Andersa 3 - placówka udziela świadczeń zdrowotnych w zakresie: hospitalizacji, pomocy doraźnej, ambulatoryjnej specjalistycznej opieki zdrowotnej, ambulatoryjnej opieki zdrowotnej, rehabilitacji, diagnostyki, podstawowej opieki zdrowotnej oraz transportu sanitarnego;
- Niepubliczna Przychodnia Medycyny Rodzinnej ZDROWIE, ul. Marii Skłodowskiej - Curie 24a;

- Niepubliczny Zakład Opieki Zdrowotnej LEKMED, ul. Mierosławskiego 12;
- Niepubliczny Zakład Opieki Zdrowotnej LO - GIN, ul. Niepodległości 2;
- Niepubliczny Zakład Opieki Zdrowotnej Mała Przychodnia, ul. Gen. St. Maczka 10a;
- Niepubliczny Zakład Opieki Zdrowotnej Przychodnia Zdrowia Psychicznego, ul. Dworcowa 7;
- Ambulatorium z Izbą Chorych, ul. 1 Maja 14;
- Niepubliczny Zakład Opieki Zdrowotnej Centrum Stomatologii EDENT, ul. Andersa 3;
- Niepubliczny Zakład Opieki Zdrowotnej JARDENT, ul. Księżnej Dobrawy 22;
- Niepubliczny Zakład Opieki Zdrowotnej Poradnia Protetyczno - Stomatologiczna, ul. Kościuszki 3/1a;
- Niepubliczny Zakład Opieki Zdrowotnej Laboratorium, ul. Mierosławskiego 12;
- Medyczna Diagnostyka Laboratoryjna, ul. Gen. Okulickiego 1a.
- Niepubliczny Ośrodek Zdrowia Rodzina, al. Jana Pawła II 14

Infrastruktura sportowo - rekreacyjna

Działalność w zakresie sportu i rekreacji na terenie miasta prowadzi przede wszystkim Ławskie Centrum Sportu Turystyki i Rekreacji, które powstało w 2004 r. Celem jego działalności jest realizacja zadań z zakresu kultury fizycznej oraz zaspokajanie w tym zakresie potrzeb lokalnej społeczności. Centrum zajmuje się m.in.: upowszechnianiem sportu i rekreacji w mieście, organizacją imprez sportowo - rekreacyjnych, prowadzeniem zajęć w zespołach sportowo - rekreacyjnych. Współpracuje w tym zakresie ze związkami sportowymi, placówkami oświatowymi oraz stowarzyszeniami i organizacjami sportowymi.

Do infrastruktury sportowo - rekreacyjnej na terenie Ławy zalicza się następujące obiekty:

- **Miejska Hala Widowiskowo - Sportowa** - obiekt posiada pełnowymiarowe boiska i urządzenia do uprawiania wielu dyscyplin sportowych - piłki nożnej, piłki ręcznej, piłki siatkowej oraz koszykowej; posiada również widownię na ponad 1 200 miejsc siedzących, salę konferencyjną, siłownię, salę do aerobiku, saunę oraz wypożyczalnię rowerów;
- **Stadion Miejski** - znajdują się tu trawiaste boisko główne, dwa boiska boczne, siedem kortów tenisowych, budynek klubowy z pomieszczeniami administracyjnymi, sala konferencyjna oraz szatnie; na obiekcie mogąym pomieścić pięć tysięcy widzów odbywają się zawody lekkoatletyczne - "Czwartki Lekkoatletyczne";
- **Boisko sportowe** - obiekt znajdujący się w południowo - zachodniej części miasta przy ulicy Sienkiewicza, posiada certyfikat FIFA 2 STAR, co pozwala na organizację rozgrywek o charakterze międzynarodowym;
- **Plaże Miejskie** - dwie plaże miejskie: przy ul. Kajki (znajdują się tam cztery boiska do siatkówki plażowej, wypożyczalnia rowerów wodnych i gokartów) i przy ul. Chodkiewicza - w sezonie obiekty są strzeżone i obsługiwane przez ratowników WOPR;
- **Baza wioślarska** – obiekt oddany do użytku w 2012 r. znajduje się w sąsiedztwie Ekologicznej Mini Przystani Żeglarskiej w Iławie nad wschodnim brzegiem Jezioraka;
- **Tor wioślarski** – oddany do użytku jesienią 2011 r. obiekt znajduje się na jeziorze Jeziorak, całość składa się z trzech torów o długości 2 km, które służą zawodnikom Iławskiego Klubu Wioślarskiego oraz młodzieżowym reprezentacjom Polski;
- **Statek "ILAVIA"** - statek pasażerski, wybudowany w 1998 r. w Fundacji Bezpieczeństwa Żeglugi i Ochrony Środowiska Iława - Kamionka, wykonuje rejsy wycieczkowe, czartery oraz obsługuje oficjalne delegacje;

- **Pływalnia Miejska** - obiekt pod nazwą Centrum Turystyczno - Rekreacyjne działa od 2011 r., składa się z hali basenowej, jacuzzi, zjeżdżalni, saun, solarium, gabinetu masażu, grotty solnej, kręgielni, siłowni i szatni;
- **Miasteczko Ruchu Drogowego** - obiekt położony przy zbiegu ulic Kościuszki i Szeptyckiego wykorzystywany jest w edukacji drogowej najmłodszych mieszkańców miasta i regionu, na komunikacyjnym układzie ulic w zmniejszonej skali odbywają się egzaminy i zajęcia związane z nauką jazdy rowerami i motorowerami, istnieje także możliwość organizacji turniejów motoryzacyjnych o randze powiatowej i wojewódzkiej, teren miasteczka może służyć także jako miejsce wypoczynku poprzez zamontowane ławki dla opiekunów i spacerowiczów.
- **Boiska „Orlik 2012”** – trzy obiekty zlokalizowane na: os. Lubawskim, os. Lipowy Dwór oraz przy Gimnazjum nr 2 na ul. Wiejskiej, wybudowane w ramach programu „Moje Boisko – Orlik 2012”. Składają się z boiska piłkarskiego ze sztuczną nawierzchnią oraz boiska wielofunkcyjnego służącego do gry w piłkę ręczną, koszykówkę oraz siatkówkę.
- **Pumptrack Iława** – dostępny dla wszystkich tor rowerowy o długości 85 m znajdujący się przy ul. Kopernika. Tor ma kształt zamkniętej pętli z szybkimi zakrętami i lekkimi muldami.
- **Port Iława** – wybudowany w połowie 2015 roku najnowocześniejszy port śródlądowy na Warmii i Mazurach, zlokalizowany na południowym krańcu jeziora Jeziorak, przy ul. Chodkiewicza 5,
- **Port 110 Iława** – Hotel, znajdujący się przy ul. Konstytucji 3 Maja 7, dysponujący własną mariną, przystosowaną do obsługi 22 jednostek pływających.
- **Porty jachtowe** – liczne porty i przystanie małej lub średniej wielkości zlokalizowane wzdłuż nabrzeża jeziora Jeziorak:

- Przystań Yamaha, przy ul. Henryka Sienkiewicza 30,
- Przystań Politechniki Gdańskiej (przy Ośrodku Doświadczalnym Badań Modelowych Politechniki Gdańskiej) przy ul. Karola Chodkiewicza 1,
- Marina Pod Omega, przy ul. Sienkiewicza 24,
- Przystań MOS, przy ul. Karola Chodkiewicza 5,
- Port na Jezioraku, ul. Henryka Sienkiewicza 32,
- Ekologiczna Mini Przystań Żeglarska, przy ul. Dąbrowskiego 11,
- Przystań Biskaje, przy ul. Jacka Malczewskiego 24,
- Port Barakuda, przy ul. Karola Chodkiewicza 12,
- Przystań Skarbek, przy ul. Melchiora Wańkowicza 12.

2.3.4. ORGANIZACJE POZARZĄDOWE

Definicja ustawowa organizacji pozarządowych zawarta została w art.3 ust.2 ustawy z 24.04.2003 r. o działalności pożytku publicznego i wolontariacie (Dz. U. z 2003 Nr 96, poz.873). Zgodnie z nią organizacjami pozarządowymi są, nie będące jednostkami sektora finansów publicznych i nie działające w celu osiągnięcia zysków osoby prawne lub jednostki nieposiadające osobowości prawnej, w tym fundacje i stowarzyszenia. Organizacje pozarządowe bywają nazywane trzecim sektorem, obok sektora publicznego tj. władz i administracji publicznej i sektora rynkowego, czyli przedsiębiorców.

W 2004 r. w Iławie zostało utworzone Centrum Organizacji Pozarządowych (COP), którego głównym celem jest wspieranie iławskich organizacji pozarządowych. Działalność Centrum służy integracji organizacji pozarządowych oraz wspieraniu ich statutowej działalności na rzecz mieszkańców. Zapewnia im dostęp do pomieszczeń, komputerów, telefonów itp.

Poniżej przedstawiono listę organizacji pozarządowych funkcjonujących na terenie Iławy.

Fundacje:

- Fundacja Bezpieczeństwa Żeglugi i Ochrony Środowiska w Iławie,
- Fundacja Edukacji i Rozwoju,
- Fundacja Na Rzecz Ofiar Wypadków Drogowych Plus,
- Iławska Fundacja Kultury,
- Iławska Fundacja Rozwoju Gospodarczego,
- Fundacja Pomocy Zwierzętom „Cztery Łapy”,
- Fundacja Na Rzecz Rozwoju Potencjału Ludzkiego WINGS OF HOPE.

Kluby sportowe:

- Gminne Zrzeszenie Ludowe Zespoły Sportowe,
- Iławski Klub Sportu, Kultury Fizycznej i Turystyki Niewidomych i Słabowidzących "MORENA" w Iławie,
- Iławski Klub TKKF w Iławie,
- Iławskie Towarzystwo Rekreacyjne "Jeziorak",
- Iławskie Towarzystwo Wioślarskie,
- Klub Olimpijczyka przy Samorządowej Szkole Podstawowej Nr 3 w Iławie,
- Klub Sportowy "Jeziorak" w Iławie,
- Klub Towarzystwa Krzewienia Kultury Fizycznej "Więź" przy Zakładzie Karnym w Iławie,
- Miejski Międzyszkolny Klub Sportowy "Iława",
- Międzyszkolny Klub sportowy "ZRYW - VOLLEY",
- Powiatowe Stowarzyszenie Ludowe Zespoły Sportowe w Iławie,
- Powiatowy Szkolny Związek Sportowy w Iławie,
- Stowarzyszenie Na Rzecz Rozwoju Lotnictwa Turystyczno - Sportowego "SKRZYDŁA",
- Stowarzyszenie Piłki Pięcioosobowej "Iława 2000",
- Uczniowski Klub Sportowy "ALOHA",

- Uczniowski Klub Sportowy "ARKA",
- Uczniowski Klub Sportowy "BUDOWLANKA",
- Uczniowski Klub Sportowy "GRACJA",
- Uczniowski Klub Sportowy "IRONMAN" SSP 4,
- Uczniowski Klub Sportowy "MASZT"
- Uczniowski klub sportowy "PIĄTKA",
- Uczniowski Klub Sportowy "ŻACZEK",
- Uczniowski Klub Sportowy "ŻAGIEL",
- Uczniowski Klub Sportowy - Iławski Klub Kyokushin Karate,
- Uczniowski Klub Wioślarski "NURT - G2",
- Uczniowski Klub wioślarski "PIRS - G1",
- Uczniowski Koszykarski Klub Sportowy "BASKET",
- Stowarzyszenie Szkoła Pływania "ORKA",
- Klub Wioślarski "WIR",
- Uczniowski Klub Sportowy "Mały Jeziorak",
- Uczniowski Klub sportowy "Jeziorak 2001",
- Uczniowski klub Sportowy Iława "Bats",
- Strzelecki Klub Sportowy TIG.

Stowarzyszenia:

- Katolickie Stowarzyszenie "Civitas Christiana" Oddział w Iławie,
- Stowarzyszenie Miłośników Muzyki im. F. Nowowiejskiego w Olsztynie, społeczne Ognisko Muzyczne w Iławie,
- Polski Związek Hodowców Gołębi Poczтовых,
- Polski Związek Emerytów, Rencistów i Inwalidów, Zarząd Rejonowy w Iławie,
- Związek Kombatantów RP i Byłych Więźniów Politycznych, Koło Miejsko - Gminne w Iławie,
- Polski Związek Niewidomych, Koło w Iławie,

- Towarzystwo Przyjaciół Dzieci, Oddział Miejsko - gminny w Iławie,
- Polski Komitet Pomocy Społecznej, Stowarzyszenie Charytatywne, Zarząd Rejonowy w Iławie,
- Polskie Stowarzyszenie Diabetyków, Koło Miejsko - Powiatowe w Iławie,
- Liga Obrony Kraju, Zarząd Rejonowy w Iławie,
- Stowarzyszenie Miłośników Historii Organizacji Młodzieżowych "Pokolenia",
- Związek Harcerstwa Polskiego, Komenda Hufca w Iławie,
- Związek Inwalidów Wojennych RP, Zarząd Oddziału w Iławie,
- Polskie Stowarzyszenie Na Rzecz Osób z Upośledzeniem Umysłowym, Koło w Iławie,
- Polski Czerwony Krzyż, Zarząd Rejonowy w Iławie,
- Polskie Towarzystwo Turystyczno Krajoznawcze, Oddział w Iławie,
- OSP Iława,
- Zakładowa Ochotnicza Straż Pożarna MMI LOGO International,
- Stowarzyszenie Na Rzecz Pomocy Społecznej w Iławie,
- Towarzystwo Ochrony Praw Zwierząt w Iławie,
- Towarzystwo Tenisa Ziemnego w Iławie,
- Iławskie Stowarzyszenie Bezrobotnych "ETAT",
- Stowarzyszenie Sportów Wodnych,
- Stowarzyszenie Radio Tele - Taxi w Iławie w likwidacji,
- Stowarzyszenie Osób Niepełnosprawnych "Poloniusz",
- Stowarzyszenie Mniejszości Niemieckiej w Iławie,
- Iławskie Towarzystwo Wędkarskie,
- Stowarzyszenie Producentów Ziemniaków dla Przemysłu Ziemniaczanego "Iława",
- Iławskie Stowarzyszenie Na Rzecz Pomocy Dzieciom z Wadami Słuchu,

- Stowarzyszenie Na Rzecz Pomocy Dzieciom z Upośledzeniem Umysłowym "Jesteśmy",
- Stowarzyszenie Iławski Klub Amazonki,
- Stowarzyszenie Na Rzecz Powołania Wyższej Szkoły Humanistycznej w Iławie,
- Stowarzyszenie Rozwoju i Promocji Turystyki - Lokalna Organizacja Rozwojowa,
- Stowarzyszenie Chór Camerata,
- Stowarzyszenie Przyjaciół Liceum Ogólnokształcącego im. Stefana Żeromskiego w Iławie,
- Stowarzyszenie Abstynentów Regionu Iławskiego,
- Stowarzyszenie "PRZYSTAŃ",
- Stowarzyszenie Twórców Kultury Regionu Iławskiego IST- art.,
- Warmińsko - Mazurskie Stowarzyszenie Osób z Chorobą Parkinsona,
- Stowarzyszenie Rozwoju i Integracji Powiatu Iławskiego,
- Stowarzyszenie Na Rzecz Rozwoju PRO BONO,
- Stowarzyszenie Przyjaciół Orkiestry Dętej Zespołu Szkół im. Bohaterów Września 1939 roku,
- Stowarzyszenie Na Rzecz Osób Niepełnosprawnych Powiatu Iławskiego "Promyk",
- Stowarzyszenie "Iławianie Razem",
- Stowarzyszenie Radio Taxi "Wodnik",
- Kolejowy Warmińsko - Mazurski Klub Żeglarski "DYM",
- Stowarzyszenie Rozwoju Ziemi Iławskiej,
- Towarzystwo Miłośników Ziemi Iławskiej,
- Stowarzyszenie Uniwersytet III Wieku,
- Wędkarski Klub Sportowy "Cupido",
- Stowarzyszenie Kulturalno - Artystyczne "Sart",

- Polski Związek Byłych Więźniów Politycznych, Hitlerowskich Więzień i Obozów Koncentracyjnych, Iławskie Koło Środowiskowe,
- Lokalna Organizacja Turystyczna "Pojezierza Iławskiego i Dorzecza Drwęcy",
- Iławskie Stowarzyszenie Rowerowe "Bicykl",
- Iławskie Stowarzyszenie do Współpracy z Gminą Tholen w Holandii,
- Stowarzyszenie Rozwoju Aktywności Ruchowej "Start",
- Stowarzyszenie Pomocy dla Osób Autystycznych i Osób z Innymi Zaburzeniami Rozwoju "Iskierka Nadziei",
- Stowarzyszenie Media Art,
- Iławskie Stowarzyszenie Miłośników Jazdy Terenowej "Kobra",
- Stowarzyszenie Kupców - Handlowców "Targowisko",
- Stowarzyszenie Polskich Modelarzy,
- Związek Ukraińców w Polsce, Koło w Iławie,
- Iławskie Stowarzyszenie Działkowców,
- Stowarzyszenie Warmia i Mazury Bez Granic,
- Stowarzyszenie Chorych Na Stwardnienie Rozsiane "Smile",
- Iławskie Stowarzyszenie Nieśłyszących "Jeziorak",
- Stowarzyszenie Osiedle Lubawskie,
- Towarzystwo Przyjaciół Rzeki Iławki,
- Gminne Stowarzyszenie Na Rzecz Pomocy Społecznej w Iławie.

2.3.5. IDENTYFIKACJA PROBLEMÓW W SFERZE SPOŁECZNEJ

Główne problemy Iławy, zidentyfikowane w wyniku przeprowadzonej analizy, to:

- zwiększające się obciążenie demograficzne - rosnący udział osób w wieku poprodukcyjnym przy jednoczesnym spadku ludności w wieku przedprodukcyjnym,

- starzenie się lokalnej społeczności,
- zmniejszająca się liczba urodzeń,
- ujemne saldo migracji,
- trudna sytuacja kobiet na lokalnym rynku pracy,
- zwiększająca się liczba osób korzystających z pomocy społecznej,
- zagrożenie patologiami społecznymi,
- bariery architektoniczne utrudniające funkcjonowanie osobom niepełnosprawnym,
- zmniejszający się współczynnik skolaryzacji brutto dla szkół podstawowych.

2.4.STREFA MIESZKANIOWA

Lata siedemdziesiąte ubiegłego stulecia to okres największego rozwoju budownictwa z tzw. „wielkiej płyty”. Osiedla takie powstawały na fundamentach zniszczonych działaniami wojennymi podczas drugiej wojny światowej. Budownictwo wielkopłytowe charakteryzuje się jednak niską wartością użytkową i estetyczną, niską efektywnością energetyczną oraz monotonią architektury. Konieczne są zatem wszelkie działania modernizacyjne i remontowe w celu poprawy przestrzennej i społecznej struktury "blokowisk z wielkiej płyty".

Według danych Głównego Urzędu Statystycznego w 2014 r. w Ławie liczba mieszkań wynosiła 12 115. Na przestrzeni ostatnich lat ich liczba wzrosła o 6,5%. W analizowanym okresie zwiększyła się także liczba izb oraz powierzchnia użytkowa mieszkań i w 2014 r. ukształtowała się na poziomie 774 421 m².

Tabela 23. Zasoby mieszkaniowe w Iławie w latach 2009 -2014

Wyszczególnienie	2009	2010	2011	2012	2013	2014
Mieszkania	11 378	11 504	11 691	11 844	12 023	12 115
Izby	41 554	42 521	43 088	43 578	44 170	44 468
Powierzchnia użytkowa mieszkań (m ²)	719872	732746	744873	755874	767528	774421

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych GUS

Zauważalny wzrost liczby mieszkań to zasoby własnościowe w budynkach deweloperskich, które kierowane są do bardziej zamożnych mieszkańców miasta. Zasób mieszkań komunalnych to lokale głównie o niższym standardzie, o które ubiegają się osoby o niskich dochodach. Nowe budynki komunalne nie powstają, a istniejące zasoby ulegają ciągłemu zmniejszeniu w wyniku rozbiórek oraz wykupów lokali komunalnych przez mieszkańców na własność.

Duże zapotrzebowanie na mieszkania dla grup mało i średnio zarabiających dostrzega się na podstawie corocznie składanych ok. 80 wniosków o pozyskanie lokali komunalnych, gdzie na listę oczekujących zostaje wpisanych jedynie 10-15 rodzin. W przestrzeń pomiędzy lokalami komunalnymi a własnościowymi, zakupionymi na rynku deweloperskim, dobrze wpisują się mieszkania czynszowe budowane w ramach programów rządowych, a dedykowane osobom o średnich dochodach. Według stanu na 2014 r. lokale czynszowe stanowią jedynie 1,73% całych zasobów mieszkaniowych w Iławie. Do roku 2010 Spółka Iławskie TBS wybudowała 210 mieszkań na wynajem i z uwagi na wciąż niewystarczającą liczbę mieszkań tego rodzaju w powiecie iławskim oraz ogromne zainteresowanie, w szczególności wśród młodych ludzi, planuje się budowę nowych budynków TBS.

Stopień wyposażenia iławskich mieszkań w instalacje techniczno - sanitarne jest bardzo wysoki. W 2013 r. 99,9% lokalnych mieszkań wyposażonych było w wodociąg,

z kolei łazienkę posiadało 97,8% mieszkań. Centralne ogrzewanie występowało w 94,5% mieszkań, natomiast z gazu sieciowego korzystało 80,7% lokali mieszkalnych. Szczegółowe dane dotyczące wyposażenia ławskich mieszkań w instalacje techniczno - sanitarne w latach 2009 - 2013 prezentuje poniższa tabela.

Tabela 24. Wyposażenie mieszkań w instalacje techniczno - sanitarne

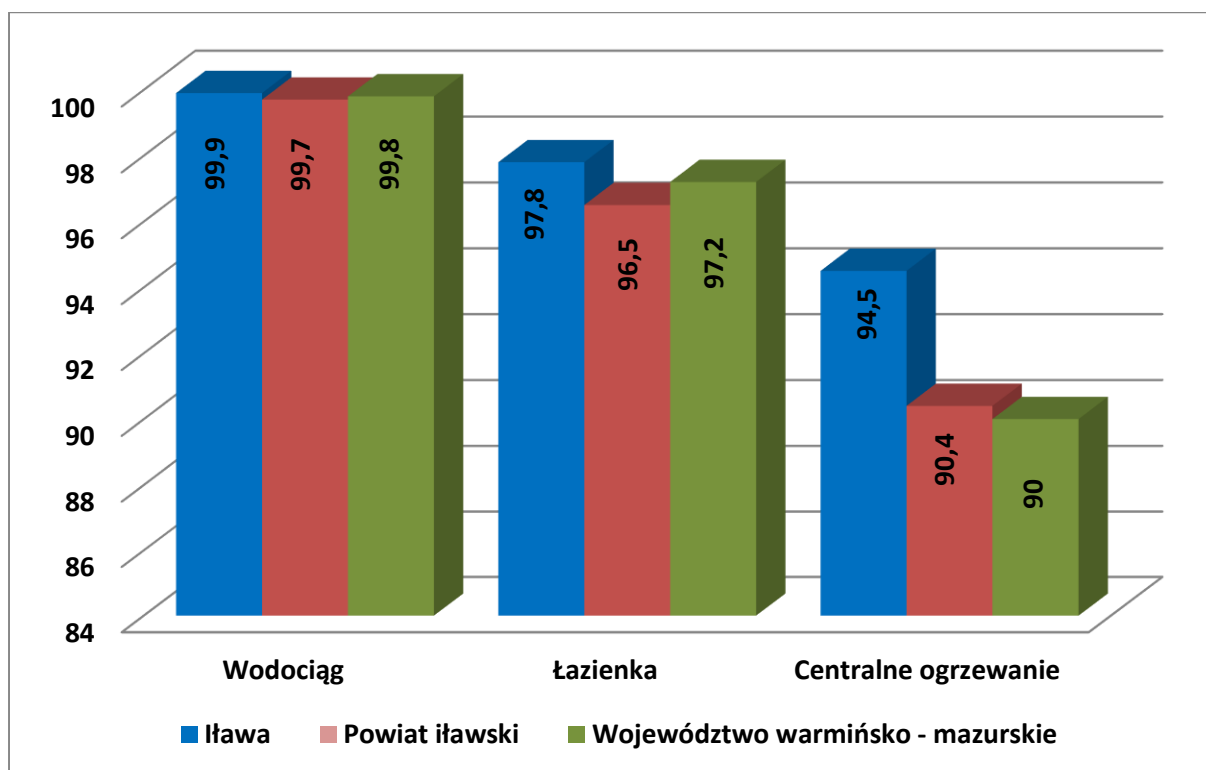
Wyszczególnienie	2009	2010	2011	2012	2013
Mieszkania ogółem	11 378	11 504	11 691	11 844	12 023
Wodociąg	11 353	11 493	11 680	11 833	12 012
Ustęp spłukiwany	11 153	11 375	11 562	11 715	11 894
Łazienka	10 956	11 240	11 427	11 580	11 759
Centralne ogrzewanie	10 658	10 841	11 028	11 181	11 360
Gaz sieciowy	9 221	9 693	9 703	9 703	9 703

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych GUS

Porównując wyposażenie mieszkań w instalacje techniczno - sanitarne w 2013 r. w Ławie, powiecie ławskim oraz województwie warmińsko - mazurskim odnotowano, że poziom wyposażenia ławskich mieszkań w instalacje jest wysoki. W wodociąg w mieście wyposażonych było 99,9% mieszkań, podczas gdy w powiecie korzystało z niego 99,7% lokali, a w województwie 99,8%. Łazienkę posiadało 97,8% ławskich mieszkań, natomiast w powiecie 96,5%, a na poziomie województwa 97,2%. Z centralnego ogrzewania korzystało 94,5% domostw w Ławie, 90,4% w powiecie i 90% w województwie. Na poniższym wykresie zaprezentowano poziom wyposażenia mieszkań w instalacje techniczno - sanitarne w Ławie, powiecie ławskim i województwie warmińsko - mazurskim w 2013 r.

Rysunek 22. Wyposażenie mieszkań w instalacje techniczno - sanitarne w Ławie na tle powiatu i województwa w 2013 r. (%)

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych GUS

Jak wynika z danych Głównego Urzędu Statystycznego przeciętna powierzchnia użytkowa jednego mieszkania w Ławie w 2014 roku była niższa od średniej przeciętnej powierzchni w powiecie ławskim (o 8,9 m²) i województwie warmińsko - mazurskim (o 4 m²). Przepiętna powierzchnia użytkowa przypadająca na jedną osobę kształtuje się na podobnym poziomie w Ławie, powiecie i województwie. Biorąc pod uwagę wskaźnik obrazujący liczbę mieszkań przypadających na każde 1000 mieszkańców to sytuacja w Ławie pod tym względem wygląda najkorzystniej. Tutaj na każde 1000 mieszkańców przypada o 50,4 więcej mieszkań niż w przypadku powiatu i o 16,2 więcej lokali niż na terenie

województwa. Wskaźniki zasobów mieszkaniowych dla Ławy, powiatu ławskiego i województwa warmińsko - mazurskiego prezentuje poniższa tabela.

Tabela 25. Zasoby mieszkaniowe - wskaźniki dla Ławy, powiatu i województwa warmińsko-mazurskiego w 2014 r.

Wyszczególnienie	Ława	Powiat ławski	Województwo warmińsko - mazurskie
Przeciętna powierzchnia użytkowa 1 mieszkania (m ²)	63,9	72,8	67,9
Przeciętna powierzchnia użytkowa mieszkania na 1 osobę	23,2	22,8	23,6
Mieszkania na 1000 mieszkańców	363,3	312,9	347,1

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych GUS

Zgodnie z "Wieloletnim programem gospodarowania mieszkaniowym zasobem gminy miasta Ława na lata 2013 - 2017" do zasobu mieszkaniowego Gminy Miejskiej Ława zaliczamy lokale mieszkalne, lokale socjalne oraz pomieszczenia tymczasowe, które stanowią własność miasta i znajdują się w budynkach komunalnych, budynkach wspólnot mieszkaniowych i wykupione w spółdzielniach mieszkaniowych. Na dzień 31.12.2015 r. gmina posiadała 898 lokali, o łącznej powierzchni 42 681,59 m², w tym: 232 w budynkach ze 100% udziałem miasta, 657 w budynkach Wspólnot Mieszkaniowych, 9 w budynkach Spółdzielni Mieszkaniowych. Lokale mieszkalne stanowiące mieszkalny zasób miasta wyposażone zostały w całości w instalację wodociągową, 98,31% z nich posiada instalację kanalizacyjną, a 95,99% instalację gazową. Stan techniczny budynków mieszkalnych ze 100% udziałem miasta jest średni lub zły, gdyż zdecydowana większość z nich to budynki wybudowane przed 1945 r., które wymagają remontu, niekiedy kapitalnego lub nadają się do rozbiórki. Na dzień 13.11.2012 r. w zasobie mieszkalnym miasta znajdują się 34 budynki komunalne.

2.5. ANALIZA SWOT

Analiza SWOT to narzędzie służące do wewnętrznej analizy sytuacji miasta i jego otoczenia w celu zoptymalizowania strategii dalszego postępowania. Głównym celem analizy jest określenie aktualnej pozycji Ławy i jej perspektyw. Jej nazwa pochodzi od pierwszych liter słów czynników klasyfikujących możliwości miasta:

- **Strengths** - mocne strony miasta, które należycie wykorzystane przyczynią się do jego rozwoju, pozytywnie wyróżniają Ławę w otoczeniu i stanowią jej przewagę nad konkurencją;
- **Weaknesses** - słabe strony miasta, które należy wyeliminować lub chociaż zniwelować siłę ich oddziaływania, gdyż mogą hamować rozwój Ławy;
- **Opportunities** - szanse - uwarunkowania, które przy odpowiednim wykorzystaniu mogą pozytywnie wpływać na rozwój miasta;
- **Threats** - zagrożenia - czynniki mogące w przyszłości stanowić zagrożenie dla rozwoju miasta.

Tabela 26. Analiza SWOT

MOCNE STRONY	SŁABE STRONY
<ol style="list-style-type: none"> 1) Korzystne położenie geograficzne sprzyjające rozwojowi turystyki; 2) Bogate walory przyrodniczo – krajobrazowe; 3) Duża liczba obiektów zabytkowych będących atrakcją dla turystów; 4) Korzystne położenie na szlakach komunikacyjnych – miasto stanowi ważny węzeł komunikacyjny; 5) Północna Obwodnica Ławy usprawniająca ruch komunikacyjny w mieście; 6) Dobrze rozwinięta miejska infrastruktura techniczna; 7) Wyższy odsetek korzystających z instalacji niż w powiecie i województwie; 8) Duża liczba jezior umożliwiająca rozwój turystyki wodnej; 9) Duża liczba działających organizacji pozarządowych świadcząca o aktywności lokalnego społeczeństwa; 	<ol style="list-style-type: none"> 1) Rosnące wskaźniki obciążenia demograficznego; 2) Starzejące się społeczeństwo; 3) Zmniejszająca się liczba urodzeń; 4) Ujemne saldo migracji; 5) Trudna sytuacja kobiet na rynku pracy; 6) Występowanie dysfunkcji społecznych; 7) Występowanie barier architektonicznych utrudniających funkcjonowanie osobom niepełnosprawnym; 8) Niewykorzystanie potencjału do prowadzenia turystyki całorocznej; 9) Zanieczyszczenie środowiska za sprawą tzw. niskiej emisji; 10) Naturalne bariery ograniczające rozwój miasta – obszary chronionego krajobrazu; 11) Niewystarczająca promocja miasta.

<p>10) Uporządkowana polityka przestrzenna miasta;</p> <p>11) Posiadanie przygotowanych terenów inwestycyjnych;</p> <p>12) Stała współpraca z partnerami społecznymi.</p>	
SZANSE	ZAGROŻENIA
<p>1) Możliwość pozyskania wsparcia finansowego z Unii Europejskiej;</p> <p>2) Zwiększona dostępność do finansowych środków zewnętrznych służących rozwiązywaniu określonych problemów społecznych;</p> <p>3) Wzrost zainteresowania inwestorów miastem;</p> <p>4) Bliskość szlaków komunikacyjnych</p> <p>5) zmodernizowana linia kolejowa o znaczeniu krajowym (Kraków-Warszawa-Gdańsk);</p> <p>6) Rozwój turystyki krajowej i zagranicznej;</p>	<p>1) Duża konkurencja przy ubieganiu się o wsparcie z Unii Europejskiej;</p> <p>2) Niestabilna sytuacja społeczno - gospodarcza kraju;</p> <p>3) Zmieniające się uregulowania w zakresie pozyskiwania środków unijnych;</p> <p>4) Negatywne skutki kryzysu gospodarczego;</p> <p>5) Niestabilne przepisy prawne zniechęcające do zakładania i prowadzenia działalności gospodarczej;</p> <p>6) Rosnące obciążenia podatkowe przedsiębiorców;</p> <p>7) Silna konkurencja o potencjalnych</p>

<p>7) Wzrost zainteresowania całorocznymi usługami turystycznymi oraz rekreacyjnymi;</p> <p>8) Wykorzystanie bogatych walorów przyrodniczo – krajobrazowych do rozwoju turystyki;</p> <p>9) Podjęcie współpracy z sąsiadującymi jednostkami samorządowymi w celu rozwoju turystyki;</p> <p>10) Wzrost świadomości społeczeństwa obywatelskiego;</p> <p>11) Skuteczna promocja miasta.</p>	<p>inwestorów, turystów i nowych mieszkańców;</p> <p>8) Szybko zmieniające się przepisy prawa;</p> <p>9) Sezonowość ruchu turystycznego;</p> <p>10) Silna konkurencja na rynku turystycznym;</p> <p>11) Rozwój patologii społecznych.</p>
---	---

Źródło: Opracowanie własne

3. ZAŁOŻENIA PROCESU REWITALIZACJI

Rewitalizacja to kompleksowy proces wyprowadzenia ze stanu kryzysowego obszarów zdegradowanych poprzez działania całościowe (powiązane wzajemnie przedsięwzięcia obejmujące kwestie społeczne oraz gospodarcze lub przestrzenno-funkcjonalne lub techniczne lub środowiskowe) integrujące interwencję na rzecz społeczności lokalnej, przestrzeni i lokalnej gospodarki, skoncentrowane terytorialnie i prowadzone w sposób zaplanowany oraz zintegrowany poprzez programy rewitalizacji.

Poprzez wdrażanie kolejnych projektów rewitalizacyjnych miasto będzie miało możliwość skutecznego, efektywnego i szybkiego wyprowadzenia obszarów rewitalizacji z sytuacji kryzysowej poprzez nadanie im nowej jakości funkcjonalnej i stworzenie odpowiednich warunków do ich rozwoju w oparciu o charakterystyczne uwarunkowania wewnętrzne. Działania rewitalizacyjne dotyczą nie tylko poprawy życia w sferze gospodarczej czy przestrzennej, ale przede wszystkim prowadzą do rozwiązywania problemów społecznych: patologii, bezrobocia, ubóstwa, wykluczenia społecznego czy gospodarczego.

3.1. KRYTERIA WYBORU OBSZARU ZDEGRADOWANEGO/OBSZARU REWITALIZACJI

W trakcie prac nad wyznaczeniem obszaru rewitalizacji pozyskano dane statystyczne z Urzędu Miejskiego w Iławie, Powiatowego Urzędu Pracy w Iławie, Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej w Iławie, Komendy Powiatowej Policji w Iławie. Informacje te dotyczyły:

- liczby ludności (stan na 31.12.2014 r.),
- liczby osób w wieku produkcyjnym (stan na 31.12.2014 r.),

- liczby osób w wieku poprodukcyjnym (stan na 31.12.2014 r.),
- liczby osób korzystających z zasiłków pomocy społecznej (stan na 31.12.2014 r.),
- łącznej sumy wypłaconych zasiłków pomocy społecznej (w 2014 r.),
- liczby osób bezrobotnych (stan na 31.12.2014 r.),
- liczby osób długotrwale bezrobotnych (stan na 31.12. 2014 r.),
- liczby bezrobotnych z wykształceniem podstawowym (stan na 31.12.2014 r.),
- liczby zarejestrowanych podmiotów gospodarki narodowej (stan na 31.12.2014 r.),
- liczby stwierdzonych przestępstw (stan na 31.12. 2014 r.),
- liczby osób nieletnich (stan na 31.12.2014 r.),
- liczby czynów karalnych popełnionych przez osoby nieletnie (w 2014 r.),
- ogólnej liczby budynków mieszkalnych (stan na 31.12. 2014 r.),
- liczby budynków wybudowanych przed 1989 r. (stan na 31.12. 2014 r.),
- liczby wydanych kart do głosowania w wyborach parlamentarnych 25.10.2014 r.,
- liczby osób uprawnionych do głosowania w wyborach parlamentarnych 25.10.2014 r.

Biorąc pod uwagę powyższe dane przeprowadzono analizę sytuacji społecznej, gospodarczej i przestrzennej w Iławie w oparciu o wartości następujących wskaźników:

- liczba osób korzystających z zasiłków pomocy społecznej na 1 000 ludności,
- udział długotrwale bezrobotnych wśród w wieku produkcyjnym,
- odsetek osób bezrobotnych z wykształceniem podstawowym w ogólnej liczbie bezrobotnych,
- odsetek osób w wieku poprodukcyjnym w ogólnej liczbie ludności,
- liczba przestępstw i wykroczeń stwierdzonych (poza zdarzeniami drogowymi i przestępstwami gospodarczymi) w tym czyny karalne nieletnich na 1 000 mieszkańców obszaru,
- liczba przestępstw popełnionych przez osoby nieletnie na 1 000 osób nieletnich,
- liczba zarejestrowanych podmiotów gospodarki narodowej na 100 osób,

- udział budynków mieszkalnych wybudowanych przed rokiem 1989 w ogólnej liczbie budynków mieszkalnych,
- frekwencja w wyborach parlamentarnych 25.10.2014 r.

Analiza wskaźnikowa przeprowadzona została dla jednostek analitycznych, którymi są poszczególne ulice w mieście. Wykorzystana została metoda standaryzacji, której poszczególne etapy to:

- krok 1 - zebranie bezwzględnych danych liczbowych dla wszystkich wskaźników w odniesieniu do porównywanych obszarów (ulic);
- krok 2 - przyporządkowanie wszystkim obszarom (ulicom) liczby mieszkańców;
- krok 3 - odniesienie nominalnej wartości wskaźnika do liczby mieszkańców;
- krok 4 - obliczenie średniej arytmetycznej dla ujednoliconych wskaźników (dla obszaru całego miasta);
- krok 5 - obliczenie odchylenia standardowego dla poszczególnych wskaźników (dla całego miasta);
- krok 6 - standaryzacja wskaźników (w celu umożliwienia sumowania danych, wskaźniki podlegają standaryzacji; polega to na odjęciu od wartości wskaźnika dla danej ulicy średniej wartości dla całego miasta i podzieleniu przez odchylenie standardowe dla całego miasta; w wyniku tej procedury wszystkie wystandaryzowane wskaźniki mają rozkład charakteryzujący się jednakową średnią - zero, i odchyleniem standardowym - jeden, co umożliwia ich logiczną interpretację i uprawnia do dodawania; wystandaryzowane wskaźniki oznaczają odchylenie od normy, którą reprezentuje wartość średnia dla całego miasta, i mogą przyjmować wartości dodatnie lub ujemne; przejście odchylenia od średniej do wartości dodatniej wskazuje, które ulice odznaczają się wskaźnikiem degradacji wyższym od średniej dla całego miasta; z kolei wartości ujemne odchylenia ukazują ulice o najlepszej sytuacji społecznej,

w których negatywne zjawiska społeczne w porównaniu ze średnią dla całego miasta odznaczają się mniejszym natężeniem;

- krok 7 - obliczenie sumarycznego wskaźnika degradacji - zsumowanie wystandaryzowanych wskaźników dla poszczególnych ulic;
- krok 8 - interpretacja wyników - hierarchizacja ulic w oparciu o sumaryczny wskaźnik degradacji.

3.2. WYNIKI ANALIZY WSKAŹNIKOWEJ, ZASIĘG OBSZARU ZDEGRADOWANEGO/OBSZARU REWITALIZACJI, CHARAKTERYSTYKA OBSZARU

W celu wyznaczenia obszarów zdegradowanych konieczne było wskazanie terenów, na których analizowane wskaźniki przyjmują mniej korzystne wartości niż w pozostałych częściach miasta. Przeprowadzono analizę wskaźnikową w oparciu o metodę standaryzacji w celu określenia natężenia negatywnych zjawisk społecznych. Metoda ta pozwala zhierarchizować ulice znajdujące się na badanym obszarze według stopnia degradacji. Dla każdej z ulic wyznaczono wartości wystandaryzowanych wskaźników, które informują o wielkości odchylenia od normy. Wskaźniki te mogą przyjmować wartości dodatnie (wówczas wskaźnik degradacji dla danej ulicy jest wyższy od średniej dla całego miasta) lub ujemne (wtedy wskaźnik degradacji dla danej ulicy jest niższy niż średnia dla całego miasta). Następnie po wyznaczeniu wartości wystandaryzowanych wskaźników zsumowano je w celu określenia wartości sumarycznego wskaźnika degradacji dla poszczególnych ulic. Wysoka wartość sumarycznego wskaźnika degradacji wskazuje na sytuację kryzysową. Na poniższej mapie zaprezentowano ulice, na których stwierdzono złą sytuację ze względu na stopień degradacji. Ulice, na których wartość wskaźnika sumarycznego waha się w przedziale od 0 do 1 zaznaczono kolorem pomarańczowym, w przypadku gdy wartość wskaźnika znajduje się w przedziale między 1 a 2 - kolorem zielonym, natomiast ulice, gdzie wartość wskaźnika sumarycznego jest większa od 2 - kolorem czerwonym.

Rysunek 23. Wyniki analizy wskaźnikowej w oparciu o metodę standaryzacji

Źródło: Opracowanie własne

Na podstawie przeprowadzonej analizy wyodrębniono dwa obszary odznaczające się największym nasileniem niekorzystnych zjawisk społecznych, gospodarczych oraz

przestrzennych. Z uwagi na fakt, iż obszar rewitalizacji musi charakteryzować się spójnością urbanistyczną, na wskazanych obszarach rewitalizacji mogą znajdować się także te ulice, na których nie zdiagnozowano zjawisk negatywnych, jednak wokół nich dominują zjawiska, które bezpośrednio lub pośrednio negatywnie wpływają na te ulice.

Rysunek 21. Obszary rewitalizacji w Ławie

Źródło: Opracowanie własne

POWIERZCHNIA OBSZARÓW REWITALIZOWANYCH

$$A (2,25\%) + B (2,38\%) = \underline{4,63\%} < 20\%$$

LICZBA MIESZKAŃCÓW OBSZARÓW REWITALIZOWANYCH

$$A (15,1\%) + B (14,69\%) = \underline{29,79\%} < 30\%$$

Obszar rewitalizacji A

Rysunek 24. Zasięg obszaru A

Źródło: Opracowanie własne

Obszar rewitalizowany A zlokalizowany jest w centralnej części Iławy, odznacza się charakterystyczną dla miast zwartą zabudową. Na terenie zlokalizowane są budynki mieszkalne, mieszkalno - usługowe oraz obiekty użyteczności publicznej. Obszar jest dobrze skomunikowany z innymi częściami miasta - przebiega przez jego teren droga krajowa nr 16 Grudziądz - Olsztyn - Augustów stanowiąca ważny szlak komunikacyjny Warmii i Mazur. Wyznaczony obszar obejmuje swym zasięgiem 49,23 ha, co stanowi 2,25% całkowitej powierzchni miasta. Zamieszkuje go 5 052 osób (15,1% ogólnej liczby mieszkańców).

Na obszarze zlokalizowane są liczne instytucje użyteczności publicznej:

- Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej,
- Ratusz Miejski,
- Urząd Stanu Cywilnego,
- Kinoteatr,
- Iławskie Centrum Kultury,
- Informacja Turystyczna Lokalnej Organizacji Turystycznej Pojezierza Iławskiego i Dorzecza Drwęcy,
- Miejska Hala Widowiskowo - Sportowa,
- Amfiteatr im. Louisa Armstronga,
- Urząd Pocztowy,
- Zespół Szkół im. Konstytucji 3 Maja,
- Samorządowa Szkoła Podstawowa nr 3,
- Gimnazjum nr 1,

A także:

- Kościół p.w. Przemienienia Pańskiego,
- banki,
- restauracje,
- sklepy,
- apteki.

Struktura funkcjonalno-przestrzenna szczegółowo przedstawiona jest w Studium Uwarunkowań i Kierunków Zagospodarowania Przestrzennego Miasta Ława. Poniższy rysunek przedstawia wyrys ze studium, w obrębie granic obszaru rewitalizowanego A.

Rys. Wyrys ze Studium Uwarunkowań i Kierunków Zagospodarowania Przestrzennego Miasta Ława obejmujący granice obszaru rewitalizowanego A oraz fragment legendy.

Źródło: opracowanie własne na podstawie Studium Uwarunkowań i Kierunków Zagospodarowania Przestrzennego Miasta Ława

Powyższy rysunek prezentuje funkcję i kierunki zagospodarowania wskazanego do rewitalizacji obszaru.

Teren ten charakteryzuje się wielofunkcyjnym przeznaczeniem.

Główną funkcją terenu zlokalizowanego wzdłuż nabrzeża jeziora Jeziorak Mały, oznaczonego jako VB jest zabudowa usługowa, w tym turystyczna i rekreacyjna. W ramach dalszego zagospodarowania tej przestrzeni przewiduje się kontynuację i uzupełnienia zabudowy istniejącej.

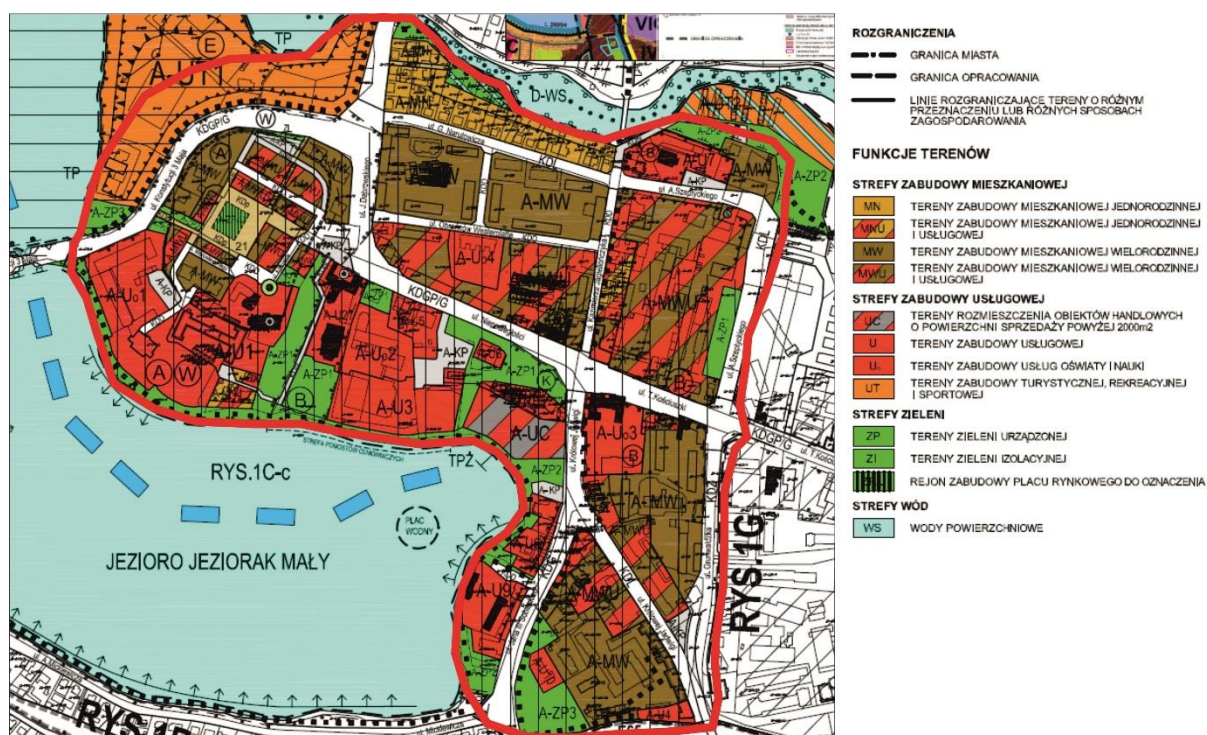
Tereny znajdujące się we wschodniej części, oznaczone w studium jako IVB, pełnią funkcję zabudowy mieszkaniowo-usługowej. W ramach dalszego zagospodarowania tej przestrzeni przewiduje się kontynuację i uzupełnienia zabudowy istniejącej.

Cały obszar rewitalizowany A znajduje się w granicach wyznaczonego w Studium elementu struktury przestrzennej I – Strefa zabudowy śródmiejskiej, zidentyfikowanej jako obszar występowania w przeważającej części zabudowy mieszkaniowej wielorodzinnej wraz z zabudową usługową. Charakterystyczne dla tego obszaru jest zlokalizowanie funkcji mieszkaniowo-usługowej wzdłuż głównych ulic (Kościuszki, Królowej Jadwigi, Grunwaldzkiej), natomiast zabudowy wyłącznie mieszkaniowej – na zapleczu tych usług.

Dla miasta uchwalony został Miejskowy Plan Zagospodarowania Przestrzennego Całego Obszaru Iławy. W planie tym zostały wyznaczone podstawowe jednostki planistyczne miasta. Obszar rewitalizowany A w całości pokrywa się z wyznaczoną jednostką planistyczną A. Poniżej przedstawiono wyrys z MPZP, w obrębie granic tego obszaru.

Rys. Wyrys z Miejscowego Planu Zagospodarowania Przestrzennego Całego Obszaru Miasta Iławy, obejmujący granice obszaru rewitalizowanego A wraz z fragmentem legendy

Źródło: opracowanie własne na podstawie Miejscowego Planu Zagospodarowania Przestrzennego Całego Obszaru Miasta Iławy.

Powyższy rysunek przedstawia podstawowe funkcję terenów, ujęte w Miejscowym Planie Zagospodarowania Przestrzennego. Czerwoną linią oznaczone zostały granice obszaru rewitalizowanego A.

Jednostka A charakteryzują się znacznym stopniem wielofunkcyjności, czego efektem jest niemożliwość wyodrębnienia funkcji dominującej. Tereny znajdujące się wzdłuż nabrzeża jeziora Jeziorak Mały cechują się funkcją usługową. Znajdują się tam również liczne tereny zieleni urządzonej. Obszary zlokalizowane w północnej i wschodniej części jednostki

charakteryzują się głównie funkcją mieszkaniową wielorodzinną oraz mieszkaniową wielorodzinną połączoną z funkcją usługową. W Północnej części jednostki znajdują się niewielkie tereny zabudowy turystycznej, rekreacyjnej i sportowej oraz zabudowy mieszkaniowej jednorodzinnej. Ponadto na obszarze zlokalizowany jest też tereny zabudowy usług oświaty, tereny zabudowy jednorodzinnej i usługowej oraz tereny rozmieszczenia obiektów handlowych o powierzchni sprzedaży powyżej 2000m².

W strukturze zabudowań wyróżnić można zarówno 4-kondygnacyjne bloki mieszkalne powstałe w latach 70. XX w., występujące na przemian z XIX-wiecznymi kamienicami, posiadającymi od 2 do 4 kondygnacji. Wśród nich znajdują się obiekty wpisane do wojewódzkiego rejestru zabytków. Są to zarówno budynki użyteczności publicznej, jak i pełniące funkcję mieszkalne. Obiektami wpisanymi do rejestru zabytków, znajdującymi się na obszarze rewitalizowanym A są:

- Kościół parafialny pod wezwaniem Przemienienia Pańskiego, ul. Kościelna 1
- Pozostałości murów obronnych
- Ratusz, ul. Niepodległości 13
- Stajnia – wozownia, ul. Jana III Sobieskiego
- Dawny budynek produkcyjny gazowni, ul. Jagiellończyka
- Plebania, ul. Kościelna
- Szkoła, ul. Kościuszki 2
- Dom, ul. Kościuszki 6
- Kamienica, ul. Niepodległości 4
- Kamienica, ul. Niepodległości 4b
- Hala miejska, obecnie kino, ul. Niepodległości 13b

Ława uległa znacznym zniszczeniom w wyniku II wojny światowej, skutkiem tego jest głęboko zdeformowany pierwotny układ urbanistyczny miasta, szczególnie centrum. Spowodowało to znaczne zaburzenia funkcji i estetyki przestrzeni miejskiej. Szczególnie

widoczne są zmiany w systemie komunikacyjnym obszaru, a także duża i przypadkowa różnorodność stylistyczna wielorodzinnej zabudowy miejskiej. Charakteryzuje się ona w dużej mierze niższymi od aktualnie przyjętych standardami technicznymi, szczególnie w obszarze efektywności energetycznej oraz dostępności dla osób niepełnosprawnych. Działania z zakresu termomodernizacji wymaga również część obiektów użyteczności publicznej. Istotnym problemem tego obszaru jest także duże natężenie ruchu samochodowego, zarówno tranzytowego jak i wewnętrznego. Obszar wymaga kompleksowego rozwiązania tego problemu z uwzględnieniem możliwości rozwoju transportu niskoemisyjnego, w tym budowy spójnej sieci ciągów rowerowych.

Poniżej zaprezentowano wykaz ulic wchodzących w skład obszaru rewitalizacji A.

Tabela 27. Wykaz ulic wchodzących w skład obszaru rewitalizowanego A

Wykaz ulic wchodzących w całości w skład obszaru		
Aleja Pojednania	Gabriela Narutowicza	Grunwaldzka
Kazimierza Jagiellończyka	Konstytucji 3 Maja	Kościelna
Królowej Jadwigi	Ludwika Mierosławskiego	Marii Konopnickiej
Metropolity Andrzeja Szeptyckiego	Niepodległości	Obrońców Westerplatte
Piotra Skargi		
Ulice częściowo wchodzące w skład obszaru		
Jana III Sobieskiego (20%)	Tadeusza Kościuszki (30%)	Jarosława Dąbrowskiego (10%)
Bulwar im. Jana Pawła II (70%)		

Źródło: Opracowanie własne

Ostateczne potwierdzenie zasadności wyboru obszaru rewitalizacji dokonane zostało przeprowadzeniem analizy wskaźnikowej dla wskazanego obszaru. Sytuację kryzysową potwierdza zdiagnozowanie mniej korzystnych wartości wskaźników w przypadku co najmniej 3 kryteriów w porównaniu z ich średnią dla całego miasta.

Zestawienie danych wyjściowych, pozyskanych w celu przeprowadzenia analizy wskaźnikowej dla miasta oraz badanego obszaru zaprezentowano w poniższej tabeli.

Tabela 28. Dane wyjściowe do przeprowadzenia analizy wskaźnikowej

Wyszczególnienie	Obszar A	Miasto Ława
Liczba ludności (stan na 31.12.2014 r.)	4 936	33 463
Liczba osób w wieku produkcyjnym (stan na 31.12. 2014 r.)	2 048	14 555
Liczba osób w wieku poprodukcyjnym (stan na 31.12. 2014 r.)	1 175	5 830
Liczba osób korzystających z zasiłków pomocy społecznej (dane za 2014 r.)	396	2 147
Łączna suma wypłaconych zasiłków pomocy społecznej (dane za 2014 r.)	360 683,84	2 372 829,44
Ogólna liczba bezrobotnych (stan na 31.12.2014 r.)	160	942
Liczba osób długotrwale bezrobotnych (stan na 31.12.2014 r.)	62	329
Liczba bezrobotnych z wykształceniem podstawowym (stan na 31.12.2014 r.)	33	221
Liczba zarejestrowanych podmiotów gospodarki narodowej (stan na 31.12.2014 r.)	259	1 827

Liczba stwierdzonych przestępstw (stan na 31.12. 2014 r.)	25	131
Liczba osób nieletnich (stan na 31.12.2014 r.)	212	1 470
Liczba czynów karalnych popełnionych przez osoby nieletnie (dane za 2014 r.)	18	53
Ogólna liczba budynków mieszkalnych (dane za 2014 r.)	134	2 861
Liczba budynków wybudowanych przed 1989 r. (stan na 31.12.2014 r.)	119	2 118
Liczba wydanych kart do głosowania w wyborach parlamentarnych (25.10.2015 r.)	1 839	12 677
Liczba uprawnionych do głosowania w wyborach parlamentarnych (25.10. 2015 r.)	3 684	25 644

Źródło: Opracowanie własne

Na podstawie danych zawartych w tabeli nr 26 przeprowadzono analizę wskaźnikową dla obszaru rewitalizacji A jak i dla terenu całego miasta. Sytuacja kryzysowa została potwierdzona, gdy wartość badanego wskaźnika była mniej korzystna niż średnia wartość dla miasta Iławy. Wyniki przeprowadzonej analizy wskaźnikowej przedstawia poniższa tabela.

Tabela 29. Wyniki analizy wskaźnikowej dla obszaru rewitalizacji A

Wskaźnik	Obszar A	IŁAWA	Potwierdzona sytuacja kryzysowa (TAK/NIE)
Liczba osób korzystających z zasiłków pomocy społecznej na 1 tys. ludności	80,23	64,16	TAK
Udział długotrwale bezrobotnych wśród osób w wieku produkcyjnym	3,03	2,26	TAK

Odsetek osób bezrobotnych z wykształceniem podstawowym w ogólnej liczbie bezrobotnych	20,63	23,46	NIE
Odsetek osób w wieku poprodukcyjnym w ogólnej liczbie ludności	23,8	17,42	TAK
Liczba przestępstw i wykroczeń stwierdzonych (poza zdarzeniami drogowymi i przestępstwami gospodarczymi) w tym czyny karalne nieletnich na 1 000 mieszkańców obszaru	5,06	3,91	TAK
Liczba przestępstw popełnionych przez osoby nieletnie na 1 000 osób nieletnich	84,91	36,05	TAK
Liczba zarejestrowanych podmiotów gospodarki narodowej na 100 osób	5,25	5,46	TAK
Udział budynków mieszkalnych wybudowanych przed rokiem 1989 w ogólnej liczbie budynków mieszkalnych	88,81	74,03	TAK
Frekwencja w wyborach parlamentarnych 25.10.2015 r.	49,92	49,43	NIE

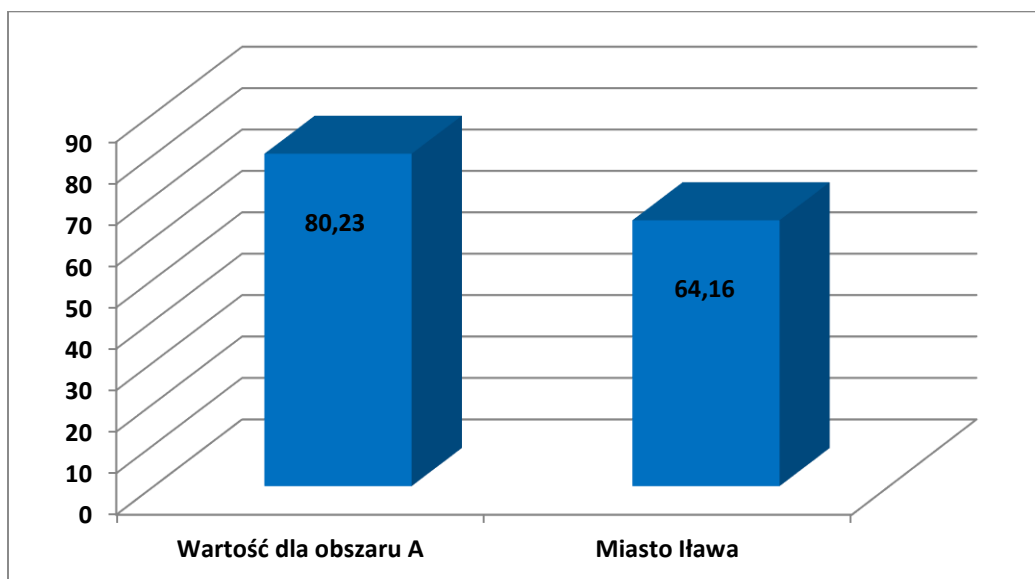
Źródło: Opracowanie własne

Na badanym obszarze A zdiagnozowano wysoki odsetek osób korzystających z zasiłków pomocy społecznej. Wskaźnik liczby osób korzystających z zasiłków pomocy społecznej w przeliczeniu na 1 000 ludności dla badanego obszaru kształtuje się na poziomie 80,23, podczas gdy dla miasta wynosi 64,16 (Rysunek 25). Potwierdzona została tym samym zasadność uznania obszaru A za zdegradowany. Wskaźnik ten, szczególnie jego znaczna wysokość świadczyć może o wysokim poziomie ubóstwa wśród mieszkańców wyznaczonego obszaru. Ubóstwo to jeden z największych problemów życiowych dotyczących nie tylko jednostki, ale całej rodziny. Wiąże się z nim także zjawisko wykluczenia społecznego.

Skutkuje wieloma niekorzystnymi zjawiskami, takimi jak: problemy mieszkaniowe, brak opieki zdrowotnej, utrudniony dostęp do szkolnictwa, brak odpowiedniego stopnia integracji i akceptacji społecznej. Ubóstwo prowadzi do degradacji biologicznej i społecznej całych rodzin i skutkuje wzrostem zachowań patologicznych. Eliminowanie przyczyn ubóstwa to jedno z najważniejszych wyzwań współczesnej polityki społecznej.

Rysunek 25. Liczba osób korzystających z zasiłków pomocy społecznej na 1 000 ludności

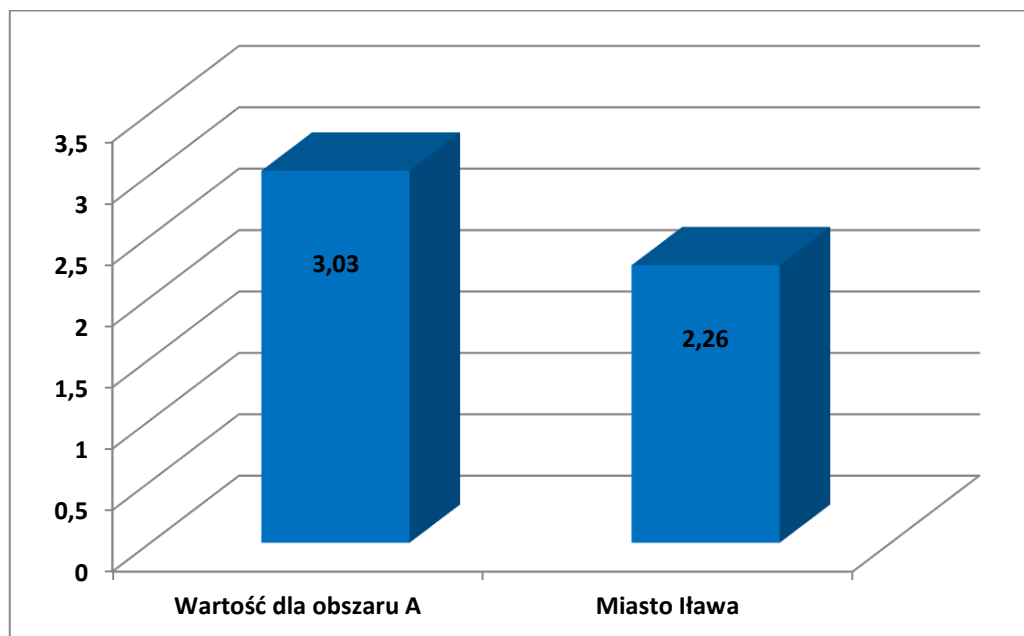
Źródło :Opracowanie własne na podstawie danych Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej w Ławie

Także wartość wskaźnika obrazującego udział długotrwale bezrobotnych wśród osób w wieku produkcyjnym na wyznaczonym obszarze jest wyższa o 0,77 p.p. niż na terenie całej Ławy (Rysunek 26). Długotrwale bezrobocie to poważny problem wywołujący tzw. "spirale upadku", która powoduje, że człowiek pozbawiony pracy przez dłuższy czas zostaje stopniowo wykluczony społecznie. Skutkuje to pogorszeniem stanu zdrowia psychicznego i fizycznego osoby bezrobotnej oraz jej rodziny. Pogłębiająca się frustracja, nieustanny lęk

o przyszłość powodują powstawanie wielu zachowań społecznych, takich jak: alkoholizm, narkomania czy przestępczość.

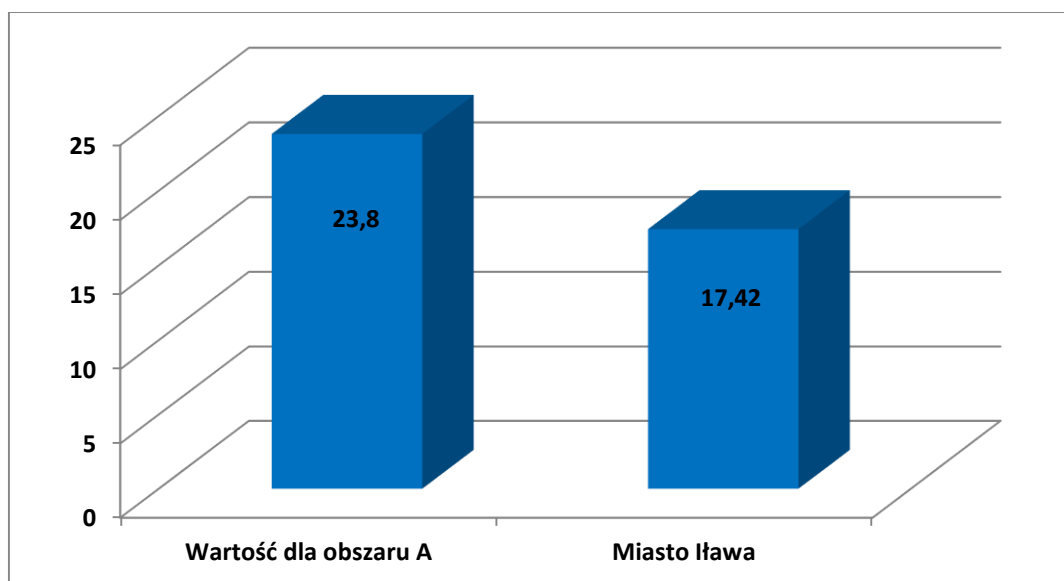
Rysunek 26. Udział długotrwale bezrobotnych wśród osób w wieku produkcyjnym

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych Powiatowego Urzędu Pracy w Ławie

Odsetek osób w wieku poprodukcyjnym w ogólnej liczbie mieszkańców miasta to kolejny wskaźnik, którego wyższa (w zestawieniu z średnią wartością dla miasta) wartość została odnotowana na obszarze rewitalizacji (Rysunek 27). Rosnąca liczba osób w wieku poprodukcyjnym przy jednoczesnym spadku liczby ludności w wieku przedprodukcyjnym to zjawisko określane mianem starzenia się społeczeństwa pociągające za sobą wiele negatywnych konsekwencji m.in.: spowolnienie rozwoju gospodarczego danego obszaru, wzrost wydatków na świadczenia emerytalne, wzrost zapotrzebowania na usługi zdrowotne i opiekuńcze. Niekorzystne zmiany demograficzne wymagają realizacji nowych zadań w polityce społecznej i gospodarczej.

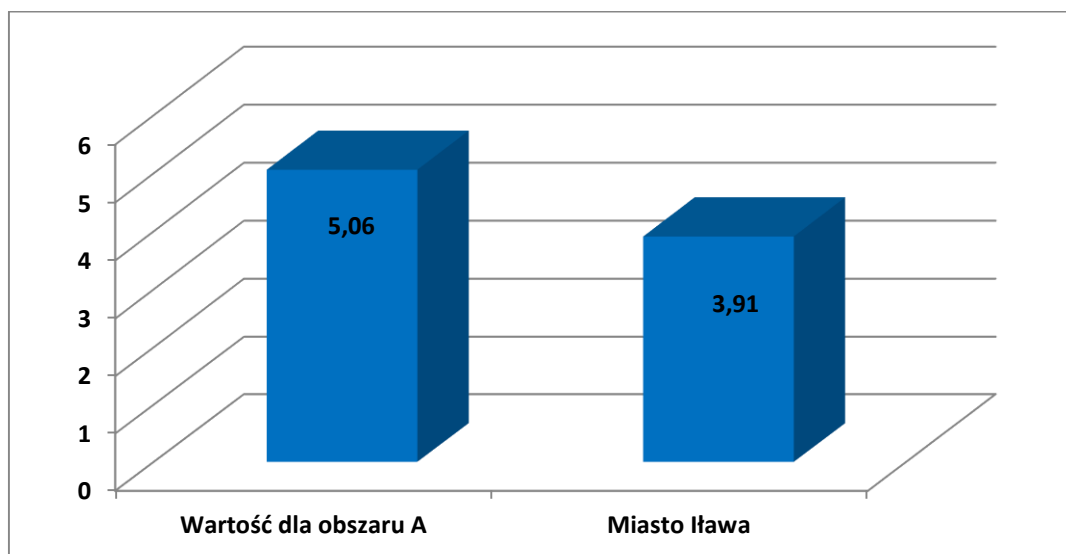
Rysunek 27. Udział osób w wieku poprodukcyjnym w ogólnej liczbie mieszkańców

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych Urzędu Miejskiego w Ławie

Wysokie wartości wskaźników dotyczących liczby popełnianych przestępstw i wykroczeń stwierdzonych (poza zdarzeniami drogowymi i przestępstwami gospodarczymi) w tym czyny karalne nieletnich przeliczeniu na 1 000 ludności oraz liczby przestępstw popełnionych przez osoby nieletnie w przeliczeniu na 1000 nieletnich na wyznaczonym obszarze A świadczą o wysokim poziomie przestępczości na danym terenie (Rysunek 28 i Rysunek 29). Jak już wspomniano ubóstwo będąca często następstwem bezrobocia prowadzi do wzrostu zachowań patologicznych. Wysoki poziom przestępczości obniża jakość życia lokalnej społeczności poprzez zmniejszenie poczucia bezpieczeństwa, co prowadzi do ograniczania aktywności społecznej i gospodarczej, a to z kolei powoduje spowolnienie wzrostu gospodarczego danego obszaru.

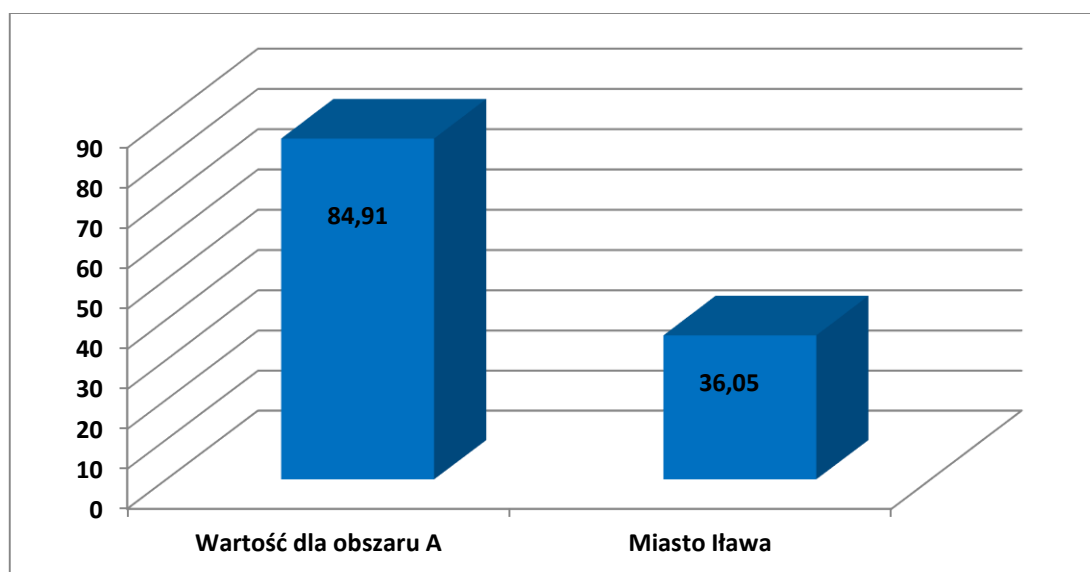

Rysunek 28. Liczba przestępstw i wykroczeń stwierdzonych (poza zdarzeniami drogowymi i przestępstwami gospodarczymi) w tym czyny karalne nieletnich na 1000 mieszkańców obszaru

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych Komendy Powiatowej Policji w Ławie

Rysunek 29. Liczba przestępstw popełnionych przez osoby nieletnie na 1 000 nieletnich

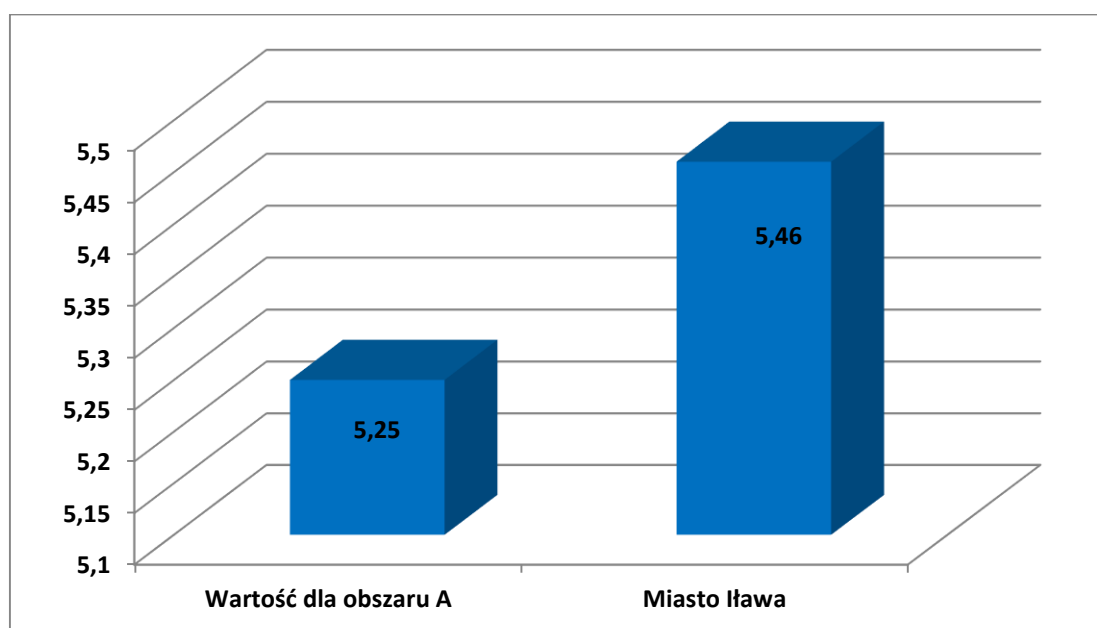

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych Komendy Powiatowej Policji w Ławie

Wskaźnikiem pozwalającym na uznanie obszaru A za zdegradowany jest także wskaźnik liczby zarejestrowanych podmiotów gospodarczych w przeliczeniu na 100 osób. Na wyznaczonym obszarze jego wartość jest niższa niż średnia wartość dla całego miasta (Rysunek 30). Wskaźnik ten obrazuje poziom lokalnej przedsiębiorczości. Mniejsza liczba zarejestrowanych podmiotów gospodarczych na danym obszarze wskazuje na niższy poziom rozwoju sfery gospodarczej oraz mniejszą elastyczność tutejszego rynku pracy.

Rysunek 30. Liczba zarejestrowanych podmiotów gospodarki narodowej na 100 osób

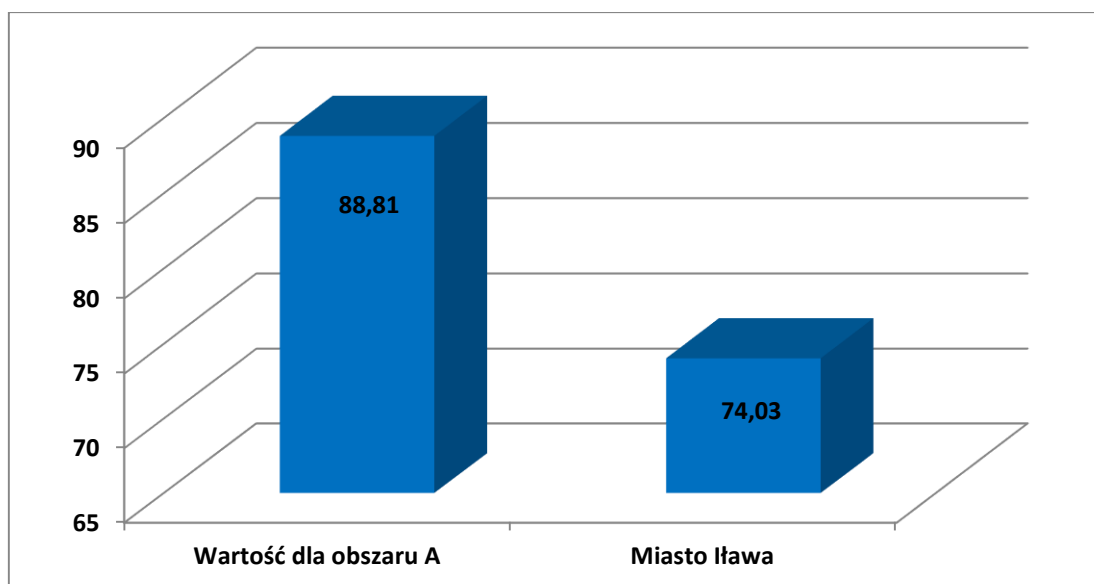
Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych Urzędu Miejskiego w Ławie

Wysoka wartość wskaźnika udziału budynków mieszkalnych wybudowanych przed 1989 r. w stosunku do ich ogólnej liczby (Rysunek 31) może świadczyć o występowaniu znacznej ilości budynków niespełniających współczesnych norm technicznych oraz jakościowych. Dlatego też zachodzi konieczność podejmowania remontów, ze szczególnym uwzględnieniem prac termomodernizacyjnych oraz działań proekologicznych obejmujących montaż nowoczesnych instalacji sanitarnych, elektrycznych oraz stosowanie instalacji do

produkcji energii ze źródeł odnawialnych. Wartość wskaźnika dla wyznaczonego obszaru (88,81%) znacznie przewyższa średnią wartość dla całego miasta (74,02). Spełnia tym samym kryterium uznania obszar za zdegradowany.

Rysunek 31. Udział budynków mieszkalnych wybudowanych przed 1989 r. w ogólnej ich liczbie

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych Urzędu Miejskiego w Ławie

Obszar rewitalizacji B

Rysunek 32. Zasięg obszaru B

Źródło: Opracowanie własne

Obszar rewitalizowany B znajduje się w południowo - zachodniej części miasta. Jest on wyznaczony od północy ulicą Adama Mickiewicza, od wschodu - ulicami 1 Maja, Jana III Sobieskiego, Generała Władysława Andersa, Brzozową i Adama Asnyka , od południa - ulicą Wiejską, natomiast od zachodu – ulicami Brodnicką i Kętrzyńską. Zajmuje powierzchnię

Projekt finansowany przy udziale środków Mechanizmu Finansowego Europejskiego Obszaru Gospodarczego na lata 2009-2014

51,98 ha, co stanowi 2,38% ogólnej powierzchni miasta. Teren ten zamieszkuje 4 915 osób, tj. 14,69% ogólnej liczby mieszkańców miasta.

Na obszarze zlokalizowane są liczne instytucje użyteczności publicznej:

- Powiatowy Urząd Pracy,
- Komenda Powiatowa Policji,
- Zakład Ubezpieczeń Społecznych Inspektorat,
- Ośrodek Zdrowia Rodzina,
- Zespół Szkół im. Bohaterów Września 1939 r.,
- Samorządowa Szkoła Podstawowa nr 2
- Powiatowy Szpital im. Władysława Biegańskiego
- Przedszkole nr 2 Miejskie Integracyjne,
- Zakład Karny,
- Leśnictwo Kamionka, Nadleśnictwo Iława,

A także:

- zakłady usługowe, sklepy.

Studium Uwarunkowań i Kierunków Zagospodarowania Przestrzennego Miasta Iława przedstawia strukturę funkcjonalno-przestrzenną Iławy. Poniższy rysunek przedstawia wyrys ze studium, w obrębie granic obszaru rewitalizowanego B.

Rys. Wyrys ze Studium Uwarunkowań i Kierunków Zagospodarowania Przestrzennego Miasta Ława obejmujący granice obszaru rewitalizowanego B oraz fragment legendy.

Granica obszaru zdegradowanego B

	Granica administracyjna miasta		Wody powierzchniowe		Lasy		Granice terenów zamkniętych	<u>Docelowy układ komunikacyjny</u>		
<u>Główne kierunki rozwoju przestrzennego miasta</u>								<u>UKŁAD NADRZĘDNY</u>		
	Obszary strukturalnych przekształceń zabudowy		Obszary kontynuacji i uzupełnień zabudowy istniejącej		Obszary rozwoju nowej zabudowy		GP 16	Drogi krajowe i obwodnice dróg krajowych		
<u>Kierunkowe sposoby użytkowania terenów zabudowanych i wskazanych do zabudowy oraz lokalizacji obiektów i działań publicznych</u>								<u>UKŁAD PODSTAWOWY</u>		
	IA-LJ	Tereny wskazane na cele zabudowy mieszkaniowej jednorodzinnej z usługami towarzyszącymi							Z 521	Drogi wojewódzkie
	IA-IIIb	Tereny wskazane na cele zabudowy mieszkaniowej wielorodzinnej z usługami towarzyszącymi							1313N	Drogi powiatowe
	VA-VE	Tereny wskazane na cele zabudowy usługowej, w tym turystycznej i rekreacyjnej								Drogi gminne
		Obiekty usług publicznych oraz kultu religijnego								
<u>System terenów zieleni</u>										
		Tereny publicznej zieleni urządzonej								
		Tereny publiczne sportowo-rekreacyjne								
		Cmentarze								

Źródło: opracowanie własne na podstawie Studium Uwarunkowań i Kierunków Zagospodarowania Przestrzennego Miasta Ława

Wąski pas terenu, ciągnący się wzdłuż nabrzeża jeziora Jeziorak Mały, oznaczony jest symbolem IA, co oznacza zabudowę mieszkaniową jednorodzinną z usługami towarzyszącymi, w tym obsługa ruchu turystycznego, dalej – obszar kontynuacji i uzupełnień zabudowy istniejącej.

Pozostała część obszaru zdegradowanego oznaczona jest symbolem IIA. Oznacza to, iż teren ten pełni funkcję zabudowy mieszkaniowej wielorodzinnej z usługami towarzyszącymi, w tym obsługa ruchu turystycznego. Ponadto obszar ten wskazany jest pod strukturalne przekształcenia zabudowy, w tym:

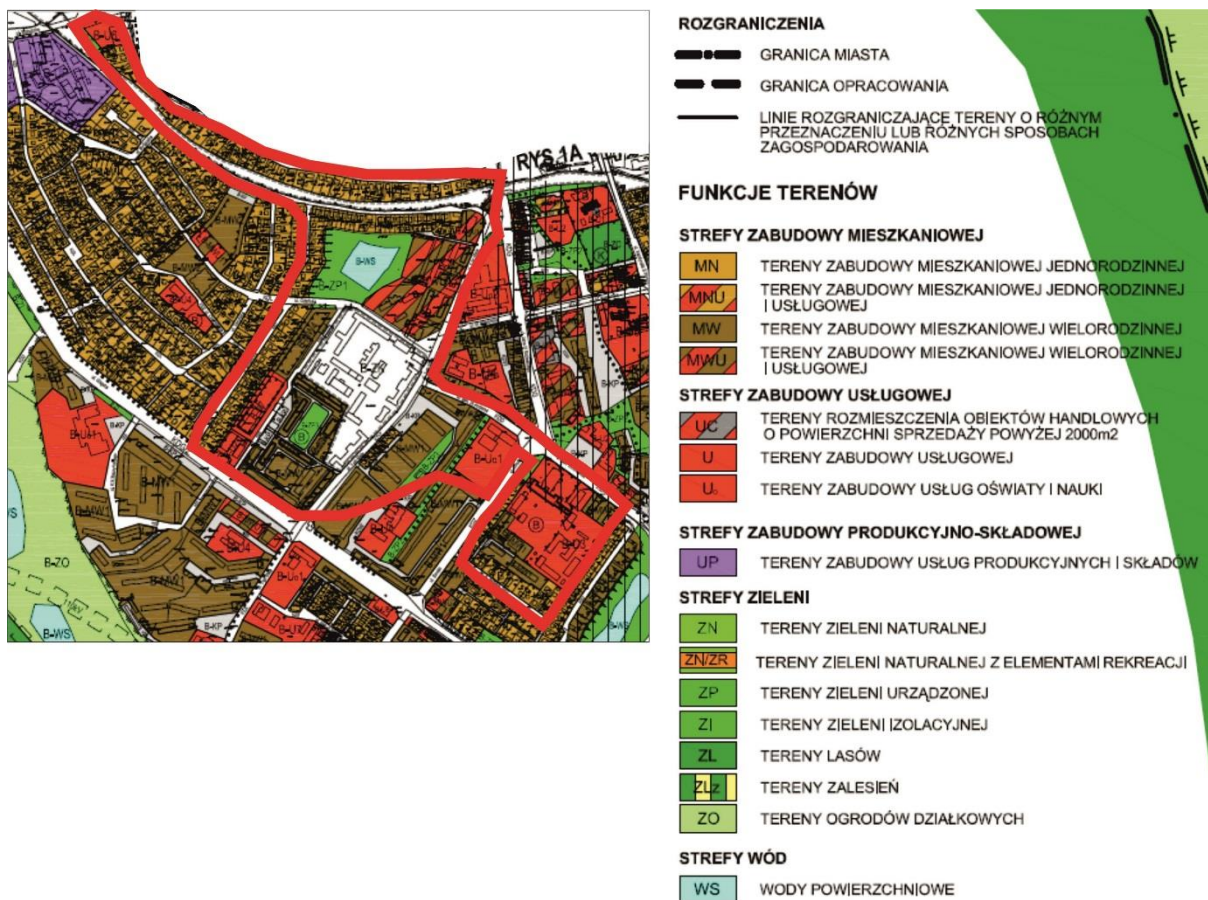
- przekształcenia w kierunku funkcji mieszkaniowej wielorodzinnej;
- wprowadzenie zabudowy usługowej oraz urządzeń obsługi ruchu turystycznego;
- uzbrojenie terenu w sieć kanalizacji sanitarnej i sieć wodociągową;
- wprowadzenie terenów zieleni osiedlowej.

Całość obszaru rewitalizowanego B wchodzi w skład elementu struktury przestrzennej miasta VI – Obszary dominacji zabudowy mieszkaniowej wielorodzinnej. Tereny te, obejmujące południowo – zachodnią część miasta w pobliżu centrum, odznaczają się własnym zapleczem handlowym, kulturalnym i oświatowym oraz terenami rekreacyjnymi.

W Miejscowym Planie Zagospodarowania Przestrzennego Całego Obszaru Ławy zostały wyznaczone podstawowe jednostki planistyczne miasta. Obszar rewitalizowany B znajduje się w całości w obrębie jednostki planistycznej B. Poniżej przedstawiono wyrys z MPZP, w obrębie granic tego obszaru.

Rys. Wyrys z Miejscowego Planu Zagospodarowania Przestrzennego Całego Obszaru Miasta Iławy, obejmujący granice obszaru rewitalizowanego B wraz z legendą

Źródło: opracowanie własne na podstawie Miejscowego Planu Zagospodarowania Przestrzennego Całego Obszaru Miasta Iławy.

Dominującą funkcją na obszarze rewitalizowanym B, wg MPZP, jest funkcja mieszkaniowa wielorodzinna. Ponadto, duży obszar w środkowej części obszaru zajmują tereny zakładu karnego. Innymi znaczącymi funkcjami zlokalizowanymi na obszarze B są:

- zabudowa mieszkaniowa jednorodzinna, zlokalizowana głównie w północnej części obszaru zdegradowanego,

- zabudowa usługowa, zlokalizowana wokół terenów zabudowy mieszkaniowej wielorodzinnej,
- zabudowa mieszkaniowa wielorodzinna z funkcją usługową, zlokalizowana w północno-wschodniej części obszaru,
- tereny zieleni urządzonej, w tym duży obszar wokół oczka wodnego przy ul. Gdańskiej,
- zabudowa usług oświaty.

W granicach obszaru rewitalizowanego B nie ma zlokalizowanych obiektów wpisanych do rejestru zabytków.

Obszar B charakteryzuje się widocznymi zaburzeniami funkcjonalnymi. Stanowi to konsekwencję dotychczasowego silnego oddziaływania funkcjonującego w tym miejscu przez dziesięciolecia Przedsiębiorstwa Przemysłu Meblarskiego. Szczególnie niekorzystne dla przestrzeni obszaru okazały się następstwa zaprzestania działalności PPM, w szczególności duże, niszczące, niezagospodarowane hale i innych obiekty pofabryczne, charakteryzujące się złym i bardzo złym stanem technicznym. Ponadto obszar ten wymaga bezpiecznego i sprawnego skomunikowania wewnętrznego oraz zewnętrznego (z miastem). Istotnym problemem jest także niska jakość zieleni urządzonej, a nawet jej brak w obrębie i sąsiedztwie terenu poprzemysłowego, co obniża atrakcyjność tego obszaru jako miejsca zamieszkania. Na analizowanej przestrzeni występują też problemy z zakresu gospodarki niskoemisyjnej, w tym: budynki o słabych parametrach efektywności energetycznej oraz brak rozwiązań dla ruchu pieszo-rowerowego.

Poniżej zaprezentowano wykaz ulic wchodzących w skład obszaru rewitalizacji B.

Tabela 30. Wykaz ulic wchodzących w skład obszaru rewitalizacji B

Wykaz ulic wchodzących w całości w skład obszaru	
Adama Asnyka	Brodnicka
Gen. Władysława Andersa	Jana Kasprowicza
Jasielska	Kętrzyńska
Nowomiejska	
Ulice częściowo wchodzące w skład obszaru	
1 Maja (60%)	Adama Mickiewicza (90%)
Gdańska (40%)	Wiejska (50%)
Bulwar im. Jana Pawła II (30%)	

Źródło: Opracowanie własne

Ostateczne potwierdzenie zasadności wyboru obszaru rewitalizacji B dokonane zostało przeprowadzeniem analizy wskaźnikowej dla wskazanego obszaru. Sytuację kryzysową potwierdza zdiagnozowanie mniej korzystnych wartości wskaźników w przypadku co najmniej 3 kryteriów w porównaniu z ich średnią dla całego miasta.

Zestawienie danych wyjściowych, pozyskanych w celu przeprowadzenia analizy wskaźnikowej dla miasta oraz badanego obszaru zaprezentowano w poniższej tabeli.

Tabela 31. Dane wyjściowe do przeprowadzenia analizy wskaźnikowej

Wyszczególnienie	Obszar B	Miasto Ława
Liczba ludności (stan na 31.12.2014 r.)	4 915	33 463
Liczba osób w wieku produkcyjnym (stan na 31.12. 2014 r.)	2 221	14 555
Liczba osób w wieku poprodukcyjnym	1 037	5 830

LOKALNY PROGRAM REWITALIZACJI MIASTA ŁAWA DO ROKU 2023

(stan na 31.12. 2014 r.)		
Liczba osób korzystających z zasiłków pomocy społecznej (dane za 2014 r.)	401	2 147
Łączna suma wypłaconych zasiłków pomocy społecznej (dane za 2014 r.)	473 398,14	2 372 829,44
Ogólna liczba bezrobotnych (stan na 31.12.2014 r.)	151	942
Liczba osób długotrwale bezrobotnych (stan na 31.12.2014 r.)	60	329
Liczba bezrobotnych z wykształceniem podstawowym (stan na 31.12.2014 r.)	50	221
Liczba zarejestrowanych podmiotów gospodarki narodowej (stan na 31.12.2014 r.)	220	1 827
Liczba stwierdzonych przestępstw (stan na 31.12. 2014 r.)	20	131
Liczba osób nieletnich (stan na 31.12.2014 r.)	215	1 470
Liczba czynów karalnych popełnionych przez osoby nieletnie (dane za 2014 r.)	1	53
Ogólna liczba budynków mieszkalnych (dane za 2014 r.)	245	2 861
Liczba budynków wybudowanych przed 1989 r. (stan na 31.12.2014 r.)	227	2 118
Liczba wydanych kart do głosowania w wyborach parlamentarnych (25.10.2015 r.)	1 812	12 677
Liczba uprawnionych do głosowania w wyborach parlamentarnych (25.10. 2015 r.)	3 988	25 644

Źródło: Opracowanie własne

W oparciu o dane zawarte w tabeli nr 29 wyznaczono wartości wskaźników dla badanego obszaru i dla całego miasta. W sytuacji gdy badany wskaźnik przyjmował wartości mniej korzystne dla badanego obszaru niż dla terenu całego miasta stwierdzano sytuację kryzysową. Wyniki przeprowadzonej analizy prezentuje poniższa tabela.

Tabela 32. Wyniki analizy wskaźnikowej dla obszaru rewitalizacji B

Wskaźnik	Obszar B	IŁAWA	Potwierdzona sytuacja kryzysowa (TAK/NIE)
Liczba osób korzystających z zasiłków pomocy społecznej na 1 tys. ludności	81,6	64,16	TAK
Udział długotrwale bezrobotnych wśród osób w wieku produkcyjnym	2,7	2,26	TAK
Odsetek osób bezrobotnych z wykształceniem podstawowym w ogólnej liczbie bezrobotnych	33,11	23,46	TAK
Odsetek osób w wieku poprodukcyjnym w ogólnej liczbie ludności	21,1	17,42	TAK
Liczba przestępstw popełnionych przez osoby nieletnie na 1 000 osób nieletnich	4,65	36,05	NIE
Liczba zarejestrowanych podmiotów gospodarki narodowej na 100 osób	4,48	5,46	TAK
Udział budynków mieszkalnych wybudowanych przed rokiem 1989 w ogólnej liczbie budynków mieszkalnych	92,65	74,03	TAK
Frekwencja w wyborach parlamentarnych 25.10.2014 r.	45,44	49,43	TAK

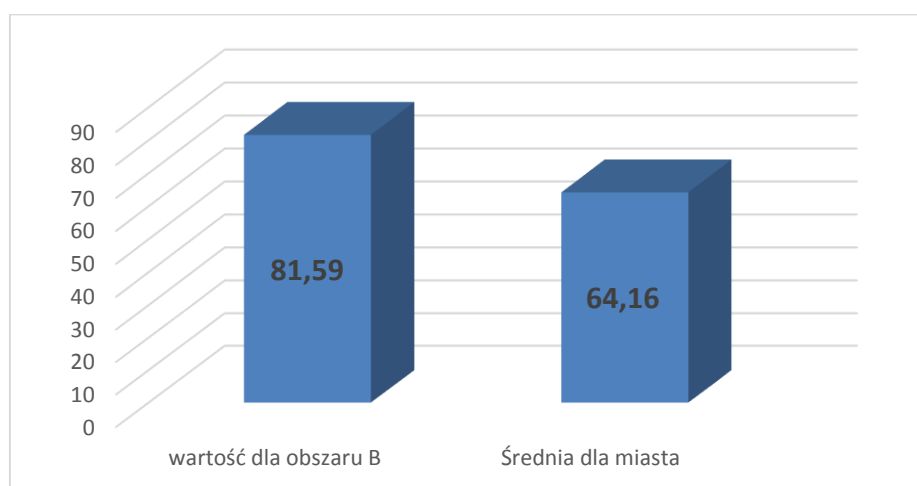
Źródło: Opracowanie własne

Wartość wskaźnika liczby osób korzystających z zasiłków pomocy społecznej jest wyższa na wyznaczonym obszarze B (81,59) niż średnia dla całego miasta (64,16)

(Rysunek 33). Ubóstwo prowadzi do niemożności zaspokojenia podstawowych potrzeb takich jak: zapewnienie wyżywienia, mieszkania, ubrania, opieki zdrowotnej, zdobycia odpowiedniego wykształcenia czy uczestnictwa w kulturze. Jest to zjawisko powszechne i niebezpieczne, gdyż prowadzi do ciągłego zwiększania dystansu pomiędzy poszczególnymi warstwami społecznymi. To z kolei niejednokrotnie powoduje szerzenie się przestępczości i innych zjawisk patologicznych.

Rysunek 33. Liczba osób korzystających z zasiłków pomocy społecznej na 1 000 ludności

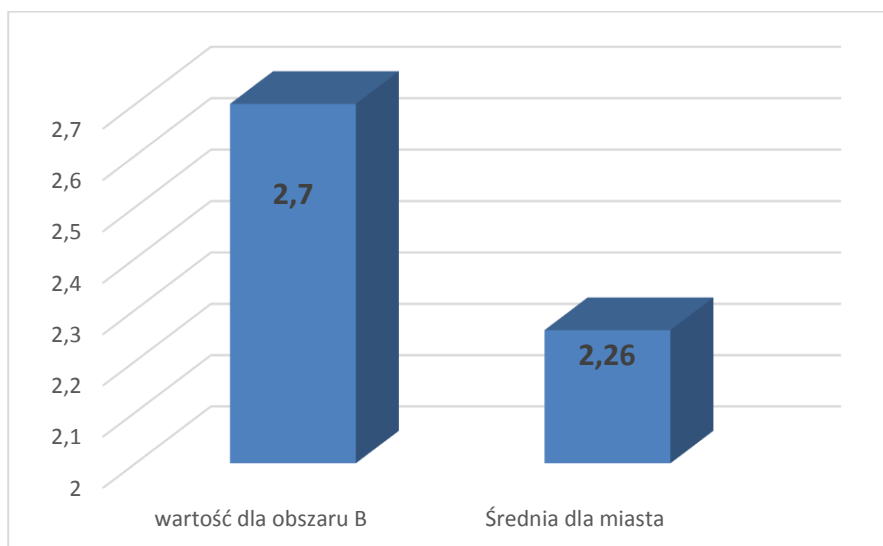
Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej w Ławie

Odsetek osób długotrwale bezrobotnych wśród osób w wieku produkcyjnym jest także wyższy na wyznaczonym obszarze B niż na terenie całego miasta (Rysunek 34). Wskaźnik ten tym samym pozwala na uznanie obszaru za zdegradowany. Bezrobocie, zwłaszcza długotrwale, wpływa na wiele sfer życia: ekonomiczną, społeczną, socjologiczną oraz psychologiczną. Długotrwały okres pozostawania bez pracy wpływa negatywnie zarówno na samego bezrobotnego jak i na jego rodzinę. Coraz niższe poczucie własnej wartości i pozycji społecznej powodują, że stopniowo pojawia się poczucie odrzucenia przez społeczeństwo, pogłębia się izolacja. Rodzina taka jest specyficznie postrzegana przez pozostałą część

ludności. Często dzieci wychowywane w takim środowisku dziedziczą wyuczoną bezradność i niezaradność licząc na pomoc ze strony opieki społecznej.

Rysunek 34. Udział długotrwale bezrobotnych wśród osób w wieku produkcyjnym

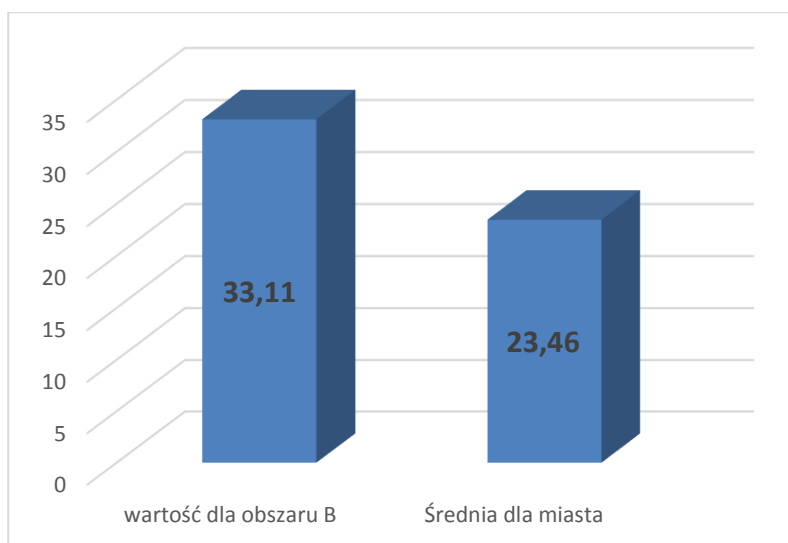

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych Powiatowego Urzędu Pracy w Iławie

Wskaźnik obrazujący udział bezrobotnych z wykształceniem podstawowym w ogólnej liczbie bezrobotnych na obszarze B przewyższa wartość dla całego miasta (Rysunek 35). Jest to kolejny wskaźnik pozwalający uznać obszar za kryzysowy. Osoby bezrobotne z niższym wykształceniem mają stosunkowo niewielkie szanse na znalezienie stałego zatrudnienia. Osoby z wykształceniem podstawowym, pozostające bez pracy mają największe trudności ze znalezieniem zatrudnienia i największe prawdopodobieństwo jej utraty, co w konsekwencji może doprowadzić do długotrwałego bezrobocia. Wykształcenie podstawowe nie jest jednak przesłanką bezrobocia. Niezbędne staje się umożliwienie takim osobom podniesienie kwalifikacji zawodowych, gdyż bez tego trudno będzie im znaleźć dobrze płatne i satysfakcjonujące miejsce pracy.

Rysunek 35. Udział bezrobotnych z wykształceniem podstawowym w ogólnej liczbie bezrobotnych

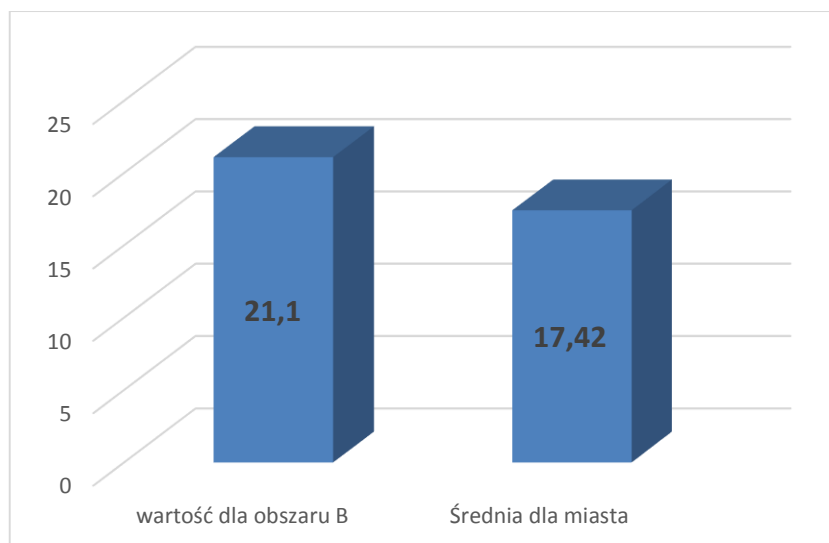

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych Powiatowego Urzędu Pracy w Ławie

Obszar B odznacza się wyższą wartością wskaźnika obrazującego odsetek osób w wieku poprodukcyjnym w ogólnej liczbie ludności w zestawieniu ze średnią wartością wskaźnika dla całego miasta (Rysunek 36). Kryterium to pozwala uznać obszar za dysfunkcyjny. Efektem zmniejszającej się liczby urodzeń przy jednoczesnym wydłużaniu się ludzkiego życia jest problem starzenia się społeczeństwa. Rosnący udział osób starszych w lokalnej społeczności prowadzi nie tylko do przemian w obrębie struktur demograficznych danego terenu lecz powoduje także szereg negatywnych konsekwencji w sytuacji społecznej i ekonomicznej obszaru. Są to m. in.: zmniejszenie aktywności zawodowej ludności, mniejsza wydajność pracy, potrzeba restrukturyzacji lokalnej opieki zdrowotnej i społecznej w celu zaspokojenia potrzeb starszej części społeczności.

Rysunek 36. Udział osób w wieku poprodukcyjnym w ogólnej liczbie ludności

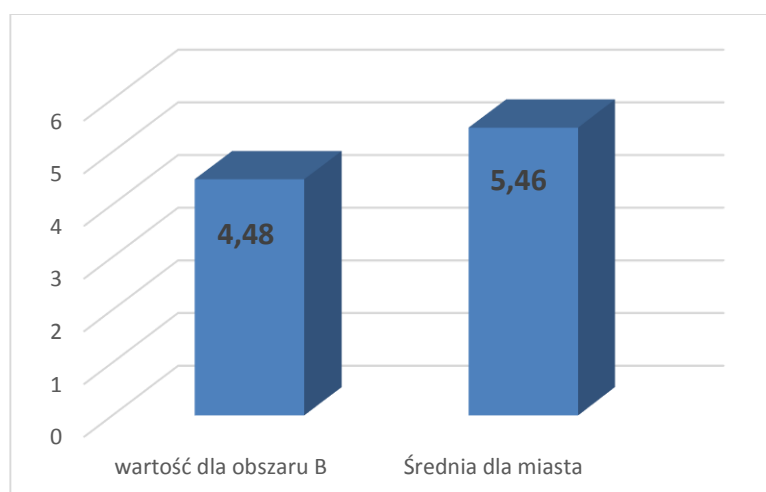

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych Urzędu Miejskiego w Ławie

Wskaźnik prowadzenia działalności gospodarczej określany poprzez liczbę zarejestrowanych podmiotów gospodarczych w przeliczeniu na 100 osób na danym obszarze jest niższy o 17,9% niż średnia dla całego miasta (Rysunek 37). Niska wartość tego wskaźnika świadczy o niskim poziomie przedsiębiorczości lokalnej społeczności. Jest to istotny problem, dlatego że to właśnie małe przedsiębiorstwa odgrywają kluczową rolę w rozwoju regionów. Zapewniają większość miejsc pracy na lokalnym rynku zatrudnienia. Ułatwienie powstawania i funkcjonowania tych podmiotów spowoduje trwały wzrost poziomu życia mieszkańców i potencjału gospodarczego obszaru.

Rysunek 37. Liczba zarejestrowanych podmiotów gospodarki narodowej na 100 osób

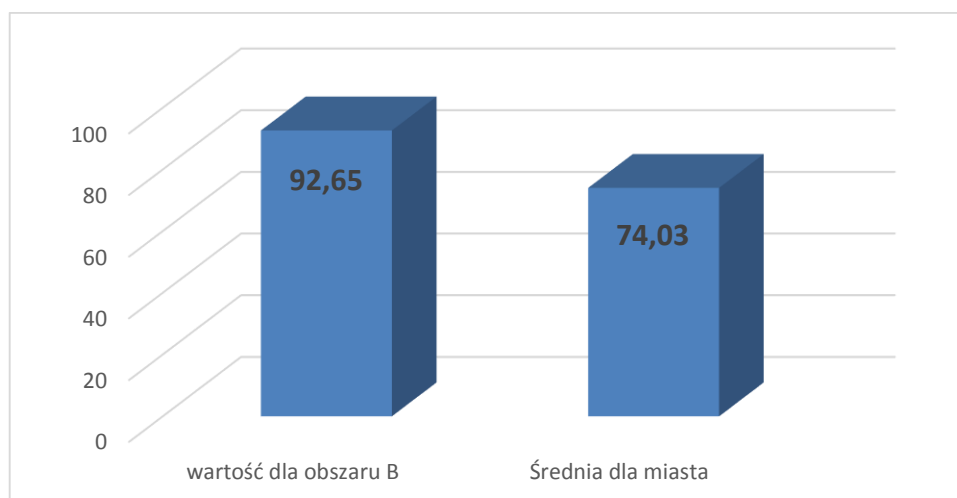

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych Urzędu Miejskiego w Ławie

Wskaźnik obrazujący udział budynków mieszkalnych wybudowanych przed 1989 r. w stosunku do ogólnej ich liczby na wyznaczonym obszarze jest o 18,62 p.p. wyższy niż w całym mieście Ława (Rysunek 38). Stan techniczny budynków wybudowanych przed 1989 r. jest niezadowolający. Budowana w przestarzałych technologiach zabudowa mieszkaniowa wymaga remontów w celu polepszenia warunków życia codziennego mieszkańców.

Rysunek 38. Udział budynków mieszkalnych wybudowanych przed 1989 r. w ich ogólnej liczbie

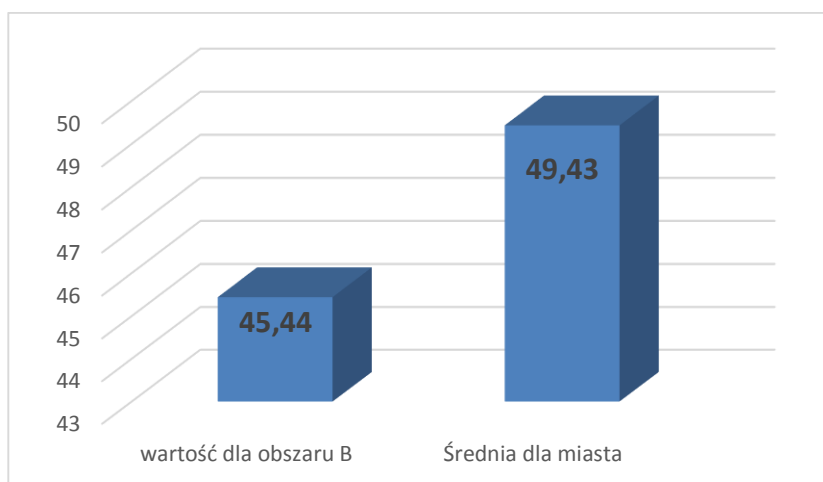

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych Urzędu Miejskiego w Ławie

Ostatnim wskaźnikiem potwierdzającym sytuację kryzysową na wyznaczonym obszarze jest frekwencja w wyborach parlamentarnych przeprowadzonych w dniu 25.10.2014 r. Zgodnie z zebranymi danymi (Rysunek 39) na obszarze B zanotowano niższą frekwencję niż w całym mieście. Taka sytuacja świadczy o niskim poziomie uczestnictwa obywateli w życiu publicznym oraz braku świadomości politycznej lokalnego społeczeństwa. Udział w wyborach to nie tylko prawo, ale też obywatelski obowiązek zapewniający legitymizację elit politycznych - państwowych i lokalnych. Niska frekwencja wyborcza dowodzi, że lokalna społeczność nie jest aktywna w życiu politycznym.

Rysunek 39. Frekwencja w wyborach parlamentarnych 25.10.2015 r.

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych Urzędu Miejskiego w Iławie

Podsumowując, obszar rewitalizowany A zamieszkiwany jest przez 4 936 osób (tj. 14,8% mieszkańców miasta) i zajmuje powierzchnię 49,23 ha (tj. 2,25% powierzchni miasta), natomiast obszar rewitalizowany B zamieszkiwany jest przez 4 915 osób (tj. 14,7% mieszkańców miasta) i zajmuje powierzchnię 51,98 ha (tj. 2,38%). Łącznie, wyznaczone obszary rewitalizowane zamieszkiwane są przez 29,4% całkowitej liczby mieszkańców miasta i zajmują łącznie 4,63% powierzchni miasta, zatem spełniona została przesłanka, mówiąca, że obszar rewitalizacji nie może obejmować terenów większych niż 20% powierzchni gminy oraz zamieszkałych przez więcej niż 30% mieszkańców gminy, zgodnie z Wytycznymi w zakresie rewitalizacji w programach operacyjnych na lata 2014-2020.

3.3. CELE REWITALIZACJI ORAZ KIERUNKI DZIAŁAŃ REWITALIZACYJNYCH

Ideą przeprowadzania procesów rewitalizacji na terenie Ławy jest rozwój miasta na bazie wielopłaszczyznowej komunikacji. Termin „komunikacja”, ma swoje źródło w języku łacińskim gdzie słowo „communicatio” oznaczało użyczenie, doniesienie, natomiast wyrażenie „communico” oznaczało:

- „coś mieć z kimś wspólnego, coś z kimś dzielić” oraz
- „komuś czegoś użyczyć, udzielić, dopuścić do udziału, dać”.

W obecnych czasach to właśnie szeroko rozumiana komunikacja jest podstawą wszelkiego rozwoju. Dotyczy to zarówno komunikacji rozumianej jako wymiana informacji między jej uczestnikami, komunikacji jako metody przenoszenia ludzi i ładunków w przestrzeni oraz jej bardziej rozwiniętych, wielowymiarowych form, będących wypadkową wszystkich podstawowych aspektów funkcjonowania w przestrzeni, takich jak np. społeczeństwo, gospodarka czy środowisko. Z tego też powodu głównym celem procesów rewitalizacyjnych, którymi objęta zostanie Ława, jest „Rozwój społeczny oparty na komunikacji”.

Rozwinięciem głównego celu rewitalizacji jest szereg celów strategicznych, odpowiadających różnym sferom komunikacji, w których zidentyfikowane zostały zjawiska negatywnie oddziałujące na miasto. Cele operacyjne wyznaczają ramy działań, mające na celu wyprowadzenie obszarów rewitalizacji ze stanu kryzysowego. Odpowiednie skomunikowanie wszystkich sfer jest podstawowym zadaniem Lokalnego Programu Rewitalizacji Miasta Ława do 2023 roku. Celami strategicznymi są:

- Komunikacja przestrzenna – oznaczająca wszelkie formy działania w przestrzeni, odnoszące się nie tylko do komunikacji jako transportu, ale także do modyfikacji, zagospodarowania oraz projektowania przestrzeni.
- Komunikacja społeczna – mająca swoje podstawy w naukach społecznych, gdzie pojęcie komunikacja zawężone jest do zjawiska porozumiewania się ludzi. Jednak głębsza analiza tego pojęcia sprawia, że komunikacja jest odnoszona do tych

przejawów ludzkiej działalności, które podejmowane są ze względu na drugiego człowieka. Komunikacja społeczna to także wspieranie wszelkiego rodzaju inicjatyw o charakterze społecznym oraz działania mające na celu wyrównywanie dysproporcji w jakości i warunkach życia społeczeństwa.

- Komunikacja międzyepokowa – oznaczająca zachowanie ciągłości i walorów historycznych miasta. Dzięki temu poszerzona zostanie oferta turystyczna, efektem czego będzie wzrost zapotrzebowania na wszelkiego rodzaju usługi i produkty związane z lokalną kulturą. Komunikacja międzyepokowa to także integracją dwóch grup społecznych – osób najmłodszych i seniorów. Dzięki wzajemnym kontaktom obie grupy będą mogły wymieniać się informacjami i doświadczeniami – komunikować się.
- Komunikacja przyszłości – oznacza wszelkie formy działania, mające na celu zapewnienie mieszkańcom godnej przyszłości, w czystym środowisku, zapewniające podstawową opiekę medyczną i terapeutyczną oraz edukację i rozwój osób najmłodszych w celu kształtowania kluczowych kompetencji potrzebnych w dorosłym życiu.

Należy podkreślić, że ze z uwagi na fakt, iż na obu obszarach rewitalizowanych zostały zdiagnozowane takie same negatywne zjawiska, w szczególności: duża liczba osób korzystających z pomocy społecznej, długotrwałe bezrobocie, niska aktywność gospodarcza, duży odsetek budynków wybudowanych przed 1989 rokiem, zdefiniowano wspólne cele dla przedmiotowych obszarów. Drzewo celów przedstawia poniższy rysunek.

Rysunek 40 Cel główny, cele strategiczne oraz kierunki działań procesów rewitalizacyjnych.

CEL GŁÓWNY

ROZWÓJ SPOŁECZNY OPARTY NA KOMUNIKACJI

**CEL STRATEGICZNY 1 – KOMUNIKACJA
PRZESTRZENNA**

- 1.1. Poprawa układów komunikacyjnych na obszarze rewitalizacji**
- 1.2. Funkcjonalne połączenie obszarów rewitalizacji z resztą miasta**
- 1.3. Poprawa atrakcyjności osiedleńczej obszarów rewitalizowanych**
- 1.4. Zaprojektowanie atrakcyjnych terenów zieleni**
- 1.5. Zagospodarowanie przestrzeni publicznych**

**CEL STRATEGICZNY 2 – KOMUNIKACJA
SPOŁECZNA**

- 2.1. Aktywizacja społeczno-zawodowa mieszkańców**
- 2.2. Przystosowanie lub adaptacja obiektów zdegradowanych lub zaniedbanych do pełnienia funkcji społecznych**
- 2.3. Wspieranie działalności podmiotów ekonomii społecznej**
- 2.4. Poprawa warunków i jakości życia mieszkańców obszarów rewitalizacji**
- 2.5. Zwiększenie bezpieczeństwa na**

**CEL STRATEGICZNY 3 – KOMUNIKACJA
MIĘDZYPOKOWA**

- 3.1. Poprawa oferty turystycznej miasta**
- 3.2. Integracja międzypokoleniowa mieszkańców**
- 3.3. Szerzenie wiedzy o historii Polski i Ławy**

**CEL STRATEGICZNY 4 – KOMUNIKACJA
PRZYSZŁOŚCI**

- 4.1. Edukacja i rozwój najmłodszych mieszkańców Ławy**
- 4.2. Poprawa jakości i warunków świadczenia usług medycznych i rehabilitacyjnych**
- 4.3. Działania na rzecz gospodarki niskoemisyjnej i zwiększania efektywności energetycznej**

Źródło: opracowanie własne

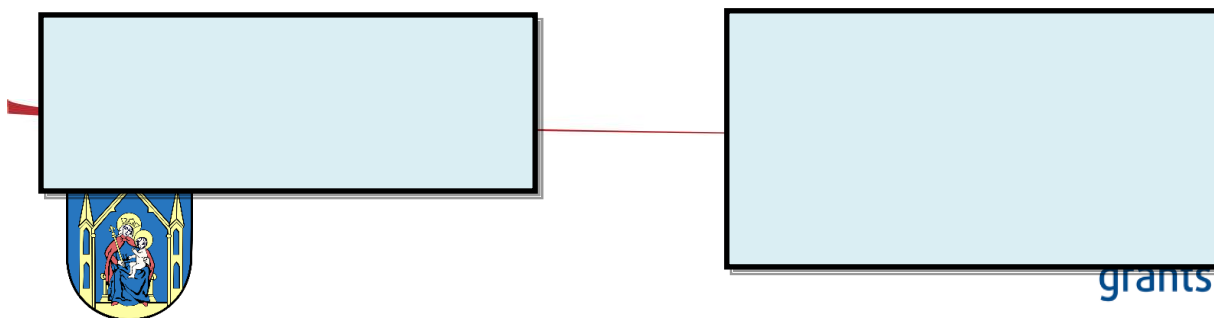
**3.4. PODZIAŁ PROJEKTÓW ZAPLANOWANYCH DO REALIZACJI W
RAMACH PROCESÓW REWITALIZACYJNYCH**

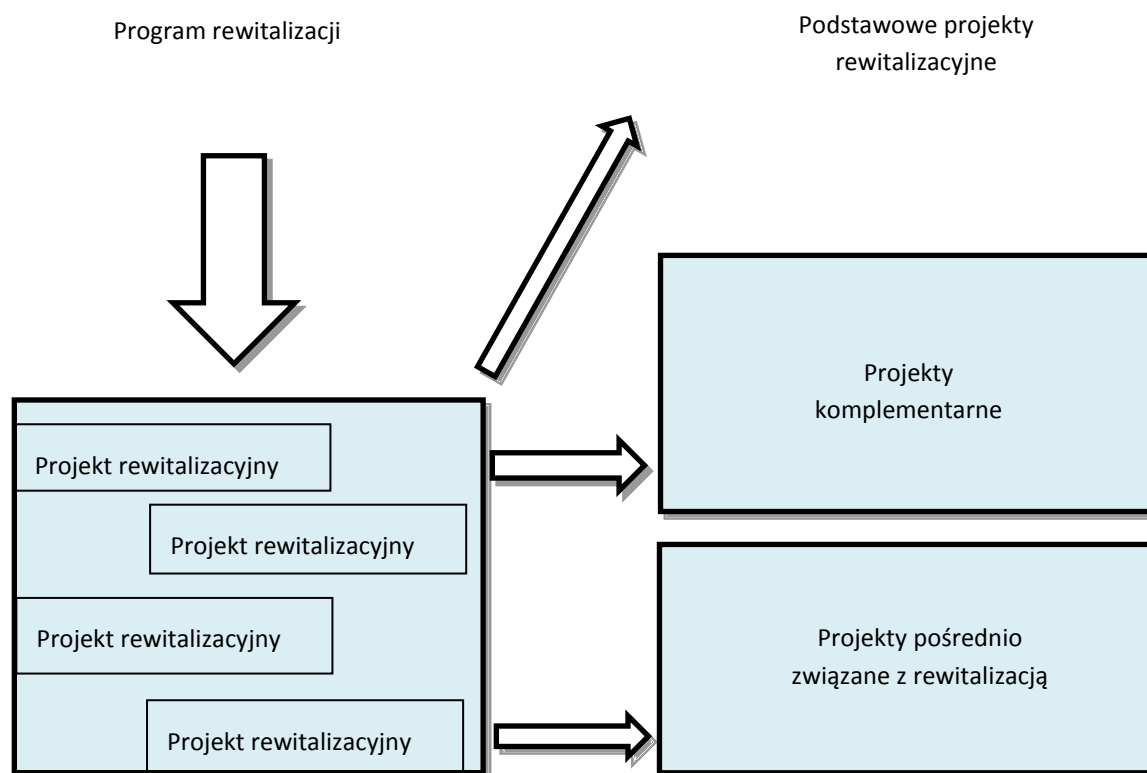
W celu wyprowadzenia obszarów rewitalizacji ze stanu kryzysowego należy zaprogramować przedsięwzięcia stanowiące odpowiedź na zdiagnozowane problemy. Przedsięwzięcia te mogą dotyczyć zarówno działań infrastrukturalnych („twardych”), takich jak: remonty, adaptacje, rozbudowa obiektów infrastrukturalnych czy termomodernizacje, jak i działań społecznych („miękkich”), które obejmują takie działania jak: szkolenia, warsztaty czy seminaria.

Aby w sposób spójny uporządkować wszystkie projekty zastosowano podział na trzy kategorie wymienione w „Wytycznych w zakresie rewitalizacji w programach operacyjnych na lata 2014-2020”. Podział ten obrazuje poniższy rysunek.

Rysunek 41 Podział projektów rewitalizacyjnych

Projekt finansowany przy udziale środków Mechanizmu Finansowego Europejskiego Obszaru Gospodarczego na lata 2009-2014

Źródło: opracowanie własne na podstawie „Wytocznych w zakresie rewitalizacji w programach operacyjnych na lata 2014-2020”

3.5. IDENTYFIKACJA PODSTAWOWYCH PRZEDSIĘWZIĘĆ REWITALIZACYJNYCH

Idea Ławy jako miasta rozwijającego się na bazie komunikacji oparta jest na realizacji niniejszych przedsięwzięć, wynikających zarówno z potrzeb i możliwości rewitalizacyjnych, jak również z zapisów Zintegrowanej Strategii Rozwoju Społeczno-Gospodarczego Ostródzko-Ławskiego Obszaru Funkcjonalnego, zgodnie z którymi misję Obszaru Funkcjonalnego stanowi: pobudzanie przedsiębiorczości, poprawa warunków inwestowania, wspieranie rozwoju osobistego mieszkańców oraz pobudzenie ruchu turystycznego i podnoszenie standardu życia.

Wspieranie rozwoju osobistego mieszkańców nastąpi poprzez aktywizację społeczno-zawodową osób zagrożonych wykluczeniem społecznym, w tym m.in. marginalizowanych grup społecznych, takich jak osoby niepełnosprawne, natomiast pobudzenie ruchu turystycznego związane jest z realizacją przedsięwzięcia, jakim jest utworzenie w Ławie parku tematycznego. Podniesienie standardów życia będzie natomiast efektem działań w przestrzeni planowanych w rejonie ul. Jasielskiej.

Elementem spajającym wszystkie aspekty procesu rewitalizacji w Ławie jest czynnik ludzki. Działania w sferze społecznej, gospodarczej i przestrzennej koncentrują się na zapewnieniu mieszkańcom całego miasta jak najlepszych warunków życia, jest to bowiem misją jednostki samorządu terytorialnego, jaką jest gmina. Przeciwdziałanie degradacji na obszarach rewitalizacji przynosi pozytywne skutki dla mieszkańców całego miasta, czego przykładem jest chociażby wzrost jego atrakcyjności turystycznej, do której z pewnością przyczyni się przedsięwzięcie parku tematycznego.

Stan obecny, przesłanki podejmowanych działań:

Rejon ulicy Jasielskiej charakteryzuje się szczególną koncentracją negatywnych zjawisk społecznych, które dodatkowo uwydatnione zostały przez degradację w sferach przestrzenno-funkcjonalnej i technicznej.

Taki stan rzeczy jest konsekwencją zdarzeń, mających miejsce w przeszłości, bowiem w bezpośrednim sąsiedztwie zlokalizowane zostały tereny zabudowy mieszkaniowej, zakład karny oraz obiekty o funkcji przemysłowej, aktualnie w większości nieużytkowane. Nagromadzenie funkcji spowodowało chaos w przestrzeni. Granicami oddzielającymi poszczególne funkcje do dzisiaj są mury zakładu karnego oraz terenu przemysłowego, należącego niegdyś do tego zakładu. Zdecydowana większość obiektów poprzemysłowych to ulegające stopniowej degradacji pustostany, w których funkcjonowało Przedsiębiorstwo Przemysłu Meblarskiego. W jednej z hal działalność prowadzi lokalny przedsiębiorca z branży produkcyjnej.

Pomiędzy budynkami mieszkalnymi znajduje się zaniedbany teren zieleni ze skromnym placem zabaw. Stan techniczny, a także estetykę budynków mieszkalnych obrazuje odpadająca warstwa wierzchnia elewacji oraz *graffiti*, które z kolei przesądza o problemie wandalizmu. Percepcja przestrzeni człowieka oparta jest głównie na tym, co może zaobserwować, dlatego też wyżej opisane środowisko wywiera negatywny psychologiczny wpływ zarówno na mieszkańców terenu objętego działaniami, jak i przechodniów spoza obszaru. Zabudowa mieszkaniowa na tym obszarze to w dużej części mieszkania socjalne i komunalne, zamieszkiwane przez osoby dotknięte dysfunkcjami społecznymi, dlatego też wpływ otoczenia na mieszkańców jest szczególnie istotny. Funkcjonowanie w takim środowisku skutkuje nasilonym występowaniem patologii społecznych, takich jak: alkoholizm, przemoc, przestępczość i wandalizm.

Zgodnie z socjologiczną *Teorią Zbitych Szyb*¹ mechanizm degradacji przestrzeni jest samowzmacniający się. Oznacza to, że im bardziej przestrzeń uległa degradacji wskutek działań człowieka, tym występuje większe prawdopodobieństwo, że degradacja będzie się nadal pogłębiać. Jest to jedna z przesłanek argumentujących prowadzenie takich działań w sferze przestrzennej, które eliminują efekty wandalizmu. Trzeba dodać, że odpowiednio kształtowana przestrzeń może sprzyjać występowaniu pozytywnych interakcji międzyludzkich. W aspekcie przestrzennym należy również wspomnieć o tzw. stygmatyzacji przestrzeni oraz jej zawłaszczaniu przez środowiska patologiczne. Stygmatyzacja przestrzeni polega na przypisywaniu jej pewnych cech, naznaczaniu jej w szczególny sposób, zwykle przez określone grupy społeczne. Najprostszym przykładem tego procesu jest malowanie *graffiti*, natomiast jego końcowym efektem może być zawłaszczenie przestrzeni przez daną grupę społeczną, skutkujące w przypadku środowisk patologicznych najczęściej dalszą jej degradacją, bowiem przestrzeń taka staje się wyizolowanym miejscem spotkań członków tychże środowisk. Wyżej opisane przesłanki stanowią fundament potrzeb podjęcia działań w przestrzeni, które zneutralizują skutki wandalizmu oraz przyczynią się do zapobiegania występowaniu nowych tego typu aktów, a także innych zjawisk patologicznych.

Wśród zdiagnozowanych na terenie osiedla problemów związanych ze sferą techniczną i przestrzenno-funkcjonalną znajduje się również chaotyczny układ komunikacyjny oraz zły stan techniczny obiektów infrastruktury komunikacyjnej, również świadczący o braku ładu przestrzennego. Teren całego osiedla połączony jest z miejskim układem komunikacyjnym zaledwie jednym węzłem z ul. 1 Maja, przy czym wyjeżdżając z terenu osiedla kierowca narażony jest na niebezpieczeństwo, gdyż mur okalający zakład karny ogranicza widoczność.

¹ Kelling G., Coles C.. *Fixing broken windows: Restoring order and reducing crime in our communities*. Simon and Schuster, 1997.

Cel:

Cele niniejszego przedsięwzięcia związane są z likwidacją skutków oraz, przede wszystkim, zapobieganiem powstawania kolejnych negatywnych zjawisk społecznych, poprzez realizację następujących celów szczegółowych:

- Aktywizacja społeczno-zawodowa mieszkańców;
- Poprawa stanu ładu przestrzennego poprzez:
 - likwidację najbardziej zdegradowanych obiektów budowlanych,
 - dokonanie zmian w układzie komunikacyjnym,
 - przeprojektowanie istniejącego terenu zieleni,
 - remont budynków mieszkalnych.

Zakres projektu:

Realizacja powyższych celów, skutkująca wyprowadzeniem obszaru rewitalizacji ze stanu kryzysowego, nastąpi dzięki wdrożeniu pięciu modułów:

Moduł I. Nowa przestrzeń - nowa perspektywa

Moduł II. Usprawnienie układu komunikacyjnego rejonu ul. Jasielskiej

Moduł III. Adaptacja hali przemysłowej do prowadzenia aktywizacji społeczno-zawodowej osób zagrożonych wykluczeniem społecznym

Moduł IV. Kształtowanie przestrzeni międzypokoleniowej

Moduł V. Jasielski Ogród

MODUŁ I.

NOWA PRZESTRZEŃ – NOWA PERSPEKTYWA

Pierwszym etapem realizacji projektu zintegrowanego jest uzyskanie nowych przestrzeni do zagospodarowania, dzięki rozbiórce najbardziej zdegradowanych obiektów, w szczególności murów otaczających obszar przemysłowy oraz jednej z byłych hal przemysłowych. Jeśli zaistnieje taka potrzeba wyburzone zostaną również inne obiekty

kubaturowe na obszarze, ale decyzje takie zostaną podjęte po uprzedniej inwentaryzacji stanu technicznego tych obiektów.

Tereny otaczające osiedle są szczególnie zdegradowane, na co wskazuje również nieuporządkowana, zaniedbana szata roślinna oraz nieestetyczne, często wulgarne rysunki i napisy widniejące na murach, które wpływają demoralizująco na dzieci.

Efektom przeprowadzonych działań będzie pozyskanie przestrzeni do zagospodarowania, a także poprawa obioru przestrzeni w szczególności przez mieszkańców, ale również innych osób przemierzających się przez teren osiedla. Mur najczęściej budzi negatywne skojarzenia, stanowi komunikat zjawisk takich, jak: izolacja, separacja, czy niebezpieczeństwo. Mury są barierą komunikacji pojmowanej zarówno w kontekście układu komunikacyjnego, jak i komunikacji społecznej, rozumianej jako jakość oraz możliwość zachodzenia interakcji społecznych.

Likwidacja murów stanowić będzie symboliczny początek rewitalizacji rejonu ul. Jasielskiej.

MODUŁ II.

USPRAWNIENIE UKŁADU KOMUNIKACYJNEGO REJONU UL. JASIELSKIEJ

II etap projektu zintegrowanego to dwie składowe:

- wyznaczenie nowych przejazdów i ciągów pieszo-jezdnych,
- modernizacja istniejących ulic i chodników.

Planuje się skomunikowanie osiedla z ul. Wiejską i ul. Gdańską poprzez wyznaczenie nowego ciągu pieszo-jezdnego przebiegającego równoległe do zabudowań przemysłowych. Realizacja inwestycji wpłynie zarówno na dostępność komunikacyjną osiedla, jak i obiektów adaptowanych na potrzeby działalności podmiotów ekonomii społecznej oraz hal dzierżawionych przez lokalnych przedsiębiorców. Dotychczas została wykonana

dokumentacja projektowa na budowę drogi łączącej ul. Gdańską z ul. Wiejską wraz z ciągami pieszymi i miejscami parkingowymi oraz wyburzeniem części starych hal produkcyjnych.

Druga część projektu obejmuje modernizację układu komunikacyjnego rejonu ul. Jasielskiej poprzez wymianę nawierzchni części ulic i chodników. Planuje się przekształcenie niektórych ciągów komunikacyjnych w ciągi pieszo-jezdne, z preferencją pieszego przemieszczania się. Proponuje się ponadto zamontowanie kamer monitoringu. Oprócz wspomnianych prac powinna zostać uporządkowana i ukształtowana przestrzeń otaczająca zachowane obiekty przemysłowe, co będzie stanowiło etap wstępny nadania im nowych funkcji.

MODUŁ III.

ADAPTACJA HALI POPRZEMYSŁOWEJ DO PROWADZENIA AKTYWIZACJI SPOŁECZNO-ZAWODOWEJ OSÓB ZAGROŻONYCH WYKLUCZENIEM SPOŁECZNYM

Kolejny etap projektu zintegrowanego polega na dostosowaniu hali przemysłowej do potrzeb podmiotów ekonomii społecznej i stworzeniu Centrum Aktywizacji Społeczno-Zawodowej dla osób zagrożonych wykluczeniem społecznym, w szczególności zamieszkałych na obszarze rewitalizowanym. Wyremontowanie pomieszczeń i ich adaptacja ze szczególnym uwzględnieniem potrzeb osób niepełnosprawnych jest jedynie pierwszym etapem niniejszego projektu.

Drugi etap stanowi jego część *miękką*, ściśle związaną z funkcjonowaniem podmiotów społecznych. Proponuje się przeniesienie tutaj siedzib ławskich fundacji i stowarzyszeń, które w celu efektywniejszego prowadzenia działalności wymagają bezpiecznych i dostosowanych do potrzeb osób niepełnosprawnych warunków do prowadzenia m.in. terapii, rehabilitacji ruchowej, rehabilitacji społecznej i zawodowej oraz zajęć aktywizujących.

Przewiduje się również możliwość funkcjonowania w zaadaptowanej hali podmiotów ekonomii społecznej oferujących szereg działań związanych z aktywizacją społeczno-zawodową osób zagrożonych wykluczeniem poprzez organizowanie np. prac z zakresu: przeróbek krawieckich, porządkowania grobów, pielęgnacji zieleni, czy produkcji mebli z odpadów. Zakłada się także organizowanie zbiorów rzeczy używanych, które naprawiane i poddane renowacji przeznaczone zostaną na sprzedaż.

Proponuje się włączenie w kompetencje funkcjonujących tu podmiotów ekonomii społecznej następujących zadań:

- udział w tworzeniu skweru w rejonie ul. Jasielskiej, a także pielęgnacja roślin i dbanie o porządek na ich terenach. Efektem tych działań będzie nabycie przez osoby aktywizowane podstawowych umiejętności ogrodniczo-porządkowych, a także wyrabianie cech takich, jak: pracowitość, rzetelność, dokładność,
- skierowanie do pracy w ramach parku tematycznego, na stanowiskach niewymagających specjalistycznej wiedzy i umiejętności (po uprzednim kursie i szkoleniu).

Aktywizacja społeczno-zawodowa osób zagrożonych wykluczeniem społecznym jest kluczowa z perspektywy komunikacji społecznej, która stanowi fundament istnienia społeczeństw.

MODUŁ IV.

KREOWANIE PRZESTRZENI MIĘDZYPOKOLENIOWEJ

Ostatnią inwestycją o charakterze infrastrukturalnym w ramach projektu zintegrowanego jest rewaloryzacja terenu zieleni w centralnej części osiedla. Planowany zakres prac:

- rozbudowa placu zabaw,
- uporządkowanie roślinności i wprowadzenie nowych nasadzeń,
- lokalizacja ławek, pojemników na śmieci, latarni i innych obiektów infrastruktury parkowej,

- wytyczenie nowych ścieżek i odnowienie istniejących, wraz z dostosowaniem ich nawierzchni do pełnionej funkcji (wyznaczenie dróg spacerowych – o nawierzchni gruntowej oraz dróg docelowych – o nawierzchni twardej),
- montaż kamer monitoringu.

Za utrzymanie porządku oraz właściwego stanu roślinności na terenie skweru odpowiedzialny będzie podmiot ekonomii społecznej funkcjonujący w zaadaptowanym obiekcie przemysłowym. Osoby aktywizowane przez ten podmiot wezmą również udział w pracach rewaloryzacyjnych. Ponadto proponuje się inicjowanie różnych form aktywności w przestrzeni skweru, m.in. poprzez happeningi. Przykładem takich działań może być tymczasowa ustawienie drewnianych leżaków, zachęcających do wypoczynku na terenie skweru, w miejscu, w którym po kilku dniach ustawione zostaną urządzenia dedykowane innej grupie wiekowej, np. trampoliny dla dzieci, tablice do rysowania, czy wielki namiot lub też obiekty owiane pewną tajemniczością, których chęć zidentyfikowania skłoni mieszkańców do odwiedzenia skweru. Następnym etapem będzie zorganizowanie na terenie skweru spotkania z mieszkańcami, podczas którego otrzymają oni możliwość zgłaszania własnych propozycji tymczasowego zagospodarowania części skweru. Końcowym etapem będzie przeprowadzenie głosowania na rodzaj zagospodarowania lub urządzeń, do którego uprawnione będą osoby powyżej 5 roku życia. Efektem proponowanych działań będzie wygenerowanie poczucia tożsamości z najbliższym otoczeniem oraz zachęcenie do wspólnego podejmowania decyzji związanych z jego kształtowaniem. Taką aktywizacją społeczną objętą zostaną również najmłodsi mieszkańcy osiedla.

MODUŁ V.

JASIELSKI OGRÓD

Przed częścią budynków mieszkalnych znajdujących się na osiedlu przy ul. Jasielskiej zlokalizowane są ogródki. Proponuje się realizację projektu, którego celem będzie aktywizacja społeczna mieszkańców osiedla poprzez przeprowadzenie konkursu na najbardziej estetyczny przydomowy ogródek. Kluczowym aspektem będzie zmobilizowanie

mieszkańców do czynnego udziału w konkursie, poprzez utrwalanie przekonania, że to mieszkańcy powinni w szczególności być zainteresowani stanem najbliższego otoczenia oraz, że otoczenie to może wywierać pozytywny wpływ na nich samych. Rozstrzygnięcie konkursu nastąpi w trakcie oficjalnego otwarcia skweru, podczas którego na osiedlu zostanie zorganizowany piknik rodzinny. Towarzyszyć mu będą występy muzyczne oraz targi ogrodnicze. Uczestnicy pikniku otrzymają bezpłatny poczęstunek (przygotowany np. przez podmiot ekonomii społecznej, funkcjonujący w zlokalizowanej w sąsiedztwie przekształconej hali przemysłowej). Osoby, które urządziły najbardziej zadbane przydomowe ogródki zostaną nagrodzone. Ze zwycięzcą przeprowadzony zostanie wywiad, który pojawi się w lokalnej prasie. Opisane zostanie również samo wydarzenie, jak i historia zmian, jakie dokonały się w rejonie ul. Jasielskiej.

EFEKTY REALIZACJI PRZEDSIĘWZIĘCIA

Koncentracja przestrzenna działań w miejscu największego skupienia negatywnych zjawisk społecznych i przestrzenno-funkcjonalnych najefektywniej przeciwdziałać będzie tym zjawiskom. Efekty uzyskane w ramach rewitalizacji rejonu ul. Jasielskiej oddziaływać będą na cały obszar rewitalizacji, a nawet wykraczać poza jego granice z następujących powodów:

- działalność podmiotów ekonomii społecznej aktywizować będzie nie tylko osoby mieszkające w rejonie ul. Jasielskiej,
- istnieje możliwość wykonywania prac organizowanych przez podmioty ekonomii społecznej na terenie całego miasta,
- zmieni się wizerunek ul. Jasielskiej,
- adaptacja obszarów przemysłowych do pełnienia funkcji społecznych stanie się modelowym przykładem rewitalizacji dla innych miast, w szczególności dla partnerów Ostródzko-Ławskiego Obszaru Funkcjonalnego. Wartością dodaną będzie poprawa wizerunku miasta na tle regionu.

Do bezpośrednich efektów realizacji projektu zintegrowanego należą:

- wzrost kapitału społecznego mieszkańców osiedla,
- wzrost poczucia tożsamości lokalnej mieszkańców osiedla,
- aktywizacja społeczno-zawodowa osób zagrożonych wykluczeniem społecznym, w szczególności zamieszkujących teren osiedla, a także osób niepełnosprawnych,
- likwidacja efektów wandalizmu oraz zapobieżenie kolejnym aktom wandalizmu,
- zaprzestanie dalszej degradacji obiektów nieużytkowanych,
- poprawa stanu psychicznego mieszkańców osiedla i osób przemieszczających się przez jego teren,
- poprawa atrakcyjności przestrzeni rejonu ul. Jasielskiej,
- sprawny układ komunikacyjny rejonu ul. Jasielskiej,
- wzrost poziomu bezpieczeństwa na terenie osiedla,
- ukształtowanie ładu przestrzennego na terenie osiedla.

3.5.2. PROJEKT ZINTEGROWANY – KREOWANIE PRZESTRZENI SPOŁECZNEJ

Cel:

Fundamentalnym celem projektu jest aktywizacja społeczno-zawodowa osób zagrożonych wykluczeniem społecznym, w szczególności zamieszkałych na obszarach rewitalizacji, a także rozwój kompetencji kluczowych najmłodszych mieszkańców miasta. Dodatkowymi efektami realizacji przedsięwzięcia będą: szerzenie kultury i historii wśród mieszkańców Ławy i turystów, wysoka jakość przestrzeni publicznych oraz wzrost atrakcyjności turystycznej miasta. Oznacza to zatem, iż realizacja kompleksowego projektu nakierowanego na wyprowadzenie obszarów rewitalizacji ze stanu kryzysowego będzie jednocześnie bodźcem rozwojowym dla Ławy.

Zakres projektu:

Realizacja projektu polegać będzie na wdrożeniu następujących modułów:

Moduł I. Adaptacja dawnego Domu Weterana na cele kulturalno-edukacyjne

Moduł II. Strefa Integracji Międzypokoleniowej

Moduł III. Człowiek plus przestrzeń równa się harmonia

Moduł IV. Park tematyczny

MODUŁ I.

**ADAPTACJA DAWNEGO DOMU WETERANA
NA CELE KULTURALNO-EDUKACYJNE**

Dom Weterana zlokalizowany przy ul. Jana III Sobieskiego 3 położony jest na obszarze rewitalizowanym A, w odległości ok. kilometra od zabudowań ul. Jasielskiej. Obiekt ten planuje się dostosować do potrzeb organizacji pełniącej funkcje kulturalno-edukacyjne.

Prace adaptacyjne polegać będą na wyremontowaniu pomieszczeń, a także terenu otaczającego obiekt, w tym również na uporządkowaniu roślinności. Proponuje się utworzenie placówki, nawiązującej do historii lub tradycji miasta Iława. Funkcjonujący tu podmiot mógłby stanowić jednocześnie moduł planowanego do realizacji Parku Tematycznego.

Efekty realizacji przedsięwzięcia będą oddziaływały poza obszar rewitalizacji. Będą to w szczególności:

- wzrost atrakcyjności turystycznej miasta, skutkujący zwiększonym zapotrzebowaniem na usługi związane z obsługą ruchu turystycznego, takie jak: gastronomia, zakwaterowanie, handel, który z kolei prowadzi do zwiększenia popytu na pracę dla niewykwalifikowanych pracowników,
- szerzenie kultury, w szczególności wśród dzieci i młodzieży.

MODUŁ II.

STREFA INTEGRACJI MIĘDZYPOKOLENIOWEJ

Stan obecny:

Przy oczku wodnym znajdującym się niedaleko ul. Gdańskiej swoją działalność prowadzi Stowarzyszenie Na Rzecz Osób Niepełnosprawnych Powiatu Iławskiego PROMYK.

Działka, przy ul. 1 Maja, o powierzchni 22 arów została przekazana Stowarzyszeniu jako darowizna przez Powiat Iławski pod budowę pierwszej części obiektu Ośrodka Wsparcia dla osób z niepełnosprawnościami, w tym dla osób z zaburzeniami psychicznymi. Środki na budowę pozyskano z Akcji 1%, dzięki prywatnym darczyńcom oraz dzięki wsparciu z PFRON przekazanemu przez Samorząd Województwa Warmińsko – Mazurskiego w Olsztynie (dofinansowanie budowy Ośrodka Wsparcia – Bryła A w kwocie 345.000 zł). Budowę ukończono 25 listopada 2015 roku.

Dodatkowe środki pozyskiwane przez Stowarzyszenie przeznaczone są na:

- prowadzenie zajęć wspierająco-aktywizujących w nowo wybudowanym Ośrodku Wsparcia dla osób z niepełnosprawnościami, w tym osób z zaburzeniami psychicznymi oraz osób starszych;
- utworzenie wypożyczalni sprzętu rehabilitacyjnego dla osób z niepełnosprawnościami i osób starszych;
- rozbudowę Ośrodka Wsparcia dla osób niepełnosprawnych o mieszkania treningowe, wspomagane;
- zagospodarowanie terenu.

Cel realizacji modułu:

Celem realizacji modułu jest rozwój, edukacja i integracja międzypokoleniowa społeczeństwa oraz przeciwdziałanie zjawisku wykluczenia wśród mieszkańców obszaru rewitalizacji. Osiągnięcie tego celu możliwe będzie poprzez realizację następujących celów szczegółowych:

- integracja międzypokoleniowa;
- organizowanie zajęć edukacyjnych dla dzieci w wieku przedszkolnym i szkolnym;
- aktywizacja osób z niepełnosprawnościami oraz osób starszych;
- integracja osób z niepełnosprawnościami oraz osób starszych ze środowiskiem lokalnym;
- stworzenie warunków do usamodzielnienia się osób z niepełnosprawnościami, ze szczególnym uwzględnieniem osób z zaburzeniami psychicznymi;
- uporządkowanie i zagospodarowanie terenu wokół oczka wodnego przy ul. Gdańskiej;

Zakres działań w ramach modułu:

Niniejszy moduł składa się z części *twardej* i *miękkiej*. Pierwszą jest zorganizowanie przestrzeni publicznej wokół oczka wodnego przy ul. Gdańskiej (położonego na obszarze rewitalizacji B) w taki sposób, by wyznaczyć strefy ogrodnicze, przygotowane pod uprawę roślin oraz utworzenie infrastruktury rekreacyjnej, w tym m.in. siłownia, grill i obiekty małej architektury (tj. lokalizacja latarni, ławek i pojemników na śmieci).

Druga część modułu polega na organizowaniu zajęć edukacyjnych dla wszystkich mieszkańców (w tym dla dzieci w wieku przedszkolnym i szkolnym, osób starszych oraz osób niepełnosprawnych), podczas których otrzymają oni możliwość uprawy i pielęgnacji roślin. Zajęcia będą miały również aspekt edukacyjny – uczestnicy zajęć zdobędą umiejętności z zakresu uprawy roślin. Teren wokół oczka wodnego będzie również udostępniany szkołom podstawowym i przedszkolom dla prowadzenia zajęć terenowych dla dzieci i młodzieży.

Przedmiotowy moduł łączy w sobie następujące elementy:

- kształtowanie kluczowych kompetencji u najmłodszych, umożliwienie im poznawania przyrody w sposób praktyczny oraz nabywanie umiejętności związanych z pielęgnacją oraz uprawą roślin z wykorzystaniem mechanizmów hortiterapii;
- zapewnienie osobom starszym warunków do rekreacji i spędzania wolnego czasu;

- umożliwienie osobom niepełnosprawnym kształtowania umiejętności samodzielnego funkcjonowania oraz integracji społecznej;

Aby umożliwić prowadzenie zajęć edukacyjnych, rehabilitacyjnych i terapeutycznych niezbędne będą:

- zakup odpowiednich narzędzi ogrodniczych, w tym dostosowanych dla dzieci i osób niepełnosprawnych;
- doposażenie Ośrodka Wsparcia w niezbędny sprzęt konieczny do prowadzenia zajęć rehabilitacyjnych i terapeutycznych.

MODUŁ III.

CZŁOWIEK PLUS PRZESTRZEŃ RÓWNA SIĘ HARMONIA.

NADANIE NOWEGO WYRAZU PRZESTRZENI PUBLICZNEJ

Realizacja przedsięwzięcia odbędzie się w następujących lokalizacjach znajdujących się w rejonie Jeziora Mały Jeziorak:

- teren zieleni przy ul. Królowej Jadwigi, w okolicy Galerii Jeziorak,
- niezagospodarowany teren w okolicy Kościoła Przemienienia Pańskiego i zabytkowego ratusza (teren starej fosy),
- skwer Żeromskiego przy ul. Sienkiewicza.

Tereny te znajdują się w reprezentacyjnej części miasta, natomiast realizacja przedsięwzięcia polegać będzie na wykorzystaniu ich w celu aktywizacji społecznej, szerzenia kultury oraz rozwoju różnych form rekreacji. W tym celu planowana jest rewaloryzacja terenów zieleni przy ul. Królowej Jadwigi i ul. Sienkiewicza oraz budowa skweru w ostatniej lokalizacji. Zakres przedmiotowych inwestycji obejmuje nadanie nowego wyrazu fragmentom przestrzeni publicznej w nawiązaniu do tradycji miasta, jaką stało się organizowanie wydarzenia „*Old Jazz Meeting – Złota Tarka*”, w trakcie którego grane są koncerty muzyki jazzowej. Wśród planowanych działań znajduje się m.in. zorganizowanie przy Ratuszu, w pobliżu ul. Niepodległości, Galerii Jazzowej, nawiązującej do wydarzenia

i jednocześnie pełniące funkcje edukacyjne, gdyż po budowie skweru zlokalizowane zostaną tu rzeźby, tabliczki z brązu oraz tablice informacyjne związane z wydarzeniem oraz muzyką jazz, w których opracowaniu i wykonaniu udział wezmą organizacje pozarządowe. Teren przy ul. Królowej Jadwigi stanowić ma natomiast zrównoważenie dla bryły, wybudowanej w ostatnich latach, galerii handlowej – prace na tym terenie obejmują uporządkowanie istniejącej roślinności wraz z wprowadzeniem nowych nasadzeń, wyznaczenie ścieżek oraz lokalizację małej architektury, w tym fontanny.

Trzecia lokalizacja, znajdująca się poza obszarem rewitalizacji, stanowi element komplementarny niniejszego projektu, z tego też powodu została tutaj uwzględniona. Znajduje się ona w niewielkiej odległości od obszaru rewitalizowanego B, toteż z efektów realizacji tej części projektu skorzystają mieszkańcy tego obszaru. Godnym uwagi jest również fakt, że organizowanie przestrzeni publicznej w taki sposób, by nawiązywała do lokalnej tradycji i kultury jest wyrazem komunikacji historycznej, kulturowej i edukacyjnej. Prace związane z pielęgnacją roślinności na przedmiotowych terenach proponuje się zlecić podmiotowi ekonomii społecznej, odpowiedzialnemu za pielęgnację roślinności skweru przy ul. Jasielskiej, a także terenu przy oczku wodnym w pobliżu ul. Gdańskiej.

MODUŁ IV.

PARK TEMATYCZNY

Projekt ze względu na bezpośrednie nawiązanie do wizji Ławy, jako miasta wielopłaszczyznowej komunikacji oraz ze względu na skalę przedsięwzięcia zakwalifikowany został jako projekt komplementarny, z uwagi na rozproszoną lokalizację poszczególnych modułów parku, zarówno na obszarze rewitalizowanym, jak i poza nim. Przesłanką wzmacniającą tę kwalifikację jest również wpływ realizacji tego przedsięwzięcia na poziom rozwoju społeczno-gospodarczego miasta. Utworzony park tematyczny będzie generował liczne miejsca pracy oraz przyczyni się do wzrostu atrakcyjności turystycznej Ławy.

Park tematyczny składał się będzie z wielu wyjątkowych miejsc – zróżnicowanych tematycznie modułów parku - oferujących gościom różnego rodzaju atrakcje: formy spędzania czasu, restauracje, sklepy tematyczne itp. Atrakcje parku będą adresowane do osób z różnych grup wiekowych, ukierunkowane będą na wspólne spędzanie czasu, naukę, poznawanie świata i zabawę. Umiejscowione na terenach parku place zabaw i poszczególne moduły będą starannie zaprojektowanymi polami doświadczeń, wyposażonymi w urządzenia pobudzające kreatywność, ciekawość świata, jednocześnie angażujące i stymulujące zmysły.

Lokalizacja projektu będzie rozproszona, jednak jako wiodącą zakłada się obszar kilkudziesięciu hektarowy położony na wschodnim krańcu miasta, będący obecnie własnością Skarbu Państwa. Kolejne moduły, ze względu na koszty oraz czasochłonność będą realizowane stopniowo. Uwzględnia się możliwość zakończenia budowy Parku w terminie wykraczającym poza horyzont czasowy przedmiotowego dokumentu. Poszczególne moduły Parku Tematycznego wiązać się z realizacją kosztownych przedsięwzięć.

W nawiązaniu do idei wielopłaszczyznowej komunikacji, proponuje się następujące moduły parku:

- Komunikacja w aspekcie transportu – „Historia środków transportu”,
- Komunikacja międzyludzka – „Od znaków dymnych do światłowodów”,
- Komunikacja historyczna – „Miasteczko Średniowiecza”.

Moduł „Historia środków transportu” umożliwiłby testowanie środków transportu w przekroju rozwoju cywilizacji – od jazdy konnej, przez rydwany i maszynę parową, po podróż balonem, albo lot w tunelu aerodynamicznym. Proponuje się utworzenie miasteczka drogowego lub też toru kartingowego. Lokalizacja projektu to rozległe tereny we wschodniej części miasta.

Moduł „Od znaków dymnych do światłowodów” nawiązywałby natomiast do tradycji związanych z rozwojem różnorodnych form komunikacji na linii człowiek-człowiek. Proponuje się lokalizację niniejszej części Parku Tematycznego w hali

poprodukcyjnej w rejonie ul. Jasielskiej. Tutejsze atrakcje miałyby charakter edukacyjny – odwiedzający będzie mógł się dowiedzieć np. dlaczego Indianie, a także ludzie epoki średniowiecza, stosowali sygnały dymne i jak je interpretowano. Efektownie zaprezentowana zostałaby ewolucja telekomunikacji, w ramach której znalazłyby się: historia telegrafu, telefonu, radia, telewizji, sieci komputerowej oraz Internetu. Również rozwój komunikacji interpersonalnej znalazłby tutaj swoje odzwierciedlenie w postaci interaktywnego muzeum języka.

Osoby odwiedzające „Miasteczko Średniowieczne” przeniosłyby się do czasów średniowiecznych. Osoby te mogłyby wziąć udział w np. lekcjach strzelania z łuku i kuszy, natomiast rzemieślnicy pokazaliby, jak wytwarzać broń, podkowy, a także monety. Dodatkową atrakcją byłaby również możliwość spróbowania specjałów średniowiecznej kuchni. Turystom przybliżona zostałaby historia zarówno Iławy, jak i całego regionu. Proponuje się lokalizację tego modułu na rozległych terenach we wschodniej części miasta.

Poszczególne moduły Parku Tematycznego będą dodatkowo wyposażone w stoiska gastronomiczne. Proponuje się angażowanie podmiotów ekonomii społecznej do obsługi modułów parku tematycznego, na stanowiska niewymagające specjalistycznej wiedzy i umiejętności. Wyżej opisane składowe parku tematycznego stanowią odrębne projekty, których realizacja nastąpi prawdopodobnie w różnym horyzoncie czasowym, jednak będą to wzajemnie powiązane projekty, wywołujące silny efekt synergii.

Katalog modułów jest otwarty – ww. przedsięwzięcia są jedynie propozycjami, których materialne efekty realizacji odbiegać mogą od powyższego opisu.

3.6. CHARAKTERYSTYKA PRZEDSIĘWZIĘĆ KOMPLEMENTARNYCH DO PODSTAWOWYCH PROJEKTÓW REWITALIZACYJNYCH

4.6.1. PROJEKTY REALIZOWANE PRZEZ POWIATOWY SZPITAL IM. WŁADYSŁAWA BIEGAŃSKIEGO W IŁAWIE

Na przedsięwzięcie realizowane przez ww. podmiot składają się następujące moduły:

Moduł I.

Utworzenie Centrum Rehabilitacji

Obecnie wzrasta liczba osób wymagających rehabilitacji, co powoduje, iż konieczne jest poszerzenie zakresu udzielanych świadczeń i zwiększenie liczby posiadanych miejsc rehabilitacyjnych. Poprawie ulegnie w ten sposób dostęp do świadczeń nie tylko mieszkańców obszarów rewitalizowanych, ale także wszystkich osób zamieszkałych na terenie powiatu iławskiego. Możliwość skorzystania z szybkiej i profesjonalnej rehabilitacji będzie szansą dla osób niepełnosprawnych na osiągnięcie takiej sprawności fizycznej, która pozwoli im na szybki powrót na rynek pracy. Tworząc Centrum Rehabilitacji pacjenci otrzymają możliwość skorzystania z kompleksowej rehabilitacji dziennej, stacjonarnej i ambulatoryjnej oraz nowych form fizjoterapii w Powiatowym Szpitalu w Iławie bez konieczności dojazdu do odległych ośrodków, co bezpośrednio wpłynie na koszty rehabilitacji.

W ramach szpitala funkcjonuje obecnie Ośrodek Rehabilitacji, w którym znajduje się profesjonalnie wyposażony Oddział Rehabilitacyjny z pododdziałem rehabilitacji neurologicznej oraz Dział Fizjoterapii. Należy dodać, że został on utworzony w ramach inwestycji pn. „Remont i adaptacja budynku kuchni i pralni Powiatowego Szpitala im. Władysława Biegańskiego w Iławie na ośrodek rehabilitacji”, która polegała na adaptacji budynku, w którym w latach ubiegłych funkcjonowała kuchnia i pralnia szpitalna, do pełnienia przedmiotowych funkcji. Zadanie to zostało zrealizowane w ramach

Regionalnego Programu Operacyjnego Warmia i Mazury na lata 2007-2013. Obecnie planuje się adaptację sali gimnastycznej, będącej własnością szpitala, do pełnienia funkcji Centrum Rehabilitacji, w ramach którego nastąpi poszerzenie zakresu usług związanych z rehabilitacją o nowe świadczenia, tj. utworzony zostanie oddział rehabilitacji dziennej i poradnia rehabilitacyjna, których aktualnie Powiatowy Szpital w Iławie w swojej strukturze nie posiada.

Z uwagi na fakt, że planowany do adaptacji obiekt nie spełnia aktualnie wymogów technicznych do utworzenia w nim Centrum Rehabilitacji, konieczna jest jego przebudowa. Planowana inwestycja obejmuje przekształcenie jednokondygnacyjnego budynku sali gimnastycznej, w obiekt wielokondygnacyjny, spełniający wszystkie kryteria, w taki sposób, by możliwe było w nim prowadzenie działalności leczniczej.

Moduł II.

Utworzenie Centrum Zdrowia Psychicznego z Ośrodkiem Opieki Długoterminowej

Niniejszy projekt jest bezpośrednią kontynuacją projektu pn. „Kontynuacja rozbudowy i modernizacji szpitala – rewitalizacja Powiatowego Szpitala w Iławie wraz z zagospodarowaniem przyległego terenu – ETAP I”. Jego realizacja polegać będzie na dalszej przebudowie pawilonu psychiatrycznego w celu uruchomienia Centrum Zdrowia Psychicznego z Ośrodkiem Opieki Długoterminowej. Dotychczas wykonano prace remontowo-budowlane i wykończeniowe na potrzeby Oddziału Terapii Uzależnienia od Alkoholu, a także inne prace związane z modernizacją stolarki okiennej i drzwiowej budynku pawilonu psychiatrycznego oraz zagospodarowaniem terenu wokół budynku. Realizacja niniejszego modułu polegać będzie na wyremontowaniu pozostałych oddziałów psychiatrycznych i adaptacji pomieszczeń pod potrzeby uruchomienia nowych zakresów świadczeń medycznych. Utworzony zostanie Dzienny Oddział Psychiatryczny oraz Zespół Leczenia Środowiskowego oraz zakład opiekuńczo-leczniczy.

Aktualnie pacjenci powiatu Iławskiego mają ograniczony dostęp do świadczeń z zakresu psychiatrii dziennej, leczenia środowiskowego czy zakładu opiekuńczo-

lecniczego/geriatrycznego. Utworzenie Centrum Zdrowia Psychicznego z Ośrodkiem Opieki Długoterminowej zapewni osobom z zaburzeniami psychicznymi wielostronną i powszechnie dostępną opiekę zdrowotną. Osoby, które przebyły ostrą fazę leczenia szpitalnego, mają ukończony proces diagnozowania, leczenia operacyjnego lub intensywnego leczenia zachowawczego i nie wymagają już dalszej hospitalizacji, jednak ze względu na stan zdrowia i stopień niepełnosprawności w samoopiece oraz samopielęgnacji konieczna jest ich stała kontrola lekarska oraz profesjonalna pielęgnacja i rehabilitacja w warunkach oddziału/ośrodka opieki długoterminowej, objęte zostaną całodobową i dzienną opieką.

4.6.2. KARTA TURYSTY OSTRÓDZKO-ŁAWSKIEGO OBSZARU FUNKCJONALNEGO

Podmiotem realizującym projekt jest Gmina Miejska Ława, jako partner Ostródzko-Ławskiego Obszaru Funkcjonalnego, natomiast miejscem jego realizacji są szkoły gimnazjalne i ponadgimnazjalne OIOF. Cel główny zakłada wykorzystanie modelu uczenia się przez doświadczenie w oparciu o wielosektorową współpracę, m.in. z uczelniami wyższymi oraz przedstawicielami branży turystycznej. W wyniku realizacji projektu nastąpi wzrost integracji społecznej oraz ukierunkowanie rozwoju najmłodszych mieszkańców na zdobycie i kreowanie kluczowych kompetencji poprzez samorozwój i czerpanie wiedzy w oparciu o rzeczywiste potrzeby rynku. W ramach projektu planowane są następujące działania:

1. Podniesienie świadomości uczniów i nauczycieli w zakresie posiadanych zasobów lokalnych poprzez warsztaty, szkolenia, wizyty studyjne,
2. Nawiązanie współpracy międzysektorowej z uczelniami wyższymi, przedsiębiorcami,
3. Szkolenia dla uczniów i nauczycieli w zakresie kształtowania kompetencji kluczowych: kreatywność, innowacyjność, przedsiębiorczość, umiejętności przyrodniczo – matematyczne, umiejętności w zakresie technologii informacyjno-komunikacyjnych,
4. Spotkania, szkolenia, wizyty studyjne, dobre praktyki dla przedstawicieli branży turystycznej,

5. Zaangażowanie uczniów szkół OIOF i wypracowanie nowych produktów turystycznych: gry terenowe, komputerowe, platforma internetowa, parki tematyczne, wydłużenie sezonowości.
6. Doposażenie bazy dydaktycznej w celu utworzenia klas tematycznych (tworzenie warunków do nauczania eksperymentalnego, pracownie w szkołach OIOF, w każdej gminie inny zakres tematyczny), ukierunkowanych na inteligentne specjalizacje regionu.

Realizacja projektu ma przeciwdziałać problemom w sferze edukacji w Ławie, wśród których wymienia się:

- nieefektywny system edukacji,
- niski poziom kompetencji i zaangażowania wśród nauczycieli,
- niewystarczająca baza dydaktyczna,
- niski poziom rozwoju kompetencji kluczowych i społecznych wśród uczniów.

Ponadto, projekt przeciwdziałać będzie problemom rozwoju miasta Ławy:

- brak wspólnej oferty turystycznej OIOF,
- niewystarczający stan wiedzy na temat posiadanych zasobów lokalnych,
- sezonowość oferty turystycznej,
- niski poziom wzajemnego zaufania wśród podmiotów z branży turystycznej,
- brak współpracy międzyinstytucjonalnej,
- brak środków finansowych na realizację zadania.

Efekty realizacji niniejszego projektu widoczne będą w długiej perspektywie czasowej, co jest cechą charakterystyczną projektów *miękkich*. Rozwój kapitału ludzkiego i społecznego grup docelowych, jakimi są uczniowie gimnazjów i szkół średnich, wpłynie w dłuższym horyzoncie czasowym na rozwój społeczno-gospodarczy Ławy oraz całego Ostródzko-Ławskiego Obszaru Funkcjonalnego. Z uwagi na fakt, iż projekt nie jest dedykowany wyłącznie mieszkańcom obszaru rewitalizacji, został uwzględniony w niniejszym dokumencie jako projekt komplementarny.

4.6.3. MODERNIZACJA BUDYNKÓW MIESZKALNYCH REJONU UL. JASIELSKIEJ

Proponuje się realizację projektu komplementarnego w stosunku do Projektu Zintegrowanego Kompleksowej Rewitalizacji Rejonu ul. Jasielskiej, który polegać będzie na modernizacji budynków mieszkalnych znajdujących się w rejonie osiedla. Argumentem przemawiającym za wdrożeniem niniejszego projektu jest potrzeba zachowania kompleksowości procesu rewitalizacji. Zakres projektu obejmować będzie m.in. remont stolarki okiennej i drzwiowej, remont pomieszczeń wspólnych oraz renowację elewacji.

4.6.4. PROJEKTY REALIZOWANE PRZEZ WARMIŃSKO-MAZURSKI ZAKŁAD DOSKONALENIA ZAWODOWEGO W OLSZTYNIE

Z uwagi na fakt, że projekty realizowane przez Warmińsko-Mazurski Zakład Doskonalenia Zawodowego w Olsztynie nie są dedykowane wyłącznie mieszkańcom obszarów rewitalizacji, zostały one zaliczone do przedsięwzięć komplementarnych. Należą do nich:

- Akademia Rozwoju,
- E-kompetencje bez barier,
- Ku pracy!,
- Projekt praca,
- Siła Iławy,
- Młoda Siła.

Obszarem realizacji przedmiotowych projektów jest podregion elbląski, powiat iławski lub miasto Iława, z czego wynika zasadność uwzględnienia niniejszych projektów jako komplementarne. Należy jednak dodać, iż zakresem przedmiotowym obejmują one osoby o najtrudniejszej sytuacji zawodowej, dlatego też w szczególności związane są z mieszkańcami zagrożonymi wykluczeniem społecznym, zamieszkującymi obszary rewitalizacji.

Akademia Rozwoju

Głównym celem projektu jest podniesienie poziomu kompetencji i umiejętności min. 1000 osób o niskich kwalifikacjach lub z grupy wiekowej 50+ w zakresie języków obcych, ICT oraz zarządzania projektem, zamieszkujące, zatrudnione lub pobierające nauki na terenie danego subregionu elbląskiego, lub spoza subregionu, o ile zamieszkują, pracują lub pobierają naukę na terenie województwa warmińsko-mazurskiego. W celu zapewnienia stałego kontaktu uczestników oraz zwiększenia efektywności poszukiwania ofert pracy powstanie 7 Punktów Konsultacyjnych (jeden w Iławie), w ramach których świadczone będzie wszystkim uczestnikom doradztwo w zakresie wyboru szkolenia, pomoc w rozliczeniu udzielonego wsparcia i w sytuacjach tego wymagających organizacja egzaminów potwierdzających nabyte kompetencje. W każdym z punktów osoba zainteresowana napisze test weryfikujący jej poziom znajomości tematyki, jaką są: zainteresowania z zakresu ICT, języków obcych czy zarządzania projektem. Odbędą się spotkania konsultacyjne z doradcą, który pomoże jej w znalezieniu najlepiej do jej potrzeb dostosowanej oferty oraz określi zakres wsparcia towarzyszącego. Każdy uczestnik partycypuje w maks. 20% kosztów poniesionych w związku z jego udziałem w projekcie

E-kompetencje bez barier

Cel główny projektu zakłada zwiększenie stopnia oraz poprawę umiejętności korzystania z Internetu, w tym z e-usług publicznych, min. 8000 mieszkańców 63 gmin z województwa warmińsko-mazurskiego i mazowieckiego do VI 2019 roku.

Ponadto projekt ma przyczynić się do:

- rozwoju kompetencji cyfrowych umożliwiających stworzenie popytu na Internet oraz technologie informacyjno-komunikacyjne,
- nabycia umiejętności korzystania z e-usług, począwszy od nauki obsługi komputera i Internetu jak i rozwijanie umiejętności bardziej zaawansowanych,

- stworzenia trwałych mechanizmów podnoszenia kompetencji cyfrowych na poziomie lokalnym.

Na obszarze Gminy Miejskiej Ława przewiduje się objęcie wsparciem ok. 234 mieszkańców. Zgodnie z założeniami projekt przewiduje zwiększenie stopnia oraz poprawę umiejętności korzystania z Internetu poprzez oferowane wsparcie szkoleniowe, wypracowane przez uprzednio przygotowanych do tego lokalnych trenerów, w dwóch obszarach:

1. kompetencji twardych (informatycznych i informacyjnych) poprzez ofertę szkoleń wprowadzających mających na celu nabycie (stopień podstawowy) lub poszerzenie (stopień zaawansowany) wiedzy i umiejętności m.in. w zakresie:
 - a. obsługi urządzeń cyfrowych takich, jak: komputer/laptop i jego urządzenia peryferyjne, tablet oraz smartfon,
 - b. obsługi programów komputerowych takich, jak: edytory tekstu, arkusze kalkulacyjne, programy do prezentacji, programy do obróbki zdjęć oraz obsługi poczty elektronicznej,
 - c. pracy z informacją, w tym: obsługa i nawigacja przeglądarek internetowych - wyszukiwanie informacji w Internecie, sposoby weryfikacji informacji w Internecie, bezpieczeństwo wizerunku i ochrona danych osobowych w Internecie,
2. kompetencji miękkich (cyfrowych będących efektem synergii kompetencji informatycznych i informacyjnych, wykorzystywanych w różnych obszarach życia codziennego tj. edukacja, sprawy codzienne, finanse, relacje z bliskimi, praca i rozwój zawodowy, zdrowie, odpoczynek i hobby, sprawy obywatelskie czy sprawy religijne), poprzez krótkie warsztaty i pogadanki, w ramach tematycznych kółek zainteresowań.

Adekwatnie do zidentyfikowanych potrzeb, na terenie każdej gminy uczestniczącej w projekcie przewiduje się utworzenie odpowiednio wyposażonych E-Klubów (min. 2), będących punktem swoistego centrum e-informacji i e-usług publicznych, dającym możliwość nieodpłatnego skorzystania z aplikacji e-administracji i e-usług i jednocześnie będących miejscem szkoleń i spotkań kółek wzajemnych cyfrowych zainteresowań.

Na terenie Miasta Iława planuje się utworzenie E-Klubu w dotychczasowym punkcie PIAP – w Miejskiej Bibliotece Publicznej oraz w Centrum Edukacji w Iławie przy ul. Grunwaldzkiej 13. Oba punkty znajdują się na obszarze A rewitalizacji.

Ku Pracy!

Celem projektu jest zwiększenie szans zatrudnienia 30 niepracujących mieszkańców powiatu iławskiego w wieku powyżej 30 lat do marca 2017 roku. Projekt przewiduje kompleksowe i zindywidualizowane podejście do każdego z uczestników, oferując szeroki katalog form wsparcia (od poradnictwa zawodowego i ustalenia indywidualnej ścieżki dalszej kariery, poprzez kursy i szkolenia pozwalające nabyć kwalifikacje zawodowe lub uzyskać uprawnienia zawodowe, do staży w przedsiębiorstwach, kończąc na pośrednictwie pracy i zatrudnieniu, przewidzianym dla co najmniej 29-39% uczestników, w zależności od kategorii, do której należą, jeszcze w ramach projektu). Miejscem realizacji projektu jest Centrum Edukacji w Iławie na ul. Grunwaldzkiej 13.

Projekt Praca

Celem projektu jest przedłużenie aktywności zawodowej dla min. 99 osób poprzez udzielenie wsparcia doradczo-szkoleniowego i inwestycyjnego łącznie 178 osobom, objętym restrukturyzacją lub reorganizacją, bądź zwolnionym z pracy z przyczyn dotyczących zakładu pracy w okresie nie dłuższym niż 6 miesięcy przed dniem przystąpienia do projektu. Warunkiem koniecznym do wzięcia udziału w projekcie jest zamieszkanie na terenie subregionu elbląskiego. W ramach projektu przewidziano realizację ścieżki szkoleniowej, dotacyjnej oraz wsparcie mobilności zatrudnieniowej uczestników (dodatek relokacyjny).

W ramach ścieżki szkoleniowej zaproponowane zostaną szkolenia zawodowe dla 130 osób pozwalające na zdobycie lub podwyższenie kwalifikacji poszukiwanych na rynku pracy oraz zrealizowane zostaną dla ok. 70% uczestników 3-miesięczne staże.

W efekcie tych działań przewiduje się, że kwalifikacje zawodowe podniesie lub nabędzie 111 osób. W ramach ścieżki dotacyjnej dla 40 osób przyznana zostanie jednorazowe wsparcie

finansowe na założenie i prowadzenie działalności gospodarczej. Młodym przedsiębiorcom w miarę ich potrzeb świadczone będzie doradztwo biznesowe przez okres maks. 12m-cy prowadzenia działalności gospodarczej.

Siła Ławy

Głównym celem projektu jest podjęcie aktywności społeczno-zawodowej przez min. 23 osoby zamieszkujące Ławę, zagrożone ubóstwem lub wykluczeniem społecznym, z grupy 40 osób objętych wsparciem. Wśród 23 osób, które podjęły aktywność społeczno-zawodową min. 10 powinny być objęte efektywnym zatrudnieniem. Projekt zakłada aktywne włączenie instytucji wspierających osoby zagrożone wykluczeniem społecznym.

Planowane działania projektowe:

- stworzenie klubu pn. „OAZA”,
- wsparcie psychologiczne i doradcze dla uczestników projektu i ich rodzin,
- realizacja szkoleń z zarządzania czasem, posługiwania się językiem łatwym w sprawach urzędowych itp.,
- Aktywizacja zawodowa poprzez: szkolenia, płatne staże, przygotowanie szkoleniowe do założenia przedsiębiorstwa socjalnego,
- Pomoc dzieciom rodziców wykluczonych lub zagrożonych wykluczeniem społecznym.

Młoda siła

Celem projektu jest zwiększenie do końca 2017 roku szans zatrudnienia 133 niepracujących i nieuczących się mieszkańców subregionu elbląskiego w wieku do 30 lat (tzw. „młodzież NEET”). Projekt ma polepszyć sytuację życiową i zawodową osób młodych, w wieku do 30 lat, które nie pracują ani nie uczą się. Uczestnikami projektu są osoby młode, wkraczające dopiero w dorosłe życie zawodowe, nieposiadające bagażu doświadczenia i w związku z tym niepotrafiące wytyczyć optymalnie dalszej ścieżki kariery. Wskutek niskiej aktywności życiowej (nie uczą się, nie pracują) dotyka ich także zniechęcenie i apatia, co rodzi potrzebę

działań motywacyjnych, aby wydobyć je z kręgu bierności. Brak pracy oznacza także brak płacy, czyli implikuje trudną sytuację finansową. Część uczestników potrzebuje nabycia lub aktualizacji kwalifikacji zawodowych (wcześniejsze błędne decyzje życiowe, co do kierunku edukacji okazały się chybione, zostawiając ich z wykształceniem, które nie jest adekwatne do potrzeb rynku pracy), część potrzebuje nabrać doświadczenia zawodowego, a część – obu tych form. Projekt przewiduje kompleksowe i zindywidualizowane podejście do każdego z uczestników, oferując szeroki katalog form wsparcia (od poradnictwa zawodowego i ustalenia indywidualnej ścieżki dalszej kariery, poprzez kursy i szkolenia pozwalające nabyć kwalifikacje zawodowe lub uzyskać uprawnienia zawodowe, do staży w przedsiębiorstwach, kończąc na pośrednictwie pracy i zatrudnieniu, przewidzianym dla co najmniej 35-43% uczestników jeszcze w ramach projektu). Na terenie Miasta Iławy realizacja projektu będzie miała miejsce w Centrum Edukacji na ul. Grunwaldzkiej 13.

4.6.5. MODERNIZACJA BUDYNKÓW SZKOLNYCH NA CELE OŚWIATOWE PRZY UL. MIEROSŁAWSKIEGO 10 W IŁAWIE

Celem projektu jest poprawa warunków kształcenia oraz zmiana jakości przestrzeni publicznej w centrum miasta poprzez zmianę stanu technicznego istniejącej infrastruktury, w tym społecznej, wykorzystywanej na cele edukacyjne i oświatowe. Dzieciom i młodzieży zapewnione zostaną odpowiednie warunki do rozwoju i nauki poprzez zwiększenie powierzchni edukacyjnej sal lekcyjnych oraz infrastruktury komunikacyjnej, w tym wind. Pozwoli to na prowadzenie zajęć edukacyjnych w klasach integracyjnych.

Aktualnie uczniowie Zespołu Placówek Szkolno-Wychowawczych w Iławie, jak również uczniowie Zespołu Szkół im. Konstytucji 3 Maja w Iławie mają utrudnione warunki nauczania z uwagi na ograniczoną liczbę sal lekcyjnych. Placówki charakteryzuje brak przestrzeni i niedostosowanie jej struktury do obecnych standardów prowadzenia procesu edukacyjnego dla dzieci i młodzieży z różnymi dysfunkcjami, w tym autyzmem, zespołem Aspergera oraz niepełnosprawnościami sprzężonymi. W związku ze stale zwiększającą się

liczbą dzieci z ww. niepełnosprawnościami, konieczne jest uzyskanie dodatkowych pomieszczeń w celu prawidłowego funkcjonowania Ośrodka Szkolno-Wychowawczego w Iławie. Ponadto w Ośrodku kształcą się dzieci z ościennego powiatu nowomiejskiego ze względu na brak podobnych placówek na jego terenie.

Zakres projektu obejmuje rozbudowę wraz z nadbudową o jedną kondygnację części kompleksu budynków Zespołu Szkół im. Konstytucji 3 Maja w Iławie oraz Zespołu Placówek Szkolno-Wychowawczych w Iławie. Nadbudowa planowana jest na budynku warsztatów oraz łącznika pomiędzy nim a budynkiem internatu tworząc razem plan zbliżony do litery L. Nadbudowa nie będzie naruszała proporcji poszczególnych części budynku istniejącego, ani też wzajemnych relacji pomiędzy nimi. Istniejący budynek zostanie wyeksponowany poprzez gruntowną renowację fasad oraz nadbudowę kondygnacji w nowej, innej formie tak, by nie stanowiła prostego przedłużenia istniejącego budynku oraz nie zakłócała jego struktury. Nadbudowana kondygnacja będzie w całości przeznaczona na cele oświatowe. Projektowana nadbudowa może w znacznym stopniu przyczynić się do uatrakcyjnienia i wyeksponowania wartości istniejącego budynku. Burmistrz Miasta Iławy zaopiniował pozytywnie koncepcję architektoniczno-urbanistyczną oraz studium krajobrazu przedmiotowej inwestycji.

4.6.6. POZOSTAŁE PROJEKTY KOMPLEMENTARNE

Zmniejszenie skali problemów środowiskowych, które w przypadku Miasta Iława odnoszą się głównie do nieefektywnych systemów grzewczych, jest jednym z aspektów rewitalizacji, sprzyjających prowadzeniu kompleksowych, wielopłaszczyznowych działań w celu wyprowadzenia obszarów rewitalizacji ze stanu kryzysowego. Redukcja skali problemu odbywa poprzez wykorzystanie odnawialnych źródeł energii w infrastrukturze społecznej i sektorze mieszkaniowym oraz wspieranie efektywności energetycznej. Poniżej przedstawiony został katalog projektów komplementarnych w stosunku do głównych przedsięwzięć rewitalizacyjnych, których realizacja pozytywnie wpłynie na jakość

środowiska życia człowieka, a także umożliwi obniżenie kosztów generowanych przez nieefektywne systemu grzewcze. Są to:

- Termomodernizacja budynku Samorządowej Szkoły Podstawowej nr 2 przy ul. Andersa 7,
- Termomodernizacja budynku Samorządowej Szkoły Podstawowej nr 3 przy ul. Niepodległości 11a,
- Termomodernizacja budynku Przedszkola Miejskiego nr 2 przy ul. Kasprowicza 3,
- Termomodernizacja budynku Przedszkola Miejskiego nr 5 przy ul. Andersa 8a,
- Termomodernizacja budynku Przedszkola Miejskiego nr 6 przy ul. Wiejskiej 3,
- Termomodernizacja budynku Miejskiej Biblioteki Publicznej przy ul. Kazimierza Jagiellończyka 3,
- Termomodernizacja budynku Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej, przy ul. Grunwaldzkiej 6a,
- Termomodernizacja budynków użyteczności publicznej Powiatu Iławskiego mających swoje siedziby na terenie miasta Iławy,
- Projekty zakładające termomodernizacje budynków mieszkalnych-komunalnych,
- Poprawa efektywności energetycznej budynków mieszkalnych (projekty realizowane przez Spółdzielnię Mieszkaniową Lokatorsko-Własnościową „Praca” oraz projekty realizowane przez Spółdzielnię Mieszkaniową „Przyszłość”),
- Poprawa efektywności energetycznej przedsiębiorstw i placówek usługowych,
- Modernizację obiektu spółki Energetyka Ciepła Sp. z o.o.

3.7.MECHANIZMY ZAPEWNIENIA KOMPLEMENTARNOŚCI

Komplementarność polega na uzupełnianiu się projektów i zapobieganiu ich powielania, dzięki czemu efekty podejmowanych działań będą wzmocnione, a środki wydatkowane będą bardziej racjonalnie.

Wymogiem koniecznym dla wspierania projektów rewitalizacyjnych jest zapewnienie ich komplementarności w różnych wymiarach, w szczególności komplementarności przestrzennej, problemowej, proceduralno-instytucjonalnej, międzyokresowej oraz źródeł finansowania.

3.7.1. KOMPLEMENTARNOŚĆ PRZESTRZENNA

Komplementarność przestrzenna planowanych do realizacji działań w przypadku Projektu Zintegrowanego I związana jest z koncentracją przestrzenną działań w obrębie obszaru charakteryzującego się największym nasileniem negatywnych zjawisk społecznych oraz przestrzenno-funkcjonalnych. Koncentracja działań pozwoli na kompleksową rewitalizację rejonu ul. Jasielskiej, której efekty oddziaływać będą na obszar rewitalizacji B, a nawet wykraczać poza jego granice.

Między Modułami Projektu Zintegrowanego II zachodzi natomiast efekt synergii, gdyż wszystkie realizowane w ramach przedmiotowego przedsięwzięcia projekty dotyczą działań w przestrzeniach publicznych zlokalizowanych na obszarach rewitalizacji A oraz B, których konsekwencją będzie nie tylko poprawa jakości tych przestrzeni, ale również aktywizacja osób zagrożonych wykluczeniem społecznym, szerzenie kultury i historii, rozwijanie wśród dzieci kompetencji kluczowych, czy też rozwój turystyki. Należy przy tym podkreślić, że część działań w ramach Modułu III PZ II podejmowanych jest poza obszarem rewitalizacji A, jednak w sąsiedztwie obszaru rewitalizacji B, co oznacza, że efekt uzyskany w wyniku realizacji

niniejszego przedsięwzięcia oddziaływać będzie w dużym stopniu na ten obszar. Dwa moduły Parku Tematycznego realizowane będą natomiast poza obszarem rewitalizacji, jednak z uwagi na skalę projektu oraz oczekiwane efekty jego realizacji znacznie przyczynią się do zwalczenia problemu bezrobocia oraz aktywizacji społeczno-zawodowej mieszkańców obu obszarów rewitalizacji. Dodać przy tym należy, że Projekty Zintegrowane są powiązane przestrzennie – część projektów w ramach Projektu Zintegrowanego II realizowanych będzie na obszarze rewitalizacji B (Moduł II i składowa Modułu IV), natomiast podmioty ekonomii społecznej, którym zlecona zostanie pielęgnacja roślin na terenach realizacji Modułu III ZP II oraz obsługa części stanowisk pracy w ramach Modułu IV ZP II, znajdujących się na obszarze rewitalizacji A mają swoją siedzibę na obszarze rewitalizacji B.

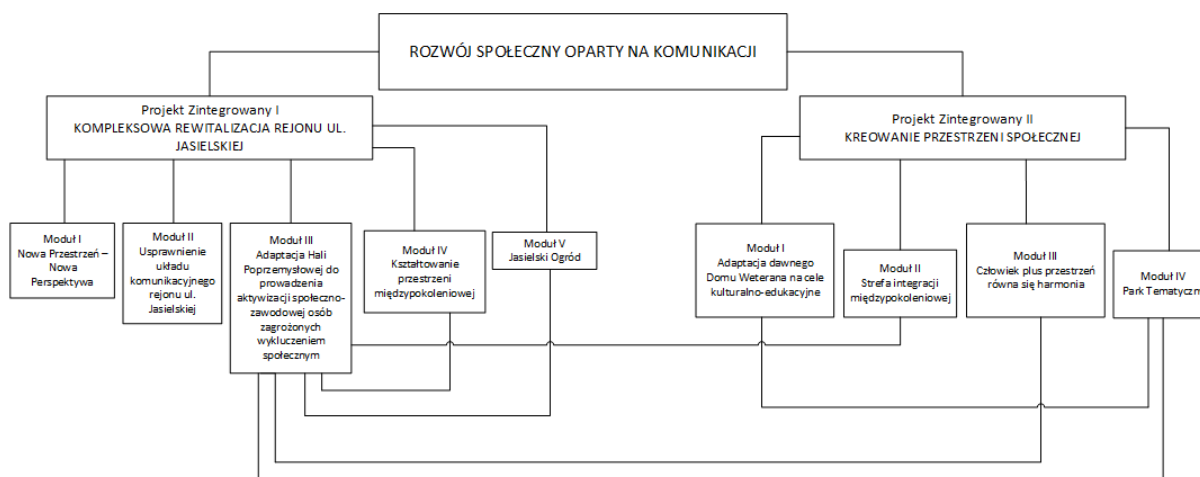
Projekty komplementarne związane z poprawą efektywności energetycznej budynków użyteczności publicznej oraz budynków mieszkalnych realizowane są na obszarach rewitalizacji, co oznacza, iż przyczyniają się one w bezpośredni sposób do rozwiązania problemów technicznych zidentyfikowanych na obszarach rewitalizacji. Miejscem realizacji projektów Warmińsko-Mazurskiego Zakładu Doskonalenia Zawodowego w Olsztynie jest podregion elbląski, powiat ławski oraz miasto Ława, jednak z powodu zakresu merytorycznego programów, upatruje się ich wpływu na wyprowadzenie obszarów rewitalizacji ze stanu kryzysowego.

3.7.2. KOMPLEMENTARNOŚĆ PROBLEMOWA

Mechanizm zapewnienia komplementarności problemowej między Projektami Zintegrowanymi przedstawia poniższy schemat.

Rysunek 42 Schemat powiązań pomiędzy projektami zintegrowanymi

Źródło: opracowanie własne

Między poszczególnymi modułami zachodzi szereg zależności, które można scharakteryzować w odniesieniu do poszczególnych aspektów rewitalizacji. Realizacja Projektu Zintegrowanego I będzie oddziaływać w następujący sposób na obszar rewitalizacji B:

- z efektów realizacji **Modułu II** polegającego na usprawnieniu lokalnego układu komunikacyjnego rejonu ul. Jasielskiej korzystać będą w szczególności mieszkańcy obszaru rewitalizacji, a także obszaru całego miasta, bowiem uruchomione zostanie nowe połączenie transportowe, między ulicami Gdańską oraz Wiejską, którego funkcjonowanie przyczyni się do rozładowania ruchu ul. 1 Maja, a także poprawi możliwość dojazdu do hal przemysłowych, planowanych do zaadaptowania na potrzeby działalności podmiotów ekonomii społecznej, a także jako elementu Parku Tematycznego;
- największy wpływ na obszar rewitalizacji B będzie miała realizacja **Modułu III**, z uwagi na fakt, że działające tu podmioty ekonomii społecznej, mogą zrzeszać osoby zagrożone

wykluczeniem społecznym zarówno z rejonu ul. Jasielskiej, obszaru rewitalizacji B, jak i obszaru rewitalizacji A, a nawet obszaru całego miasta;

- wspomniane podmioty ekonomii społecznej organizować będą prace w następujących lokalizacjach:
 - skwer przy ul. Jasielskiej (zarówno w ramach Modułu IV, jak i Modułu V ZP I),
 - teren realizacji Modułu II ZP II - Strefa Integracji Międzypokoleniowej,
 - teren Parku Tematycznego we wszystkich lokalizacjach (Moduł IV ZP II, Moduł I ZP II, Moduł III ZP I),
 - 3 lokalizacje realizacji Modułu III ZP II – Człowiek plus przestrzeń równa się harmonia.

Należy dodać, że niniejsze podmioty nie muszą zaprzestać na realizacji wyłącznie ww. zleceń. Możliwa jest realizacja zadań poza obszarem rewitalizacji, jednak bez realizacji Modułów IV i V ZP I oraz Modułów II, III i IV ZP II osoby aktywizowane przez podmioty ekonomii społecznej zaangażowane w ich realizację nie otrzymają szansy nabycia oraz rozwoju umiejętności praktycznych, a także nie otrzymają szansy wykazania się i wygenerowania w sobie pozytywnych w aspekcie pracy zawodowej cech charakteru;

- Realizacja **Modułu I** jest niezbędna z punktu widzenia realizacji Modułu II ZP I oraz, co za tym idzie, Modułu III ZP I (bez niezbędnych rozbiórek nie będzie możliwości budowy przejazdu między ulicami Gdańską i Wiejską z uwzględnieniem podłączenia ul. Jasielskiej, natomiast bez realizacji tejże inwestycji będą istniały trudności w dostosowaniu hal poprodukcyjnych do pełnienia nowych funkcji, w tym elementu Parku Tematycznego). Realizacja Modułu I ma ponadto znaczny wpływ na uzyskanie oczekiwanych efektów realizacji przedsięwzięć zawartych w Modułach IV i V (jeśli nie zostaną zburzone mury i inne wskazane zdegradowane obiekty, rewaloryzacja terenu

zieleni oraz organizowanie tu wydarzeń o charakterze społecznym przy obecności zdegradowanego otoczenia nie będzie tak efektywne i skuteczne, jak się przewiduje);

- **Moduł IV i Moduł V** łączy możliwość uzyskania efektu mnożnikowego, gdyż zorganizowanie wydarzenia społecznego na zdegradowanym terenie zieleni nie przyniesie pożądanego skutku, jeśli jednym z celów owego wydarzenia jest celebrowanie przeprowadzonych działań. Realizacja Modułu IV bez wcielenia w życie Modułu V będzie natomiast zaprzepaszczeniem szansy na aktywizację społeczną i rozwój kapitału społecznego mieszkańców oraz rozbudzenie w nich świadomości lokalnej.

W celu zapewnienia pełnej komplementarności problemowej Projektu Zintegrowanego I proponuje się zrealizowanie projektu komplementarnego polegającego na modernizacji budynków mieszkalnych rejonu ul. Jasielskiej, który stanowić będzie uzupełnienie działań realizowanych w rejonie ul. Jasielskiej. Zapewni to pełną komplementarność problemową związaną z rewitalizacją w aspektach: społecznym, gospodarczym, przestrzenno-funkcyjnym, technicznym i środowiskowym.

Komplementarność problemowa Projektu Zintegrowanego II związana jest z zależnościami pomiędzy poszczególnymi modułami:

- Realizacja **Modułu I** jest elementem komplementarnym względem **Modułu IV** (wprowadzona do domu weterana funkcja będzie stanowiła jednocześnie element Parku Tematycznego, tworzonego w ramach Modułu IV),
- **Moduł II** jest ściśle powiązany z **Modułem III PZ I**, co zostało wskazane przy opisie komplementarności problemowej PZ I. Zasięg efektów realizacji projektu Strefa Integracji Międzypokoleniowej znacznie wykracza poza obszar rewitalizacji, gdyż obejmuje uczniów dzieci w wieku przedszkolnym, uczniów szkół podstawowych, osób starszych i niepełnosprawnych, zamieszkałych na terenie całego miasta. Materialny efekt realizacji niniejszego przedsięwzięcia, jakim jest wysokiej jakości teren zieleni

urządzonej położony w centralnej części obszaru rewitalizacji B, będzie natomiast oddziaływać w szczególności na przedmiotowy obszar rewitalizacji,

- Między **Modułem III PZ II**, a Modułem III PZ I zachodzi efekt synergii, który został wskazany podczas opisu komplementarności problemowej PZ I.

Należy zwrócić uwagę na pewną koncentrację merytoryczną działań proponowanych do realizacji w ramach Projektu Zintegrowanego II, które skupiają się głównie na przestrzeniach publicznych, jednak skutki ich realizacji w połączeniu z zachodzącymi efektami synergii z modułami Projektu Zintegrowanego I powodują, że oprócz skutków widocznych w przestrzeni występują korzyści o charakterze społecznym (aktywizacja społeczno-zawodowa osób zagrożonych wykluczeniem społecznym) i gospodarczym (wzrost atrakcyjności turystycznej obszaru), którymi objęte są zarówno obszary rewitalizacji, jak i obszar całego miasta.

Komplementarność problemowa projektów komplementarnych prezentuje się następująco:

- Realizacja projektu **Karta Turysty Ostródzko-Ławskiego Obszaru Funkcjonalnego** zakłada działania w sferze społecznej (edukacja), dzięki którym w dłuższej perspektywie czasowej, osiągnięty zostanie skutek gospodarczy,
- Projekty planowane do realizacji przez **Warmińsko-Mazurski Zakład Doskonalenia Zawodowego w Olsztynie** są bezpośrednim działaniem w sferze społecznej,
- Efekty realizowanych przez **Powiatowy Szpital im. Władysława Biegańskiego w Ławie** projektów ocenić należy z perspektywy sfery społecznej,
- Realizacja projektu **Modernizacja budynków szkolnych na cele oświatowe przy ul. Mierosławskiego 10 w Ławie** wpłynie na poprawę jakości kształcenia, w szczególności specjalnego, co przyczyni się do integracji społecznej, a także aktywizacji i rozwoju kapitału ludzkiego i społecznego osób z niepełnosprawnościami,

- Projekty związane z poprawą efektywności energetycznej budynków, skutkujące jakością środowiska życia człowieka, a także zmniejszeniem kosztów generowanych przez nieefektywne systemy grzewcze.

Powyższe projekty komplementarne stanowią uzupełnienie podstawowych przedsięwzięć.

3.7.3. KOMPLEMENTARNOŚĆ PROCEDURALNO-INSTITUCJONALNA

Komplementarność proceduralno-institutionalna oznacza konieczność takiego zaprojektowania systemu zarządzania programem rewitalizacji, który pozwoli na efektywne współdziałanie na jego rzecz różnych instytucji oraz wzajemne uzupełnianie się i spójność procedur.

Komplementarność proceduralno-institutionalną zapewni system zarządzania programem rewitalizacji, który szczegółowo został opisany w realizacji zasady partnerstwa i partycypacji, w którym zaleca się przekazanie działań koordynujących Centrum Organizacji Pozarządowych (COP) mającemu siedzibę w Ośrodku Psychoedukacji, Profilaktyki Uzależnień i Pomocy Rodzinie w Iławie przy ul. Chełmińskiej 1 oraz współpracujący z COP Pełnomocnik ds. rewitalizacji odpowiedzialny m.in. za zarządzanie i monitorowanie LPR.

3.7.4. KOMPLEMENTARNOŚĆ MIĘDZYOKRESOWA

Istotnym aspektem procesu rewitalizacji jest prowadzenie działań rewitalizacyjnych w sposób ciągły i spójny, zapewniający trwałość realizowanych przedsięwzięć, co stanowi wyraz komplementarności międzyokresowej.

Działania rewitalizacyjne realizowane w okresie 2007-2013, zgodnie z ww. zasadą komplementarności międzyokresowej, mogą być kontynuowane i uzupełniane poprzez np. realizację projektów komplementarnych, w tym o charakterze społecznym, współfinansowanych w ramach perspektywy finansowej Unii Europejskiej na lata 2014-2020.

Proces rewitalizacji, zaplanowany w ramach niniejszego dokumentu, jest kontynuacją działań realizowanych w Iławie, dla których ramy wyznaczał poprzedni Lokalny Program Rewitalizacji Miasta Iława.

W poniższej tabeli zostały przedstawione zrealizowane projekty rewitalizacyjne na terenie Miasta Iława.

Tabela 33 Rewitalizacyjne projekty zrealizowane na terenie Miasta Iława.

L.p.	Nawa projektu	Źródło finansowania	Beneficjent
1.	Remont i adaptacja budynku kuchni i pralni Powiatowego Szpitala im. Władysława Biegańskiego w Iławie na ośrodek rehabilitacji	Działanie 4.2 Rewitalizacja miast; Regionalny Program Operacyjny Warmia i Mazury na lata 2007-2013	Powiatowy Szpital im. Władysława Biegańskiego w Iławie
2.	Rozbudowa i modernizacja obiektu Powiatowego Szpitala w Iławie - pomieszczenia bryły A wraz z zagospodarowaniem przyległego terenu - ETAP I	Działanie 4.2 Rewitalizacja miast; Regionalny Program Operacyjny Warmia i Mazury na lata 2007-2013	Powiat Iławski
3.	Rozbudowa i modernizacja obiektu Powiatowego Szpitala w Iławie - Oddział Neurologiczny i administracja szpitala - ETAP II	Działanie 4.2 Rewitalizacja miast; Regionalny Program Operacyjny Warmia i Mazury na lata 2007-2013	Powiatowy Szpital im. Władysława Biegańskiego w Iławie
4.	Kontynuacja rozbudowy i modernizacji szpitala - rewitalizacja Powiatowego Szpitala w Iławie wraz	Działanie 4.2 Rewitalizacja miast; Regionalny Program	Powiatowy Szpital im. Władysława Biegańskiego w

	z zagospodarowaniem przyległego terenu - ETAP I	Operacyjny Warmia i Mazury na lata 2007-2013	Iławie
5.	Budowa boiska sportowego wraz z drogą dojazdową przy ul. Sienkiewicza w Iławie	Działanie 4.2 Rewitalizacja miast; Regionalny Program Operacyjny Warmia i Mazury na lata 2007-2013	Gmina Miejska Iława
6.	Zagospodarowanie terenu przy Gimnazjum Nr 2 w Iławie	Działanie 4.2 Rewitalizacja miast; Regionalny Program Operacyjny Warmia i Mazury na lata 2007-2013	Gmina Miejska Iława
7.	Rewitalizacja terenu z poprawą estetyki przestrzeni publicznej przy Zespole Szkół im. Bohaterów Września 1939 Roku w Iławie	Działanie 4.2 Rewitalizacja miast; Regionalny Program Operacyjny Warmia i Mazury na lata 2007-2013	Powiat Iławski
8.	Rewitalizacja i poprawa estetyki przestrzeni publicznej przy Zespole Szkół im. Konstytucji 3 Maja w Iławie oraz Zespole Placówek Szkolno-Wychowawczych w Iławie	Działanie 4.2 Rewitalizacja miast; Regionalny Program Operacyjny Warmia i Mazury na lata 2007-2013	Powiat Iławski
9.	Poprawa warunków technicznych i estetyki wyglądu budynków przy ul. Smolki 2A, Smolki 6 i Asnyka 5A w	Działanie 4.1. Humanizacja blokowisk Poddziałanie 4.1.1. Poprawa	Spółdzielnia Mieszkaniowa Lokatorsko-Własnościowa

	Iławie	warunków technicznych budynków zrealizowanych w technologii z wielkiej płyty; Regionalny Program Operacyjny Warmia i Mazury na lata 2007-2013	"Praca" w Iławie
10.	Rozbudowa i unowocześnienie zaplecza społeczno-wychowawczego w budynku przy ul. Okulickiego 1A w Spółdzielni Mieszkaniowej Lokatorsko-Własnościowej "PRACA" w Iławie	Działanie 4.1. Humanizacja blokowisk Poddziałanie 4.1.1. Poprawa warunków technicznych budynków zrealizowanych w technologii z wielkiej płyty; Regionalny Program Operacyjny Warmia i Mazury na lata 2007-2013	Spółdzielnia Mieszkaniowa Lokatorsko-Własnościowa "Praca" w Iławie
11.	Poprawa warunków technicznych i estetyki wyglądu budynków należących do Spółdzielni Mieszkaniowej Lokatorsko-Własnościowej "PRACA" w Iławie - projekt VI	Działanie 4.1. Humanizacja blokowisk Poddziałanie 4.1.1. Poprawa warunków technicznych budynków zrealizowanych w technologii z wielkiej płyty; Regionalny Program Operacyjny Warmia i Mazury na	Spółdzielnia Mieszkaniowa Lokatorsko-Własnościowa "Praca" w Iławie

		lata 2007-2013	
12.	Poprawa warunków technicznych i estetyki wyglądu budynków należących do Spółdzielni Mieszkaniowej Lokatorsko-Własnościowej "PRACA" w Iławie- projekt VII	Działanie 4.1. Humanizacja blokowisk Poddziałanie 4.1.1. Poprawa warunków technicznych budynków zrealizowanych w technologii z wielkiej płyty; Regionalny Program Operacyjny Warmia i Mazury na lata 2007-2013	Spółdzielnia Mieszkaniowa Lokatorsko- Własnościowa "Praca" w Iławie
13.	Poprawa warunków technicznych i estetyki wyglądu budynków przy ul. Asnyka 3A, Kościuszki 39 i Królowej Jadwigi 16A w Iławie	Działanie 4.1. Humanizacja blokowisk Poddziałanie 4.1.1. Poprawa warunków technicznych budynków zrealizowanych w technologii z wielkiej płyty; Regionalny Program Operacyjny Warmia i Mazury na lata 2007-2013	Spółdzielnia Mieszkaniowa Lokatorsko- Własnościowa "Praca" w Iławie
14.	Poprawa warunków technicznych i estetyki wyglądu budynków należących do Spółdzielni Mieszkaniowej Lokatorsko-Własnościowej "PRACA" w Iławie	Działanie 4.1. Humanizacja blokowisk Poddziałanie 4.1.1. Poprawa warunków technicznych	Spółdzielnia Mieszkaniowa Lokatorsko- Własnościowa "Praca" w Iławie

		budynków zrealizowanych w technologii z wielkiej płyty; Regionalny Program Operacyjny Warmia i Mazury na lata 2007-2013	
15.	Poprawa warunków technicznych i estetyki wyglądu budynków przy ul. 1 Maja 6A, 1 Maja 8 i 1 Maja 16A w Iławie	Działanie 4.1. Humanizacja blokowisk Poddziałanie 4.1.1. Poprawa warunków technicznych budynków zrealizowanych w technologii z wielkiej płyty; Regionalny Program Operacyjny Warmia i Mazury na lata 2007-2013	Spółdzielnia Mieszkaniowa Lokatorsko-Własnościowa "Praca" w Iławie
16.	Wybudowanie Ośrodka Wsparcia dla osób z niepełnosprawnościami, w tym osób z zaburzeniami psychicznymi – Bryła A	Środki Państwowego Funduszu Rehabilitacji Osób Niepełnosprawnych oraz środki prywatne	Stowarzyszenie na Rzecz Osób Niepełnosprawnych Powiatu Iławskiego „Promyk”

Źródło: opracowanie własne na podstawie Regionalnego Programu Operacyjnego Warmia i Mazury na lata 2007-2013 oraz Lokalnego Programu Rewitalizacji Miasta Iława na lata 2007-2015

Lokalny Program Rewitalizacji Miasta Iława do roku 2023 programuje następujące działania będące kontynuacją, zarówno bezpośrednią jak i pośrednią, dotychczas zrealizowanych przedsięwzięć, w szczególności:

1. Utworzenie Centrum Rehabilitacji jest dopełnieniem zrealizowanego projektu pn. Remont i adaptacja budynku kuchni i pralni Powiatowego Szpitala im. Władysława Biegańskiego w Iławie na ośrodek rehabilitacji.
2. Utworzenie Centrum Zdrowia Psychicznego z Ośrodkiem Opieki Długoterminowej to bezpośrednia kontynuacja projektu pn. Kontynuacja rozbudowy i modernizacji szpitala – rewitalizacja Powiatowego Szpitala w Iławie wraz z zagospodarowaniem przyległego terenu – ETAP I.
3. Karta Turysty Ostródzko-Iławskiego Obszaru Funkcjonalnego będzie realizowana na terenie szkół gimnazjalnych i ponadgimnazjalnym OIOF, w tym poddanych rewitalizacji: Gimnazjum Nr 2, Zespole Szkół im. Bohaterów Września 1939 Roku, Zespole Szkół im. Konstytucji 3 Maja w Iławie oraz Zespole Placówek Szkolno-Wychowawczych w Iławie.
4. Strefa Integracji Międzypokoleniowej jest kontynuacją projektu o następującej nazwie: Wybudowanie Ośrodka Wsparcia dla osób z niepełnosprawnościami, w tym osób z zaburzeniami psychicznymi – Bryła A.

Termomodernizacje budynków użyteczności publicznej, mieszkalnych i komunalnych oraz zakładających poprawę efektywności energetycznej budynków mieszkalnych to kontynuacja działań z zakresu poprawy warunków technicznych i estetycznych obiektów na terenie Miasta Iława.

3.7.5. KOMPLEMENTARNOŚĆ ŹRÓDEŁ FINANSOWANIA

Finansowanie działań w ramach programu rewitalizacji będzie pochodzić ze źródeł dedykowanych częściowo lub w całości celom rewitalizacji. Są to:

- Fundusze wspólnotowe – EFRR, EFS i Fundusz Spójności,

- Fundusze publiczne krajowe – istniejące instrumenty i źródła oraz sukcesywnie tworzone nowe,
- Fundusze prywatne – w tym pochodzące z formuły PPP.

Poniżej przedstawiono potencjalne zewnętrzne źródła finansowania zaplanowanych w ramach przedmiotowego dokumentu przedsięwzięć.

Rysunek 43. Plan rzeczowo-finansowy zadań dla obszarów rewitalizowanych

Nazwa projektu	Zewnętrzne źródło dofinansowania	Oś priorytetowa	Oczekiwane rezultaty	Czas realizacji	Szacunkowy koszt realizacji	Podmioty realizujące projekt
1. NOWA PRZESTRZEŃ – NOWA PERSPEKTYWA	Regionalny Program Operacyjny Województwa Warmińsko-Mazurskiego na lata 2014-2020	8. OBSZARY WYMAGAJĄCE REWITALIZACJI	Pozyskanie przestrzeni pod zagospodarowanie, a także poprawa stanu psychicznego w szczególności lokalnych mieszkańców	2017-2020	Ok. 8 000 000 zł (w ramach zintegrowanego projektu „Kompleksowa rewitalizacja rejonu ul. Jasielskiej)	Gmina Miejska Iława
2. Usprawnienie układu komunikacyjnego rejonu ul. Jasielskiej	Regionalny Program Operacyjny Województwa Warmińsko-Mazurskiego na lata 2014-2020	7. INFRASTRUKTURA TRANSPORTOWA 8. OBSZARY WYMAGAJĄCE REWITALIZACJI	Podwyższenie dostępności komunikacyjnej osiedla oraz podmiotów adaptowanych do działalności podmiotów ekonomii społecznej	2017-2020	Ok. 8 000 000 zł (w ramach zintegrowanego projektu „Kompleksowa rewitalizacja rejonu ul. Jasielskiej)	Gmina Miejska Iława
3. Adaptacja hali przemysłowej do prowadzenia aktywizacji	Regionalny Program Operacyjny Województwa	8. OBSZARY WYMAGAJĄCE REWITALIZACJI	dostosowanie hali przemysłowej do potrzeb podmiotów	2017-2020	Ok. 8 000 000 zł (w ramach zintegrowanego	Gmina Miejska Iława

LOKALNY PROGRAM REWITALIZACJI MIASTA IŁAWA DO ROKU 2023

społeczno-zawodowej osób zagrożonych wykluczeniem społecznym	Warmińsko-Mazurskiego na lata 2014-2020	10. REGIONALNY RYNEK PRACY 11. WŁĄCZENIE SPOŁECZNE	ekonomii społecznej, prowadzących aktywizację społeczno-zawodową mieszkańców zagrożonych wykluczeniem społecznym, w szczególności zamieszkałych na obszarze rewitalizowanym		projektu „Kompleksowa rewitalizacja rejonu ul. Jasielskiej)	
4. Kreowanie przestrzeni międzypokoleniowej	Regionalny Program Operacyjny Województwa Warmińsko-Mazurskiego na lata 2014-2020	8. OBSZARY WYMAGAJĄCE REWITALIZACJI 5. ŚRODOWISKO PRZYRODNICZE I RACJONALNE WYKORZYSTANIE ZASOBÓW	Wygenerowanie poczucia tożsamości z najbliższym otoczeniem oraz zachęcenie do wspólnego podejmowania decyzji związanych z jego kształtowaniem. Taką aktywizacją społeczną objętą zostaną również najmłodsi mieszkańcy osiedla	2017-2020	Ok. 8 000 000 zł (w ramach zintegrowanego projektu „Kompleksowa rewitalizacja rejonu ul. Jasielskiej)	Gmina Miejska Iława
5. Jasielski ogród	Regionalny Program Operacyjny	8. OBSZARY WYMAGAJĄCE	Aktywizacja społeczna mieszkańców	2017-2020	Ok. 8 000 000 zł (w ramach	Gmina Miejska Iława

Projekt finansowany przy udziale środków Mechanizmu Finansowego Europejskiego Obszaru Gospodarczego na lata 2009-2014

LOKALNY PROGRAM REWITALIZACJI MIASTA IŁAWA DO ROKU 2023

	Województwa Warmińsko- Mazurskiego na lata 2014-2020	REWITALIZACJI			zintegrowanego projektu „Kompleksowa rewitalizacja rejonu ul. Jasielskiej)	
6. Adaptacja dawnego Domu Weterana na cele kulturalno-edukacyjne	Regionalny Program Operacyjny Województwa Warmińsko- Mazurskiego na lata 2014-2020	6. KULTURA I DZIEDZICTWO	Wzrost atrakcyjności turystycznej miasta; szerzenie kultury, w szczególności wśród dzieci i młodzieży	b.d.	b.d.	Gmina Miejska Iława
7. Strefa Integracji Międzypokoleniowej	Regionalny Program Operacyjny Województwa Warmińsko- Mazurskiego na lata 2014-2020	5. ŚRODOWISKO PRZYRODNICZE I RACJONALNE WYKORZYSTANIE ZASOBÓW	Rozwój i edukacja najmłodszej części społeczeństwa oraz przeciwdziałanie efektowi wykluczenia wśród mieszkańców obszaru rewitalizacji.	2017-2020	2 000 000	Gmina Miejska Iława / Stowarzyszenie Na Rzecz Osób Niepełnosprawny ch Powiatu Iławskiego „Promyk”
8. Człowiek plus przestrzeń równa się	Regionalny Program Operacyjny	8. OBSZARY WYMAGAJĄCE	Aktywizacja społeczna, szerzenie kultury oraz	2017-2020	6 000 000,00 zł	Gmina Miejska Iława

Projekt finansowany przy udziale środków Mechanizmu Finansowego Europejskiego Obszaru Gospodarczego na lata 2009-2014

LOKALNY PROGRAM REWITALIZACJI MIASTA IŁAWA DO ROKU 2023

harmonia	Województwa Warmińsko- Mazurskiego na lata 2014-2020	REWITALIZACJI	rozwoju różnych form rekreacji.			
9. Park tematyczny	Regionalny Program Operacyjny Województwa Warmińsko- Mazurskiego na lata 2014-2020	6. KULTURA I DZIEDZICTWO	Tworzenie nowych miejsc pracy; podwyższenie atrakcyjności turystycznej miasta	2018-2023	60 000 000,00 zł	Gmina Miejska Iława
10. Karta turysty Ostródzko-Iławskiego Obszaru Funkcjonalnego	Regionalny Program Operacyjny Województwa Warmińsko- Mazurskiego na lata 2014-2020	2. KADRY DLA GOSPODARKI	Wzrost podstawowych kompetencji młodego pokolenia iławian	2017-2023	b.d.	Gmina Miejska Iława
11. Utworzenie Centrum Rehabilitacji	Regionalny Program Operacyjny Województwa Warmińsko- Mazurskiego na lata 2014-2020	9. DOSTĘP DO WYSOKIEJ JAKOŚCI USŁUG PUBLICZNYCH 11. WŁĄCZENIE SPOŁECZNE	Poprawa dostępu do świadczeń rehabilitacyjnych mieszkańców miasta	2016-2018	28 000 000 zł	Szpital Powiatowy w Iławie

Projekt finansowany przy udziale środków Mechanizmu Finansowego Europejskiego Obszaru Gospodarczego na lata 2009-2014

LOKALNY PROGRAM REWITALIZACJI MIASTA IŁAWA DO ROKU 2023

12. Kontynuacja rozbudowy i modernizacji szpitala – uruchomienie Centrum Zdrowia Psychicznego z ośrodkiem opieki długoterminowej - ETAP II	Regionalny Program Operacyjny Województwa Warmińsko-Mazurskiego na lata 2014-2020	11. WŁĄCZENIE SPOŁECZNE	Zapewnienie osobom z zaburzeniami psychicznymi wielostronną i powszechnie dostępną opiekę zdrowotną.	2016-2018	10 000 000 zł	Szpital Powiatowy w Iławie
13. Projekty: Akademia Rozwoju,	Regionalny Program Operacyjny Województwa Warmińsko-Mazurskiego na lata 2014-2020	10. REGIONALNY RYNEK PRACY 2. KADRY DLA GOSPODARKI	Podniesienie poziomu kompetencji i umiejętności osób o niskich kwalifikacjach lub z grupy wiekowej 50+;	01.05.2016-31.12.2017	7 000 000,00 zł	<i>Warmińsko – Mazurski Zakład Doskonalenia Zawodowego w Olsztynie</i>
14. E-kompetencje bez barier	Regionalny Program Operacyjny Województwa Warmińsko-Mazurskiego na lata 2014-2020	10. REGIONALNY RYNEK PRACY 2. KADRY DLA GOSPODARKI	Zwiększenie stopnia oraz poprawę umiejętności korzystania z Internetu, w tym z e-usług	2016-2019	ok. 234 000,00 zł	Warmińsko-Mazurski Zakład Doskonalenia Zawodowego w Olsztynie
15. Ku pracy!	Regionalny Program Operacyjny	10. REGIONALNY RYNEK PRACY	Zwiększenie do marca 2017 roku szans	IV.2016-III.2017	449,6 tys. zł	Warmińsko-Mazurski Zakład

Projekt finansowany przy udziale środków Mechanizmu Finansowego Europejskiego Obszaru Gospodarczego na lata 2009-2014

LOKALNY PROGRAM REWITALIZACJI MIASTA IŁAWA DO ROKU 2023

	Województwa Warmińsko- Mazurskiego na lata 2014-2020	2. KADRY DLA GOSPODARKI	zatrudnienia 30 niepracujących mieszkańców powiatu iławskiego w wieku powyżej 30 lat;			Doskonalenia Zawodowego w Olsztynie
16. Projekt praca	Regionalny Program Operacyjny Województwa Warmińsko- Mazurskiego na lata 2014-2020	10. REGIONALNY RYNEK PRACY 2. KADRY DLA GOSPODARKI	Przedłużenie aktywności zawodowej dla min. 99 osób poprzez udzielenie wsparcia doradczo- szkoleniowego i inwestycyjnego	01.05.2016- 30.06.2018	3 513 000,00 zł	<i>Warmińsko – Mazurski Zakład Doskonalenia Zawodowego w Olsztynie</i>
17. Siła Iławy	Regionalny Program Operacyjny Województwa Warmińsko- Mazurskiego na lata 2014-2020	10. REGIONALNY RYNEK PRACY 2. KADRY DLA GOSPODARKI	Podjęcie aktywności społeczno-zawodowej przez min. 23 osoby zamieszkujące Iławę, zagrożone ubóstwem lub wykluczeniem społecznym, z grupy 40 osób objętych wsparciem	01.05.2016- 30.11.2017	1 000 000,00 zł	<i>Warmińsko – Mazurski Zakład Doskonalenia Zawodowego w Olsztynie</i>
18. Młoda Siła.	Regionalny Program Operacyjny Województwa	10. REGIONALNY RYNEK PRACY 2. KADRY DLA	Zwiększenie do końca 2017 roku szans zatrudnienia 133	2016-2017	b.d.	<i>Warmińsko – Mazurski Zakład Doskonalenia</i>

Projekt finansowany przy udziale środków Mechanizmu Finansowego Europejskiego Obszaru Gospodarczego na lata 2009-2014

	Warmińsko-Mazurskiego na lata 2014-2020	GOSPODARKI	niepracujących i nieuczących się mieszkańców subregionu elbląskiego w wieku do 30 lat			Zawodowego w Olsztynie
19. Modernizacja budynków szkolnych na cele oświatowe przy ul. Mierosławskiego 10 w Iławie	Regionalny Program Operacyjny Województwa Warmińsko-Mazurskiego na lata 2014-2020	9. DOSTĘP DO WYSOKIEJ JAKOŚCI USŁUG PUBLICZNYCH 11. WŁĄCZENIE SPOŁECZNE	Poprawa warunków kształcenia oraz zmiana jakości przestrzeni publicznej w centrum miasta poprzez zmianę stanu technicznego istniejącej infrastruktury, w tym społecznej wykorzystywanej na cele edukacyjne i oświatowe.	2015-2017	8 000 000,00 zł	Powiat Iławski
20. Projekty: • Termomodernizacja budynku Samorządowej Szkoły Podstawowej nr 2 przy ul. Andersa 7, • Termomodernizacja	Regionalny Program Operacyjny Województwa Warmińsko-Mazurskiego na lata 2014-2020	4. EFEKTYWNOŚĆ ENERGETYCZNA	Wykorzystanie odnawialnych źródeł energii oraz wspieranie efektywności energetycznej	2016-2023	b.d.	Miasto Iława, Powiat Iławski, MOPS, Spółdzielnia Mieszkaniowa Lokatorsko-

<p>budynku Samorządowej Szkoły Podstawowej nr 3 przy ul. Niepodległości 11a,</p> <ul style="list-style-type: none"> • Termomodernizacja budynku Przedszkola Miejskiego nr 2 przy ul. Kasprowicza 3, • Termomodernizacja budynku Przedszkola Miejskiego nr 5 przy ul. Andersa 8a, • Termomodernizacja budynku Przedszkola Miejskiego nr 6 przy ul. Wiejskiej 3, • Termomodernizacja budynku Miejskiej Biblioteki Publicznej przy ul. Kazimierza Jagiellończyka 3, • Termomodernizacja budynku Miejskiego 						<p>Własnościowa "Praca"</p> <p>Spółdzielnia Mieszkaniowa "Przyszłość"</p> <p>przedsiębiorcy</p> <p>Energetyka Ciepła Sp. z o.o.</p>
--	--	--	--	--	--	---

<p>Ośrodka Pomocy Społecznej, przy ul. Grunwaldzkiej 6a,</p> <ul style="list-style-type: none"> • Termomodernizacja budynków użyteczności publicznej Powiatu Ławskiego mających swoje siedziby na terenie miasta Ławy, • Projekty zakładające termomodernizacje budynków mieszkalno-komunalnych, • Poprawa efektywności energetycznej budynków mieszkalnych, realizowany przez Spółdzielnię Mieszkaniową Lokatorsko-Własnościową „Praca”, 						
--	--	--	--	--	--	--

<ul style="list-style-type: none"> • Poprawa efektywności energetycznej budynków mieszkalnych, realizowany przez Spółdzielnię Mieszkaniową „Przyszłość”, • Poprawa efektywności energetycznej przedsiębiorstw i placówek usługowych, • Modernizację spółki Energetyka Ciepła Sp. z o.o. 						
--	--	--	--	--	--	--

Źródło: opracowanie własne

3.8. WIZJA WYPROWADZANIA OBSZARÓW REWITALIZACJI ZE STANU KRYZYSOWEGO

Obszar A

Tętniące życiem, skomunikowane we wszystkich aspektach centrum miasta, którego mieszkańcy są wyedukowani, zmotywowani do pracy i elastyczni na dynamicznie rozwijającym się rynku pracy. Wykreowana wysokiej jakości przestrzeń publiczna umożliwiła podmiotom ekonomii społecznej prowadzenie aktywizacji społeczno-zawodowej, redukującej negatywne zjawiska społeczne. Przestrzeń ta komunikuje tradycje związane z organizowanym w sąsiedztwie Międzynarodowym Festiwalem Muzyki Jazzowej. Dawny obszar szczególnej koncentracji negatywnych zjawisk, stał się obszarem szczególnej atrakcyjności turystycznej, za sprawą utworzenia modułu Parku Tematycznego, funkcjonującego w Domu Weterana. Rzesze turystów odwiedzających inne moduły Parku, zlokalizowane poza obszarem, uczęszczają nad Mały Jeziorak, by odpocząć po dniu pełnym atrakcji i poznać tradycje Ławy związane z muzyką jazzową.

Obszar B

Wcześniej zamknięte, podzielone murem, otoczone zakładem karnym i halami magazynowymi, osiedle przy ulicy Jasielskiej zostało skomunikowane wewnątrz i zewnątrz. Mieszkańcy nie czują się już odizolowani, otacza ich atrakcyjna przestrzeń, która stanowi efekt zachęty dla mieszkańców innych części miasta. Zainicjowane programy społeczne skutecznie przeciwdziałają zjawisku wykluczenia społecznego, zwłaszcza wśród osób młodszych, które dotąd spędzały wolny czas przesiadując beczynnie wśród pustych przestrzeni. Dzieci otrzymały atrakcyjną ofertę spędzania wolnego czasu poprzez realizację projektu wokół oczka wodnego przy ul. Gdańskiej, a młodzież i seniorzy efektywnie pielęgnują międzypokoleniową komunikację w atrakcyjnie zagospodarowanych przestrzeniach publicznych.

3.9. OCZEKIWANE WSKAŹNIKI OSIĄGNIĘĆ PROCESU REWITALIZACJI

Wskaźniki produktu oraz rezultatu służą do pomiaru celów określonych w Lokalnym Programie Rewitalizacji. Dają odpowiedź na pytanie czy wystąpiły mierzalne efekty podjętych finansowych działań. Produkt to bezpośredni, mierzalny efekt zrealizowanej inwestycji mierzony konkretnymi wielkościami np. długość wybudowanej drogi czy chodnika. Z kolei rezultat to korzyść jaka wynika dla beneficjenta po zakończeniu realizowanego projektu w związku z przeprowadzonymi działaniami np. dostarczone usługi czy inwestycje. W poniższej tabeli przedstawiono katalog wskaźników produktu i rezultatu przedsięwzięć zaplanowanych do realizacji w ramach procesu rewitalizacji.

Tabela 34. Wskaźniki realizacji celów procesu rewitalizacji

Wskaźnik	Jednostka miary
Wskaźniki produktu	
Liczba zrealizowanych projektów infrastrukturalnych	Szt.
Liczba zrealizowanych projektów społecznych	Szt.
Liczba wyremontowanych budynków mieszkalnych	Szt.
Liczba wyremontowanych budynków użyteczności publicznej / budynków kultury	Szt.

Powierzchnia zrewitalizowanych przestrzeni publicznych	m ²
Długość przebudowanych / wybudowanych ulic	m/km
Liczba zamontowanych lamp oświetleniowych	Szt.
Liczba zamontowanych kamer monitoringu	Szt.
Powierzchnia utworzonych terenów zieleni	m ²
Liczba obiektów poddanych termomodernizacji	Szt.
Wskaźniki rezultatu	
Liczba utworzonych podmiotów ekonomii społecznej	Szt.
Liczba osób tworzących podmioty ekonomii społecznej	Szt.
Liczba nowych miejsc pracy	Etat
Spadek bezrobocia	%
Spadek liczby osób korzystających z pomocy społecznej	%
Liczba osób korzystających z nowo powstałych warsztatów, szkoleń i seminariów	Szt.
Liczba dzieci objętych nowo powstałymi programami edukacyjnymi	Szt.
Wzrost liczby turystów odwiedzających Iławę	%

Źródło: Opracowanie własne

3.10. ANALIZA MOŻLIWOŚCI BUDŻETOWYCH MIASTA IŁAWA W ZAKRESIE REALIZACJI PRZEDSIĘWZIĘĆ ZAPLANOWANYCH W RAMACH PROCESU REWITALIZACJI

Iława będąc jednym z głównych podmiotów realizujących działania, które zmierzają do osiągnięcia określonych celów wyznaczonych w ramach procesu rewitalizacji musi wykazywać zdolność finansową do zrealizowania zaplanowanych działań. Na poziomie jednostek samorządu terytorialnego strategicznym dokumentem wieloletnim stanowiącym podstawę rozwoju samorządów jest Wieloletnia Prognoza Finansowa. Dokument ten powinien być realistyczny i określać dla każdego roku objętego prognozą m.in.: dochody bieżące oraz wydatki bieżące budżetu jednostki samorządu terytorialnego (w tym na obsługę długu, gwarancje oraz poręczenia), a także dochody majątkowe (w tym dochody ze sprzedaży majątku i wydatki majątkowe budżetu).

Prognozę sytuacji finansowej Iławy w latach 2016 - 2025 zaprezentowano w poniższej tabeli.

Tabela 35. Wieloletnia Prognoza Finansowa Miasta Ławy na lata 2016 - 2025

Wyszczególnienie	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022	2023	2024
Dochody ogółem, w tym:	106 100 691,00	105 082 100,00	104 514 304,00	104 239 500,00	108 624 500,00	108 921 813,00	110 260 400,00	113 518 301,00	117 567 400,00
bieżące	99 281 360,00	100 973 900,00	102 401 804,00	102 189 500,00	106 572 500,00	107 367 713,00	108 704 100,00	111 400 100,00	116 006 500,00
majątkowe	6 809 331,00	4 108 200,00	2 112 500,00	2 050 000,00	2 052 000,00	1 554 100,00	1 556 300,00	2 118 201,00	1 560 900,00
<i>w tym ze sprzedaży majątku</i>	5 081 363,00	2 000 000,00	2 000 000,00	2 000 000,00	2 000 000,00	1 500 000,00	1 500 000,00	1 500 000,00	1 500 000,00
Wydatki ogółem, w tym:	106 001 413,00	97 682 100,00	96 814 304,00	99 139 500,00	104 589 500,00	107 921 813,00	110 089 216,00	113 518 301,00	117 567 400,00
wydatki bieżące, w tym:	94 729 257,00	90 472 100,00	87 418 704,00	89 689 500,00	92 256 567,00	94 950 853,00	98 405 467,00	101 661 599,00	104 843 937,00
odsetki	1 100 000,00	900 000,00	800 000,00	700 000,00	600 000,00	200 000,00	200 000,00		
<i>z tytułu gwarancji poręczeń</i>	595 495,00	454 462,00	434 204,00	358 676,00	246 567,00	258 153,00	270 351,00	283 199,00	296 737,00
wydatki majątkowe	11 272 156,00	7 210 000,00	9 395 600,00	9 450 000,00	12 332 933,00	12 970 960,00	11 683 749,00	11 856 702,00	12 723 463,00
Wynik budżetowy	99 278,00	7 400 000,00	7 700 000,00	5 100 000,00	4 035 000,00	1 000 000,00	171 184 000,00	0,00	0,00
Przychody ogółem, w tym:	8 710 722,00	1 100 000,00	600 000,00	1 100 000,00	600 000,00	0,00	500 000,00	500 000,00	0,00
nadwyżka budżetowa z lat ubiegłych	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00

LOKALNY PROGRAM REWITALIZACJI MIASTA ŁAWA DO ROKU 2023

zaciągnięcie kredytów/pożyczek	5 300 000,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
wolne środki	3 410 722,00	1 100 000,00	600 000,00	1 100 000,00	600 000,00	0,00	578 816 000,00	750 000,00	800 000,00
inne	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
Rozchody ogółem, w tym:	8 810 000,00	8 500 000,00	8 300 000,00	6 200 000,00	4 635 000,00	600 000,00	750 000,00	750 000,00	800 000,00
splata kredytów/pożyczek i wykup papierów wartościowych	8 800 000,00	8 500 000,00	8 300 000,00	6 200 000,00	4 635 000,00	600 000,00	750 000,00	750 000,00	800 000,00
w tym łączna kwota wyłączeń z limitu spłaty zobowiązań o których mowa w art. 243 ustawy	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
inne	10 000,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
Stan zadłużenia na koniec okresu	30 535 000,00	22 035 000,00	13 735 000,00	5 461 815,00	7 535 000,00	2 900 000,00	2 300 000,00	1 550 000,00	800 000,00
Maksymalny dopuszczalny wskaźnik spłaty zobowiązań	11,14%	10,74%	10,15%	12,41%	14,02%	15,06%	13,80%	12,73%	11,02%
Relacja planowanej łącznej kwoty spłaty zobowiązań do dochodów	9,89%	9,38%	9,12%	6,96%	5,05%	0,98%	1,11%	0,91%	0,93%
Spełnienie wskaźnika spłaty z art. 243 ufp.	TAK	TAK	TAK	TAK	TAK	TAK	TAK	TAK	TAK

Źródło: Opracowanie własne na podstawie Załącznika Nr 1 do Uchwały Rady Miejskiej w Ławie nr XVIII/151/15 w sprawie zmiany Wieloletniej Prognozy Finansowej Miasta Ławy na lata 2016 - 2029

Ustawa o finansach publicznych z 27 sierpnia 2009 r. w art. 243 określa możliwość uchwalenia budżetu przez jednostki samorządu terytorialnego. Zgodnie z nim organ jednostki nie może uchwalić budżetu jeżeli jego realizacja w roku budżetowym oraz w każdym następnym roku spowoduje, że relacja łącznej kwoty przypadających w danym roku budżetowym spłat rat kredytów i pożyczek, wykupu papierów wartościowych oraz potencjalnych spłat kwot wynikających z udzielonych poręczeń i gwarancji w stosunku do planowanych dochodów ogółem przekroczy średnią arytmetyczną z obliczonych dla ostatnich trzech lat relacji jej dochodów bieżących powiększonych o dochody ze sprzedaży majątku i pomniejszonych o wydatki bieżące, do ogólnych dochodów budżetu.

Dane zamieszczone w powyższej tabeli pokazują, że relacja planowanej łącznej kwoty spłaty zobowiązań do dochodów w każdym roku przyjmuje niższe wartości niż wartość dopuszczalnego wskaźnika spłaty zobowiązań. Niższe wartości relacji planowanej łącznej kwoty spłaty zobowiązań do dochodów w stosunku do dopuszczalnej wartości wskaźnika spłaty zobowiązań informują o możliwościach Ławy w zakresie finansowania zaplanowanych inwestycji. Dane zawarte w powyższej tabeli wskazują, że Miasto ma finansowe możliwości zrealizowania projektów przewidzianych w procesie rewitalizacji.

4. REALIZACJA ZASADY PARTNERSTWA I PARTYCYPACJA SPOŁECZNA

Wytyczne w zakresie rewitalizacji w programach operacyjnych na lata 2014-2020 wskazują na potrzebę określenia stopnia realizacji zasady partnerstwa w odniesieniu do programu rewitalizacji, zarówno na etapie jego przygotowania, jak również na etapach wdrażania i oceny jego efektów.

W programie rewitalizacji należy wykazać, że w jego przygotowanie zaangażowano społeczność lokalną i umożliwiono szeroką partycypację społeczną. Dla efektywności rewitalizacji konieczne jest silne i trwałe partnerstwo między różnymi podmiotami zaangażowanymi w prowadzenie procesu rewitalizacji, a szczególnie we wdrażanie i ocenę efektów programu rewitalizacji.

Partycypacja to jednym słowem udział, społeczna - oznacza, że dotyczy każdego członka zbiorowości jaką jest społeczeństwo. Badania partycypacji w życiu społeczno-politycznym w Polsce wykazują niski jej poziom. Potwierdza to m.in. analizowany wskaźnik frekwencji w wyborach parlamentarnych 25.10.2015 r.

Rewitalizacja to proces, który bezpośrednio dotyczy społeczeństwa. Kumulatywne nasilenie negatywnych zjawisk społecznych spowodowało trwałe wykluczenie części społeczności lokalnej. Osoby te - beneficjenci końcowi procesu rewitalizacji – w szczególności powinny zostać zaangażowane na etapie planowania, wdrażania i oceny procesu rewitalizacji. Niemniej jednak wykluczeni najczęściej dotknięci są tzw. wyuczoną bezradnością, która przejawia się brakami w sferze zachowań społecznych, w szczególności przekonaniem o braku wpływu na bieg wydarzeń. Bierność tej grupy jest wynikiem deficytu motywacyjnego. W skrajnych przypadkach przeradza się on w deficyt emocjonalny, który przejawia się stanami apatii, depresji, lęku, a nawet wrogości.

W zaistniałej sytuacji zaktywizowanie tej grupy społecznej jest dużym wyzwaniem. Przedmiotowy dokument stanowi wstępny etap programowania procesu rewitalizacji, w ramach którego zostały wypracowane mechanizmy włączenia jak największej grupy społeczeństwa w dalszy proces programowania, a także wdrażania i oceny skutków realizacji.

Na etapie opracowania Lokalnego Programu Rewitalizacji dla Miasta Iława do roku 2023 udział społeczeństwa zapewniony został w następujący sposób:

a) przez narzędzia komunikacji jednostronnej:

- plakaty informacyjne - rozmieszczone na słupach ogłoszeniowych, tablicach informacyjnych oraz innych przeznaczonych do informowania miejscach; zawierały informacje o przystąpieniu do opracowania programu rewitalizacji, o współfinansowaniu przedmiotowego opracowania ze środków Mechanizmu Finansowego Europejskiego Obszaru Gospodarczego, jak również zawierały informacje o miejscu i terminach spotkań konsultacyjnych;
- audycje w mediach - spoty radiowe i telewizyjne - Radio Eska Iława, Iławska Telewizja Internetowa Iława TV,
- ogłoszenia w lokalnej prasie - Gazeta Iławska
- komunikaty i informacje zawarte na stronie internetowej Miasta

b) przez narzędzia komunikacji ze sprzężeniem zwrotnym:

- spotkania konsultacyjne - przedmiotem spotkań było omówienie nowego podejścia do rewitalizacji w okresie 2014-2020, omówienie społecznego aspektu procesu rewitalizacji, a następnie prezentacja wyników analizy wskaźnikowej wraz z metodologią delimitacji obszarów rewitalizowanych; uczestnicy mieli możliwość zadawania pytań, zgłaszania propozycji przedsięwzięć, wyrażania opinii,
- zamieszczenie materiałów po spotkaniach na stronie internetowej Miasta - możliwość wnoszenia propozycji przedsięwzięć za pomocą załączonego formularza - karty projektu;

- celem kolejnego spotkania konsultacyjnego było omówienie wypracowanych przedsięwzięć rewitalizacyjnych wraz z mechanizmami ich wdrażania; uczestnicy mieli możliwość zadawania pytań, wyrażania opinii;
- zamieszczenie projektu dokumentu LPR na stronie internetowej Miasta, możliwość opiniowania dokumentu przez interesariuszy procesu rewitalizacji.

Zapewnienie udziału społeczeństwa na tym etapie zostało zrealizowane poprzez interdyscyplinarną kampanię informacyjną na temat podjęcia prac nad LPR i zaproszenia na spotkania konsultacyjne (prasa, radio, telewizja, strona internetowa Miasta, plakaty). Spotkania umożliwiły im uczestnikom udział w debacie, której przedmiotem był projektowany proces rewitalizacji. Przedmiotem dyskusji były również partycypacje społeczne. Moderatorzy spotkania zwrócili uwagę na potrzebę doboru odpowiednich metod zaangażowania grup wykluczonych społecznie. Wyrażono opinię o potrzebie powstrzymania się od bezpośrednich badań ankietowych, wywiadów i tym podobnych form uzyskiwania informacji od wykluczonych społecznie mieszkańców obszarów rewitalizowanych, aby ich nie wprawiać w zakłopotanie, które mogłoby spowodować następstwa w postaci: podawania fałszywych informacji, zatajania prawdziwych powodów trudnej sytuacji, a w konsekwencji izolacji na etapie wdrażania procesu rewitalizacji w obawie przed dalszymi kłopotliwymi pytaniami. Przeprowadzona analiza wskaźnikowa zdiagnozowała występujące na obszarach rewitalizowanych problemy społeczne. LPR programuje przedsięwzięcia wyznaczające ramy dla rozwiązywania tych problemów, a szczegółowe metody zostaną wypracowane na etapie wdrażania. Dlatego niezwykle istotny jest proces wdrażania wraz z oceną postępów procesu rewitalizacji, aby pobudzać oddolne inicjatywy i niezwłocznie reagować na potrzeby mieszkańców, dostosowując narzędzia i mechanizmy do zastanej sytuacji.

W aspekcie socjologicznym partycypacja to relacja społeczna zmniejszająca dystans, brak równowagi pomiędzy podmiotami ulokowanymi w przestrzeni społecznej a decydentami. W praktyce partycypacja najczęściej przybiera formę jednostronną - zapewniającą udział szeroko rozumianego społeczeństwa w podejmowaniu decyzji. Ta forma

może jednak prowadzić do utrwalania postawy roszczeniowej społeczeństwa, które będzie miało wyłącznie oczekiwania uzasadnione trudną sytuacją życiową.

Dlatego też partycypacja społeczna w ramach LPR ma być wyrazem zasady partnerstwa, tj. mieć formę relacji dwustronnej, która umożliwi nie tylko udział społeczeństwa w decydowaniu, ale również umożliwi decydom, lokalnym liderom, organizacjom pozarządowym wpływ na to w jaki sposób działają i jakie cele realizują beneficjenci końcowi.

Dla realizacji zasady partnerstwa i partycypacji społecznej zaleca się przekazanie działań koordynujących Centrum Organizacji Pozarządowych (COP) mającemu siedzibę w Ośrodku Psychoedukacji, Profilaktyki Uzależnień i Pomocy Rodzinie w Ławie przy ul. Chełmińskiej 1.

Ośrodek Psychoedukacji, Profilaktyki Uzależnień i Pomocy Rodzinie w Ławie jest instytucją otwartą na wszelkie działania pomocowe skierowane dla osób potrzebujących. Poza działaniami statutowymi, takimi jak profilaktyka uzależnień i pomoc rodzinom, organizuje zajęcia pozalekcyjne dla szkół wszystkich poziomów, konferencje oraz szkolenia. Ośrodek oferuje formy spędzania czasu wolnego młodzieży i dzieciom poprzez m.in. udostępnianie boiska sportowego, profesjonalnie wyposażonego placu zabaw, czy też realizowanie programów rozwojowych lub edukacyjnych. W budynku Ośrodka swoją siedzibę ma również wiele organizacji pozarządowych.

Ośrodek, jako wydział zamiejscowy Urzędu Miasta, nie jest jednoznacznie kojarzony z urzędem, a miejscem spotkań, współpracy, miejscem, w którym można uzyskać pomoc. Taki wizerunek Ośrodka stanowi przesłankę przełamania dystansu i aktywizacji społecznej, a także kolektywnej, stałej współpracy z mieszkańcami, osobami zagrożonymi wykluczeniem, jak również sprawnej i otwartej komunikacji.

Centrum Organizacji Pozarządowych utworzone zostało w 2004 roku przez Stowarzyszenie „Przystań” w celu wsparcia w rozwoju zasobów ludzkich i technicznych ławskich organizacji oraz wszystkich grup nieformalnych niedysponujących odpowiednim zapleczem techniczno-logistycznym. Centrum służy integrowaniu organizacji pozarządowych

oraz wspieraniu ich statutowej działalności na rzecz mieszkańców. Dzięki współpracy z wieloma organizacjami pozarządowymi COP dysponuje realnymi możliwościami dotarcia do osób wykluczonych oraz zagrożonych wykluczeniem, identyfikacji kluczowych, bieżących problemów mieszkańców obszarów rewitalizacji oraz zwiększenia stopnia aktywności lokalnej społeczności na rzecz procesów rewitalizacyjnych.

W celu wytworzenia partycypacyjnego modelu współpracy – „małymi krokami”, poprzez jasny podział obowiązków, wyłonienie lokalnych liderów i zwiększenie zaangażowania wszystkich mieszkańców, dążenie do aktywizacji każdej dziedziny życia społeczno-gospodarczego, COP koordynować będzie prace wdrożeniowe, w szczególności będzie odpowiedzialne za:

- komunikację z partnerami,
- podział i delegowanie zadań,
- motywowanie partnerów,
- gromadzenie pomysłów i inicjatyw oddolnych,
- monitorowanie wdrażania.

Potencjalnymi partnerami COP są:

- samorząd gminny,
- samorząd powiatowy,
- jednostki organizacyjne JST,
- organizacje pozarządowe,
- kościoły i związki wyznaniowe,
- przedsiębiorcy,
- mieszkańcy (również dzieci i młodzież),
- placówki oświatowe i kulturalne.

W procesie rewitalizacji istotnym elementem jest współdziałanie wszystkich jednostek, które choćby wyrażą opinię, zgłoszą propozycję działania, będą uczestnikami

wydarzeń, konkursów itp. Ideą działań partycypacyjnych jest współpraca wszystkich interesariuszy procesu rewitalizacji – od podmiotów zinstytucjonalizowanych do pojedynczych przedstawicieli społeczeństwa.

Mechanizmy włączania społeczeństwa:

Działalność organizacji pozarządowych

fundamentem zwiększenia zaangażowania społeczeństwa.

Organizacje pozarządowe koordynowane przez COP będą głównymi podmiotami inicjującymi włączenie obywateli w proces rewitalizacji. Planowane przez NGO przedsięwzięcia nie mogą zakładać jedynie pozyskiwania środków na dostarczenie usług poszczególnym grupom społecznym, ale dążyć do aktywizacji mieszkańców.

Rodzaje działań:

1) Działania zachęcające mieszkańców do wyjścia z domów - organizowane imprez integracyjnych, np. śniadanie na trawie, piknik rodzinny, sobotnie grillowanie, animacje dla dzieci, bieg po śniadanie (na mecie czeka na uczestników biegu "zdrowy prowiant"), gra w podchody itp. Tego rodzaju inicjatywy mają stanowić pretekst do zgromadzenia mieszkańców, aby "krok po kroku" włączać ich w proces rewitalizacji, w szczególności:

- KROK 1: informowanie społeczeństwa na temat planowanych inicjatyw, działań, zaproszenia na kolejne spotkania;
- KROK 2: wywiady dotyczące oczekiwań mieszkańców - formy spędzania czasu, pytania o charakter imprez, w których chcieliby uczestniczyć;
- KROK 3: informowanie o dobrych praktykach rewitalizacyjnych (co już zostało zrobione w Iławie, co zrobili partnerzy Ostródzko-Iławskiego Obszaru Funkcjonalnego) - pobudzanie inicjatyw oddolnych poprzez organizowanie wspólnych prac, np. informacje skierowane do mieszkańców określonego budynku wielorodzinnego, określonego podwórka o możliwości pozyskania np. sadzonek roślin

z pytaniem: czy mieszkańcy zaangażują się w akcję sadzenia roślin, uporządkowanie otoczenia; pytania o sposób zagospodarowania otoczenia, rodzaj urządzeń zabawowych na organizowanym placu zabaw, rodzaje urządzeń w projektowanych siłowniach zewnętrznych, sposoby zagospodarowania przestrzeni - w ten sposób mieszkańcy zaangażują się w proces planowania, projektowania;

- KROK 4: angażowanie mieszkańców w proces wdrażania inicjatyw - propozycje wspólnych realizacji małych projektów, zaangażowanie mieszkańców na tym etapie spowoduje więź emocjonalną z nową, funkcjonalną przestrzenią, przyczyni się do dbałości o zachowanie tej przestrzeni;

2) Obecność COP w postaci stoiska, punktu informacyjnego, podczas wszelkich wydarzeń odbywających się na terenie Ławy - dystrybucja ulotek informujących o: przedsięwzięciach rewitalizacyjnych (zrealizowanych/planowanych), dane kontaktowe do COP, zaproszenie do składania propozycji przedsięwzięć rewitalizacyjnych, możliwość zgłaszania oddolnych inicjatyw, możliwość oceny realizowanych przedsięwzięć (ankiety, wpisy do wykładanej książki itp.);

5. SYSTEM WDRAŻANIA LOKALNEGO PROGRAMU REWITALIZACJI

Proces wdrażania Lokalnego Programu Rewitalizacji jest przedsięwzięciem złożonym wymagającym odpowiedniego przygotowania informacyjnego oraz stałej komunikacji z otoczeniem. Efektywny proces wdrażania Lokalnego Programu Rewitalizacji wymaga wspólnych wysiłków wielu instytucji, organizacji i osób. Mechanizmy współdziałania w ramach wdrażania LPR zostały szczegółowo opisane w poprzednim rozdziale dotyczącym realizacji zasady partnerstwa i partycypacji społecznej. Przyjęcie oraz ewentualne aktualizacje niniejszego dokumentu będą odbywać się w drodze Uchwały Rady Miejskiej.

W celu właściwego wdrożenia Lokalnego Programu Rewitalizacji Burmistrz Iławy powoła Pełnomocnika ds. Rewitalizacji. Pełnomocnik współpracując z Centrum Organizacji Pozarządowych pełnił będzie funkcję koordynatora wdrażania LPR. Do zadań Pełnomocnika należą m. in.:

- ścisła współpraca z Centrum Organizacji Pozarządowych,
- monitoring Lokalnego Programu Rewitalizacji,
- koordynacja aktualizacji Lokalnego Programu Rewitalizacji,
- promowanie Lokalnego Programu Rewitalizacji.

Z uwagi na wieloaspektowy charakter Lokalnego Programu Rewitalizacji, w procesie jego wdrażania uczestniczyć będzie wiele podmiotów. Niezwykle ważne jest, aby wszystkie zainteresowane podmioty wykazywały maksymalne zaangażowanie w realizację założeń Programu Rewitalizacji, które umożliwią osiągnięcie założonych w nim celów. Uczestnikami procesu rewitalizacji będą następujące podmioty (z uwagi na charakter dokumentu nie jest to katalog zamknięty):

- Miasto Iława;
- organizacje pozarządowe;
- podmioty gospodarcze;

- mieszkańcy Ławy;
- właściciele nieruchomości położonych na obszarze rewitalizacji;
- wspólnoty mieszkaniowe;
- pozostałe jednostki samorządowe;
- Komenda Powiatowa Policji w Ławie;
- instytucje naukowe;
- podmioty świadczące usługi z zakresu edukacji dzieci, młodzieży i dorosłych;
- kościoły i związki wyznaniowe.

Za wdrażanie poszczególnych projektów odpowiedzialne będą podmioty zaangażowane w ich realizację. W przypadku projektów własnych miasta, przygotowanie i wdrożenie projektu spoczywać będzie na pracownikach odpowiednich komórek organizacyjnych Urzędu Miejskiego w Ławie. Ponadto część projektów będzie realizowana przy pomocy Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej i organizacji pozarządowych, a część realizowana będzie przez podmioty prywatne.

6. MONITORING LOKALNEGO PROGRAMU REWITALIZACJI

Monitorowanie programu rewitalizacji to niezbędne narzędzie służące kontrolowaniu stopnia realizacji programu, określonych w nim celów oraz wpływu zrealizowanych celów na sytuację na obszarze wsparcia. Raporty postępów wdrażania Programu będą opracowywane cyklicznie raz w roku (raporty okresowe), w połowie okresu objętego programem (rok 2020) oraz po jego zakończeniu (raport końcowy). Podmiotem odpowiedzialnym za sporządzenie raportów będzie Pełnomocnik ds. Rewitalizacji. Monitoring umożliwi bieżące sprawdzenie czy podjęte działania rewitalizacyjne przynoszą zamierzone efekty, czy założenia przyjęte w Lokalnym Programie Rewitalizacji są trafne i czy realizacja programu przebiega zgodnie z przyjętym wcześniej harmonogramem.

Jak wspomniano już wcześniej jednostką odpowiedzialną za prowadzenie monitoringu będzie Pełnomocnik ds. Rewitalizacji przy współpracy z Centrum Organizacji Pozarządowych. Do jego głównych zadań będzie należała m.in. systematyczna ocena stopnia realizacji działań rewitalizacyjnych, wprowadzanie ewentualnych zmian w dokumencie oraz kontrolowanie wydatkowania środków finansowych.

Pełnomocnik będzie corocznie przedkładał Burmistrzowi Iławy raport monitoringowy dotyczący skuteczności i efektywności wdrażania Lokalnego Programu Rewitalizacji, prognozę dotyczącą wdrażania programu w kolejnym roku wraz z propozycją ewentualnych aktualizacji. Raporty okresowe składane Burmistrzowi powinny zawierać co najmniej następujące informacje:

- przebieg procesu wdrażania poszczególnych projektów,
- sposoby promocji projektów,
- przewidywane zagrożenia realizacji zaplanowanych działań rewitalizacyjnych.

7. NAWIĄZANIE DO DOKUMENTÓW STRATEGICZNYCH

Lokalny Program Rewitalizacji to nie jedyny dokument dotyczący planowania przyszłych działań na obszarze Ławy. Istnieje wiele innych dokumentów, które dotyczą rozwoju danego terenu, określających jednocześnie sposoby na osiągnięcie zamierzonych celów. Lokalny Program Rewitalizacji jest zgodny z dokumentami planistycznymi i strategicznymi o zasięgu lokalnym i regionalnym. Ta komplementarność wpływa znacząco na podniesienie efektywności podejmowanych działań w ramach procesu rewitalizacji, podnosi ogólną wartość i prawdopodobieństwo realizacji niniejszego dokumentu.

Strategia Rozwoju Społeczno - Gospodarczego Województwa Warmińsko - Mazurskiego do roku 2025

Dokument przyjęty przez Sejmik Województwa Warmińsko - Mazurskiego 25 czerwca 2013 r. to podstawowy plan strategiczny wyznaczający kierunki rozwoju województwa warmińsko - mazurskiego. Strategia jest podstawą do przygotowywania kolejnych regionalnych programów operacyjnych oraz działań lobbingowych w krajowych instytucjach zajmujących się zarządzaniem krajowymi programami operacyjnymi oraz krajowymi środkami finansowymi w celu osiągnięcia celów rozwojowych województwa.

W Strategii Rozwoju Społeczno – Gospodarczego Województwa Warmińsko – Mazurskiego do roku 2025 wyróżniono trzy priorytety:

- konkurencyjna gospodarka;
- otwarte społeczeństwo;
- nowoczesne sieci.

Głównym celem Strategii jest spójność ekonomiczna, społeczna i przestrzenna Warmii i Mazur z regionami Europy. Spójność ekonomiczna oznacza wzrost gospodarczy umożliwiający osiągnięcie i utrzymanie przez województwo udziału własnego w produkcji krajowym brutto na poziomie 3%. Spójność przestrzenna to włączenie się formalne i

jakościowe województwa do głównej sieci infrastruktury transportowej w Polsce w transeuropejską sieć korytarzy transportowych. Natomiast spójność społeczna oznacza tworzenie miejsc pracy i wzrost przedsiębiorczości, a także poprawę warunków życia ludności zbliżającą do standardów życia występujących w Unii Europejskiej.

Cele strategiczne i operacyjne określone w Strategii:

Cel strategiczny 1. Wzrost konkurencyjności gospodarki.

- Cel operacyjny 1.1. Wzrost konkurencyjności regionu poprzez rozwój inteligentnych specjalizacji.
- Cel operacyjny 1.2. Wzrost innowacyjności firm.
- Cel operacyjny 1.3. Wzrost liczby miejsc pracy.

Cel strategiczny 2. Wzrost aktywności społecznej;

- Cel operacyjny 2.1. Rozwój kapitału społecznego;
- Cel operacyjny 2.2. Wzrost dostępności i jakości usług publicznych.

Cel strategiczny 3. Wzrost liczby i jakości powiązań sieciowych.

- Cel operacyjny 3.1. Doskonalenie administracji.
- Cel operacyjny 3.2. Intensyfikacja współpracy międzyregionalnej.

Cel strategiczny 4. Nowoczesna infrastruktura rozwoju.

- Cel operacyjny 4.1. Zwiększenie zewnętrznej dostępności komunikacyjnej oraz wewnętrznej spójności;
- Cel operacyjny 4.2. Dostosowana do potrzeb sieć nośników energii;
- Cel operacyjny 4.3. Poprawa jakości i ochrona środowiska przyrodniczego.

Działania zaplanowane w ramach procesu rewitalizacji wyznaczonych obszarów Ławy wpisują się w cele Strategii Rozwoju Województwa Warmińsko - Mazurskiego do roku 2025. Rozwiązanie podstawowych problemów w sferze społecznej obszarów doprowadzi do wzrostu konkurencyjności lokalnej gospodarki (cel strategiczny 1), wzrostu liczby miejsc

pracy (cel operacyjny 1.3), wzrostu aktywności społecznej (cel strategiczny 2) oraz rozwoju kapitału społecznego (cel operacyjny 2.1).

Zintegrowana Strategia Rozwoju Społeczno - Gospodarczego Ostródzko - Ławskiego Obszaru Funkcjonalnego na lata 2015 - 2025

Zintegrowane podejście terytorialne ukierunkowane na wykorzystywanie wewnętrznych potencjałów terytoriów określonych nie administracyjnie a funkcjonalnie jest charakterystyczne dla nowej polityki przestrzennej realizowanej w nowej perspektywie budżetowej Unii Europejskiej. W celu osiągnięcia korzyści związanych z funkcjonowaniem obszaru funkcjonalnego w 2013 r. przedstawiciele Gminy Miejskiej Ostróda, Gminy Miejskiej Ława, Gminy Ostróda, Gminy Ława, Gminy Miłomłyn, Gminy Morąg, Powiatu Ostródzkiego oraz organizacji pozarządowych podpisali umowę partnerstwa w sprawie utworzenia Ostródzko - Ławskiego Obszaru Funkcjonalnego. Efektem tej współpracy jest powstanie Zintegrowanej Strategii Rozwoju Społeczno - Gospodarczego Ostródzko - Ławskiego Obszaru funkcjonalnego na lata 2015 - 2025.

Główny cel dokumentu to wskazanie możliwych kierunków rozwoju współpracy między jednostkami samorządu terytorialnego tworzącymi obszar funkcjonalny oraz określenie najważniejszych z punktu widzenia OIOF przedsięwzięć planowanych do realizacji.

W Strategii wskazano następujące obszary priorytetowe oraz cele strategiczne:

Obszar Priorytetowy I. Konkurencyjna i nowoczesna gospodarka.

- Cel strategiczny I.1. Poprawa atrakcyjności gospodarczej regionu.
- Cel strategiczny I.2. Opracowanie systemu pozyskiwania i obsługi inwestorów.
- Cel strategiczny I.3. Wsparcie przedsiębiorczości mieszkańców OIOF.
- Cel strategiczny I.4. Wspieranie dostarczania usług dla przedsiębiorców.
- Cel strategiczny I.5. Wsparcie konkurencyjności i innowacyjności lokalnej gospodarki.

- Cel strategiczny I.6. Wsparcie rozwoju branż i produktów o silnej identyfikacji z regionem, przy uwzględnieniu regionalnych specjalizacji.
- Cel strategiczny I.7. Opracowanie jednolitej marki turystycznej i inwestycyjnej Mazur Zachodnich.
- Cel strategiczny I.8. Wsparcie procesów zrzeszania się i współpracy lokalnych przedsiębiorstw.
- Cel strategiczny I.9. Wsparcie rozwoju turystyki na terenie OIOF.
- Cel strategiczny I.10. Podnoszenie potencjału kapitału ludzkiego i społecznego.
- Cel strategiczny I.11. Promocja zatrudnienia.

Obszar Priorytetowy II. Bogata i różnorodna infrastruktura.

- Cel strategiczny II.1. Poprawa stanu infrastruktury drogowej i kolejowej.
- Cel strategiczny II.2. Rozbudowa infrastruktury rowerowej i pieszo - rowerowej.
- Cel strategiczny II.3. Rozwój systemów transportu zbiorowego.
- Cel strategiczny II.4. Tworzenie warunków do rozwoju budownictwa mieszkaniowego.
- Cel strategiczny II.5. Rozbudowa systemu usług komunalnych.
- Cel strategiczny II.6. Podnoszenie dostępności do nowoczesnych technologii komunikacyjnych.
- Cel strategiczny II.7. Podnoszenie jakości i dostępności infrastruktury sportowej i rekreacyjnej.
- Cel strategiczny II.8. Rewitalizacja połączeń kanałowych i wykorzystanie zasobów wodnych subregionu.
- Cel strategiczny II.9. Poprawa efektywności energetycznej.
- Cel strategiczny II.10. Utrzymanie i rozwój obiektów edukacyjnych.
- Cel strategiczny II.11. Podnoszenie funkcjonalności obszarów zurbanizowanych.
- Cel strategiczny II.12. Ochrona obiektów zabytkowych.

Obszar Priorytetowy III. Wysoka jakość życia.

- Cel strategiczny III.1. Poprawa jakości współpracy instytucji publicznych ze społecznością i budowanie postaw obywatelskich.
- Cel strategiczny III.2. Podnoszenie efektywności działalności wychowawczej i oświatowej.
- Cel strategiczny III.3. Podnoszenie jakości przygotowania uczniów do funkcjonowania na rynku pracy.
- Cel strategiczny III.4. Wspieranie idei kształcenia ustawicznego i wykorzystywania umiejętności twórczych.
- Cel strategiczny III.5. Wsparcie instytucji kultury.
- Cel strategiczny III.6. Promocja kultury.
- Cel strategiczny III.7. Promocja aktywności fizycznej.
- Cel strategiczny III.8. Poprawa jakości i dostępności usług profilaktyki i ochrony zdrowia.
- Cel strategiczny III.9. Rewitalizacja społeczna.
- Cel strategiczny III.10. Pomoc społeczna.
- Cel strategiczny III.11. Edukacja ekologiczna i ochrona środowiska.

Działania rewitalizacyjne przeprowadzone na wyznaczonych obszarach wpisują się w cele strategiczne Zintegrowanej Strategii Rozwoju Społeczno - Gospodarczego Ostródzko - Ławskiego Obszaru Funkcjonalnego na lata 2015 - 2025. Przede wszystkim w cele dotyczące rewitalizacji społecznej i pomocy społecznej (Cele III. 9 i III.10). W ramach działań rewitalizacyjnych nacisk położono na poprawę sytuacji osób biednych, korzystających z pomocy społecznej oraz przeciwdziałanie wykluczeniu społecznemu. Poprawa sytuacji społecznej na wyznaczonych obszarach będzie skutkować rozwojem obszarów w sferze gospodarczej czy przestrzennej.

Regionalny Program Operacyjny Województwa Warmińsko-Mazurskiego na lata 2014-2020

Regionalny Program Operacyjny Województwa Warmińsko – Mazurskiego na lata 2014 – 2020 realizuje cele unijnej strategii na rzecz inteligentnego, zrównoważonego wzrostu sprzyjającemu włączeniu społecznemu oraz osiągnięciu spójności gospodarczej, społecznej i terytorialnej poprzez koncentrację tematyczną i terytorialną wsparcia na przedsięwzięciach odnoszących się do następujących osi priorytetowych:

1. Inteligentna gospodarka Warmii i Mazur.
2. Kadry dla gospodarki.
3. Cyfrowy region.
4. Efektywność energetyczna.
5. Środowisko przyrodnicze i racjonalne wykorzystanie zasobów.
6. Kultura i dziedzictwo.
7. Infrastruktura transportowa.
8. Obszary wymagające rewitalizacji.
9. Dostęp do wysokiej jakości usług publicznych.
10. Regionalny rynek pracy.
11. Włączenie społeczne.
12. Pomoc techniczna

Działania programowane w LPR wpisują się w ramy osi priorytetowej 8 „Obszary wymagające rewitalizacji” – Priorytet inwestycyjny 9b „Wspieranie rewitalizacji fizycznej, gospodarczej i społecznej ubogich społeczności na obszarach miejskich i wiejskich” oraz osi 11 „Włączenie społeczne” – Priorytet inwestycyjny 9i „Aktywne włączenie, w tym z myślą o promowaniu równych szans oraz aktywnego uczestnictwa i zwiększaniu szans na zatrudnienie”. Głównym celem programu rewitalizacji jest rozwój społeczny oparty na komunikacji, który realizowany będzie programami o charakterze społecznym wspomaganymi przedsięwzięciami inwestycyjnymi.

Strategia Integracji i Polityki Społecznej Miasta Ławy na lata 2005-2015.

Rada Miasta Ławy, reprezentująca społeczność miasta, podjęła takie działania, aby w ramach budowy społeczeństwa obywatelskiego stworzyć nowoczesne formy rozwiązywania problemów społecznych oraz wspierać zintegrowane działania instytucji, organizacji pozarządowych, stowarzyszeń i osób funkcjonujących w sferze lokalnej polityki społecznej. Realizacji tego celu służyć ma opracowana „Strategia integracji i polityki społecznej”

W dokumencie wskazano szereg celów strategicznych i operacyjnych służących działaniom w zakresie rozwiązywania problemów społecznych Ławy:

Cel strategiczny: aktywizacja społeczno-zawodowa osób bezrobotnych

1. Cel operacyjny: aktywizacja społeczna i zawodowa osób długotrwale bezrobotnych oraz zagrożonych wykluczeniem społecznym przez stworzenie Centrum Integracji Społecznej,
2. Cel operacyjny: aktywizacja zawodowa osób bezrobotnych przez umożliwienie osobom długotrwale bezrobotnym podjęcia pracy w ramach prac interwencyjnych i robót publicznych,
3. Cel operacyjny: pomoc dla osób rozpoczynających działalność gospodarczą w sferze produkcji i usług,
4. Cel operacyjny: wspomaganie istniejących podmiotów gospodarczych wprowadzających nowoczesne (proekologiczne) rozwiązania technologiczne i organizacyjne, stwarzających nowe miejsca pracy,
5. Cel operacyjny: Integracja i reintegracja zawodowa i społeczna kobiet poprzez edukację i aktywizację mającą na celu ułatwienie dostępu do rynku pracy; promocja równości szans kobiet i mężczyzn na rynku pracy oraz w życiu społecznym i publicznym,
6. Cel operacyjny: ułatwienie starty zawodowego młodzieży

Cel strategiczny: kompleksowa opieka nad rodziną i dzieckiem

1. Cel operacyjny: utworzenie mieszkań chronionych przeznaczonych dla osób (w tym osób niepełnosprawnych) mogących, przy odpowiednim wsparciu, samodzielnie żyć w środowisku,
2. Cel operacyjny: utworzenie sieci dodatkowych placówek wspierających rodzinę w wychowaniu i opiece nad dzieckiem,
3. Cel operacyjny: wspieranie rozwoju dzieci z rodzin zastępczych oraz rodzin niewydolnych wychowawczo,
4. Cel operacyjny: prowadzenie nowych form wsparcia rodzin niewydolnych wychowawczo - z problemem uzależnień i przemocy,
5. Cel operacyjny: wspieranie utworzenia zastępczych form opieki nad dzieckiem pozbawionym opieki rodziców biologicznych,
6. Cel operacyjny: wspieranie dzieci i młodzieży zaniedbanej wychowawczo,
7. Cel operacyjny: zmniejszenie zjawiska przemocy w rodzinie,
8. Cel operacyjny: zmniejszenie agresji wśród dzieci i młodzieży,
9. Cel operacyjny: poprawa warunków socjalno-bytowych rodzin wielodzietnych, niepełnych i samotnych,

Cel strategiczny: stymulacja warunków socjalno-bytowych rodzin wielodzietnych, niepełnych i samotnych

1. Cel operacyjny: aktywizacja społeczności lokalnej w kierunku kreowania zdrowego stylu życia,
2. Cel operacyjny: opracowanie lokalnej koncepcji profilaktyki w zakresie przeciwdziałania uzależnieniu od narkotyków i alkoholu,

Cel strategiczny: wyrównywanie szans osób niepełnosprawnych

1. Cel operacyjny: zapewnienie kompleksowej i łatwo dostępnej informacji osobom niepełnosprawnym poprzez stworzenie Centrum Informacji i Pomocy Osobom Niepełnosprawnym (w ramach CIS),
2. Cel operacyjny: zniesienie barier architektonicznych, urbanistycznych i komunikacyjnych,
3. Cel operacyjny: doskonalenie systemu edukacji i przygotowania do pracy osób niepełnosprawnych,
4. Cel operacyjny: wspieranie osób niepełnosprawnych na rynku pracy,
5. Cel operacyjny: dążenie do usamodzielnienia osób niepełnosprawnych intelektualnie,
6. Cel operacyjny: aktywizacja społeczna osób niepełnosprawnych,
7. Cel operacyjny: wsparcie osób i rodzin opiekujących się niepełnosprawnymi,

Cel strategiczny: stworzenie systemu opieki nad seniorami i osobami przewlekle chorymi

1. Cel operacyjny: zwiększenie liczby klubów seniora,
2. Cel operacyjny: kompleksowe zabezpieczenie potrzeb usługowych poprzez objęcie opieką domową większej liczby osób starszych i w pełniejszym zakresie,
3. Cel operacyjny: zapewnienie dziennej opieki osobom z chorobą Alzheimera i Parkinsona,
4. Cel operacyjny: tworzenie nowych form wsparcia,

Cel strategiczny: wspieranie integracji zawodowej i społecznej innych grup zagrożonych wykluczeniem społecznym

1. tworzenie nowych form wsparcia instytucjonalnego dla osób bezdomnych oraz opracowywanie i pomoc w realizacji indywidualnego programu wychodzenia z bezdomności,

2. Cel operacyjny: rozwiązywanie problemu wykluczenia społecznego mniejszości narodowych (religijnych),
3. Cel operacyjny: przeciwdziałaniem wykluczeniu społecznemu osób zwalnianych z zakładów karnych, mających problemy integracji ze środowiskiem,
4. Cel operacyjny: przeciwdziałaniem wykluczeniu społecznego uchodźców realizujących indywidualny program integracji, w rozumieniu przepisów o pomocy społecznej,
5. Cel operacyjny: reintegracja zawodowa i społeczna osób długotrwale korzystających ze świadczeń pomocy społecznej,
6. Cel operacyjny: tworzenie nowych form wspierania aktywacji zawodowej i społecznej osób zagrożonych wykluczeniem społecznym (np. utworzenie spółdzielni socjalnej).

Działania programowane w LPR wpisują się w ramy celów przedstawionych w Strategii Integracji i Polityki Społecznej Miasta Ławy na Lata 2005-2015, zwłaszcza w zakres celów strategicznych „wspieranie integracji zawodowej i społecznej innych grup zagrożonych wykluczeniem społecznym”, „wyrównywanie szans osób niepełnosprawnych” oraz „aktywizacja społeczno-zawodowa osób bezrobotnych”.

Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych w Gminie Miejskiej Ława na lata 2016 - 2025

Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych stanowi podstawę do realizacji trwałych wzorów interwencji społecznych, które są podejmowane celem zmiany, czyli poprawy negatywnych zjawisk występujących w obrębie danej społeczności. Dokument zawiera charakterystykę działań instytucji rozwiązujących kwestie społeczne, podejmowane dla poprawy zaspokojenia potrzeb przez osoby oraz rodziny.

Dokument opracowano w sposób partycypacyjny, uwzględniający potrzeby i oczekiwania różnych grup społecznych.

Strategia zakłada realizację działań w ramach następujących priorytetów:

Priorytet I. Aktywizacja zawodowa i rozwój przedsiębiorczości.

- Cel strategiczny - Poprawa zdolności mieszkańców do podejmowania pracy najemnej lub pracy na własny rachunek, w tym w sektorze ekonomii społecznej.

Priorytet II. Wsparcie dzieci, rodziców i całych rodzin.

- Cel strategiczny - Wzmocnienie rodzin w wypełnianiu funkcji opiekuńczo - wychowawczych oraz zapewnieniu dzieciom i młodzieży odpowiednich warunków do rozwoju.

Priorytet III. Minimalizowanie uzależnień, przemocy w rodzinie i innych dysfunkcji.

- Cel strategiczny - Wzrost poziomu bezpieczeństwa i zdrowotności mieszkańców dzięki ograniczeniu problemu uzależnień, przemocy w rodzinie oraz innych dysfunkcji społecznych.

Priorytet IV. Przeciwdziałanie trwałemu ubóstwu i bezdomności.

- Cel strategiczny - Zwiększenie poczucia bezpieczeństwa materialnego i mieszkaniowego wśród osób i rodzin zagrożonych wykluczeniem społecznym.

Priorytet V. Zmniejszanie barier związanych z niepełnosprawnością.

- Cel strategiczny - Wzrost uczestnictwa osób z niepełnosprawnością i ich rodzin w życiu społecznym.

Priorytet VI. Wsparcie osób starszych i chorujących.

- Cel strategiczny - Poprawa jakości życia seniorów oraz osób ciężko lub przewlekle chorujących.

Priorytet VII. Aktywizacja i integracja społeczności miasta.

- Cel strategiczny - Zwiększenie zaangażowania mieszkańców miasta w sprawy ważne dla lokalnej wspólnoty.

Projekty zaplanowane do realizacji w ramach niniejszego dokumentu są zbieżne ze wszystkimi priorytetami oraz celami strategicznymi zawartymi w Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych w Gminie Miejskiej Ława na lata 2016 - 2015. Proces rewitalizacji

ma na celu przede wszystkim rozwiązywanie istniejących problemów społecznych na wyznaczonych obszarach.

Miejscowy Plan Zagospodarowania Przestrzennego Całego Obszaru Miasta Ławy

MPZP jest aktem prawa miejscowego przyjmowanego w formie uchwały rady gminy, określający przeznaczenie, warunki zagospodarowania i zabudowy terenu, a także rozmieszczenie inwestycji celu publicznego. Składa się z części tekstowej oraz graficznej. Miejscowy Plan Zagospodarowania Przestrzennego obejmuje swoim zasięgiem cały obszar Ławy.

Programowane w LPR działania inwestycyjne nie naruszają zapisów MPZP.

Lp.	Projekt	Funkcja terenu objętego działaniami inwestycyjnymi
1	Projekt zintegrowany – kompleksowa rewitalizacja rejonu ul. Jasielskiej	Moduł I – funkcja usługowa Moduł II – funkcja komunikacyjna Moduł III – funkcja usługowa Moduł IV – zieleń urządzona
2	Projekt zintegrowany – kreowanie przestrzeni społecznej	Moduł I – funkcja usługowa Moduł II – zieleń urządzona Moduł III – funkcja usługowa, zieleń urządzona Moduł IV – funkcja turystyczna, rekreacyjna i sportowa, funkcja usługowa
3	Projekty realizowane przez Powiatowy Szpital im. Władysława Biegańskiego	Funkcja usługowa
4	Pozostałe projekty komplementarne	Tereny zabudowy mieszkaniowej jednorodzinnej, Tereny zabudowy mieszkaniowej jednorodzinnej i usługowej, tereny zabudowy mieszkaniowej wielorodzinnej, tereny zabudowy mieszkaniowej

		wielorodzinnej i usługowej, tereny zabudowy usługowej, tereny zabudowy usług oświaty i nauki
--	--	--

REKOMENDACJE I WNIOSKI

- Lokalny Program Rewitalizacji Miasta Ława do 2023 roku powstał przy współdziałaniu interesariuszy procesu rewitalizacji, poprzez zapewnienie im udziału w spotkaniach konsultacyjnych oraz możliwość zgłaszania projektów, uwag i wniosków. Wdrażanie przedmiotowego dokumentu oraz monitoring jego realizacji również odbywać się będą przy ich współdziałaniu,
- Oprócz zastosowanej metody wskaźnikowej, wykorzystującej dane statystyczne dotyczące zjawisk społecznych i gospodarczych, podczas wyznaczania obszarów rewitalizacji posłużono się również informacjami, które pozwoliły zidentyfikować problemy w sferach technicznej i przestrzenno-funkcjonalnej,
- Wyznaczono następujące obszary rewitalizacji: obszar A, którego powierzchnia stanowi 2,25% całkowitej powierzchni miasta (49,23 ha), zamieszkały przez 15,1% populacji miasta (5 052 osób) oraz obszar B stanowiący 2,38% powierzchni miasta (51,98 ha km²), zamieszkały przez 14,69% populacji miasta (4 915 osób). Łączna powierzchnia obszarów rewitalizacji stanowi **4,63% powierzchni miasta** (101,21 ha) i **zamieszkiwana jest przez 29,79% jego populacji** (3 855 osób),
- Wykreowanie projektów zintegrowanych, integrujących wszystkie projekty podstawowe, pozwoliło na zapewnienie ich wielowymiarowej komplementarności, dzięki uwzględnieniu zachodzących między przedsięwzięciami relacji,
- Z uwagi na fakt, że w mieście Ława wyznaczono dwa obszary rewitalizacji, niezmiernie ważnym aspektem było zapewnienie komplementarności problemowej i przestrzennej projektów, dzięki czemu prowadzenie działań na jednym obszarze skutkuje pozytywnymi efektami na obu obszarach lub na terenie całego miasta,
- Wszystkie planowane do realizacji projekty mają na celu przeciwdziałanie degradacji obszaru rewitalizacji, jednak z uwagi na społeczny charakter rewitalizacji, koncentrują

- się w szczególności na działaniach społecznych, ukierunkowanych na włączenie społeczne i aktywizację społeczno-zawodową,
- Odpowiedzią na przedstawiony katalog celów było opracowanie następujących projektów zintegrowanych:
 - Kompleksowa rewitalizacja rejonu ul. Jasielskiej:
 - Moduł I. Nowa przestrzeń – nowa perspektywa
 - Moduł II. Usprawnienie układu komunikacyjnego rejonu ul. Jasielskiej,
 - Moduł III. Adaptacja hali przemysłowej do prowadzenia aktywizacji społeczno-zawodowej osób zagrożonych wykluczeniem społecznym.
 - Moduł IV. Kształtowanie przestrzeni międzypokoleniowej
 - Moduł V. Jasielski Ogród
 - Kreowanie przestrzeni społecznej:
 - Moduł I. Adaptacja dawnego Domu Weterana na cele kulturalno-edukacyjne,
 - Moduł II. Strefa Integracji Międzypokoleniowej,
 - Moduł III. Człowiek plus przestrzeń równa się harmonia,
 - Moduł IV. Park tematyczny.
 - Jednym z założeń podczas budowania projektów zintegrowanych było potraktowanie procesu rewitalizacji, nie tylko jako sposobu wyprowadzenia obszarów rewitalizacji ze stanu kryzysowego, ale także jako bodźca rozwojowego dla całego miasta,
 - W celu skutecznego prowadzenia działań rewitalizacyjnych, rekomenduje się możliwie jak najbardziej zaawansowane angażowanie społeczeństwa w realizację LPR, poprzez przedstawione w dokumencie mechanizmy. Istotne jest to zwłaszcza na etapie wdrażania procesów rewitalizacji, gdzie ważnym aspektem jest pobudzanie oddolnych inicjatyw, tak, aby rewitalizacja przebiegała zgodnie z wolą beneficjentów ostatecznych – grupy najbardziej dotkniętej stanem kryzysowym.
 - Ponadto rekomenduje się dążyć do jak największego zaangażowania w proces rewitalizacji podmioty prywatne, właścicieli nieruchomości, podmioty ekonomii

społecznej oraz organizacje pozarządowe działające zarówno na terenie miasta, jak i poza nim. Powodem takich działań jest dążenie do stworzenia takiego kolektywu, który realizować będzie jeden wspólny cel jakim jest rewitalizacja Miasta Iława,

- Społeczeństwo powinno także aktywnie uczestniczyć na etapie monitorowania i oceny efektów zrealizowanych przedsięwzięć rewitalizacyjnych. To właśnie mieszkańcy, zarówno obszarów rewitalizacji, jak i całej Iławy są głównymi beneficjentami procesów rewitalizacji. Należy kontynuować tworzenie warunków do dialogu społecznego przez konsultacje społeczne i działania aktywizujące.
- Należy również pamiętać, że celem rewitalizacji jest wyprowadzenie ze stanu kryzysowego obszarów rewitalizowanych, a program rewitalizacji jest tylko początkiem tego procesu. Programuje on kierunki działań, będące ramami do prowadzenia w przyszłości procesów rewitalizacyjnych, nawet jeśli działania te wykraczać będą poza ramy czasowe przedmiotowego dokumentu.

SPIS RYSUNKÓW

Rysunek 1 Obszary rewitalizacji w ławie	6
Rysunek 2 Obszar rewitalizacji A	7
Rysunek 3 Obszar rewitalizacji B	7
Rysunek 4. Lokalizacja ławy na tle powiatu i województwa	14
Rysunek 5. Struktura własności gruntów w ławie	29
Rysunek 6. Sieć gazowa w ławie	35
Rysunek 7. Sieć wodociągowa w ławie	37
Rysunek 8. Sieć kanalizacyjna w ławie	39
Rysunek 9. Korzystający z instalacji w % ogółu ludności w ławie na tle powiatu i województwa w 2013 r.	40
Rysunek 10. Struktura zatrudnionych według płci w ławie	42
Rysunek 11. Pracujący na 1 000 ludności w ławie, powiecie i województwie w latach	43
Rysunek 12. Struktura podmiotów gospodarczych według sekcji PKD 2007	48
Rysunek 13. Struktura podmiotów gospodarczych w ławie	49
Rysunek 14. Podmioty wpisane do rejestru REGON na 10 000 ludności w miastach powiatu ławskiego w latach 2009 - 2014	51
Rysunek 15. Liczba ludności ławy w latach 2009 – 2014	54
Rysunek 16. Struktura ludności ławy według wieku w 2014 r.	55
Rysunek 17. Struktura ludności według ekonomicznych grup wieku w ławie	57
Rysunek 18. Przyrost naturalny w latach 2009 – 2014	59
Rysunek 19. Saldo migracji w ławie w latach 2009 – 2013	61
Rysunek 20. Zarejestrowani bezrobotni w latach 2009 - 2014	68
Rysunek 21. Udział zarejestrowanych bezrobotnych w liczbie ludności w wieku produkcyjnym w ławie na tle powiatu i województwa w latach 2009 - 2014	69
Rysunek 22. Wyposażenie mieszkań w instalacje techniczno - sanitarne w ławie na tle powiatu i województwa w 2013 r. (%)	92
Rysunek 23. Wyniki analizy wskaźnikowej w oparciu o metodę standaryzacji	102
Rysunek 24. Zasięg obszaru A	104
Rysunek 25. Liczba osób korzystających z zasiłków pomocy społecznej na 1 000 ludności	114

Rysunek 26. Udział długotrwale bezrobotnych wśród osób w wieku produkcyjnym	115
Rysunek 27. Udział osób w wieku poprodukcyjnym w ogólnej liczbie mieszkańców	116
Rysunek 28. Liczba przestępstw i wykroczeń stwierdzonych (poza zdarzeniami drogowymi i przestępstwami gospodarczymi) w tym czyny karalne nieletnich na 1000 mieszkańców obszaru.....	117
Rysunek 29. Liczba przestępstw popełnionych przez osoby nieletnie na 1 000 nieletnich	117
Rysunek 30. Liczba zarejestrowanych podmiotów gospodarki narodowej na 100 osób	118
Rysunek 31. Udział budynków mieszkalnych wybudowanych przed 1989 r. w ogólnej ich liczbie	119
Rysunek 32. Zasięg obszaru B	120
Rysunek 33. Liczba osób korzystających z zasiłków pomocy społecznej na 1 000 ludności	129
Rysunek 34. Udział długotrwale bezrobotnych wśród osób w wieku produkcyjnym	130
Rysunek 35. Udział bezrobotnych z wykształceniem podstawowym w ogólnej liczbie bezrobotnych.....	131
Rysunek 36. Udział osób w wieku poprodukcyjnym w ogólnej liczbie ludności	132
Rysunek 37. Liczba zarejestrowanych podmiotów gospodarki narodowej na 100 osób	133
Rysunek 38. Udział budynków mieszkalnych wybudowanych przed 1989 r. w ich ogólnej liczbie	134
Rysunek 39. Frekwencja w wyborach parlamentarnych 25.10.2015 r.	135
Rysunek 40 Cel główny, cele strategiczne oraz kierunki działań procesów rewitalizacyjnych.	138
Rysunek 41 Podział projektów rewitalizacyjnych.....	140
Rysunek 42 Schemat powiązań pomiędzy projektami zintegrowanymi	172
Rysunek 43. Plan rzeczowo-finansowy zadań dla obszarów rewitalizowanych.....	184

SPIS TABEL

Tabela 1. Wykaz zabytków nieruchomych wpisanych do rejestru zabytków	25
Tabela 2. Struktura zagospodarowania gruntów w Ławie	30
Tabela 3. Zużycie energii elektrycznej i odbiorcy w Ławie w latach 2009 - 2013	33
Tabela 4. Sieć gazowa w Ławie w latach 2009 - 2013	34
Tabela 5. Sieć wodociągowa w Ławie w latach 2009 – 2013.....	37
Tabela 6. Sieć kanalizacyjna w Ławie w latach 2009 – 2013.....	38
Tabela 7. Pracujący według płci w Ławie w latach 2009 -2014	41
Tabela 8. Podmioty gospodarki narodowej według sektorów własnościowych w latach 2009 – 2014.....	45

LOKALNY PROGRAM REWITALIZACJI MIASTA ŁAWA DO ROKU 2023

Tabela 9. Podmioty gospodarcze według działów PKD 2007 w Ławie w latach 2009 -2014.....	46
Tabela 10. Podmioty wpisane do rejestru REGON na 10 000 ludności w Ławie na tle innych miast powiatu ławskiego w latach 2009 – 2014	50
Tabela 11. Ruch turystyczny w Ławie w latach 2009 – 2014	52
Tabela 12. Ludność miasta według grup wieku w latach 2009 – 2014	55
Tabela 13. Wskaźniki obciążenia demograficznego w Ławie w latach 2009 – 2014.....	56
Tabela 14. Ruch naturalny ludności według płci w Ławie w latach 2009 - 2013	58
Tabela 15. Migracje wewnętrzne i zewnętrzne w Ławie w latach 2009 – 2014	60
Tabela 16. Powody przyznania pomocy społeczne w Ławie.....	62
Tabela 17. Bezrobocie rejestrowane w Ławie w latach 2009 -2014.....	67
Tabela 18. Szkoły podstawowe w Ławie w latach 2009 - 2014	76
Tabela 19. Szkoły gimnazjalne w Ławie w latach 2009 - 2014	77
Tabela 20. Współczynnik skolaryzacji brutto w latach 2009 - 2014 (%).....	78
Tabela 21. Uśrednione wyniki egzaminów gimnazjalnych w mieście Ława.....	78
Tabela 22. Uśrednione wyniki egzaminów gimnazjalnych w powiecie ławskim w 2015 r.	79
Tabela 23. Zasoby mieszkaniowe w Ławie w latach 2009 -2014	90
Tabela 24. Wyposażenie mieszkań w instalacje techniczno - sanitarne	91
Tabela 25. Zasoby mieszkaniowe - wskaźniki dla Ławy, powiatu	93
Tabela 26. Analiza SWOT	95
Tabela 27. Wykaz ulic wchodzących w skład obszaru rewitalizowanego A	110
Tabela 28. Dane wyjściowe do przeprowadzenia analizy wskaźnikowej	111
Tabela 29. Wyniki analizy wskaźnikowej dla obszaru rewitalizacji A	112
Tabela 30. Wykaz ulic wchodzących w skład obszaru rewitalizacji B.....	126
Tabela 31. Dane wyjściowe do przeprowadzenia analizy wskaźnikowej	126
Tabela 32. Wyniki analizy wskaźnikowej dla obszaru rewitalizacji B	128
Tabela 34 Rewitalizacyjne projekty zrealizowane na terenie Miasta Ława.....	177
Tabela 35. Wskaźniki realizacji celów procesu rewitalizacji.....	195
Tabela 36. Wieloletnia Prognoza Finansowa Miasta Ławy na lata 2016 - 2025	198

